

که مال سه عدی

بیره وهری بی جهنگاوهریک

رؤمان

منتدی إقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

ههولیر ۲۰۱۸

پۇمان

بیرەۋەریی جەنگاۋەریک

كەمال سەعدى

۲۰۱۸ ھەۋلىر

ناوی کتیب	: بیرهوه‌ری جه‌نگاوهرێك
بابه‌ت	: پۆمان
نووسهر	: كه‌مال سه‌عدی
پیتچنین و هه‌له‌چن	: نووسهر
نه‌خشه‌سازی ناوه‌ڕۆك	: ناسیا سه‌باح
نه‌خشه‌سازی به‌رگ	: ئامانج نه‌مین
تیراژ	: ۵۰۰ دانه
چاپ	: چاپی یه‌كه‌م - چاپخانه‌ی پۆشنه‌یری - هه‌ولێر / ۲۰۱۸
نرخ	: ۳۰۰۰ دینار

له به‌رپۆه‌ه‌رایه‌تی گشتی کتیبخانه گشتیه‌کان/ هه‌رئمی کوردستان
ژماره‌ی سپاردن، (۲۴۵) ی سالی (۲۰۱۸) ی پیندراوه

هه‌ولێر: چاپخانه‌ی گشتیه‌کان/ چاپخانه‌ی گشتیه‌کان/ چاپخانه‌ی گشتیه‌کان

مه‌شق و پاهیتان

به‌یانی زو، له‌خه‌و هه‌ستام، چومه‌گه‌رماوه‌که، سه‌روپشتم تاشی و دووشیکم وه‌رگرت. هه‌تا له‌گه‌رماوه‌که هاتمه‌ده‌ره‌وه، چایه‌که‌ی له‌سه‌ر ئاگریکی کز له‌دیم دانابوو، خوانه‌که‌شی وه‌کو خوانی شاهانه به‌ژاژی و په‌نیری کوردی پازاندبۆوه. جلوبه‌رگم له‌به‌رکرد، ده‌ستیک پیجامه و تاقم ته‌راشم له‌گه‌ل پۆمانی (دایک) ی مه‌کسیم گۆرکی خسته ناو جانتاکه‌مه‌وه. ئینجا چومه‌سه‌ر خوانه‌که‌و نانیکی تیری گه‌رم به‌ژاژی و په‌نیره‌که‌خوارد، دوایی جانتاکه‌مم به‌شانمه‌وه کرد، باوه‌شم به‌دایکه‌مه‌وه کردو هه‌ردوو ده‌سته‌کانیم ماچکرد.

ئه‌ویش نیوچه‌وانی ماچکردم، چه‌ند دلۆپیک فرمیسکی گه‌ش له‌چاوه‌گه‌شه‌کانی تکانه‌سه‌ر پوومه‌ته‌کانم، به‌ده‌نگیکی نزم و له‌به‌رخۆیه‌وه ئایه‌تی کورسی قورئانی پیروزی له‌ژێر گوێچه‌کانم خویند، ئینجا هه‌ردوو ده‌سته‌کانی بۆ ئاسمان به‌رز کرده‌وه‌و به‌ده‌نگیکی به‌رز له‌خوا پاراپیه‌وه وتی: خودای گه‌وره، منداڵه‌که‌م ده‌ست و پێ سپییه‌و له‌هیچ نازانی، ئه‌مانه‌تی تۆی ده‌ده‌م، بیکه‌خاتری گه‌وره‌یی خۆت، بیپاریزه. ئه‌مه‌ی وت و هه‌تا به‌رده‌رگا له‌گه‌لم هات، مالتاواپی لێکردم. منیش یاغر یاغر به‌ره‌و شه‌قامه‌سه‌ره‌کییه‌که‌ی گه‌ره‌که‌که‌مان چووم. به‌ده‌م پۆیشتنه‌وه، ناوه‌ناوه‌ ئاوپیکم له‌ده‌رگای ماله‌که‌مان ده‌دایه‌وه‌و ته‌ماشایه‌کی سیمای دایکم ده‌کرد، فرمیسک له‌چاوه‌کانمدا قه‌تیس مابوون، له‌خه‌فه‌تی دوورکه‌وتنه‌وه، قاچه‌کانم زه‌وییان نه‌ده‌گرت. وامده‌زانی بۆ زیندان ده‌مبه‌ن، به‌لام نه‌شمده‌ویست له‌به‌رده‌م دایکدا، وه‌ی خۆم بپووخینم، بۆیه‌دانم به‌خۆمدا گرتبوو.

گه یستمه شوینی پاوهستانی پاسهکان، قاره‌مان قولى و قاره‌مان قشپل و زیاد مەندۆم لەوئى بینى، ئەوانیش چاوه‌پێى هانتى پاسه‌که‌یان دەکرد. زیاد مەندۆ تازە یەكەم سالى دامەزراندنى بوو لە چاپخانه‌ی وه‌زاره‌تى په‌روه‌رده، ده‌چووه سه‌ركاره‌كه‌ی، هه‌ردوو قاره‌مانیش له‌گه‌لى پاوه‌ستابوون، گالته‌و گه‌پیان له‌گه‌ل ده‌کرد. كه‌ لێیان نزیک بوومه‌وه، سلاوم لێکردن.

زیاد مەندۆ پووی تێکردم و به‌سه‌رسوپمانه‌وه وتی: بۆ کوئ ده‌چی، ئەم جانتایه‌ت به‌ شانتەوه‌ کردووه؟
وتم: هاوپێیان گه‌رده‌نم ئازادکه‌ن، ده‌چمه‌ خزمه‌تى سه‌ربازی و له‌وانه‌یه‌ ماوه‌یه‌ك نه‌تانیمنه‌وه.

كه‌ ئەمەم وت، هه‌رسێکیان به‌سه‌رسوپمانه‌وه ته‌ماشای یه‌کتریان کردو به‌یه‌كه‌وه وتیان: دیسان شتیكت له‌ژێر سه‌ردایه، زوو پێمان بلی و مه‌مانخه‌ره مه‌ره‌قه‌وه؟
لێیان نزیک بوومه‌وه و باوه‌شم پێیانکرد، وتم: به‌خوا به‌پاستیمه، گالته‌تان له‌گه‌ل ناکه‌م.

قاره‌مان قولى وتی: ئەم قسه‌یه‌ له‌کوئ هات، دوینی تاكو ئیواره به‌یه‌كه‌وه تۆپانیمان ده‌کرد، شتی وا له‌گۆپێ نه‌بوو، بۆچی له‌ كتوپڕێكدا ئەم سه‌فه‌ره‌ت كه‌وته‌ پێش؟!

وتم هاوپێیان وه‌لامی ئەم په‌رسیاره، چپۆکیکی درێژه‌و نامه‌وئ ئیستا سه‌رتانی پێ بێشینم، ئەوه‌تا زیاد مەندۆ ده‌چێته‌ ده‌وام و منیش ده‌چمه‌ دایه‌ره‌ی ته‌جنید، وا پاسه‌كه‌ش لێمان نزیک بۆته‌وه. فریا ناکه‌وم بۆتان ته‌واوکه‌م، به‌لام به‌لێنتان پێده‌ده‌م كه‌ به‌ ئیجازه‌ هاتمه‌وه، له‌ ئەلفه‌وه تاكو یا هه‌ر هه‌مووی بۆتان ده‌گێرمه‌وه.

پاسه‌كه‌ گه‌یشته‌ لامان، جارێکی تر باوه‌شم پێداکردن و یه‌کتریان ماچکردو من و زیاد مەندۆش سواری پاسه‌كه‌

بووین. جابییه که بیتاقه کانی له جانتا که ی دهره یتناو دوو بیتاقه ی
بۆ لیکردینه وه، دهستم برده وه ناو باخه لم و بیست فلسم
دهره یتنا، ویستم بیده من، به لام زیاد مهندۆ توند دهستی گرتم
و نهیه یتشت پاره که بدهم، وتی: تۆ سه فه ریکی دوو دریزت له
پیشه، تا ماوه یه ک ناتینمه وه، بۆیه من پاره که بدهم.

زیاد مهندۆ دلّی زۆر ناسک بوو، به وشه یه ک عازده بوو،
به لام و پیرای نه مه ش دلّی زۆر ساف بوو، نه گهر عازیش با،
زوو چاک ده بووه.

هر له ناو پاسه که وهستا عه لی باداوه بیم بینی، نه و پۆژه بی
ئیش بوو، بۆیه، به و کاته ده چوووه چایخانه ی وهستا عه لی.
چایخانه ی وهستا عه لی له نزیک قه لاتی هه ولیر به رامهر ده رگا
که وره که ی قه یسه ری له ته نیشت ده لآخانه که بوو. ئیواران
زۆربه ی وهستا و کریکاره کانی شاری هه ولیر وه کو نه ریتیک
ده چوونه نه وئ. هه ندیکیان ته ختی دانیشتیان به رده که وت و
تا نزیک نیوه پۆ لئی داده نیشتن و به دهم چایه خواردنه وه
یاری دۆمینه و دامه یان ده کردو نه وانی تریش له سه ر قاچه کانیان
له به رده رگای چایخانه پاده وهستان و چاوایان ده برپیه هه رکه سیگ
که به وئ تیده په پی، به هیوای نه وه ی کاریکیان ده سته که وئ.
نه م فلیمه ئیوارانیش دووباره ده بووه وهستا و کریکاره کان
که ده ستیان له کاره کانیان هه لده گرت، ده چوونه نه وئ و تا کو
پۆژناو ابوون له وئ ده مانه وه.

وهستا عه لی مالّی له سه ره وه ی مالّی. ئیمه بوو، هاوینان
که ده بووه پشوو قوتابخانه، من و برایه که م له لای نه و
ئیشی که رپووچکیشان و قورکیشانمان ده کرد. برایه که م خه وی
له من سوکتر بوو، نه و پۆژه ی وهستا عه لی کاری هه بوایه،
له سه ربانی خۆیا نه وه، به ده نگه که وره که ی بانگی ده کردین

و ده پوت: (له خه وه ستن ئه مړو کارمان هیه). وه کو وتم
براکه م گوښه کانی زور سووک بوو، ده توت که روښکه، له خه و
پاده چله کی و به چاوی خه وه وه، وه لای ده دایه وه و ده پوت:
(وا هاتین وه ستا علی).

وه ستا علی که جانتا که ی به شانمه وه بینی، سهری سوپما،
به سهر سوپمانه وه وتی: ئه وه بو کوئ توغر ده که ی، ئه م
جانتایه ت به شانته وه کردووه؟

منیش پیم وت: ناوی سهر بازیم هاتووه، ده چمه دایه ره ی
ته جنید، بو بنکه ی مه شق و پاهیتانی سهر بازی په وانه مان
ده که ن.

وه ستا علی وتی: ئه و سهر بازی به له کوئ په یدابوو، ئه ی تو
قوتابی نیت؟

منیش وتم: وازم له خویندن هیناوه، بویه ده بی سهر بازی
بکه م.

وه ستا علی هه ناسه یه کی قوولی هه لکیشا وتی: ئه مانه تی
خودابیت.

که پاسه که گه یشته لای فلکه ی زه عیم، زیاد مه ندوش
ده سته کانی گوښیم وتی: منیش ده بی لیره دابه زم، له گه ل
هاوپیه کم ده چینه سهر کاره که مان.

زیاد مه ندو له پاسه که هاته خواره وه و بو دواچار مالئاوایی
لیکرم و تا پاسه که له بهرچا و ن بوو، له شوینی خوی
وه ستابوو، به ده سته کانی مالئاوایی لیده کردم.

تا پاسه که گه یشته به رده م بینایه ی پاریزگا، له من زیاتر
که سی تری تیدا نه مابوو. منیش جانتا که م به شانمه وه کردو
به ره و دایه ره ی ته جنید له گه په کی ته یراوه پوښتم. به ده م
پښگاوه، ده یان بیروکه ی ناخوش به خه یالما ده هات.

ژیانی سه ربازی بۆمن شتیکی نوئی بوو، هه رچه ندی ده مکرد، پێشبینی ئه و ژیا نه نوێیه م پێنه ده کرا. ئه وه ی زیاتر زالبوو به سه ر مێشکمه دا، دوورکه و تنه وه م بوو له خانه واده و دۆست و براده ره کانه م، به تاییه تی زیاد مه ندۆ و سابیر په شهید.

که و تبوو مه ناو خه یالێکی جه نجالێ دوورو درێژه وه و هه یچ ئاگام له دووری پێگا نه ما بۆو، به خۆشم نه مزانی ئه م پێگا دووری نیوان پارێزگا و دایه ره ی ته جنیدم چۆن بری. به ده م پێگا وه بیرى ئه م پۆژانه م ده کرده وه که له گه ل سابیر په شهید له قوتابخانه بووین و پۆلیسه فهندی مامۆستای کۆمه لایه تی له ئاماده یی کوردستان، هه ر پۆژه ی په نجا فلسی ده دا من یان ئه و. ئیمه ش یان دوو له فه ی گۆشتمان پێی ده کړی، یانیش له رپێگای چوونه وه مان بۆ ماله وه، دووانی گه رم و کیلویه ک ته رۆزیمان پێی ده کړی و تا ده گه یشتینه ماله وه، به ده م پێگا وه به یه که وه ده مانخوارد.

هه ندیک جاریش خه یال م میان ده برده وه لای زیاد مه ندۆ. ئه و پۆژانه م بیرده که و ته وه، که پۆژانه که مان به یه ک چاره گ عه ره ق ده دا و ده چوینه لای فه یسه ل که پاسه وانی بیرى ئیرتوازی گه ره که که مان بوو، ده ماندا یه ئه و، ئه ویش که سه رخۆش ده بوو، تا نیوه ی شه و گۆرانی بۆ ده وتین، ئیمه ش له گه ل ئه و سه مامان ده کردو چه قه نه مان لێده دا. زۆر جارانیش مام ئه نوهری چاپخانه، مالى له نزیک بیره که بوو، به توو په یی ده هاته ده ره وه تا ده گه یشته لاما ن هه ر پرته و بۆله ی بوو، ده یوت: (وه خته له ده ستی ئیره خانووه که م چۆل بکه م و سه ری خۆم هه ل بگرم. خه وتان لێ هه راسان کردوینه، ده نگتان له ناو گوێچه کانه م ده زینگیته وه).

ئیمه ش هه یچ خۆمان تی ک نه ده دا، له به ری هه لده ستا یه وه و

به پټزه وه پټشوازيماڼ ده كړدو پټماڼ ده وت: (مام ټه نوهر
تو ش لاماڼ دانيشه و گوځ له دهنگه زولا له كهي كاك فه يسه ل
بگره). كه ټه مه مان ده وت هينده ي تر توره ده بوو، پووي له
فه يسه ل ده كړدو ده يوت (ټه وانه گه نجن ليان ناگيرئ، به لام
تو ده ليكي كهر ي ناو گا پاني، شهرم له خو ت ناكه يته وه، ټه م
قوزه لقورته ده خو يته وه و ه كو گا ده بو پټني ت؟).

فه يسه ليش هر له گه ل په كه م پټك سرخو ش ده بوو، فري
به سر دونيا وه نه ده ماو ده كه و ته جيهانيكي تره وه. وايد ه زاني
مام ټه نوهر يش پټي سر سامه، بويه هاتو ته ټه وي. بويه زياتر
دهنگي هه لده بري و ته به قه كاني دهنگي به رز ده كړنه وه. مام
ټه نوهر يش گو چكه كاني خو ي ده گرت و به ره و مالي خو يان
ده گه رايه وه.

تا گه يشتمه دا يه ره ي ته جنيد، ده يان بيره وه ري خو شم به بير
ده هاته وه. دا يه ره ي ته جنيد له گه په كي ته يراوه له سر شه قامي
سي مه تري بوو. بالاخانه يه كي دو قات بوو، له ژيره وه ي
چند دو كانيك و كاسبكاريكي لي بوو، له نهومي سره وه ش
دا يه ره ي ته جنيد ي لي بوو. سه دان كه س له به رده م بالاخانه كه
كو بوو بونه وه و چاوه پټي خو يندنه وه ي ناوه كانيان و وه رگرتنه وه ي
ده فته ر خد مه كانيان ده كړد.

عريف يكي سي خه ت له سره وه له بالكو نه كه پراوه ستا بوو،
ليستيكي گه وره ي به ده سته وه بوو، له گه ل مايكره فونيكي ده ستي
و به دهنگيكي به رز ناوه كاني ده خو يندنه وه و هر له سره وه ش
ده فته ر خد مه كاني بو ئاماده بووان فريده دا يه خواره وه.

له ناو ئاپوره ي ټه و خه لكه دا كه مي ك پراوه ستام و ته ماشايه كي
ټه و خه لكه مكر د، له يه كيكيان نزيك بومه وه و پټم وت:

تو ش ناوي سر يازيت هاتوه ؟

وتی: به لئی.

وتم: وازت له خویندن هیناوه؟

وتی: نه خیر، خویندڼم ته واو کړدووه و ئیستاش له گه ل له دایکبووانی سالی په نجاو هه شت ده منیرن.

وتم: منیش وازم له خویندن هیناوه و ده مه وئ بچمه سهربازی. نازانم له کوپوه ده ست پټیکه م و چټیکه م؟

وتی: بچو لای ده رگا، نائیب عریفیک له وئ وه ستاوه، نه و ده فته ر خدمه کان کو ده کاته وه و ده یانباته سهره وه، نه گه ر په کیکیش بناسیت باشتره ئیشه که ت به خیرایی بو ته واو ده که ن و بو شوینکی نیکیشته ده نیرن.

که وای وت، نائیب زابت نه مجده و نائیب عریف سابیر مزووریم بیرکه و ته وه. هه ردوویان خه لکی گه رکه که مان و هاوړپی خوم بوون. چوومه بهر ده رگا که و به نائیب عریفه که ی به رده رگام وت: ده مه وئ بچمه لای نائیب زابت نه مجده و نائیب عریف سابیر مزووری.

وتی: چی تونه، ده یانناسی؟

وتم: نه وان هاوړپی منن و خه لکی په ک گه رکه کین.

که نه مه م وت، پړگای دام بچمه لایان. به قادرمه کان به سهرکه و تم و سهرم به ژووره کان داگرت، چاوم به سابیر مزووری که وت، له ژووریکي بچکوله وه له پشت میزیکه وه دانیشتبوو. که چاوی به من که وت، تووشی شوک بوو. له بهرم هه لسا یه وه و تی: نه وه خیره رپت که وتوته ئیره؟

وتم: نازانم خیر ده بی یان شه، به قاچه کانی خوم هاتووم ده مه وئ بچمه سهربازی.

وتی: دانیشه، جارئ با چایه کت بو بانگ بکه م، ئینجا تیمبگه یه نه بیروکه ی نه م چوونه سهربازی به له کوئ هات؟

چایه چیه که ی بانگ کردو چایه کی شیرینی بۆهیتنام. هر به ده م چایه خوارنده وه پیم وت: خۆت ده زانی من له دایکبوی سالی (۱۹۵۶م)، به لام له گه ل له دایکبوانی سالی خۆم نه چومه سه ربازی، چونکه نه وکات به رده وام بووم له خویندن. به لام ئیستا دوی ئه وه ی به پروانامه ی ناوه ندی له ئه مینداریتی شاره وانی و هاوینه هه واره کان دامه زام، دوو ساله له سه ر یه ک له پۆلی شه شی ئاماده یی ماومه ته وه به هۆی ده وام نه کردیم، بۆیه ده بیت خزمه تی سه ربازیم ته واو بکه م که پیشتر به هۆی خویندنه وه دواخرابوو.

که ئه مه م وت، هه ناسه یه کی قوولی هه لکیشاو وتی: خۆزگه دانه ده مه زایت و به رده وام ده بویت له خویندنه که ت، سه یری حالئ ئیمه ت کردوه، وه زعی سه گ خۆشتره له هی ئیمه!! به رده وام بوو له قسه کانیدا وتی: تۆ واده زانی سه ربازی هیئده خۆشه، ده ستت له خویندن هه لگرتوه و ده ته وئ بجیته سه ربازی؟

که وای وت، پیم وت: تازه کار له کار ترازاو، خۆت ده زانی زۆرم هه ژاری و نه داریو بپاره یی بینیه، هاوینان هیلاک بووم ئه وه ندی که رپووج و قوچ بکیشمه وه، وپرای پرته و بۆله ی وه ستاکان، بۆیه ناچاربووم که واز له خویندنی به یانیان بیتیم و دابه زیم. به و هۆیه وه ش نه متوانی خویندنه که م ته واو بکه م. ده ستی گرتیم، منی برده ژووریککی ته نیشته ژووره که ی خۆی، پیش ئه وه ی له ده رگا بجیته ژووره وه وتی: ده زانی ده چینه لای کئ؟

وتم: نازانم.

وتی: ده ته به م بۆلای که سیک ئیشه که ی تۆ لای ئه وه و تۆش ده یناسیت، به چاو ترووکانیک بۆت ده کات.

که وای وت، بیرم بۆ نائیب زابت ئەمجەد چوو، پێموت:
ناکات ئەو کەسە دەچینه لای نائیب زابت ئەمجەدی هاوڕێی
خۆمان پێت؟!

بەپێکەنینەوه وتی: باشت زانی، بەلێ خۆیەتی. ئەو ئێستا
لێره هەموو شتێکە و بەقەدەر بەپێوەبەری تەجەبە دەستی
دەپوات.

سابیر مزووری بەپێشم کەوت و چوو ژیوری هە. بۆ پێزلێنانی
سەربازیش قاچەکانی بە قامی لە زەوی دا و پێی وت: دەزانی
کێم هێناوەتە لات؟

بەبێ ئەوێ چاوی لەسەر پەراوەکە بەردەمی هەلبگرێت
وتی: کێه؟

نائیب عەریف سابیر مزووری ئیشارەتی بۆ من کردو پێی وت:
تەماشاکە بزانه کێ لەبەرامبەرت پراوەستاوه؟

کە ئەمە وت، نائیب زابت ئەمجەد پەراوەکانی خستە لایەکی
مێزەکە و سەری خۆی هەلبێی. کە منی بینی لەشوێنی خۆی
هەستایەوه دەستی بۆ درێژ کردم و تۆقی لەگەڵ کرم و
وتی: ئێره شوێنێکی خوشنێه، خێره پێت پێی کەوتوو؟

منیش وتم: ئەمە چیرۆکی درێژه، نامەوێ سەرت پێی
قالبکەم، دواپی نائیب عەریف سابیر بۆتی دەگیرێتەوه.

کە ئەمە وت، نائیب عەریف سابیر دەفتەر خدەمەکەمی
خستە بەردەمی و پێی وت: ئەو وەک ئێمە نییه، ناتوانی
لە هاوڕێکانی دور بکەوێتەوه، بۆیه لەشوێنێکی نزیک دابنێ،
تاکو بتوانی پێنجشەممە و جومعه بەسەردان بێتەوه.
نائیب زابت ئەمجەد لەناو چەمەجەکە بەردەمی، لیستیکی
دەرھێنا، ناوی ئەو شوێنە تیابوو کە ئەو کەسانەیان بۆی
دەگوێزیایەوه. بەخێرای چاوی پێدا خشانوو وتی: نزیکترین

شوین که له به پټوه به رایه تی ته عیبته و نیحسا بۆمان هاتبی،
بنکه ی مه شقکردنی سه ربازی شاری که رکوکه . هه ندیک سال
خه لکمان بۆ بنکه ی مه شقکردنی سه ربازی شاری هه ولپیش
ده نارد، به لام نه مسال له به ختی نه و نه م بنکه یه ی تیا نییه .
نائیب عه ریف سابیر وتی: نه ویش له چاو بنکه ی مه شقکردنی
سه ربازی ناوه پاسه و باشووری عیراق باشه، زۆر دوور نییه،
ده توانی پۆژانی پینجشه مووان دای ته واو بوونی مه شق بگه پټه وه
ناو خانه واده که ی و چاویشی به هاو پیکانی بکه ویت .

ئیترا به م شیوه یه، ده فته ر خد مه که ی بۆ پر کرد مه وه و
هه رخۆشی چهنه ژوورکی پیکردو نه گه پایه وه لامان تا بۆی
ته واو کردم و دایه وه ده ستم و وتی: نه و که سانه ی که ئیمه
ده یانناسین، هه ر خۆشمان له گه ل فرمانده ی ئینزباتی سه ربازی
ده یاننیرین . به لام نامه وئ تۆ راده سته ئه وان بکه م، چونکه تا
ده تگه ی نه نه جی، زۆر ماندووت ده کهن . بۆیه نه م نووسراوه ت
ئه ده می، به یانی زو، که لوپه لی پټویست بخه ناو جانتایه ک
و برۆ گه راج و به نه فراه برۆ شاری که رکوک، له ویش به
ته کسیتی برۆ بنکه ی مه شقی سه ربازی و نه م نووسراوه یان
بدی . هیوادارم به بی گرفت سه ربازییه که ت ته واو بکه یه ت .

نووسراوه که م لیتی وه رگرت و جانتایه که م به شانم وه کردو
مالئاواییم لیتانکرد . گه راجی که رکوک له وئ نزیک بو . بۆیه
ملی پیکام گرت به ر، به شه قامی سی مه تری، یاغر یاغر بۆی
شۆپ بوومه وه .

گه یشتمه به رده رگای گه راج، هه ندیک که سم به جلوه رگی
سه ربازییه وه بینی . لیتان نزیک بوومه وه، دای سالوکردن، لیم
پرسین: ناوی سه ربازیم هاتوه، ده مه وئ بچه بنکه ی مه شقی
سه ربازی که رکوک، زانیاریتان له سه ری هه یه ؟

یه کۆیک له سه ربازه کان وتی: منیش له و بنکه یه سه ربازم،
 نه مپۆ ئیجازه کهم ته و او ده بیته، ده گه پیمه وه نه وی.
 که نه مه ی وت زۆر دلم خۆشبوو، له دلی خۆمدا وتم (نه مه ش
 هه رباشه، چاک نه بوو هاو پێیه کم بۆ په دببوو).
 ئیتر نه وه بوو، به یه که وه به ره و شوینی پاره ستانی ئۆتۆمبیله کانی
 که رکوک پۆشتین. شوفیره که، که چاوی به ئیمه که وت، به ره و
 لای نه و ده پۆین، له دووره وه به دهنگی بهرز وتی: ته نه ا دوو
 نه فەرمان ماوه.

من و نه و سه ربازه ی له گه لم بوو، جانتا کانه مان دایه ده ست
 شوفیره که، خستییه ناو سندوقی ئۆتۆمبیله که ی، ئیمه ش
 له گه ل پیره میتدیك له کوشنی پشته وه دانیشیتین.
 هه رچه ند شاری که رکوک له هه ولییره وه زۆر دوور نییه، به لام
 یه ک سایدی و خراپی پێگا که ی، وای کرد بوو، پۆژانه پووداوی
 ها توچۆی لئ پوودات. هه ر له گه ل لیدانی سلفی سه یاره که،
 نه و پیره میترده ی له ته نیشتمان دانیشتبوو، ده ستی کرد به
 خۆینده وه ی ئایه تی کورسی و دوا ییش پووی له ئیمه کرد،
 وتی: خه لگی شاری که رکوکن؟ ئیمه ش وه لاممان دایه وه
 وتمان نه خیر. خه لگی شاری هه ولیرین، بۆ مه شق و پاهینانی
 سه ربازی ده چین.

که نه مه م وت، پیره میترده که چاوه کانی پری ناو بوون. پووی
 تیکردم و وتی: تاقه کوپیکم هه بوو، نه ویش وه کو ئیوه
 ناوی سه ربازی ها تووه، ماوه یه که له شاری که رکوک مه شق
 و پاهینانیان پێی ده کرد، هه موو پینجشه مان دوا ی مه شق و
 پاهینان ده ها ته وه، به لام له هه فته ی پابردووه وه نه گه پاره ته وه،
 ده لێن گواستوو یانه ته وه بۆ باشووری عێراق، بۆ ناوچه ی
 هۆره کانی ناسریه.

ئەو سەربازەى لەگەڵم بوو، پووى لە پىرەمىڭدەكە كرد
 وتى: خالە دلى خۆت توند مەكە، لەوانەىە لەو پۆژانە
 ئىمەش وەكو كۆپەكەى تۆ بگوازىڭنەو بەو وەحدەىەكى
 تىرى سەربازى. چونكە ئەو بىنكەىە، تەنھا بۆماوہەكى كاتى
 سەربازى لى دەمىڭىتەوہ. دواى تەواوكردى مەشق و پراىنان،
 ھەركەسەو بەپىى پىسپۆرىەكەى بۆ وەحدەىەكى تىرى سەربازى
 دەگوازىڭتەوہ.

پىرەمىڭدەكە لەگەڵ قسەكانى ئەو سەربازە ھەناسەىەكى
 ھاتەوہەر وتى: كۆپى خۆم خوا خىرت بنوسىت كە دلىت
 خۆشكرىم، منىش بۆ ئەو ھاتوومە، ناگەپتەوہ ھەتا چاوم
 بە ئامىرەكەتان نەكەوئ و سۆراغىكى كۆپەكەم وەرنەگرمەوہ.
 بەم شىوہەى، بەدەم قسەكرىنەوہ، بەخۆشم نەمزانى چۆن ئەو
 پىگايە دوورەمان بپى و گەيشىنە شارى كەركوك.
 بەھەرسىڭمان تەكسىڭكان گرت و چوونە بىنكەى مەشق و
 پراىنانى سەربازى.

كە گەيشىنە جئ، ئەو كۆپەى لەگەڵم بوو، لە بابولنىزامەكە
 مائىئاوایى لىكردىن وتى: من دواكەوتوومە، دەبى ھەر ئىستا
 بچمە ساحەى عەرەزات، دەنا بە نەھاتو ناوم تۆمار دەكەن.
 پىرەمىڭدەكەش لەگەڵ سەربازىك چووە لای ئامىر. منىش
 جانتايەكەم بە شانم وەكردو چوومە قەلەمى بىنكەكە.

نوسراوہكەيان لى وەرگرتم و دواى چاوترووكانىك كارەكەيان بۆ
 تەواو كردم و لەگەڵ ئىنزاباتىك منيان برىدە كۆگای كەلوپەلى
 سەربازى و دەستىك جلوبەرگى سەربازى و دوو بەتانياو بالىفىڭيان
 دامى، وتیان بپۆ بۆ فەسىلى يەكەم لە سىرەى دوو. منىش
 وتم جا چۆن بزەنم شوئى ئەو فەسىلە لەكوئە؟ ئىنزاباتەكە
 وتى (پاست بپۆ لە كۆتايى شەقامەكە بە دەستى چەپ

ئاۋر بىدەۋە، ھۆلىكى گەۋرە دوو ئوۋرى بچوكت دىتە بەچار،
ئەۋە بارەگاي سىرىيى دوۋە ئوۋرى ئامىر فەسىلى يەكەمىش
لە تەنىشت ئەۋ ھۆلەيە . پىسولەكەيان بىدەرى و ۋەرت دەگىرن .
جاننايەكەم بە شانم ۋەكردو ھەردوۋ بەتانیەكانىشم خستە
سەر شانم و بە دەستەكەى تىرىشم جلۋبەرگە سەربازىيەكانم
ھەلگىرت و بەدەم خەيالەۋە بە شەقامەكەدا شۆرپوۋمەۋە .

ھەر بەدەم پىگاۋە، لەم بەرو ئەۋ بەرى شەقامەكە، لە
دوۋرىيى چەند مەترىكەۋە چاۋم بە چەند گروۋپىك سەرباز
كەۋت، مەشق و راھىنانىيان پىدەكردن، ناۋەناۋەش ھەپۋەلەيان
پىدەكردن .

كە تەماشايەكى ئەۋ دىمەنەم كىرد، بۆم دەرگەۋت ئىتر لەمەۋلا
ژيانىكى ئۆر جىاۋازم دەبى، پەنگە ھەر پۆژىكەم بە سالىك لى
بىۋات .

بەھەرچال، گەشىتمە كۆتايى شەقامەكە، ئاۋرپىكەم لە دەستە
چەپى خۆم دايەۋە، ھۆلىكى گەۋرە دوو ئوۋرى بچوكم لى
بەدىارگەۋت . بەرەۋ ئاراستەى ھۆلە گەۋرەكە پۆيشتم و لىي
نەزىك بوۋمەۋە . ئەفسەرىك و ئائىب زابىتىك و ئىنزابىتىك لەبەر
دەرگاي ھۆلەكە ۋەستابوۋن . چوۋمە لايان، سىلوم لىكردن و
پىسولەكەم دايە ئەفسەرىكە و پىم ۋت: گەۋرەم لە قەلەمى
بىنگە ئەم پىسولەيان پىدام، ۋتىان بىبە بۆ سىرىيى دوو با
ناۋت لاي خۆيان نەشر بىكەن .

ئەفسەرىكە پىسولەكەى لى ۋەرگىرم و دايە دەست سەربازىك
ۋتى: ھەر ئىستا ناۋى لە قەلەمى سىرىيە نەشرىكە . پوى لە
ئىنزابەتەكەش كىرد پىي ۋت: ھەر ئىستا ئەم سەربازە لەگەل
خۆت بىبە بۆلاى پەئىس عورەفا شىركۆ با لە فەسىلەكەى
خۆى مەشق و راھىنانى پىبىكات .

منیش وتم: گه ورم ئه دی ئه و به تانی و که لوپه لانه م له کوئ دابنیم؟ به توپه ییه وتی: له سه ر سه رمی دابنئ.

که ئه مه ی وت، له شوینی خۆم چه په سام، له ترسان نهم لیوه نه هات. ئینزیاته که زانی زۆر خه فه تم خوارد، بۆیه ده ستیکی خسته سه ر شانم و به پیکه نینه وه وتی: ئه بوخه لیل خه فه ت مه خو، ئیتر له مه ودا ده بئ له و جوړه قسانه پابیت، ئه وه سه ربازییه، ژیانیکی تره.

که گه یشتینه لای فه سیلی په که م، ئینزیاته که قاچه کانی بو په ئیس عوره فای فه سیل له زه وی داو سلای سه ربازی لیکرد، وتی: ئه م کوپه قۆزم بو ت هتیاوه، تازه بو ته سه رباز. په ئیس عوره فا شیرکۆش پووی له منکردو پئی وتم: ئه م به تانی و جانتایه ت له شوینیک دابنئ و به خیرایی جلوه برگی سه ربازی بپۆشه، پۆستاله کانیشته له پئی بکه و وهره پیزی سه ربازه کانی فه سیل، مه شقیان له گه ل بکه.

ئیتر به م شیویه، جانتاو به تانیه کانم له نزیک ساحه ی عه ره زات دانا و به خیرایی جلوه برکه کانم له بهر کردو چوومه لای په ئیس عوره فا شیرکۆ سلوم لیکرد. وتی ئه مپۆ لیتناگرم، به لام له به یانییه وه ده بئ وه کو ئه و ئینزیاته قاچه کانت به توندی له زه وی بده یت و ئینجا سلو بکه یت. وتم: باشه گه ورم. وتی: مه لئ گه ورم، ئه م ده سه ته واژه یه ته نیا بو ئه و که سانه به کار دیت، که ئه ستیره و دالیان له سه ر شانه، بوئه وانی تر ته نیا سلوی سه ربازیان لیده که یت.

به م شیویه، منی خسته پیزی سه ربازه کان و تاکو نیوه پۆ هاتوچۆ و هه پوه لای پیکردین. دواپی وتی: به ره و هوئی فه سیل پا که ن.

یه کییک له سه ربازه کان هاته لام وتی: (من ناوم ئازاده،

خەلکی شاری سلیمانیم). منیش خۆم پئی ناساند وتم:
منیش خەلکی شاری ھەولێرم.

وتی: یان جانتایە کە تەم بەدەرێ یان بە تانیە کان، تا ھۆلی خەوتن
بۆت ھەلەدەگرم. منیش جانتایە کە م دایە و ئەوانی تریشم بە خۆم
ھەلگرت و بەرەو لای ھۆلی خەوتن پۆیشتین.

ھەر بە دەم پێگاوە باسی ژیانی سەربازی بۆکردم، وتی لێرە
مرۆف ھیچ بە ھایەکی نییە، وەکو ئازەل ھەرمانی پێدەکەن،
ماوەیەکی زۆری دەوێ تاکو مرۆف لەو ژیاوە نوێیە پادیت.

کە گەیشتی ھۆلە کە، ئازاد شووینکی لە تەنیش خۆی بۆ
کردمەو وەتی: ئەگەر ھەزیکە لەمەولا ئەمە شوینی خەوتنی
تۆیە و ھەر بەیە کە وەش لە قسە یە ک چیش ت دەخۆین. منیش
ستایشم کرد وتم: مەن ھیچ شتێک لە بارە ی ژیانی سەربازی
نازانم، مەن سێ برام ھەیە، لەمەولا تۆش برای چوارەمی
منی، ئەگەر تۆ قبوڵی بکەیت.

بەپێکەنینەو وەتی: جا خوشک و براکانمان بە ئێمە چی،
لەمەودوا تەنھا ئێمە بە کەلکی یەکتەری دێین، ئێرە مائی
دوووە ممانە، وا زوو تەسریح نابین.

کە ئەمە ی وت مووچرکیک بە لەشەدا ھات و تارماپییک
چاوەکانمی پۆشی، پێم وت: ئە ی بۆچی لە دەفتەرخەمە کە م
نووسیویانە بۆ ماوە ی سێ سالی خەزەت بکات؟

وتی: ئەو ھەر قسە یە، بۆ مەوالیدەکانی پێش ئێمەش ھەمان
شتیان نووسیوە، سالتیک بە سەر خەزەتە کە یان پەتبوو، کە چی
ھێشتان تەسریح نەکران.

منیش وتم: کەواتە پێم بلی گۆرپیک بۆ خۆت ھەلگەنە و خۆت
بخە ناوی!!

وتی: نا بەم شتێوە یەش نییە، نابێ لێرە ھەرمانە کان بە

جددی وهریگرین، ئەوانەى پێش ئێمه وتەیهکیان هەیه، دەلێن
(سەربازی تەواو نابێت بە کلاوات نەبێت). هەر لە درێژەى
قسەکانیدا وتى: لەمەودوا خۆت هێندە فەقیرحāl مەکه، تاكو
پێت دەکړئ بە کلاوات ببیەسەر.

کە ئەمەى وت، هەناسەیهکی قوولم هەلکێشا، بیرم لە قسەکانى
ئەو سەربازە کردەوهو لەبیری خۆمدا دەموت (ئەوه بۆیه
نایب زابت ئەمجدو نایب عەریف سابیر مزوورى زۆریان
پێناخۆش بوو کە چوومه سەربازی. تومەز ئەوانیش لەم
ژیانە ناخۆشە تێوه گلاون و هیچ چارهیهکیشیان نییه). ئەمەو
چەندین بیرۆکەى ترم بەخەیاڵدا دەهات. جەستم لە شوێنى
خۆى بەجێماوو، خەیاڵیشم بۆ شوێنێکی دوور پۆشتبوو.

کاتیەک لە سالى ۱۹۷۱ مالمāن لە سێتاقان گواستەوه
بۆ گەرەکی موفتى، نەوهى مەلافەندى زۆر لەمێژ نەبوو
زەوبیەکانى ئەویان فرۆشتبوو. باوکیشم پارچە زەوییى
شەش سەد مەترى کڕیبوو، بە قۆنتەرات دابووێه وەستا
مەمەد ئەبوشوارب بە سێ هەزار دینار دوو خانووی کراوهى
بۆ دروستکردبوین. کە ئێمه چوینە ناوخانووهکەمان، جگە
لە ئێمه تەنها چوار مالى لى بوو، مالى پەحمان سەرپێ
و سەعید پێنەدۆزو وەستا عەلى باداوهیى و پەفیع چایەچى.
دەوروپشتیشمان تا دەگەیشته گوندی باداوهى مەلافەندى
هەمووی چۆل بوو. ئێمه لەگەڵ ئەو دراوسێیانە، وەکو
خزممان لیهاتبوو، شەوانە یەکتڕیمان بەسەردەکردەوه و هەر
شەوهى لە مالىک کو دەبووینەوه. پەحمان سەرپێ زۆرى
خۆشدهویستم، منیش زوو زوو دەچومەوه مالىان و پەیهەندیم
لەگەلى زۆر باش بوو. ئەو کۆمەلێک کچی هەبوون، یەک
لەیهک جوانتر بوون، یەکیکم لە کچەکانى لەدلى خۆم زۆر

خۆشده ویست، به لام هینده له گه‌ل یه کتری تیگه‌ل‌او بووین، وه‌کو خوشک و برامان لی‌هاتبوو، بۆیه شهرم ده‌کرد پیتی بلیم تۆم خۆش ده‌وئ. پیش ئه‌وه‌ی له نه‌مینداریتی شاره‌وانی و هاوینه‌هه‌واره‌کان دابه‌زریم، پۆژیک هه‌سه‌ن حوسین ئه‌ل‌لا داد که سه‌رۆکی یه‌کیتی قوتابیانی ناوچه‌ی ئۆتۆنۆمی بوو، له دوا‌ی ناردم، پیتی وتم (ده‌زانم ئیوه باری دارایی‌تان باش نییه، نووسراوی‌کمان بۆ هاتووه هه‌ندیک که‌سیان پتی ده‌وئیت له‌سه‌ر میلاکی جه‌یشی شه‌عبی دایانه‌زرینن، نه‌گه‌ر ئاره‌زوو بکه‌یت پشتگیریت ده‌که‌م). منیش وتم بیرری لیده‌که‌مه‌وه و دواتر وه‌لامت ده‌ده‌مه‌وه. له‌پاستیدا هیچم لیتی نه‌ده‌زانی، ته‌نانه‌ت نه‌شم ده‌زانی جه‌یشی شه‌عبی جیاوازی له‌گه‌ل جه‌یشی ئاسایی چییه، بۆیه چوومه لای کاک په‌حمان و پیم وت نیازم وایه له‌سه‌ر میلاکی جه‌یشی شه‌عبی دابه‌زریم. هیش‌تان قسه‌کانم ته‌واو نه‌کردبوون، ئه‌و دابه‌زییه سه‌ریان و هه‌زار جوینی به‌وان و به‌هه‌رس قه‌ومیه‌کان دا، وتی (نه‌که‌یت ئه‌و هه‌له‌یه بکه‌یت، ئه‌وانه سه‌گ و سه‌گ‌بابن، وینه‌یه‌کی پاسته‌قینه‌ی هه‌رس قه‌ومیه‌کانن). منیش وتم هه‌رس قه‌ومیه‌کان کین و چیان‌کردوه، وا تۆ لی‌یان داخ له‌دل‌یت؟ وتی (ئه‌وانه به‌عسییه قه‌ومیه‌کان بوون، زۆر پقیان له‌کوورد ده‌بووه، هه‌لیان ده‌کووتا سه‌ر ئه‌و خه‌لگه بی‌تاوانه و زه‌خیره‌کانیان لئ تیگه‌لی یه‌کتری ده‌کردو پاره و ئالتوو نه‌کانیشیان ده‌دزی و پیاوه‌کانیشیان پاپیچ ده‌کردو ده‌یان‌خستنه زیندانه‌کانیا نه‌وه و به‌شیوازیکی درپدانه ئه‌شکه‌نجه‌یان ده‌دان). که ئه‌مه‌ی وت، ده‌سته‌کانیم ماچ‌کردو پیم وت: من هیچ زانیاریم له‌سه‌ر ئه‌وانه نه‌بوو، نه‌گه‌ر تۆ پیت نه‌وتبام، ئه‌و هه‌له‌یه‌م ده‌کردو شه‌رمه‌زاری دونیا و قیامه‌تیش ده‌بووم.

من له ناو ئەو خەيالانەدا بووم، لەناكاو ئازاد بە دەنگێکی بەرز پێی وەتم: جارێ تۆ چیت بێنیووە وا کە وتووێتە ناو دەریای خەيال؟!

لەگەڵ دەنگی ئازاد پاچەلەکی، خەيالەم پەچرا و هاتمەوێ دۆنیای سەربازی و پێم وت: بێوێرە خەيالەم بۆ شوێنێکی زۆر دۆر ڕۆیشتبوو، گەرابوو مەوێ سالاڤی پەردوو، بۆیە ئاگام لێت نەبوو. وتی: بێر لە ژێانی پەردوو مەکو، ئەو ڕۆیشت و ناگەڕێتەو، ئێستا تۆ سەربازیت، هەوڵبەدە خۆت لەم ژێانە نوێیە پەڕێنە، بەلام زۆر بە جەدیش وەری مەگرە، دەنا ئەم سەربازیت قەت پێ تەواو نابێت.

منیش وەتم: پاست دەکە، هەر لەم ساتەوێ، لاپەرەیکە نوێ لە ژێانە هەڵدەدەمەوێ، وەکو وتت لەمەودوا شتەکان بە فەشە وەردەگرم و بە کلاوات بەسەری دەبەم.

ئازاد فانیلەو دەڕپێی ژێرەوێ خستە ناو تەشتی قسەکە و لەگەڵ تایت و ئاوی گەرم دەستیکرد بە شۆردنیان.

ئەم دیمەنە زۆر سەرنجی پاکێشام، لەدەلی خۆمدا وەتم (تاكو ئێستا هەر دایکەم جەکانی بۆ دەشوشتم، لەمەودوا دەبێ منیش وەکو ئازاد خۆم فیتری جەل شۆردن بکەم).

ئازاد سەیری منی کرد وتی: دیسان بۆکوێ ڕۆیشتی؟

وەتم: کە تۆم بێنی جەکانی خۆت دەشۆیت، بێر لە حاڵی خۆم دەکەردەوێ، دەبێ منیش لەمەودوا وەکو تۆ خۆم لەم کارانە پەڕێنم.

بەپێکەنینەوێ وتی: جارێ لەکوێتە، زۆر شتی تر ماوێ دەبێ بیانکەیت. وەکو پێشتریش وەتم، سەربازی ژێانیکی تر، زۆر جیاوازی لە ژێانی مائەوێ، بە خۆپایەنیانوتووێ (ئەوێ سەربازی نەکات نابێتە پیاو).

زۆرم خەو دەهات، دووری پڼگا و مه شفقردن زۆر ماندوویان کړدبوم،
بۆیه له سهر جڼگایه کهم لږی پاکشام.

هڅشتان به ته وای چاوه کانم گهرم نه کړدبون، ئازاد بانگی کړم
وتی: ههسته، کاتی وهرگرتنی قسههیه.

منیش وتم قسهه ی چ کاتیکه؟

وتی: گویت له دهنگی سافیره که نیه؟

وتم: با گویم لږی بوو، نه مه مانای چیه؟

وتی: ئه م سافیره درېزه بۆیه لږده درېت تاکو بچین خواردن
وهرگرین، دهنه به شمان نامینئ و به بئ خواردن ده مینینه وه. ناچار
بووم، هه ستمه وه و ئاو یکم به ده موچاومدا کړد. داوام لیکرد که
سینیکم بداتئ تاکو بچم خواردن بۆخوی و خۆم وهربرگم.
ئازاد ته شتی قسهه که ی هه لگرت وتی: به یه که وه ده چین خواردن
وهرده گرین.

ته شته که ی ده ست ئازاد، هه مان ئه و ته شته بوو که جله کانی
له ناو شوست. زۆر قیزم بۆوه، به لام له شهرمان هیچ قسم
نه کړدو له گه لئ پوښتم. هه ردووکمان چوپنه به رده م چښتخانه که،
ئینزباتیک له وئ پاوه ستابوو، سه ربازه کانی پیز ده کړد. ئیمه ش
چوپینه ناو پیزه که وه.

له ناو چښتخانه که، دوو مه نجه لئ گهره ی به قه د بهرمیلک له سهر
ناگره که بوون. چښتلیږنه ره که خاکه ناسیکي گهره ی به ده سته وه
گرتبوو، ئه وه ی ده گه یشته به رده می، خاکه ناسیک برنج و که وگریکی
گهره ی مه رگه ی بۆ تیډه کړدو دوو سئ پارچه گوشتیشی به
که وگریه که دهرده هیئاو بۆی ده خسته سهر برنجه که.

به م شیوه یه، یه که یه که سه ربازه کانی به پږده کړد، تا نوره ی
ئیمه ش هات و به شه خواردنی خۆمان وهرگرت.
له پڼگای گه پانه وه دا بیرم هه ر له لای ته شتی قسهه که بوو.

له بهرچاوم فانیله و ده‌رپی قوته‌کی ئازاد له‌گه‌ل برنج و مه‌ره‌گه‌که تیگه‌لی یه‌ک بیوون. زۆر قیژم ده‌بۆوه، به‌لام دانم به‌خۆمدا گرت.

که گه‌یشتینه جی، ئازاد قسه‌ه‌که‌ی له‌به‌رده‌می خۆم و خۆی دانا وتی: چاوه‌پیی چی ده‌که‌ی، با نانه‌که بخۆین، تا‌کو سارد نه‌بۆته‌وه.

وتم: هیچ برسیم نییه، تۆ نانی خۆت بخۆ هه‌قت له‌من نه‌بی. لیم تیگه‌یشت، به‌ پێگه‌نینه‌وه وتی: تۆ برسیت، به‌لام ده‌زانم بۆچی وا ده‌لێی؟

ویستم قه‌ناعه‌تی پێبینم که برسیم نییه، به‌لام ئه‌و وازی لێ نه‌هێنام، زۆر پێداگری کرد که نانی له‌گه‌ل بخۆم، وتی: ئیمه‌ش که یه‌که‌م پۆژ هاتینه ئێره وه‌کو تۆ بووین، قیژمان له‌ هه‌موو شتی‌ک ده‌بۆوه، به‌لام دواتر لێ‌پاهاتین، ئه‌م ته‌شته‌ش جلی له‌ناو ده‌شۆین و چێشتیشی له‌ناو ده‌خۆین. نه‌مویست دلی بشکێنم، زۆریم له‌خۆم کردو له‌ ته‌شتی نان خواردنه‌که نزیک بوومه‌وه، به‌لام هه‌رچه‌ندی کردم بێژم نه‌هات نابخۆم.

وتی: خۆ ئێره ماله‌وه نییه، به‌چه‌قۆ و چه‌نگال نان بخۆیت. ئێره سه‌ربازییه، قۆله‌کانته هه‌لکه و ده‌ست درێژیکه، سه‌یری من بکه، وه‌کو من برنج و مه‌ره‌گه‌که لوبه‌ده و بیخه‌ ناو ده‌مه‌وه.

هه‌رچه‌ند زۆریش برسیم بوو، به‌لام نه‌متوانی ببخۆم. که سه‌یری ته‌شته‌که‌م ده‌کرد، فانیله و ده‌رپی قوته‌کی ئازاد ده‌هاته‌وه به‌رچاو.

به‌هه‌رحال، توانیم ئه‌و پۆژه به‌رگه‌ی برسیتی بگرم و نان نه‌خۆم. له‌سه‌ر پشت لێی پاکشام و چاوه‌کانم خستنه سه‌ریه‌ک، هه‌ندی‌ک پشوووم دا.

هېښتان به ته واوه تی خو نه چوو یوه چاوه کانم، گویم له
سافیره یه کی درژبوو. سهرم به رزکړده وه و پووم له نازاد کړد،
پټم وت: ئه ی خواردن دابه ش نه کړا، سافیره ی ته مجاره
بوچییه؟

به پټکه نینه وه وتی: سافیره ی ته مجاره بو دابه شکردنی خواردن
نییه، به لکو بو مه شقی ئیوارانه. لیره هه موو فره مانه کانیان
به سافیره پټمان ده گه یه نن.

منیش وتم: بوچی پوژئ چه ند جار مه شق ده که یی؟
وتی: سی جار مه شقمان پیده که ن، به یانیان پټش نه وه ی پوژ
هه لټیت مه شقمان پیده که ن تا کو کاتژمیر ده ی به یانی، دواپی
پشوویکی کورتمان ده دهنئ و په رته مان پیده که ن بو خواردن
قاوه لټیټیک. دواپی نیو کاتژمیر دووباره ده گه پټینه وه گوره پانی
مه شقکردن و تا کو ساعات یه کی نیوه پو مه شقمان پیده که ن،
دواپی تا کو ئیواره ئیرنمان ده دهن.

ئیمه له قسانه دا بووین، ئامیر فه سیله که مان په ئیس عوره فا
شیرکو هاته هوله که و به دهنگیکی به رز به تووړه پی وتی:
ده لټی گویتان که پ بووه، ده میکه سافیره لټی داوه، که چی
ئیوه بی خه لټان پالداوه ته وه و خه ریکی چه نه بازیی.

به نازادم وت: ئه و په ئیس عوره فایه نه خوابئ کوردیشه که چی
ژود به خراپی هه لسوکه وتمان له گه ل ده کات.

نازاد وتی: جارئ تو چیت بینیه، ئه مه لټلییه، جارئ
لو لوشت ماوه، لیره که س برای که س نییه، سه رپټچیکی
بچووک بکه یت سزات ده دهن و چاوپوشیت لی ناکه ن.

که گه یشته نه گوره پانی عه رزه اته که، په ئیس عوره فا شیرکو
وتی: فه سیل راوه ستن. دواپی نه وه ی به یه ک ئیعاز هه موومان
له شوینی خومان راوه ستاین، نه و جا وتی: فه سیل وریابن،

فه سيل پشودنه، بۆ پيشه وه وهرگه پين، به ناسايى برين.
 دواى نه وهى چهند سه د مه تريک پويشتينه پيشه وه، به
 دهنگيکى بهرز وتى: بۆ دواوه وهرگه پين، به شيوه يه کى ناسايى
 برين.

به م شيوه يه، نزيکى دوو کاتزمير مه شقى پيکردين، ئينجا
 په رتهى پيکردين و بهر و هۆله که مان گه پايه وه.
 جله سه ربازيه گانم له بهر کرده وه، تراکسوده که م له جانتاکه م
 ده رهيتا و له بهرم کردو له سه ر جيگايه که م لى پاکشام.
 مه ناسه يه کى قوولم هه لکيشا، خه يالم بۆلای هاوپريگانم پويشت.
 نه و پۆزه خو شانم به بير ده هاتنه وه که له گه ل زياد مندو و
 تاهير و قاره مان قولى و قاره مان قشيل به خو شى به سه رمانده برد.
 له نزيک بيرى ئيرتوازي گه په که که مان قوتابخانه يه کى
 گه وره ي ناماده يى کچانيان دروستده کرد. پۆژيک من و زياد
 مندو پلانيکمان بۆ قاره مان قشيل دارپيشت، پيکه وتين که
 هه رسيکمان بچين له ناو ناوى هه وزى قوتابخانه که مه له وانى
 بکه ين، دواتريش په نديک به قاره مان بکه ين. نه وه بوو به يه که وه
 پويشتين، قاره مان چاوه پيى ئيمه ي نه کرد، هه ر زوو خو ي پوت
 کرده وه به قوونى پووت خو ي فرپدايه ناو هه وزى ئاوه که و
 ده ستى کرد به مه له کردن.

من و زياد مندو ش دواى نه وهى هه نديک پيمانپاوارد، ئينجا
 جله کانيمان به دهسته وه گرت و وتمان (جله کانت بۆ دايکت
 ده به ين و پيى ده لتيين قاره مانى کوپت قوونى داوه، نه گه ر
 بپرواش ناکه يت، نه مه ش جله کانى).

که نه مه مان وت، قاره مان ده ستى به جويندان کردو به خيړايى
 له ئاوه که هاته ده ره وه به قوونى پووت به دوامان که وت.
 باجى ئاميني دايکى قاره مان ژنيکى پوو خو ش و گالته چى بوو،

پۆژانە لە گەڵ کچ و ژنانی گەرەک لە بەردەرگای مالى خۆيان کۆدە بوونە وەو بە دەم گۆلە بە پۆژە خواردنە وە نوکته و قسەى خۆشى بۆ دەکردن.

کە گەشتینە لایان، جەکانى قارەمانمان فریدایە کۆشى باجى ئامینە و پیمانوت (جەکانى کوپە کەت وەرگەر، ئابرووى خۆى و ئیمەشى بردووه خەریكى قووندا نه).

کە ئەمەمان وت، لە قاقای پێکەنینى دا وتى (ديسان چ تۆینىكى تران لە ژێر سەردایە، چیتان لە کوپە کەى من کردووه؟)

پیش ئەوێ وەلامى بەدەینە وە، قارەمان گەشتە لامان. دەستىكى لە سەر قونى بوو، بە دەستە کەى تریشى کىرو گونى خۆى شار دېووه، لە تورە بیان ناگر لە هەردوو کونە لوتى دەهاتە دەرێ، هەرچەند جوینى پيس هەیه بە ئیمەیدا، ئەيوت (ئێوه هیچ شەرەفتان نیه، دەنا فیلتان لەمن نەدەکرد).

زیاد مەندۆش بە پێکەنینە وە پێى وت (کوپم ئەوێ تۆى شەرەفت نیه، شەرم ناکەیت قوون دەدەیت، ئەگەر لە بەر خۆشت نەبێ، لە بەر ئەو دایکە بەستە زمانەت پەحمێک بە قوونت بکە).

کە زیاد ئەمەى وت، قارەمان هێندەى تر هەلچوو، دەستەکانى لە زیاد بەرز کردە وەو توند یاخەى گرت، هەولیدا بیخنگێنێ. باجى ئامینەش هیچ خۆى تێکنەدا، بە قارەمانى وت (کوپم بۆچى تێناگەیت، ئەوان یاریت لە گەڵ دەکەن، بە گالته ئەو قسانەت پێدەلێن. تۆش وەکو ئەوان زینرەک بە و تۆلەى خۆتیا نایکە وە، ئەى پیشینان نەیانوتووه پۆژان پۆژى لەدوايه). لەناو ئەو خەیاڵە خۆشەدا بووم، جارىکى تر سافیرە کە لێى دایە وە، پاچەلە کیم، پووم لە ئازاد کردو پیموت: چى پوویدا وە، ئەم سافیرەیان بۆ لێدا وە؟

به پيښه نينه وه وتی: بئ قه زابی تو ده ميکه ليی پالکه وتووی،
 خه يالت بو شوينتيکی دور پويشتبوو، هه زم نه کرد خه يالت
 بپچينم بويه قسم له گه ل نه کردی. خه ريکه پوژ ناوا ده بيت،
 ئيستا کاتي ناخواردنه و ده بئ بچين چيشتي ئتواره وهر بگريڼ.
 منيش وتم: به ده ست خوّم نييه، هه رچه ندي هه ول ده دم
 بيره وه ری هاوپتيکاني له ميشمک دهرناچيت.

نازاد ده ستي خسته سهر شانم وتی: منيش که تازه ببوومه
 سهر باز شه و پوژ خه يالم له لای هاوپتيکانم و خانه واده کم
 بوو. به لام دوايي ورده ورده ليپاهاتم، ئيستا زور کم بيريان
 ده کم. توّش وه کو من ليپا دييت، باشتروايه مينده بيريان
 لي نه که يته وه، ئيستا تو ژيانتيکی توت هه يه جياوازه له ژياني
 پيشووت.

وتم: هه ول ده دم له مه وودوا جله وي ميشمک له ده ست بگرم و زور
 بيريان لي نه که مه وه.

ته شتي قسه که مان هه لگرت و به ره و چيشته خانه که پويشتين و
 چيشتي ئتواره مان وهرگرت و گه پايڼه وه هوله که مان.

زور برسيم بوو، له به يانييه وه هيچم نه خواردبوو، بويه نه مجاره
 دانم به خوّمدا گرت و بيّزي خوّم نه کرده وه، قوّلو باسکی خوّم
 ليی هه لکرد، وه کو ئه به ده سته کانم چيشته کم خوارد.

دواي چيشته خواردن، به يه که وه چووينه حانوتي سهر بازگه که مان،
 هه نديک شيرينيمان کړی، دوايش لای چايه چيه که، هه ر به پتوه
 په رداخيک چايه مان خواره وه. دوايي گه پايڼه وه هوله که مان.

ئو پوژه بوّم پوژيکی زور ناخوښ بوو، هه ر چرکه يه کم به
 سه عاتيک لي ده پويشت. واده زانی زيندانی کراوم، دلّم زور
 توند بوو. نه گه ر ئو هاوپتيه شم بو پيدا نه بوايه، به جاريک
 دلّم شه قی ده برد.

به هرحال، چەند کاتژمێرێکمان بە قسەى خوێش بەسەربرد،
زۆرم خەو دەهات، ویستم بخەوم، ئازاد وتى: جارى مەخەوه،
چونکە سەرژمێریکی تری شەوانیشمان ماوه، پاش کەمێکی
تر سافیرەمان بۆ لێدەدەن و دەبێ ئامادەبین، دەنا بە نەهاتوو
هەژماردەکریین و سزا دەدریین.

منیش وتم: بەو شەوه لە ساحەى عەرەزات چاو چاو نابینى،
ئەوان چۆن ئێمە دەبینن؟

وتى: ناچینە ساحەى عەرەزات، لەبەردەم هۆلەکەمان پیز دەبین
و تەنها سەرژمێرمان دەکەن بۆ دڵنیابوون لە ئامادەبوونمان،
نەوهک پۆیشتیبە مالهوه یان بۆ شوێنێکی تر پۆیشتبین.
ئێمە لەو قسانەدا بووین، گویم لە دەنگى سافیرەکە بوو،
بە خێرایى پۆستالەکەمان لەپێ کردو لەگەڵ سەربازەکان لە
بەردەم هۆلەکە پیز بووین.

ەریف جابر ئێمەى پیزکردو دەستیکرد بە سەرژمێرکردنمان.
کە بینى کەس غائیب نییە وتى: ستایش بۆ خوا ئەمڕۆ
هەمووتان ئامادەن.

ئەمەى وت، ئینجا بە دەنگێکی بەرز وتى: فەسیل وریابن،
پشووبەن، وریابن، پشووبەن، وریابن، پشووبەن. چەند
جاریک ئەم جوولەیهى پێ دوبارە کردینەوه، دوایى وتى:
فەسیل پەرتبەن بۆ هۆلەكانتان.

بەم شێوهیه مەشق و پاهێنانى ئەو پۆزەمان تەواوکردو بەرهو
هۆلەكانمان گەپاینەوه. ئەمجاریان گشت جەلە سەربازییەکانم
داکەندو تراکسودەکەم لەبەرکردو لەسەر جیگایەکەم لێى پاکشام.
زۆر ماندوو بووم، بۆیه خۆشم نەمزانى چۆن خەوم لێکەوت.
ئەوهەندە ماندوو شەکەت بووم، ئەو شەوه تەنانهت هیچ
خەونیکیشم نەبینى.

به يانی زوو، هیشتان پۆژ هه‌لنه‌هاتبوو، له‌گه‌ڵ ده‌نگی سافیره
چاوه‌کانم کردنه‌وه، بینیم په‌ئیس عورفا شێرکۆ به‌سه‌رمانه‌وه‌یه،
به‌ پۆستاله‌که‌ی له‌ قاجی ئه‌و سه‌ربازانه‌ی ده‌دا که‌ له‌
خه‌وقورسییان هه‌لنه‌ستابونه‌وه‌و جوێنی پێده‌دان.

به‌م شێوه‌یه‌ له‌ خه‌و هه‌ستاین و به‌په‌له‌ به‌ره‌ و چێشخانه‌که‌
پۆشتین و قاپێک نیسکینه‌ و زه‌مه‌میێک چایه‌ و دوو سه‌موونی
مزا شیشمان هێنا و گه‌پاينه‌وه‌ هۆله‌که‌، هه‌ر به‌ختیاری نانه‌که‌مان
خواردو پێشمان تاشی و پۆستاله‌کانیشمان بۆیاخکرد. هه‌ندێک
سه‌رباز هیشتان خۆیان ئاماده‌ نه‌کردبوو که‌ سافیره‌ی
دووه‌میش لێدا. به‌په‌له‌ خۆمان گه‌يانده‌ ناو پیزه‌که‌و به‌ره‌ و
ساحه‌ی عه‌ره‌زات به‌پێکه‌وتین.

که‌ گه‌یشتی نه‌ ساحه‌ی عه‌ره‌زات، په‌ئیس عورفا شێرکۆ
جاریکی تر سه‌رژمیتری کردینه‌وه‌، ئینجا یه‌ک یه‌ک سه‌رو
پیشی پشکنین، ئه‌وه‌ی پیشی نه‌تاشیبوایه‌ یان پۆستاله‌که‌ی
بۆیاخ نه‌کردبوایه‌، ناوی لای خۆی تۆمار ده‌کردو دوا‌ی مه‌شق و
پاهێنانی ئه‌و پۆژه‌، سه‌ری به‌ نمره‌ سفر ده‌تاشی و شه‌وو پۆژیک
ده‌یخسته‌ به‌ندیخانه‌وه‌.

بۆ من سه‌ربازی ژیا نێکی زۆر ناخۆش بوو، هه‌رچه‌ندی بیرم
لێی ده‌کرده‌وه‌، نه‌مه‌توانی به‌پێکوپێکی ببه‌مه‌سه‌ر. بۆیه
بپارم دا به‌ قسه‌ی ئازاد بکه‌م و هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه‌ هه‌موو
شتێک به‌ فشه‌ وه‌ربگرم و بده‌مه‌به‌رێ و گوێی نه‌ده‌مێ.
هه‌رچۆنێک بێت، سێ مانگی مه‌شق و پاهێنانمان ته‌واوکرد،
ئینجا نۆره‌ی دابه‌شکردن و گواستنه‌وه‌مان هات بۆ یه‌که‌
سه‌ربازیه‌کانی تر به‌پێی پتووستی و پسپۆری هه‌ریه‌کی‌کمان.
پۆژانه‌ سه‌دان سه‌ربازیان ده‌گواسته‌وه‌ بۆ که‌تیه‌کانی ده‌بابه‌ و
موده‌په‌عه‌ و کۆگا‌کانی چه‌ک و ته‌قه‌مه‌نی و یه‌که‌کانی پزیشکی

و ئەندازىبارى. پۇڭ لەدواى پۇڭ ژمارەمان كەمتر دەبۆۋە، تا
واى لىھات چەند سەربازىك لەوئى مابووينەۋە، تەننەت ئازادى
ھاورپىشم واسىدەى كرد، لەناو شارى كەركوك لە شوئىتتىكى
باشيان دانا.

گواستەنەۋەى ئازاد زۆر كارى تىكردم، ئەۋەندە ۋرەيەى كە
ھەشمبوو لەدەستم دا. زۆرەى پىنجشەممەو جوممان خۆم
دەدزىۋەۋە دەگەپامەۋە ھەولترو چاوم بە برادەرەكانم دەكەوت،
ئەگەر ئەۋەم نەكردبا دلم شەقى دەبرد.

دوچار بپارم دا پاكەم، بۆيە پىنج شەممە دواى تەۋابوۋنى
مەشق گەپامەۋە ھۆلەكەمان، كەلوپەلەكانى خۆم خستە ناو
جانتاكەمەۋە و بەو نيازە گەپامەۋە مائەۋە.

باوكم كەسىكى نىزامى بوو، ھەزى لە لاسارى و سەرپىچى
نەدەكرد، چونكە پىشتەر سەربازى لىقى ئىنگلىزەكان بوو. كە
منى بىنى، بۆكەنى جووت بوون، بە توۋرەيىۋە پىتى وتم:
ئەۋ ماۋەيە زوو زوو دىتەۋە، ناكات دەستت بە خۆدزىنەۋە
كردبىت.

منىش وتم: نەخىر شتى وا چۆن دەبى، مەشق و پرايتانەكەمان
تەۋاو كىردوۋەۋە بەۋ ھۆيەۋە ئامىرى سىرەكەمان ھەموۋمانى
بۆ چەند پۇڭىك ئىزىنداۋە، دوايى كە گەپاينەۋە، بۆ يەكە
سەربازىيەكان دەمانگويزنەۋە. ھەرچەند، ئەقلى قسەكانى منى
نەگرت، بەلام بىدەنگ بوو، ھىچ قسەى نەكرد.

قسەى باوكم زۆر كارى تىكردم، واى لىكردم لە بپارەكەم پەشىمان
بىمەۋەۋە پانەكەم. دواى بىركردنەۋەيەكى زۆر، خەيالەكانم منيان
گەپاندىۋە بۆ ئەۋكاتەى كە بەرپرسى خانوۋە گەشتىارىيەكانى
ھاۋىنەۋەۋارى پىرمام بووم. پۇڭىك لە ئۆفيسەكەى خۆم
دانىشتىبووم، زەنگى تەلەفۇنەكەم لىدا، ھەلمگرت.

نەلوو؟

فەرموو تۆ كۆي؟

بەرپىسى ھەۋالگىرى عىراق نەبوو مەھەد قىسەت لەگەل دەكات.

فەرمانىكەن.

لەم پۇژانە بەپۆتەبەرى گىشتى تەمويىن و نەقلى ۋەزارەتى بەرگىرى
لىوا بەكر ۋەھىب نەلدوورى دېتە لاتان بۆ بەسەرىردىنى كاتى
پشوو. نەگەرگەيشتە لاتان، ئاگادارمان بىكەۋە تاكو تىمى
پاراسىتىنى بۆ بىئىرىن و بىپارىزىن.
فەرمانتە.

تەلەفۇنەكەم داخست و لە دەفتەرى تۆمارى خانوۋەكان نەو
تېيىنىم نووسىيەۋە چەند پۇژىك تېپەپى، ئىۋارەيك لە
ئۆفيسەكەم دانىشتىبووم، مارسىدىسىكى پەش، لەبەردەم ئۆفيسەكەم
ۋەستا. نەفەندىكىكى بە قەلەفەت، چاكەت و پۇنتۇلى لەبەردابوو،
قەرەندىكىكى سەۋزى بەستىبوو، لە كوشنى پشەۋە دانىشتىبوو.
نەفەندىكىكى تىرىش لەپىشەۋەى ئۆتۆمبىلەكە لە تەنىشت شوفىرەكە
دانىشتىبوو. نەو نەفەندىكىكى بە پىشەۋە دانىشتىبوو، ھاتە
خوارەۋە بەگورجى چوۋە لای دەرگای پشەۋە دەرگاگەى كىردەۋە،
نەو نەفەندىكەش كە لە پشەۋە دانىشتىبوو، ھاتە خوارەۋە بەرە
لای من ھات. سىلۋى لىكردم وتى (من ناىب زابىتى سوپا نەنۋەر
خالد نەلدوورىم، دەمەۋى خانويىك بۆ دوۋ ھەفتە بگرم، خۆم و
خانەۋادەكەم ماۋەى پشۋى تىا بەسەربىم). منىش وتم (جارى)
پشۋىك بدە، تاكو خانويىكت بۆ تۆمار دەكەم).

كە سەيرى ئۆتۆمبىلەكەم دەكرد، ھەروەھا كە لە نەتەكىتى
ھاتنە خوارەۋە چۆنىتى مامەلەكردنى نەوان لەگەل يەكتىرى،
لەوكاتەدا پەيۋەندىيە تەلەفۇنىكەى بەپۆتەبەرى ھەۋالگىرى
باكورم بىركەوتەۋە. لەبىرى خۆمدا وتم (ھەبى و نەبى،

ئەو كەسە بەرپۆە بەرە گەشتییەكەى وەزارەتى بەرگرییە، كە بەرپۆە بەرى ھەوالگری ناوەكەى پیدام. بەلام واپیدەچى ئەو زاتە بیەوى ناوى خۆیم لى بشاریتەو، بۆیە خۆى بە نائیب زابت پیتشكەشكرد. ئەم ئۆتۆمبیلە و ئەو جۆرە دانیشتن و ئەتەكیتە لە ھى نائیب زابت ناچیت). بۆیە خۆم لە گیلید، لەجیاتى خانووى وەزیر و بەرپرسەبالاكان، خانوویكى ئاساییم لە شوینىكى لابەلا بۆى تەرخانكرد.

ئاوى ساردو چایەشم بۆى بانگ كردو پۆزىكى نۆدم لى نا. دواییش كارمەندىكم لەگەل نارد، خانووەكەى تەسلىمكرد. دواى كاتژمێرك، پاسەوانى خانووەكان ھاتە لام وتى (ئەو پیاوھ كىتە خانووت داوھتى؟) وتم : بۆ چى بووھ؟ وتى (چەند مودەپەعەكەى سەربازى و دەیان سەرباز لە چوارەورى مالاكەى پەرت و بلۆ بوئەتەوھو سەنگەر دروست دەكەن). منیش وتم (ئەو كەسە پلەدارە لە وەزارەتى بەرگری عىراق، چۆن من خۆم لە پلەكەى بىئاگا كردوھ، ئىوھش ئەوھا خۆتانى لى بىئاگا بكەن، ھەروا ھەلس وەكتى لەگەل بكەن كە ھىچ شتىكى لەبارەوھ نازانن).

ئىتر ئەوھبوو بەخىراىى خۆم گەياندەلاى لىوا بەكر و پىم وت (گەورەم من ھەر لە سەرەتاوھ دەمزانى كە تۆ نائیب زابت نیت، بەلام نەمویست تۆ بزانیك كە من ئەوھ دەزانم. ئیمە بەرپرسى گەورە و پلەدارى وەك بەرپۆزان عادەتەن لە خانووى وەزیرو پلەدارەكان دادەنئین، بەلام من بە ئەنقەست ئەم خانووە ئاسایییم دایە تۆ، لەبەر چەند ھۆیەك، تاكو وەكو ھاوڵاتیىكى ئاساى چىژ لە گەشتەكەت وەبرگريت و تىكەل بە خەلكى ئىرەش بىت، ھەروھا بۆ پاراستنى ئاسایشى تۆ ئەمەم كردوھ. ئەگەر ئاشكراییت كە تۆ پلەداریت و لە

وهزاره تی بهرگری عیراقیت، به دوری نازانم که سیک گورزنی
 کوشنده ت لیدات و زیانت پیگه یه نی). ئه ویش به پیکه نینه وه
 پی و تم (ئه وه تۆ چی ده لئی، ئه م هه موو سه ربازم له
 ده ورو پشت بیت، که س هه یه زیانم پیگه یه نیت؟) و تم (که سیک
 هه یه ناوی سولیمان بیرژییه، ئه و ئیستا پیشمه رگه یه،
 خه لکی ئه م ناوچه یه یه، چهند جار یک چالاکی چه کداری
 سه یروسه مه ره ی له م ناوچه یه ئه نجامداوه. ده گپرنه وه، جار یک
 له م نزیکانه کرده وه یه کی چه کداری ده نجام ئه دات، به و هۆیه وه
 گشت مه فره زه کانی ئه من ده که ونه حاله تی ئاماده باشیه وه،
 بۆ دۆزینه وه ی به دوایدا ده که پۆن. هه ر له و کاته دا ئامیر
 مه فره زه یه کی ئه من له و چاخانه یه دانیشتووه که ئه ویش لئی
 دانیشتووه، کاتیک ده یه وئ بچته ده ره وه، که پاره ی چایه کی
 ده دات، چایه چیه که پی ده لئ پاره ی چایه که تان که سیک
 به ناوی سولیمان بیرژی داویه تی و پویشت).

که ئه م پووداوه م بۆ جه نابی لیوا گپراپه وه، له ترسان په نگه
 وه کو په نگه مردوو سپی هه لگه پا، وتی (من له سالی ۱۹۶۱
 تا کو ئیستا ئه وه یه که م جارمه بیمه باکور و دوا ئه و ماوه
 زۆره، ئیستا هاتووم دوو هه فته له گه ل خانه واده که م پشوویک
 بده م و چهند پوژیک به خووشی به سه رببه م. به لام ئه وه ی که
 تۆ باسی ده که یت، کاره ساته، ئه ی ئه و هه موو هیزه سه ربازی
 و ئه منیا نه ئیشیان چیه و چۆن خه لک ده پارێزن؟). منیش
 و تم (ئه وه ی له سه ر من بوو پیم وتی، بریاری کۆتاییش
 له ده ست خۆته) وتی (به پای تۆ چیه که م باشه؟) و تم (به و
 سه ربازانه بلئ به زووترین کات ئیره به جیه ئیلن، پاراستنی تۆ
 له ئه ستۆی ئیمه یه، دانیات ده که مه وه که هیچ شتیکی خراب
 پونادات).

كە ئەمەم وت، لىوا بەكر ھاتە دەرەو ۋە پوۋى لە سەربازەكان
 كرد، پىتى وتن (بە فەرماندەكە تان بلىن بتانگە پىتتە ۋە ئەو
 شوپنەى كە لىتى ھاتوون، من پىتووستم بە ئىو ۋە نىيە).
 بەم شىۋەيە، گشت سەربازەكان گەرە ۋە شوپنى خۆيان.
 پۇژانە لىوا بەكر دەھاتە ئۆفيسەكەم، كاتىكى خۆشمان بەيەكە ۋە
 بەسەردەبرد. پۇژىك پىرە مېردىك قەرتارە تىيەكى لەسەر
 پشتى گۆيدىرژەكەى بار كردبوو، بەبەردەم ئۆفيسەكەم تىپەپى.
 قەرتارە تىيەكەم لىتى كپى لەگەل كارمەندىك بەدىارى بۆ
 لىوا بەكرم نارد. دواى تۆژىك، لىوا ھاتە لام و ستايشى كردم
 و پىتى وتم (لە سەردەمى ھوكمرانى عەبدولسەلام عارفە ۋە
 نەھاتوومەتە باكور، دەستە و دايەرەكانى ھوكومت و پىنەيەكى
 زۆر خراپى كوردىيان لەبەرچاوم دروستكردبوو، دەيانوت /ئەوانە
 نەتە ۋە يەكى ۋە حشىن، زۆر پقيان لە عەرەب دەپتە ۋە، بيانبنن
 لەھىچى خۆپايى دەيانكوژن/، كەچى ئەو ۋە لە ۋە چەند پۇژە
 لەتۆم بىنى، پىچە ۋە ئەم و پىنايەكە لە مېشكى مندا
 بو).

دوو ھەفتە تىپەپى، ئىوارەيەك لىوا ھاتە لام وتى (ھەزم
 دەكرد زياتر لىرە بىمىنە ۋە، تەنەت پىم خۆشبوو بەيەكە ۋە
 گەشتىكى چەندپۇژە بۆ ھاوينە ھەوارى سەرسەنگ بەكىن، بەلام
 دوينى لە ۋەزارەتى بەرگى پەيوەندىيان پىوەكردم، داوايان
 لىكردم كە بە زووترىن كات بگەرپمە ۋە). ھەر لە درىژەى
 قسەكانىدا وتى (بەيانى زو دەگەرپمە ۋە شارى بەغداد، لەوانەيە
 نەتوانم جارىكى تر سەردانتان بەمە ۋە، بەلام تۆ ۋەكو من
 نىت، لەبىرت نەچى تۆ ۋەكو كوپى منى، ۋەكو ئەو خۆشم
 دەوئىت، بۆيە ھەر ئىش و كاريكت ھەبوو، بى دوودلى ۋەرە
 لام، ئەو ۋە پىم بگرى بۆتى دەكەم).

له ناو گهرمەى ئەم خەيالانەدا، بېرۆكە يەك بە مېشكەدا هات،
له بېرى خۆمدا وتم (بۆچى نەچمە شارى بەغدادو سەردانى
جەنابى لىوا نەكەم، داواى لىبىكەم شىتېكم بۆ بىكات).

ئىتر ئەو بوو، ھەر ئەو پۆژە كەلوپەلەكانم كۆكردنەو و خستە
ناو جانناكەمەو و مائناوایم لە دایك و باوك و خوشك و
براكانم كرد، چوومە گەراج و بە سواری پاسىك بەرەو بەغداد
بەپىكە وتم.

دواى نىوہ پۆ گەيشتمە گەراجى نەھزە و بە تاكسىيىك چوومە
شەقامى پەشىد بۆ ھۆتلى نزار. ئوورىكى يەك نەفەرىم
وەرگرت و لەسەر قەرەوئەلەكە لىي پاكشام، تاكو پۆژئاو بوون
لىي خە وتم.

كاتىك بە ئاگاھاتم، ئاسمان تارىك بىوو، ھەر بە جلى
سەربازىوہ تاكو بەردەرگای ھۆتەلەكە پۆيشتم، لە ترسى
ئىنزابەتەكان نەموپرا زۆر دووربەكەومەو، لە نزىك ھۆتەلەكە
چىشتخانە و چاىخانەى لىبوو. چوومە چىشتخانەى جەمھورى،
برنج و فاسولیاىەكى سادەم بە شەش پەنجایی خواردو دوو
چايەى شىرىنىشم لە قاوہخانەى ئوم كەلسوم لەسەرى فرکرد.

چوونم بۆ وهزارهتی بهرگری عێراق

به یانی له خهوههستام چوومه چیشتهخانهی جمهوری، قاپیک نیسکم به دوو نانی گهرم خوارد. وهزارهتی بهرگری له نزیک گۆره پانی مهیدان بوو، چهند ههنگاوێک لهو هۆتێله دووربوو که لیی دابهزیووم، بۆیه ههر به پێ پۆشته ئهوی و داوی بینینی جهنابی لیوام کرد.

به پررسی پرسگه که به سهرسوپمانه وه سهیری کردم، ئهو جل و بهرگه سهریازییهی که له بهرم بوو زۆر ناپیک بوو، سهرنجی ئهوی پاکیشا، به توپهیییه وه وتی: بپۆ دهره وه، تا به گرتنم نه داوی، تۆ چۆن سهریازیکی، هه موو له شت سهریچییه!! ههچ وه لامیم نه دایه وه، لوس و باریک گه پامه داوه، له گه پانه وه بۆ هۆتێله که، به دهم پێگهوه بیرم له پێگه چاره یهک ده کرده وه که پێی بتوانم بگه مه لای جهنابی لیوا و کێشه ی خۆمی عهز بکه م.

له کۆلانی ته نیشته چیشتهخانهی جمهوری شوینی له نگه فروشتن بوو، جل و بهرگی مه ده نی و کهل و په لی کاره بایی و پێداویسته کانی تری ناوما لیان له وی به نرخیکی که م هه راج ده کرد.

ههر لهو کاته دا بیرۆکه یهک به خه یا لمدا هات، بۆ کرینی کراس و پانتۆلیکی مه ده نی، تا کو بیپۆشم و جاریکی تر به ختی خۆم تا قبیکه مه وه و بجه مه وه وهزاره تی بهرگری. چوومه لای له نگه فروشیک، پانتۆلیکی نیلی و قه میسیکی شینم به دیناریک کرپی و گه پامه وه هۆتێل و له جیاتی جل و بهرگی سهریازی ئه وانم له بهرکرد. ههر له سالۆنی هۆتێله که ش په نجا فلسم خسته

ناو ته له فؤنه گشتییه که، په یوه نډیم به وه زار ه تی به رگری کرد.
 بگوږی په یوه نډییه ته له فؤنیه که ی وه زار ه تی: کیټ ده وئ؟
 وتم: به رپوه به ری گشتی ته موین و نه قل جه نابی لیوا به کر
 وه هیب ئه لدووریم ده وئ. وتی: تۆ ده یناسی؟ وتم: به لئ. وتی:
 پیی بلیم کئ تۆی ده وئ؟ وتم: پیی بلئ به رپرسی خانووه
 گه شتیار ییه کانی هاوینه ه واری پیرمام تۆی ده وئ.

دوای که میک وه لآمی دامه وه، وتی: جه نابی لیوا له گه لته.
 دوای چاک و چو نیکی گهرم، وتی: تۆ له کوئی، زؤر حه زده که م
 بتبینم. منیش وتم: هاتوومه ته به غداد، ده مه وئ چاوم پټت
 بکه وئ. وتی: هر ئیستا وهره وه زار ه تی به رگری، که سیک له
 پرسگه راده سپیرم بته یئنته لای من.

قاچیکم کردنه دووان و به خیرایی خوم گه یانده وه وه زار ه تی
 به رگری، چوومه لای به رپرسی پرسگه که و دوای خو ناساندن،
 پټموت: په یوه نډیم به لیوا به کر کردووه، مه وعیدم له گه لئ
 هه یه.

به رپرسی پرسگه که ته ماشای کردم و به سه رسو پرمانه وه وتی:
 تۆ نه بووی تۆزیک پیش ئیستا به جل و به رگی سه ربازیه وه
 هاتیه لام؟!

وتم: به لئ من بووم.

سه ری خۆی له قاندو هیچی نه وت. هر له و کاته دا ئه فسه ری ک
 به پله ی نه قیب که له نزیك ئیمه وه دانیش تبوو، پووی
 تی کردم، وتی: تۆزیک پیش ئیستا تۆ په یوه نډیت به جه نابی
 لیوا کرد؟

وتم: به لئ.

وتی: فهرموو له گه لئ وهره، جه نابی لیوا له ژووره که ی خۆی
 چاوه رپټ ده کات.

كه چووينه ژووره وه، ليو ا به كر له بهرم هه ستايه وه و باوه شى
پيدا كردم، پرومه ته كانى ماچكردم و له سه ر كورسيكى ته نيشته
خوى داينيشاندم و داواى دوو چاى ترشى بوخوم و خوى كرد.
ئىنجا وتى: چونه ريگات كه وتوته ئيره؟

وتم: من ئىستا له بنكهى مه شق و پاهيتانى سه رباى كه ركوك
سه ربازم. هاتوومه لاي تو تاكو چاره يه كم بو بدوزيته وه و
شتيكم بو بكه يت.

كه ئه مه م وت، ليو ده ميك دام، داواى وتى: تو ده زانى
به قه د كورپه كانم تو خوشده وي؟

وتم: هيچ گومانم له وه نيه، بويه منيش بو داواكارىيكي وا
قورس هاتوومه ته لات.

ئيمه له م قسانه دا بووين، به رپرسي نووسينگه كهى هاته ژووره وه
وتى: سه روكى زانكوى به كر بو زانسته سه ربازييه كان ده يه وي
چاوى پيت كه وي؟

وتى: با بيته ژووره وه.

ئه وه بوو، پياويكى بالابه رز به جل و به رگى مه ده نى هاته ژووره وه
و به قايمى قاچه كانى له زه وي دا و داواى خو ناساندى وتى: به
فرمانى جه نابتان، دوينى ماري سيدسه كه يان لي وه رگرتوومه ته وه.
خوشته ده زانى برپه رى پشت ته واو نيه، له و ماري سيدسه
پاهاتوومه، بو ته ندروستى من زور باشه، بويه داوا له به رپرتان
ده كم په زامه ندى به فرموون له سه ر هه لوه شاندى وهى ئه و
فرمانه و گه پاندى وهى ماري سيدسه كه بوم.

جه نابى ليو به كرىش داواكارىه كهى په سندرديو فرمانى دا به
گه پاندى وهى ماري سيدسه كه بو.

داواى ئه وهى خوى و خوم به ته نها مائه وه، پي وتى: وه زير له
به رامبه ر ژووره كه مه، ئه گه ر داواى ته سريحكردى تو لى كه م،

زۆرى پىخۇش دەبىت و به ئاسانى بۆمى دەكات، به لام مردنم
پىخۇشتره نه وهك داوايهكى واى لىكهم، ده زانى بۆ؟
وتم: بۆ؟

وتى: ئەو وهكو من به هول و كۆشى خۆى نهگىشتوته
ئەم پله و پايهى ئىستاي، ئەگەر بچمه لاي دەبىن به توندى
قاچه كانمى بۆ له زهوى بدهم، به چاوشۆپى ئەم داوا ناياساييهى
لىكهم.

منيش وتم: بمبووره نه مزانى وايه، نه ده بوو داوايهكى وا بىمانا
له جه نابتان بكهم، ئىستاش هېچ نه بووه، دهگه پىمه وه يهكه
سەربازيهكى خۆم و بهرگه دهگرم.

كه ئەمەم وت، سەيرى پوتبه سەربازيهكى خۆى كرد وتى:
تف له و پوتبه سەربازيه، كهى ئەمە ژيانه كه ئىمەى تياين!
منيش وتم: بۆچى وا ده لىكى گه ورهم؟

وتى: تۆ نازانى ئىمه له چ ژيانىكى ناخۇشدا ده ژين، ژيانى
كرىكارىكى پاككهر وه له ژيانى ئىمه خۇشتره. تۆش ماوه يهك
سەربازى ده كه يت و دهگه پىته وه شوپنى خۆت و له و بهه شته
ده ژيت كه لىكى هاتوويت، به لام ئىمه تا پىر ده بين يان
ده مرين ده بىن بهم شپوه يه بژين.

ئەمەى وت و ئاورپىكى له چايه ترشه كهى بهرده مم دايه وه،
بينى وهكو خۆيه تى و هېشتان نه موار دۆته وه، وتى: چايه كهت
بخۆوه تاكو سارد نه بۆته وه، دل له دل مه ده، شتىكت هر
بۆده كهم، لىناگه پىم به نا ئومىدى بگه پىته وه.

تا من چايه ترشه كهم خوارد وه، لىوا به كر بىزى كهى له سەرى
نا و له پشت مېزه كهى هاته دهره وه وتى: ده چين بۆلاى
به پىوه بهرى گشتى ته جنيدى سەربازى، من و ئە و دەرچووى
يهك خولى ئەفسه رانين، هەردوو كيشمان به هەقى خۆمان

گەشتووينە تە ئەم پلە و پایە يە . داوا لەو بکەم یارمەتیمان بدات، باشتەر لەو هی تەنازول بۆ وەزیر بکەم، ئە و بە خاترو خاترانە ئە و پلە و پایە ی وەرگرتوو .

بەمشێوەیە، من و جەنابی لیوا سواری مارسیدسە ڕەشەکە بووین و لە دەرگای سەرەکی وەزارەت چووینە دەرەو . لەو چرکە یەدا بزهیک هاتە سەرلیتووەکانم، لەبیری خۆما وتم (دونیایەکی سەیرە، چەند پۆژیک پێش ئێستا لە بنکە ی مەشقکردن سزایان دام و لەسەر زگ پرایانکێشام، کەچی ئێستاش لە دەرگای سەرەکی وەزارەتی بەرگری سلاوی سەربازیمان بۆدەکەن).

دوای تۆژیک گەشتینە بەرپۆوە بەریتی گشتی تەجنیدی سەربازی لە بابولموەزەم لە نزیک پەیمانگای تەکنیکی ڕەسافە .

بەرپۆوە بەری گشتی تەجنید پلە ی سەربازی لیوا پوکن بوو، کە لیوا بەکری بینی، لە بەری هەستایەو و باوەشی پێداکردو تیروپەر یەکتریان ماچ کردو پێی وت: ماوێکی ژۆرە یەکتریان نەبینو، چۆن منت بیرهاتەو؟

لیوا بەکرتی: لەبەر سەرقالی و کاری سەربازی کە مەترخەم بووم نەتوانی بتبینم .

دوای ئەو هی کە دانیشتن، بەرپۆوە بەری گشتی تەجنید وتی: ئەم گەنجە کێپە لەگەڵتە؟

وتی: ئەم گەنجە بەرپررسی خانوو گەشتیارییەکانی هاوینەهەواری پیرمام بوو لە باکور، ماوێک پێش ئێستا پشوویکی دوو هەفتە ییم وەرگرت و دوای زیاتر لە دە سال کە باکورم نەبینبوو، چووێ ئەو ئ و دوو هەفتە لە هاوینەهەواری پیرمام لای ئەو گەنجە مامەو .

لە درێژە ی قسەکانیدا وتی: خۆت دەزانی گەشتکردنی ئێمە

بۆ باکور ئاسایی نییه، زۆر مه ترسیداره، له بهر ئه و باره نا ئاسایییه ی باکوری تیا به . پێش ئه وه ی بچمه ئه و ئی، له وه زاره ت منیان زۆر ترساند، وتیان ئه و ئی شه پی تیا به، بۆ سه لامه تی ژیا نت باش نییه . به لām من گویم پێنه دان و به ناسنامه یه کی جیاواز چوومه ئه و ئی. به لām وێرایی ئه و کوچه به پله سه ربازیه پاسته قینه که می ده زانی، له خانوویکی ئاسایی نیشته جئ کردم و زه مانه تی سه لامه تی ژیا نیشی کردم، وای کرد بۆ ماوه ی دوو هه فته به ئاسووده یی بژیم. ئیستاش بۆته سه ربازو ده یه و ئی شتیکی بۆ بکه م.

به پێوه به ری گشتی ته جنید پووی له من کرد وتی: ئه گه ر ده فته ری خدمه ت له لایه هه ر ئیستا ته سه ریحت ده که م. منیش وتم: گه وره م ده فته ر خدمه م هه لنه گرتوه، له ماله وه یه، مایشمان له هه ولێره .

وتی: کێشه نییه، هه ر ئه مرۆ بگه پێوه شاری هه ولێره به یانی ده فته ر خدمه که تم بۆ بێته، له بهر خاتری لیوا به کر ته سه ریحت ده که م.

دوای ئه وه ی چایه مان خواره وه وه هه ردوو لیوا هه ندیک بیره وه ری خۆیان بۆیه کتری گێراه وه، هه ستاین، هه تا به ر ده رگا له گه ل لیوا به کر بووم، دوایی ئه و سواری مار سید سه که ی بوو، گه راپیه وه وه زاره تی به رگری، منیش تاکسیی کم گرت و گه راپیه وه هۆتیل نزار. زۆر دوودل بووم، له بیری خۆمدا ده موت (تا ده گه پێمه وه هه ولێر و جارێکی تر ده گه پێمه وه به غداد له وانه یه به هۆی غیاباته وه داخیلی هه رووب بم) بۆیه بپیارم دا له جیاتیی ماله وه بگه پێمه وه سه ربازگه، پێنج شه ممه دوای مه شقکردن بگه پێمه وه هه ولێر، ئینجا ده فته ر خدمه که می بۆ بیه م.

بەم شێوەیە گەرامەوێ شاری کەرکوک، کە پەنێس عورەفا
 شێرکۆ چاوی پێم کەوت، هەر لە دوورەوێ بەدەنگی بەرز
 هاواری کرد وتی: دادو بێداد لە دەست تۆ ئەبو شوارب، نازانم
 کە ی فێرە نیزام دەبیت و لە سەرپێچییە کانت پزگارم دەبیت.
 وایێدە چوو، پەنێس عورەفا شێرکۆ غیاباتی منی تۆمار
 نەکردبیت، بۆیە لە پرتە و بۆلە بەولاولە هیچ کاردانەوێ کە
 تری نەبوو.

تاکو پۆژی پێنجشەممە لە بنکە ی مەشقی سەربازی مامەوێ
 دوایی لە دوا ی دەوام دابەزیم و گەرامەوێ مائی خۆمان لە
 شاری هەولێر. باوکم کە منی بینی، وەک جارانی پێشوو،
 سەرزەنشتی کردم وتی: هیچ سەربازی وەک تۆم نەبینوێ،
 هێندە جرت و فرت دەکەیت، وەختە گومانەت لێکەم کە
 سەربازیت.

منیش سوپێندم بۆی خوارد، پێم وت: بەخوا پامە کردوێ، هەر
 ئێستا لە بنکە ی مەشقی سەربازی گەرامەتەوێ. واسیدە یەکیشم
 کردوێ بە یە کجاری لە سەربازی تەسریح دەبم.

کە ئەمەم وت، جرتیکی گەورە ی کێشا وتی: تێچێو، بۆ
 سەربازی یاری منداڵانە بە ئارەزووی خۆت پزگارت بێت.
 منیش بەدرێژی چیرۆکەم بۆی گێڕایەوێ پێم وت: بە یانی
 جارێکی تر دەگەرێمەوێ بەغداد، دەفتمەر خدەمەم دەبەمە لای
 بەرپێوە بەری گشتی تەجنید و تەسریح دەبم.

ئەو پۆزە زۆر دڵخۆش بووم، پیاسە یەکی ناو بازاریم کردو
 بە دەوری قەلاتدا سووپامەوێ، دوایی بە ناو دوکانەکانی شێخەللا
 و پردی سەیداوێ یاغەر یاغەر پۆشیتم تا گەیشتمەوێ گەرە کە ی
 خۆمان. لە نزیک مائی خۆمان قارەمان قولی و قارەمان قشپلم
 بینی، سلاوم لێکردن و یە کتریمان ماچکرد. لە ئەحوالی زیاد

مەندۆم پەرسى، قارەمان قولى وتى: نەتزانىۋە ئەۋىش بۆتە
 سەربازو پەۋانەى سەربازگەى پەشىد كراۋە لە بەغداد؟
 وتم: بەيانى دەچمە بەغدادو لەوئى سەردانى دەكەم. وتى:
 بۆچى دەچىتە بەغداد، خۆ تۆ لە لەوئى سەرباز نىت؟
 وتم: نەخىر، بەلام پۆزى شەممە دەچمە بەغداد بۆ تەۋاۋكردنى
 مەمەلەى تەسرىح بوونم.

قارەمان قشپل جىرتىكى كىشا وتى: ھەموۋى چەند مانگىكە
 تۆ چوۋىتە سەربازى، دەبئى سئ سائ عەرەبانەكەت پاكىشى،
 خۆ يارى مندالان نىيە.

بەھەرچال، ئەم شەۋو پۆژەم لەگەل خانەۋادەكەم و ھاۋپىكانم
 بەسەربردو بەيانىش زوو ھىشتان پۆژ ھەلنەھاتبوو چوۋمە گەراج
 و بە سواری پاسىكى بىست و يەك نەفەرى بەرەو شارى
 بەغداد بەرپىكە وتم.

كە گەيشتىنە جئ، لەبەردەم گەراجى نەھزە تاكسىيىكم پاكىرت،
 بە نىو دىنار منى بىرە بەردەم دايەرەى تەجنىدى گشتى.
 چوۋمە پرسگە داۋاى بىنىنى بەرپۆەبەرى گشتىم كرد. بەرپەرسى
 پرسگەكە وتى: تۆ دەيناسى؟

تم: بەلئ، لەسەر داۋاى خۆى ھاتوۋمە تە لاي، پىيى بلئ
 ھاۋپىكەى لىۋا بەكرە دەيەوئى تىبىنى.

بەرپەرسى پرسگە تەلەفۇنەكەى ھەلگىرت و قسەى لەگەل
 بەرپۆەبەرى گشتى تەجنىد كرد. داۋاى تەلەفۇنەكەى دانا و
 باجىكى دامئ و پىيى وتم: تۆ ژۆرەكەى پىدەزانىت؟ وتم:
 بەلئ جارىكى تىر بۆلاى چوۋمە.

وتى: كەۋاتە پىۋىست ناكات كەست لەگەل بىنېرم.

ئەۋەبوو چوۋمە لاي بەرپۆەبەرى نووسىنگەكەى و داۋاى دىدارى
 جەنابى لىۋام كرد. ئەۋىش تەلەفۇنەكەى ھەلگىرت و بە لىۋاى

وت (که سیک هاتووو ده یه وی بتبینی، ده لئی پیشتر هاتووو ته لای و ده یناسم).

دیاریوو جه نابی لیوا دوودل بوو له ناسینم به لام پیکاشی دا که بیبینم. که چووو ژوووه، چاوو به نه فسه ریکی سوووو سپی بالابه رز که وت، نه و که سه نه بوو که پیشتر بینبووم. سللوم لیکرد، سللوه که ی لیوهرگرتمه وه وتی: خۆتم پیناسینه، له وه ناچی پیشتر یه کتریمان بینبییت؟

له خهفته تان هیچ قسه یه کم پینه کرا. به پتوه بهری گشتی ته جنید ههستی پیکرد که په نگم تیکچووو، بویه له پشتی میزه که ی هاته دهره وهو دهستی خسته سه ر شانم وتی: کوپم ده زانم تو بولای به پتوه بهری گشتی پیشوو هاتوو، بویه به بینینی من سه رت سوپما.

وتم: راسته، ههفته ی رابردوو له گه ل لیوا به کر هاتینه ئیره، که سیک تری لیوو، داوی لیووردنت لیده که م، ئاگاداری هیچ شتیک نیم.

وتی: کوپم پیم بللی داواکاریت چیه تا کو بۆتی بکه م؟ وتم: هیچ داواکاریکم نیه، ته نها ویستم سللوی لیکه م. به لام ده کری بپرسم ئیستا نه و له کوپیه؟

وتی: به داخه وه به برپاری نه نجومه نی سه رکردایه تی شوپش خانه نشین کراوه.

زۆرم پیناخۆش بوو، خانه نشینبوونی نه و، بۆمن گورزیکی کوشنده بوو، نه و تاکه ئومیده ش که هه مبوو بۆ ته سریح بوونم له ده ستم چوو.

به م شیوه یه به خهفته وه گه پامه وه گه راج و جاریکی تر گه پامه وه شاری که رکوک و چوووه بنکه ی مه شق و پاهیتان بولای په ئیس عوره فا شیرکۆ. به قه د جوویک لئی پارامه وه

هه تا غيايى ئو پۆڭەي بۆ پەشكرمه وه .

له گەل چاره نووس هيچ ناكرييت، ئه گەر بيبه ختيم نه با، بۆچى به پيروه به رى گشتى ته جنيد له و كاته له پۆسته كه ي دور ده خرايه وه . ئو دهرفته زيرينه م له ده ست چوو، له بيري خۆمدا ده موت (له وانه يه جاريكى تر دهرفته ي وه هام بۆ دووباره نه بيته وه) .

به هه رحال، بپارم دا دان به خۆمدا بگرم و پابه ندى مه شق و پاهيتان بم، په يوه نديشم له گەل په ئيس عوره فا شيركو زياتر خۆشكه م .

زۆريه ي سه ربازه كان به سه ر سه ربازه گه كاندا دابه شكرا بوون، چەند سه ربازيكى كه م له وي مابووينه وه، به م دوايه ش په ئيس عوره فا وه كو هاوپي ليها تبوو، زۆر ماندوي نه ده كردين، زۆريه ي كاته كانى له گەلمان به گيترانه وه ي نوكتو قسه ي خۆش به سه رده برد .

هينده ي پينه چوو، پۆتيك له ساحه ي عه ره زات وه ستابووم، نايب زابتي قه لەم هاته لام، نووسراويكى دامى و پيى وتم: ئه بو خه ليل ئه مه فه رمانى گواسته وه ته بۆ نه خۆشخانه ي سه ربازي سليمانى . هه ر ئيستا بپۆ كه لوپه له كانت كۆبكه وه و په يوه ندى به و شوينه وه بكه .

كه نووسراوه كه م وه رگرت، له خۆشيان قاچه كانم زه وييان نه ده گرت، زۆرم پيخۆش بوو كه بۆ شارىكى كوردستان گواستراومه ته وه، ته نانه ت كاركرديشم له نه خۆشخانه ي سه ربازي زۆر پيخۆشبوو .

به خيترايى خۆم گه يانده وه هۆلى خه وتن و كه لوپه له كانم خسته ناو جانتاكه مه وه و چوومه به رده م بابولنيزام . هه ر له دووره وه شوفيري تاكسييك بانگى كردم، وتى: ئه بوخه ليل

ئەگەر دەچىتە گەر راج لە گەل من وەرە، سەرەى منە .
 جانتاکەم خستە ناو سەندووقى سەيارەكە و خۆشم لەپىشەو
 دانىشتەم، بەرەو گەر راجى شارى سەلىمانى بەرپىكەوتىن .
 تا گەيشتمە شارى سەلىمانى نىوەرۆ داھات، زۆر برسەم بوو،
 بۆيە لامدايە چىشتخانەيەك، دوو قاپ برنج و شلەى فاسولىام
 داواکرد، لە گەل دوو نانەى گەرم خواردەم . ئىنجا بەسوارى
 تەكسىيەك چوومە نەخۆشخانەى سەربازى، نووسراوەكەم بۆرە
 قەلەمى نەخۆشخانە . دواى تۆزىك چاوەپوانى، ئىنزابەتەك ھاتە
 لام وتى: ئەبوخەلىل وەرە ژوورەو نەمىر تۆى دەوئ .
 كە چومە ژوورەو، سەلوى سەربازىم لىكرد، وتم: گەرەم
 فەرمانتە؟

وتى: كۆپم تۆ خەلكى كۆيى؟

وتم: خەلكى شارى ھەولتەم .

وتى: وەھدەيەكى سەربازىمان لەسەر پىگەى دوكان لە گوندەى
 قىياسان ھەيە، دەتتەرمە ئەوئ . بۆتۆ زۆر باش دەبئ، لەشارى
 ھەولتەرم نەزىك دەبەتەو شۆيەكەشى زۆر خۆشە و خەلكى ئەو
 ناوچەيەش كەسانى باشن، ئاوەو ھەيەكى زۆر ساف و بىگەرەيشى
 ھەيە، لەوئ زۆر مورتەك دەبەت .

ئەمەى وت و نووسراوئىكەى دايە دەستم وتى: ئەمە فەرمانى
 گواستەنەو تە بۆ وەھدەى پزىشكى قىياسان .

بەو شۆيەيە، ھاتە دەرەو، چوومە گەر راج و لەو پىشەو بە
 قەمەرەبەك بە پىگەى كۆيە و ھەولتەرم چوومە ئەوئ .

گوندەى قىياسان لە شارى سەلىمانى زۆر دوور نەبوو، كە گەيشتەنە
 ئەوئ، شوفتەرەكە ئوتومبىلەكەى بۆ پاگرتەم، بەدەست ئىشارەتى
 بۆ گوندەىكەى بچكۆلانە كرد، تەنھا يەك كىلۆمەتر لە پىگەكەو
 دووربوو، وتى: ئەم گوندەى دەبەتەنە قىياسانە و ئەو وەھدە

سەربازىيەش كە لىتى نىزىكە، ئەو شوئىنەيە كە تۆ مەبەستتە .
 وەرزى زىستان بوو، لە كۆتايى سالى ۱۹۷۸ بووين، باران نم
 نم دەبارى و ئاوى باران بە و دەشت و كۆتوانە جۆگەلەيان
 بەستبوو، كەش و ھەوايەكى سارد بوو. بە دەم جۆگەلەي
 ئاوەكە بەرەو بارەگاي وەحدەي مەيدان توبىيەكە ھەلکشام.
 كە گەيشتمە ئەوئ، ھەندىك سەربازى عەرەب ھاتنە پىشوازي
 وتيان: واپىدەچىت تۆش بۆ ئىرە گواسترايىتەو؟
 وتم: بەلئ.

وتيان: ئىرە شوئىنكى زۆر خۆشەو ھەست بە بىزاري ناكەيت،
 چونكە پۆزانە تەنھا دوو كاتزمىر مەشق دەكەين. كاتەكانى تر
 ھەر كەس و بە ئىش و كاري خۆي خەرىك دەبىت.
 كە گەيشتىنە جئ، بە عەرىفى قەلەمى وەحدەيان وت: ئەم
 سەربازە بۆ وەحدەكەمان گواستراوئەو.

ئەوئش نووسراوئەكەي لىئوئەرگرتم و بردىە لاي ئامىرو ھەر بە
 چاوترووكانىك گەپايەو ھەلامان وتى: لەگەل خۆتان بىيەن بۆ
 كۆگا با بەتانى و بالىف و پىداويستىەكانى تر وەرەگرت.
 دوايىش بىيەنە لاي عەرىف فەسىل و ناوى لاي ئەو تۆمار
 بكەن.

قلىاسان شوئىنكى زۆر خۆشبوو، ئاووھەوايەكى سازگارو
 سروشتىكى دلپىننى ھەبوو، بەيانيان دەنگى قاسپەي كەو
 لەگەل خورپەي ئاو و شنى با تىكەل بەيەك دەبوون. ھەرچەندە
 زۆربەي سەربازەكانى ئەم وەحدەيە بەرەگەز عەرەب بوون،
 بەلام كەسى باش بوون. ماوئەك لەوئ ماموئە، ھىچ ھەستم
 بە غەربىي نەدەكرد، بەيانيان پىش ئەوئ خۆر ھەلبىت بۆ
 ماوئەي دوو كاتزمىر مەشقيان پىدەكردىن، دواي ئەو ھەركەس
 دەچوو ھە سەر ئىش و كاري خۆي. خويندەوارەكان بۆ قەلەمى

و ه ح د ه و چ ش ت ل ی ن ه ر ه ک ا ن ی ش ب و چ ش ت خ ا ن ه و ه ه ن د ی ک ی ش ب و ک و گ ا ، ی ا ر ی د ه د ه ر ی پ ز ی ش ک و ب ر ی ن ی چ ه ک ا ن ی ش ل ه گ ل ب ه ر د ه س ت ه ک ا ن د ه چ و ن ه ش و ی ن ی چ ا ر ه س ه ر ک ر د ن ی ن ه خ و ش و د ه ر م ا ن خ ا ن ه . ئ ه و ا ن ی ت ر ی ش ب ه ش ی ک ی ا ن ب و ئ ی ش ک ر د ن و پ ا س ه و ا ن ی ب ه ن د ی خ ا ن ه و د ه و ر ی ه د ه پ و ی ش ت ن .

ل ه و ه ح د ه ی ه ز و ر ن ه م ا م ه و ه ج ا ر ی ک ی ت ر ب و و ه ح د ه ی ه ک ی پ ز ی ش ک ی م ه ی د ا ن ی ل ه ک ا ر ی ز ه و ش ک ه گ و ا س ت ر ا م ه و ه . ک ا ر ی ز ه و ش ک ه ل ه د ه ر ه و ی ش ا ر ی س ل ی م ا ن ی ب و و ، ب ه ل ا م ز و ر ی ش ل ه ش ا ر ه ک ه د و و ر ن ه ب و و ، ب و ی ه ئ ه و س ه ر ی ا ز ه ی خ ه ل ک ی ش ا ر ب و و ، ی ا ن ک ه س و ک ا ر ی ل ه و ی ب و و ، د و ا ی ن ا ن خ و ا ر د ن ی ن ی و ه پ و پ ی گ ا ی ا ن پ ی د ه د ا ب چ ی ت ه و ل ا ی خ ا ن ه و ا د ه ک ه ی . م ن ی ش ئ ه م ه ل ه م ق و س ت ه و ه ، ه ه ر ل ه ی ه ک ه م پ و ز و ت م م ا ل ی م ا م ل ه م ش ا ر ه ی ه ، ئ ه و ا ن ی ش د ا و ا ی ا ن ل ی ک ر د م پ ش ت گ ی ر ی ی ک ی م و خ ت ا ر ی گ ه ر ه ک ه ک ی ا ن ب و ب ی ن م .

ه ه ر ئ ه و پ و ز ه ئ ا م ی ر ی و ه ح د ه ک ه م ا ن و ه ر ه ق ه ی ه ک ی ع د ه م ت ه ع ه پ و ز ی د ا م ن و ت ی : د و ا ی ن ی و ه پ و د ه ت و ا ن ی د ا ب ه ز ی ت ، د ه ب ی ب و ب ه ی ا ن ی پ ش ت گ ی ر ی م و خ ت ا ر ت پ ی ب ی ت ، د ه ن ا ه ی چ ی ت ر پ ی گ ا ت پ ی ن ا د ه ی ن د ا ب ه ز ی ت .

د و ا ی ن ی و ه پ و ، پ ا ش ئ ه و ی ن ا ن ی ن ی و ه پ و م ل ه گ ل س ه ر ی ا ز ه ک ا ن خ و ا ر د ، چ و و م ه س ه ر ش ه ق ا م ه ک ه و ل ه گ ل پ ا س ی ک ی ن ه ف ه ر ا ت ک ه ل ه ن ی و ا ن ک ا ر ی ز ه و ش ک ه و ش ا ر ی س ل ی م ا ن ی ئ ی ش ی د ه ک ر د ، پ و ی ش ت م ، س ه ر ه ت ا چ و و م ه م ز گ ه و ت ی ک ا ک ئ ه ح م ه د ی ش ی خ ج ل ه س ه ر ی ا ز ی ه ک ا ن م د ا گ ه ن د و ج ل ی م ه د ه ن ی م ل ه ن ا و ج ا ن ت ا ک ه م د ه ر ه ی ن ا و پ و ش ی م .

م ز گ ه و ت ه ک ه م ج ی و ر ی ک ی پ ی ر ه م ی ر د ی ه ه ب و و ، ز و ر د ه س ت ک و ر ت د ی ا ر ب و و ، ب و ی ه ه ه ن د ی ک خ و ر م ا و خ و ا ر د ن ی ق و ت و و م ل ه ج ا ن ت ا ک ه م د ه ر ه ی ن ا و پ ی م د ا . م ج ی و ر ه ک ه ز و ر ک ه ی ف ی ه ا ت و ت ی : ک و ر م ت ا

من لیره‌بم، هیچ شهرم مه‌که و دل له دل مه‌ده، ههرکاتیک ویستت لیره جله‌کانت بگۆره، منیش سه‌ریازیم کردوو و لیت تیده‌گه‌م که له ترسی ئینزباته‌کان ده‌ته‌وئ خۆت بگۆریت نه‌وه‌ک سزات بده‌ن.

گه‌لێک سوپاسگوزاری بووم، دواي خۆگۆرینم چوومه شوینی نووسینگه‌ی موختاره‌کان. ههر له‌وئ خۆم‌کرد به‌ ژووری نووسینگه‌ی موختاری گه‌ره‌کی به‌ختیاری، دواي سلاوکردن، به‌ موختاره‌که‌م وت: من خه‌لکی شاری هه‌ولێرم، له‌ کارێزه‌وشکه سه‌ریازم، مائی مام له‌ گه‌ره‌کی به‌ختیاریه‌، هاتووم پشتگیریم بده‌یتێ تا‌کو بیده‌مه‌ نامیری وه‌حده‌که‌مان بۆ‌ه‌وه‌ی بتوانم پۆژانه‌ دابه‌زم.

موختاره‌که‌ وتی: ژماره‌ی خانووه‌که‌یان ده‌زانێ؟
وتم: نه‌خێر.

وتی: که‌واته‌ له‌گه‌لم وه‌ره‌ به‌ ته‌کسیێک ده‌چینه‌ ئه‌وئ، دواي دلنیا‌بوون له‌ ماله‌که‌یان، پشتگیریت ده‌که‌م.
ئیت‌ر ئه‌وه‌بوو هه‌ردوو‌کمان به‌ سواری ته‌کسیێک چوینه‌ گه‌ره‌کی به‌ختیاری. له‌ پێگا بیرم له‌وه‌ده‌کرده‌وه‌ که‌ چۆن موختار فریو بده‌م و ئه‌و پشتگیریه‌ی لێ وه‌ده‌ست بێنم.

که‌ گه‌یشتی‌نه‌ گه‌ره‌کی به‌ختیاری، چوینه‌ به‌رده‌م مائی خاله‌ عه‌بده‌. خاله‌ عه‌بده‌ له‌ شارۆچکه‌ی ده‌ربه‌ندیخان دراوسێمان بوو. دوو ژنی هه‌بوو، ژنه‌ گه‌وره‌که‌ی ناوی ئامه‌خان بوو، مالیان له‌ گه‌ره‌کی قه‌ره‌جاوه‌ بوو له‌ شاری سلێمانی، ژنی دووه‌میشی ناوی شه‌مه‌سه‌خان بوو، له‌ شارۆچکه‌ی ده‌ربه‌ندیخان له‌گه‌لێ داده‌نیش‌ت. به‌لام دواي مردنی خاله‌ عه‌بده‌ شه‌مه‌سه‌خان به‌ خۆی و مندا‌له‌کانی ده‌گه‌رێته‌وه‌ شاری سلێمانی و له‌ گه‌ره‌کی به‌ختیاری نیشته‌جێ ده‌بێت.

جا که گه‌یشتینه مائی شه‌مسه‌خان، به شوفیزی ته‌کسییه‌کم
وت: پابگره تا ده‌چم ژماره‌ی ده‌رگای مائی مامم بۆ موختار
ده‌هیتم.

که ئه‌مهم وت، موختار وتی: هر ئه‌وه‌نده به‌س نییه، ده‌بی
خۆشم له وه دلنایام که ئه‌وه مائی مامته، ئینجا پشتگیریه‌که‌ت
بۆ ده‌که‌م.

منیش وتم: تۆش هه‌قی خۆته و به‌رپرسیاریتی شتیکی گه‌وره‌یه،
به‌تاییه‌تی پشتگیری سه‌ربازیک له‌م پۆژه‌دا گالته‌نییه. به‌لام تۆ
له‌ناو ته‌کسییه‌که‌ چاوه‌ڕێ بکه‌ تا‌کو خه‌به‌ریان پێده‌ده‌م نه‌وه‌ک
له‌ بارودۆخکی نه‌شیاوین.

موختاریش وتی: باشه‌ کوپی خۆم، به‌لام زۆر دوامه‌که‌وه.

ژماره‌ی خانووه‌که‌م له‌ پارچه‌ کاغه‌زیک نووسییه‌وه، ئینجا زه‌نگم
لێدا. گولێزار کچی شه‌مسه‌خان هاته‌ ده‌ره‌وه، که‌ چاوی به‌ من
که‌وت، پێشوازیکی گه‌رم و گوپی لێ کردم وتی: ئه‌وه‌ چۆنه
پێگات که‌وتۆته‌ ئێره‌، ئێستا دایکم چاوی پێت بکه‌وێ، له
خۆشیان بال ده‌گریت.

منیش وتم: من ئێستا له‌ کاریزه‌ وشکه‌ سه‌ربازم و له‌گه‌ڵ
موختاری گه‌ره‌که‌که‌مان هاتووم، ده‌یه‌وێ له‌ وه‌ دلنیا بێت که
ئێوه‌ ده‌ناسم. من لای ئه‌و وتومه‌ ئه‌وه‌ مائی ماممه‌، تا‌کو
پشتگیریم بۆ بکات، بۆ ئه‌وه‌ی له‌ وه‌حه‌که‌م پێگام پێ بده‌ن
پۆژانه‌ دوا‌ی نیوه‌پۆ دایه‌زم.

ئه‌ویش وتی: ئه‌گه‌ر دایه‌زیت له‌ کوێ ده‌خه‌ویت؟

وتم: له‌ هۆتیل ژووریکم گرتووه‌، له‌وێ دا ده‌به‌زم.

وتی: ئه‌ی بۆ نه‌هاتیه‌ مائی ئێمه‌؟

وتم: ئه‌و هۆتيله‌ له‌ ناو جه‌رگه‌ی بازاره‌که‌یه‌، پاسه‌کانی کاریزه‌
وشکه‌ له‌ نزیک ئه‌و له‌ به‌رده‌م مزگه‌وتی کاک ئه‌حمه‌دی شیخ

دهوهستن. بۆ من وا باشته به يانيان زوو به بۆ دواكه وتن ده چه
وه حده كه مان.

كه موختار ئيمه ي به وشيوه بينى، بانگى كردم وتى: ئىستا
دلنيا بووم كه نه وه مالى مامته، ژماره ي سه ر ده گايه كه م بۆ
بيتنه، پتويست ناكات له ئوتومبيله كه بيمه خواره وه.

منيش پارچه كاغه زه كه م له گيرفانم ده رهينا و دامه ده ستى و
پتم وت: نه مه ش ژماره ي خانوه كه يانه.

لڤى وه رگرتم وتى: با بگه پرينه وه نووسينگه كه م نه وسا
پشتگيرييه كه ت بۆ ده كه م.

به م شيوه يه، له گه ل موختار گه پرينه وه نووسينگه كه ي و
پشتگيرييه كه ي بۆ كردم و مۆرى خۆشى ليدا و دايه ده ستم وتى:
كوپه كه م بمبووره كه نه زيه تمدايت، خۆت ده زانى ئيش و كارى ئيمه
به رپرسيارىتتى زۆره و حكومه تيش هه موو كات چارى له سه رمانه،
ئه گه ر سه رپه چيچيكمان لى ببينيت له كاره كه مان دوورمان ده خاته وه.
پشتگيرييه كه ي موختارم خسته گيرفانم و چوومه هۆتيل دلشاد.
ژوورنكى يه ك قه ره ويلاهيم به كرڤى مانگانه به سى دينار گرت.
له خۆشيان وه خت بوو بفرم، له ببرى خۆم ده موت (له مه ودوا
هه موو پۆڤتيك دواى نيوه پۆ ده چه سه رچنارو ئاوه وايه كى بگه رد
هه لده مژم و چاويشم به دووكه س ده كه وي).

به يانى زوو له خه وه ستم، له چايخانه كه ي به رده م هۆتيله كه نان
و ماستم به چاي گه رم خواردو دواييش به پاسى كاريزه وشكه
چوومه وه حده كه مان. پيش ئه وه ي بچه ساحه ي عه ره زات،
پشتگيرييه كه م برده قه له مى وه حده.

دواى سه عات ده له مه شق و پاهيتان گه پرينه وه هۆله كانمان بۆ
پشوو دانتيكى كورت، دواييش هه ريه كه مان چووينه سه ر ئيش و كارى
خۆمان.

هیشتان هیچ شوینیکم بۆ تهرخان نه کرابوو، هر ئه و پۆژه
ئامیر به دوایدا ناردم وتی: کوپم مادام تۆ ناوه ندیت ته و او
کردوو له قه له می وه حده ت داده نئیم، ئه و پشتگیریه شم بینی
که دابو ته قه له م، په زامه ندیم بۆ کردیت که له مه و دوا پۆژانه
دوای ده وامی فهرمی دابه زیت، ته نیا ئه و پۆژانه نه بییت که
نۆره ی ئیشکگریت ده بییت.

ئامری وه حده که مان خه لکی شاری موسل بوو، که سیکی نۆر
ساده و ساکار بوو. زوو زوو به سه ری ده کردینه وه و گالته و گه پی
له گه ل ده کردین. نۆر حه زی له به خێو کردنی بالنده بوو.
منیش ئه وه م به هه ل قۆسته وه و لای سه ربازه کانی وه حده که مان
وتم: منیش وه کو ئامیر حه ز له به خێو کردنی بالنده ده که م و
له شاری هه ولێر له ماله وه بالنده ی جوانم پاگرتوو.

چهند پۆژیککی نه برد، قسه کانم که وتنه به رگویی ئامیر له دوای
ناردم وتی: بیستوو مه تۆش وه کو من ئاره زووی به خێو کردنی
بالنده ت هیه؟

وتم: به ئی گهره م، هر له مندالیه وه خولیای بالنده م.

وتی: کهوی باشت هیه؟

وتم: نه خێر به لام ئه گه ر ئاره زوو بکهیت، ده توانم بۆت بینم.

وتی: نامه وئ بۆم بکپیت، چونکه ئه وانه ی له بازار ده یانفرۆشن
کهوی باش نین.

وتم: ده زانم، ئه گه ر تۆ پێگام پێده ییت و چهند پۆژیک
ئیجازه م پێده ییت، ده چمه شاخی قه ره چووغ، ئه م شاخه به
کهوی باش ناوی ده رکردوو، له وئ جووتیک کهوی باشت بۆ
پاو ده که م.

که ئه مه م وت، ئامیر به قسه کانم دله خۆش بوو، چه که مه که ی
به رده می پاکیشا و نموزه جیککی ئیجازه ی ده رهینا و پانزه پۆژ

ئىجازەى بۆم نووسى و دايە دەستم و پىئى وتم: واپزانم پانزە
پۆڭ باشە بۆئەۋەى بىتوانى لەو ماۋەيدە جۈۋىتىك كەوم بۆ پراو
بىكەيت؟

وتم: پراۋكردنى كەو بەرپىكەۋتە، ھەندىك جار زوو پراو دەكرى،
جارى واش ھەيە زۆر لەو شاخانە دەمىننەۋە، لەدوايىشدا
بەدەستى بەتال دەگەپىننەۋە.

ئىجازەكەم خستە گىرفانم و چوۋمە بابولنىزام، لەۋى ھەندىك
لە سەربازەكانى ۋەدەكەمان كە منيان بىنى، وتيان: ھەموى
چەند پۆڭىكە لە ئىجازە گەپراۋىتەۋە، بۆ كۆى دەچى؟
وتم: دەچمەۋە ھەولپىر، كەو بۆ ئامىرى ۋەدەكەمان پراو دەكەم
ئەۋجا دىمەۋە.

كە گەپامەۋە مالىەۋە، ئەمجارەش ۋەكو جارانى پىشۋو باۋكم
ھەر لەبەر دەرگاۋە كە منى بىنى بە دەنگىكى بەرز وتى:
ناكات ديسان لە سەربازى پاتكرديت؟

منىش وتم: ئامىرەكەم دوو ھەفتە ئىجازەى پىداۋم تاكو
جۈۋىتىك كەۋى قەرەچوۋغى بۆ پراۋىكەم.

كە وام وت، باۋكم چاۋى چوۋە پىشتى سەريەۋە بە توۋپەيى
لېم ھاتە پىشەۋە تا دەستى گرت زلەيەكى توندى لەبن
گويم دا وتى: ھەتتو تۆ لەكەيەۋە فېرى ئەم ساختەچىياتە
بوۋىت، دەتەۋى درۆ لەگەل منىش بىكەيت؟

وتم: بەخوا بە راستىمە، درۆت لەگەل ناكەم.

ئىجازەكەم لە گىرفانم دەرھىنا و پىشانم دا.

باۋكم كە ئىجازەكەمى بىنى، تۆزىك ھىمىن بۆۋە بە پىكەننەۋە
وتى: ئىستا باۋەرپ پىدەكەم كە تۆ ئىجازەت ۋەرگرتۋە،
بەلام تېم بگەيەنە لەكەيەۋە فېرى پراۋكردنى كەو بوۋىت؟
منىش وتم: ئەۋە ھەر قسەيە، بەيانى دەچمە بازاپى قەيسەرى

و له چایخانه ی که و یازان جووتیک که وی به دوو دینار بۆده کړم،
که که پامه وه له گه ل خۆم بۆی ده به م و پتی ده لیم له چای
قه ره چووغ بۆم راو کړدوی.

باوکم سهری خوی له قاندو وتی: هیچ سهرم لیت دهرناچیت،
ماوه یه ک پش ئیستا به په له هاتیه وه د هفت هری خدمت برد
وتت له وه زاره تی به رگری واسیده م کړدوه ته سړیخ ده بم،
که چی وا دهرنه چوو.

منیش وتم به ختم نه بوو، تا که پامه وه به پتوه بهری گشتی
ته جنید له کاره کی لادرابوو، بویه پیسه که م لئ بۆوه خوری
و هیچم بۆ نه کړا.

باوکم نه قلی قسه کانی منی نه گرت، سهری خوی له قاندو به بی
ده نگی چوو دهره وه.

منیش جانتاکه م دانا و چوومه که رماوه که دوشیکم وه رگرت و
خۆم گۆپی و چوومه بازار پی قه یسهری.

له ناو قه یسهری چایخانه یه کی لیبوو، خاوه نه کی ناوی محمه د
چایه چی بوو، به لآم به چایخانه ی که و یازان ناو بانگی دهر کړدبوو،
چونکه که و یازه کان و نه و که سانه ی که خولیا ی که ون، پۆژانه
ده هاتنه نه و چایخانه یه و له وئ شه پیا ن به که وه کانیا ن ده کړدو
گره ویا ن له سهر ده کړدن. جا که وه بوو، خاوه نه کی به هزار
دیناری نه ده دا، که چی کاتیک له شه په که ودا ده دپړا، به یه ک
دینار هه راجی ده کړد.

شتیک ی نذر سهر بوو، له خاوه نی چایخانه که م پرس ی بۆچی نه و
که وه گرانبه هایانه دوا ی دپړاندنیا ن به یه ک دینار ده یا نفروشن؟
وتی: چونکه جاریکی تر به که لکی شه پکړدن نایه ته وه، چاری
له به رامبه ر که وه کان ده شکیت، وه کو تۆله یه کیش خاوه نه کی
له و به سته زمانه ی ده کاته وه.

داوای چایه کی شیرینم کردو خۆم خزانده ناو خه لکه که وه،
سهیری شه په که وه که م ده کرد. تا کو من چایه که م خوارده وه،
دوو له و که وانه ی که شه پیا ن ده کرد، دژپان، خاوه نه کانیشیان
به یه ک دینار هه پا جیان کردن.

ده ستم برده وه گیرفانم و پینچ دینارم ده رهینا، جووته
که وه که م کړی، هه ر له ویش قه فه سیکی دوو ژووریم کړی و
هه ردوو که وه که م خسته ناوی و به ره و ماله وه که پامه وه.
قه فه زه که م به که وه وه له کونجیکی ژووره که دانا، کاتیک
باوکم هاته ژووره وه و چاوی پیکه وت به سه رسوپمانه وه وتی:
دیاره کردته راستی؟

منیش وتم: نه ی چۆن، پیم نه وتی ئامیره که مان بویه ئیجازه ی
داومه تی تا کو جووتیک که وی بۆ ببه مه وه.

باوکیشم وتی: نه و که وانه بۆچی ناخوینن؟

وتم: نه م جووته که وه له شه په که ودا دژپاون و ترساون،
بویه تا ماوه یه ک ناخوینن، تا کو ترسیان له بیر ده چیته وه.
نه م دوو هه فته یه م ژۆر به خۆشی له گه ل خانه واده که م به سه ربرد،
نه مزانی نه و ماوه یه چۆن ته واویوو. دوا یی به خۆم و جووته
که وه که وه که پامه وه وه حده که مان و یه کسه ر چوومه لای
ئامیره که مان، دوا ی سلاو کردن، قه فه سه که م له به رده می دانا و
پیم وت: که وره م به خت یا وه رم بوو، دوو پۆژ پیش ته واویوونی
ماوه ی ئیجازه که م نه م جووته که وه به داوه که وه بوون.
هه رچهند نه و که وانه شم ژۆر به دل نین، چونکه نه و جووره
نه بوون که له دوا یان ده که پام، به لام پیم باشتربوو شتیکت بۆ
بیینم نه وه ک به ده سستی به تال بگه پیمه وه.

ئامیره که مان ژۆر که یفی هات، بانگی سه ربازه خزمه تکاره که ی
خۆی کرد پتی وت: نه م جووته که وه له ژووری دانیشته که م

دابئی، زۆر ئاگات لییان بیّت و جوان بهختویان بکه، نهگەر
شتیکیان لیبیت بهتوندی سزات دهدهم.

پووی له منیش کردو پیتی وتم: تۆش ئامۆزگاری نهو بکه و
تیتی بگهیهنه که چۆن بهختویان بکات.

منیش وتم: دواپی زانیارییهکانی دهدهمئی، بهلام شتیک ههیه
ههزدهکهه پیتی بلّیم.

وتی: نهو شته چیه؟

وتم: له بهر نهوهی نهه کهوانهه تازه پاو کردووه، بۆیه له ترسان
ناخوینن پئویستییان به کاته، تاکو نهو ترسهیان له بیر
دهچتهوه. بۆیه دههئ لهو ماوهیه دا دهراگی قههسهکهیان لی
نهکریتتهوه، نهگینا له شهقهی بالّ دهدهن و دههفن.

که نههههه وت، ئامیر پووی له سهربازه خزمهتکارهکهی کردو
پیتی وت: گویت لی بوو چی وت؟ نهه کهوانه بهفن له جیاتی
نهوان دهتخمه زیندانهوه.

دواي چهند پۆژیک عهریف فهسیلهکهمان پیتی وتم: خوا بتگرئ
بۆ نهو چاکهیهی که تۆ لهگهّ ئامیرت کردووه!!

منیش وتم: بۆچی چی بووه؟

وتی: نهتزانیهوه جووته کهوهکهی ئامیر لهدهستی سهربازه
خزمهتکارهکهی فپیوه، ئامیریش نهوی گرتووه؟

وتم: نهو بهستهزمانه گوناھی چیه؟

وتی: لهسههه قسهی تۆ، کاتیک گوپی له خویندنی قاسپهی
کهو دههئ، دهراگی قههسهکهیان بۆ دهکاتهوه، کهوهکانیش له
شهقهی بالّ دهدهن و دههفن.

منیش وتم: مادام خویندوویانه چۆن فپیون؟

وتی: نهو سهربازه گوپی له قاسپهی کهوهکانی پادیۆی کوردی
بووهو ههه وای زانیوه کهوهکانی ئامیر دهخوینن. بهستهزمانه

بههله داجووه، ده رگای قه فه سه که ی لیکردونه ته وه، نه وانیش بوخته فریون.

که نه مه گوئی لیبوو، زور خه فه تم بوی خوارد، له گرتووخانه چوومه لای، له ژوره وه دوو سه ربازی تریشی له گه ل بوو، نه وان له سه ر غیابات سزا درابوون، سه ربازه خزماتکاره که ی نامیریش له بهر فرینی که وه کان گیرابوو.

که چاوی به من که وت، دهستی به جویندانکرد، گه لیک جوینی پیدام و دوعای خراپی لیکردم وتی: خوا بتگرئی له گه ل خوت و نه م به لایه که به سه رته پنام.

منیش به پیکه نینه وه پیم وت: من چی بکه م، تو بی میشکی، بۆچی خویندنی که وه کانی رادیوی کوردی و خویندنی راسته قینه له یه کتری جیا ناکه پته وه.

وتی: به دبختی من نه بی بۆچی له و کاته دا په خشی رادیوکه له سه ر ئیزگه ی کوردی به غداد بوو؟!

بۆ دل دانه وه ی پیموت: خه مت نه بی هر ئیستا ده چمه لای نامیر و به لینی هینانی جووته که ویکي تری پیده ده م و داواشی لیده که م که بته خشیت و ئازادت بکات.

وتی: نه و چاکه یه م له گه ل مه که، با هر بگیریم باشتره له وه ی جووتیک که وی تری بۆ بینیت و به ریدریم. نه مجاره نه وان له دهستم شتیکیان لیبت ده مکوژیت.

وتم: مه ترسه نه مجاره جووته که ویکي وای بۆ دینم، نه گه ر ده رگای قه فه سه که شیان بۆیکه پته وه نه فرن.

به م شیویه، چوومه لای نامیره که مان و پیموت: گه وره م خه تای نه و سه ربازه خزمه تکاره ی تیا نه بوو، نه و به خویندنی که وه کانی ئیزگه ی کوردی هه ل خه له تاوه و لی تی کچووه، بۆیه داوات لیده که م نه مجاره بیبه خشیت. منیش به لینت پیده ده م

ئەگەر بچمەو ھەولێر جووتە کەوێکی زۆر باشتەرت بۆ دێنم.
 کە ئەمەم وت ئامیرە کە مان زۆر دڵی خوش بوو، بانگی
 ئینزیاتە کە ی بەردەرگای کردو پێی وت: ھەر ئیستا بڕۆ ئەو
 سەربازە خزمەتکارە لە گرتووخانە دەریئە.
 لەو پۆژەو ھە سەربازەکانی ھەدە کە مان بە (ئەو قەبەچ) بانگیان
 دەکردم. خزمەتکاری ئامیریش کە منی دەبینی دەپوت: چی
 بۆ ئامیر دەھێنی بیهێنە، تەنھا کەوی بۆ مەھێنە، ئەمجارە
 بەقسە ی تۆ بەریدام، جارێکی تر تۆش لەگەڵ من دەخاتە
 زیندانەو.

بوومه خوشنوس و نیگارکیشی وه حده که مان

دوای ماوه یهک، بهرگویم که وت که زابتی ته وجیهی سیاسی وه حده که مان حهزی له هونه ره و چهند وینه یهکی هونه رهنده شیوه کاره جیهانییه کانی له ژوره که ی هه لئاسیوه .

ئه مه بۆمن باش بوو، چونکه منیش هونه رهنده شیوه کار بووم، له هه مان کاتیشدا قوتابی پۆلی یه که می په یمانگای هونه ره جوانه کان خۆپندنی ئیواران بووم له شاری به غداد . بۆیه ئه مه هه لم قۆسته وه به بهرگوئی سه ربازه کانم خست که نیگارکیشم و به شداری پیشانگای هونه ریم کردوه و دهیان خه لاتیشم وهرگرتوه و قوتابیشم له په یمانگه ی هونه ره جوانه کانی به غداد .

دوای ئه وه ی ئه مه دهنگویه له ناو وه حده که مان بلۆ بۆوه و گه یشته بهرگوئی ئه فسه ره کان، نیوه پۆیه ک مولاژم غه نی عه بدولنه بی کازم که ئه فسه ری ته وجیهی سیاسی وه حده که مان بوو، داوای لیکردم هه ندیک تابلۆی هونه ری بۆیکه م . منیش داوام لیکرد که پێگام پێدات بچمه شاری سلیمانی، بۆیاخ و که رهسته و پێداویستییه کانی وینه کردنی بۆیکه م .

پسووله یهکی پێگاپێدانی بۆ پێکردمه وه وتی: هه ر ئیستا دابه زه و که رهسته کان بکړه، تاکو تۆش دیتته وه شویننیکت بۆ ئاماده ده که م له مه ودا ته نها وینه مان بۆ بکێشه .

ئه و پۆژه له پۆژانی تر زووتر دابه زیم، چوومه ناو شار، گشت پێداویستییه کانم کړی، دوایی گه رامه وه هۆتیل، دوشیکم وهرگرت، دوایی تاکو ئیواره لیی خه وتم .

ئیواره که له خه و هه ستامه وه، خۆم گۆپی و چوومه چایخانه ی

شعب، دوو نانی گهرم به سهرتووی گامیش خوارد، دوو چای شیرینیشم له سهری فر کرد. دواپی چومه سینما دلشاد و سهری فلیمی (شامی کابوور له پاریس)م کرد. کاتیک له سینما هاتمه دهره وه، ناسمان تاریک بیوو. گه پامه وه هوتیل و تاکو به یانی له سهر قهره ویتله که لیی خه وتم.

ئه م وینه کیشانه زور به که لکم هات، ته نانهت وای لیتهات، نامیری لیواو قائید فرقه ش له دواپان دهناردم و داوای دروستکردنی تابلوو نه خشاندنی دار و دیواره کانی سهر بازگه یان لیده کردم، وهک هومنه رهنندی سهر بازگه که مان ناوبانگم له گشت وه حده کانی ده وروپشتمان په یداکرد.

له و پوژه وه ئه فسه ره کان مامه له یه کی زور جیاوازیان له گه ل ده کردم، ده وامم بکردبا یان نه مکردبا، لیپرسینه وه یان له گه ل نه ده کردم و هه رکاتیکیش ئاره نووم بکردبا بۆ شار داده به زیم یان ده چومه وه هه ولیتر بۆ سهردانی خانه واده که م.

نامیره که مان و ئه فسه ره کانی وه حده که مان له خویان ده ویست داوای نیجازه یان لییکه م، چونکه ژووره کانی هه موویانم به تابلوی په نگاو پرهنگ و دیمه نی سروشتی پازاند بۆ وه. ته نانهت سهر بازه کانیش منیان بۆ واسیده ی خویان به کار ده هینا و زورجاران هانایان ده هینا بهر من، تاکو له لای نامیر پشگیریان بکه م.

له قه له می وه حده نایب زابتیکی زور تووړه و توندان هه بوو، خه لکی شاری ناسریه بوو، ناوی موته شهر زیاب سألج بوو، که س لیی پازی نه بوو، ته نانهت له و پوژه وه ی که زانی نامیره که مان پیزم ده گریت و داواکارییه کانم جیبه جی ده کات، که وته دژایه تیکردنم و شه پی دهروونی له گه ل ده کردم.

ئەو كاتەى كە لە بىكارى خەيالىم بۆ شوئىنكى دور دەريشت،
دەيوت: (تعال شيل الطابعة).

منيش خەيالەكەم دەچراو ئامىرى چاپەكەم هەلدەگرت و لەو
شوئىنەم دادەنا كە ئەو دەيويست.

داوى تۆزىكى تر كە دەيزانى دووبارە خەيال منى بردۆتەو،
پىي دەوتم: (تعال رجع الطابعة الى مكانها). دەبوو ئامىرى
چاپكردنەكە بگەپئىنمەو شوئىنى جارن. بەم شىئەو پۆزانە
دەيان جار ئەو بەزمەى پىدەكردم.

پۆزىك سەربازەكانى قەلەمى وەحدەكەمان پىيانوتم: هەموومان
دەچىنە لای ئامير، داوى لىدەكەين نائيب زابت مۆتەشەرمان
لەكۆل بكاتەو، بۆ شوئىنكى تر بىگۆيژىتەو.

بىرۆكەكەم پى چاك بوو، منيش لەگەليان چوومە لای ئامير.
سەرەتا عەريف سالى پووى لە ئامير كردو پىي وت: گەورەم
نائيب زابت مۆتەشەر بىزاري كردووين، لەگەل كەسمان باش
نيه، دژايەتى هەموومان دەكات، بۆيە هاتووين داوى گواستەوئەى
دەكەين.

ئامير زۆر توورەبوو، دارەكەى دەستى بە هەموو هيزى لە
عەريف سالى گرت و زۆر جوئىنى پيسيشى پىدا، وتى: تۆ درۆ
دەكەيست، ئەو سەربازانەت بەزۆرى هيناو، كەسيان گلەبيان
لەو نيه.

دەري كرده دەرەو و رووى لە سەربازىكى تر كردو پىي وت:
تۆ چى دەلئى؟

ئەويش وتى: گەورەم عەريف سالى پاست دەكات، ئىمە
هەموومان گلەبيمان لىي هەيە، هاتووين داوى گۆپىنى دەكەين.
ئامير هيندەى تر توورەبوو، ئەوجارەيان لەپشت مۆزەكەى هاتە

دەرەو و سەربازەکی دایە بەر شەق و پێلەقە، پێی وت: سەگی
سەگباب تۆ کلکی عەریف سألّی بۆیە وادەلّی دەنا ئەو
نایب زابیتکی باشە، تاكو ئیستا هیچ کەس گلەیی لێنەبوو.
ئەویشی دەرکردە دەرەو و پووی لەمن کرد وتی: ئەی تۆ چی
دەلّی ئەبوشوارب؟

لەبیری خۆمدا وتم (ئەگەر هەمان قسەئێوان بکەم، منیش
دەداتە بەر شەق و پەيوەندیی ئیوانیشمان تێکدەچێت) بۆیە
بریارم دا قسەئێ خۆم بگۆڕم، بۆیە وتم: گەرەم تۆ پاست
دەکەئ، من هیچ گلەیی لێ نایب زابت مۆتەشەر نییە و
عەریف سألّ پێی نەوتبووم کە بۆ شکایەتکردن ئیمەئ
هێناوە تە لای تۆ، دەنا لەگەڵیان نەدەهاتم.

کەوام وت، ئامیر زۆر کەیفی هات، دەستی خستە سەر شانم
و وتی: بارک الله.

کە گەر پەینەو قەلەم، عەریف سألّ هەر پرتە و بۆلەئ بوو،
لەبەرخۆیەو جویئەئ بە ئامیر دەدا. منیش لە قاقای پێکەنینم
دا. عەریف سألّ زۆر تۆرەبوو وتی: تۆ پەيوەندیت لەگەڵ ئامیر
زابتەکان خۆشە و چیت بوئ بۆئ دەکەن، بۆیە بەلاتەو
گرینگ نییە نایب زابت مۆتەشەر لێرە بمیئێتەو یان نا.

منیش وتم: دەزانم نایب زابت مۆتەشەر سەگ و سەگبابە،
لەئێوەش زیاتر شەپێ دەروونی لەگەڵ من دەکات و پۆژێ دەیان
جار خەیاڵم دەپچێئ و ئامیری چاپەکەم پێ دەهێنێت و دەبا.
بەلام ئەو کەئ کێشەئ، ئیمە لەو پاهاتوین، هەمووشمان
دەزانین کە ئامیر ئەو بەئیمە ناگۆرێتەو. هێندەئ تریش
خراپ بێت، هەر پشتگیری ئەو دەکات، بۆیە پێویست ناکات
هیچتر خۆتانی پێوە خەریک بکەن.

نائیب زابت موته شهر پیاوئیکی کاسه لیس و بهرتیلخۆر بوو، هه رجارێک دابه زییام، داوای کولیچه و پاقلاوێ لێ ده کردم، پێی ده وتم: تۆ وه کو ئیمه نیت له مائی مامت لیت پالداوه ته وه و هه رچیت بوئ بۆت ده که ن. به لام ئیمه چاومان ده رده چئ بۆ هه ندیک کولیچه و پاقلاو و شیرینه مه نی ده سکردی خۆمانه .

هه رچه ند پێم ده وت: حانوتی وه حده که مان شیرینه مه نی و هه مووشتیکی تیا به ، بۆچی له وئ نایکری؟ ئه و پاساوی ده هئنا به وه و ده یوت: شیرینه کانی حانوت وه کو شیرینه کانی ماله وه خۆش نین.

هه رچه ند ه منیش هه ر له دوکانی شیرینه مه نی فروشه کان بۆم ده کړی و به ناوی مائی مام بۆم ده برد. ئه و هه سستی به وه ده کرد که له بازار پ بۆی ده کړم، به لام خۆی له گێلی ده دا، هه فته ی جارێک داوای لیده کردم، تا وای لیهات بێزاری کردم و له رقان زۆر جار له وه حده که مان ده مامه وه و دانه ده به زیم، چونکه پاره که م به شی خه رجی خۆم و کرێی هۆتیل و داواکارییه زۆره کانی نائیب زابتی نه ده کرد.

له نیوه ی سال نزیک بووینه وه، کاتی ئه زمونه کانی په یمانگه ی هونه ره جوانه کان بوو، چوومه لای مولازم غه نی پێم وت: گه وره م هاتووم داوای ئیجازه ت لیده که م. ده مه وئ بچه شاری به غداد بۆ به شداریکردنی ئه زمونه کانی په یمانگه ی هونه ره جوانه کان.

که ئه مه م وت، مولازم غه نی زۆر که یفی هات، له من زیاتر پێی خۆش بوو، وتی: زۆر چاکه نووسراوێکمان له کۆگا کانی ئه بوغریب بۆ هاتووه بۆ وه رگرتنی چه ک و ته قه مه نی بۆ وه حده که مان، به یه که وه ده چین و له جیاتی ئیجازه بۆت ده که مه مه ئمورییه، به لام منیش داوا به کم لیت هه یه؟

وتم: فەرمانتە گەرەم.

وتی: پۆژیک لە گەڵ خۆت بمبە پەیمانگا و بە کچەکانی پۆلە کە تەم بناسێنە.

وتم: باشە گەرەم، بەیە کەرە دەچینە پەیمانگا و بە قوتابیەکان دەلێم ئەو ئەفسەری منە لە وەحدهی مەیدانی پزیشکی.

بەم شیوەیە پێکگەوتین کە هەریەکەمان بەتەنیا بچینە بەغداد، کە گەشتینە ئەوێ، بۆ پۆژی دوازی پێش کاترەمێر دەی سەرلە بەیانی لەبەر دەم وێستگەی شەمەندەفەر یە کتری ببینین و ئەوسا بەیە کەرە بچینە ئەبوغریب بۆ وەرگرتنی چەک و تەقە مەنییەکان.

سەبارەت بە پلانی گەشتە کەمان پێی وتم: تەنھا پۆژی یە کەم و پۆژی گەرانه وەمان ئیشم پێتە.

منیش وتم: چۆن گەرەم؟

وتی: پۆژی یە کەم بەیە کەرە دەچینە ئەبوغریب و نووسراوە کە ی خۆمانیان دەدەین و مامەڵەی وەرگرتنی چەک و تەقە مەنییەکان جێبەجێ دەکەین، ئینجا تا تۆ ئەزموونە کانت لە پەیمانگا تەواو دەکەیت، من لە مامەڵە دەمێنم و تۆش ئیش وکارەکانی خۆت لەو ماوەیە تەواوبکە، دوازی تەلەفۆنم بۆبکە، جارێکی تر لەبەر دەم وێستگەی شەمەندەفەر کە یە کتری دەبینین و بەیە کەرە دەچینە ئەبوغریب بۆ وەرگرتنی چەک و تەقە مەنییەکان.

بەم شیوەیە، هەر ئەو پۆژە بە جل و بەرگی سەربازێوە بەرەو شاری بەغداد بەپێکەوتم و دوازی نیوە پۆ گەشتە جێ، لە هۆتیلی ئەحمەد لە مەیدان دابەزیم.

بەیانی پێش سەعات هەشت دابەزیم، لە چێشتخانەی جەمهوری

نیسکینه م خوار دو چای شیرینیشم له سهری کرد، دوایش
چوومه ساحه ی مهیدان تاكو به پاسی گشتی بچمه مه نسوور
بۆ بهردهم ویتسگه ی شه مهندهفر بۆ بینینی مولازم غه نی.

كه گه یشته ساحه ی مهیدان، هر له دوروه ئینزباتیكى
سهربازی بانگی كردم و منی خسته ناو زیلیكى سهربازیوه.
سهرتا و امزانی ئهوان خویان ده مانبه ن بۆ ئه شوینه ی
ده مانه وئ. به لام کاتیک بینیم هر سهرباز ده هینن و ده یانخه
ناو زیله كه و کاتیش زۆر درهنگ بوو، و یستم بیتمه خواره وه،
یه کیك له ئینزباته كان خوی لئ تووره كردم و هه ندیک
جوینیشی پیدام.

پووم له یه کیك له سهربازه گیراوه كان کردو پیم وت: من به
مه ئموریه هاتوومه، مه وعیدم له گه ل زابته كه مان هیه. بۆچی
ئهوانه لئناگه پین من بۆخۆم بچم ههتا دوانه كه وم؟
سهربازه كه له قاقای پیکه نینی دا و به گالته وه وتی: شتی وا
چۆن ده بی، ئهوان خۆمان ده مانبه ن.

ئه قلم قسه كانی ئه و سهربازه ی نه گرت، بۆیه به سهربازیکی
ترم وت: به راستی پیم بلین، ئهوانه بۆچی ئیمه یان خستۆته
ناو ئه م زیله وه؟

سهربازه كه وتی: بزانه چ سهرنجیکیان له سهرت هیه، بۆیه
تۆیان گرتووه. تۆزیکى تر كه زیله كه پرپوو ئه وجا ده مانبه ن
بۆ ئینزباتخانه ی حارسیه و له وئ ده مانگرن.

ههتا نزیکى نیوه پۆ ئیمه یان له ناو زیله كه ده سته سه ر کرد، كه
زیله كه پرپوو، ئینجا ئه فسه ریک له پیشه وه ی زیله كه سوار
بوو، دوو ئینزباتیش له دواوه ی زیله كه له گه ل ئیمه سوار بوون و
ئیمه یان برده ئینزباتخانه ی حارسیه.

دوای ئه وهی ئیمه یان پیز کرد، ئه فسه ریکی ئینزیات هاته لمان و یهک به یهک لیمان وردبۆوه، ناو و سه ریچییه کانی هه رییه کیکی له ئیمه به جیا نووسییه وه. دوای ئه ویش ئه فسه ریکی تر هات وتی: کئ له ئیوه نموزه جی ئیجازه یان نووسراوی مه ئمورییه ه لگرتوه، بیته دهره وه، ئه وانی تر له شوینی خۆیان بمیننه وه. من و چهند سه ریازیکی که نموزه جی ئیجازه و نووسراوی مه ئمورییه مان پئ بوو، هاتینه دهره وه، به یهکه وه پاره ستاین. ئه فسه ره که بانگی ئینزیاتیکی کرد وتی: ئه و سه ربازانه ی که هیچیان پئ نییه، بیانخه گرتووخانه وه تا ماوه ی سزاکیان ته واو ده که ن. دوای ئه وه هاته لای ئیمه و نموزه جی ئیجازه و نووسراوی مه ئمورییه کی له ئیمه وه رگرت و ناوینشانی وه حده که مانی له ناو ده فته ریکی تۆمار کردو پئی وتین: ئیوه ئازادن، ده توانن برۆن، به نووسراویکی ئاگاداری وه حده کانتان ده که یه وه بۆ ئه و سه ریچیانه ی که کردووتانه، له وئ سزای خۆتان وه رده گرن. به م شیوه یه من و مولازم غه نی له یه کتری دابراین و نه مانتوانی یه کتری ببینن. منیش به په له خۆم گه یانده وه هۆتیل ئه حمه دو جله سه ریازییه کانم داکه ندو جلی مه ده نیم له به رکرد، دوای ناخواردنی نیوه پۆ، چومه په یمانگا و به شداری ئه زمونه کانی نیوه ی سالم کرد.

دوو هه فته له شاری به غداد مامه وه و تاقیکردنه وه ی نیوه ی سالم ئه نجامدا. هه ر له و ماوه یه شدا چومه سه ربازگی په شید، چاوم به زیاد مه ندۆی هاورپم که وت، به یه که وه سه ردانی سابیر په شیدو عه بدولباسیت فه رهادی و ئازاد خۆشناومان کرد. ئه وان له نزیک په یکه ره که ی مه عروف په سافی له خانووکی کۆن ژوو ریکیان گرتبوو.

ساتىڭكى خۇشمان بەيەكەۋە بەسەرىد، دوايى من و زىياد مەندۇ
بەجىمانەيىشتىن. زىياد مەندۇ گەپراۋە ۋەدەكەي خۇي، منىش
گەپراۋە ۋەتەنل ئەمەد.

پاش ئەۋەي ئەزمۇنەكانم تەۋابىۋون، گەپراۋە شارى سەلىمانى،
چوۋمەۋە ۋەدەكەم. كە گەيشتە جى، مولازم غەنى كە منى
بىنى، ھەر لە دورەۋە بانگى كردم و پىيى وىم: تۆ خيانەتت
كردوۋە، لىزىنەي لىكۆلەنەۋەمان بۆت پىكەيىناۋە.

منىش وىم: گەۋرەم چۆن خيانەت دەكەم، پىۋىستە سەرەتا
گويم لىبگىرن بزانن بۆچى يەكتىرمان نەبىنى.
ۋى: تۆ ئاگادارى چەتەكانى شاخت كردۆتەۋە كە پىنە سەر
پىگامان و چەك و تەقەمەنىيەكانمان لى بىستىنن.

منىش چىرۆكەكەم لە سەرەتاۋە تا كۆتايى بۆي گىپرايەۋە
پىموت: ناۋىشانى مالى ئىۋەم پىنەدەزانى دەنا ھەر ئەۋ پۆۋە
دەھاتمە لات و ئاگادارم دەكرىتەۋە. ئەگەر بىرۋاش ناكەيت،
ئارام بگرە، دواي چەند پۆۋىكى تر نووسراۋى ئىنزياتخانەي
خارسىەتان دەگاتە دەست و بەچاۋى خۆتان گىشت پاستىەكان
دەبىنن.

كە ئەمەم ۋت، لە قاقاي پىكەنىنى دا ۋى: مەترسى، گالتەت
لەگەل دەكەم، من باۋەپى تەۋاۋم بەتۆ ھەيە.
دواي چەند پۆۋىك نووسراۋەكە گەيشت، تىايدا ماۋەي يەك
مانگ سزاي گرتنىيان بۆم بىپىۋە.

نائىب زابت مۋتەشەر كە نووسراۋەكەي پىشاندام بە پىكەنىنەۋە
ۋى: ئەبۇ قەبەچ ئەمجارە نە كەۋ ۋەنە تابلوۋى ھونەرى
دادى بۆت نايىت، ئامىر ئەم نووسراۋە بىينى ناتۋانى ھىچت
بۆبكات، يەك مانگ فرىت دەداتە ئورەۋە.

عەریف سەڵح نۆزی پێ ناخۆش بوو، پێی وێم کە خەفەت مەخۆ، پێش ئەوەی ئامیر فەرمان بە جێبەجێکردنی نووسراوەکە بدات، بچۆ بۆ لای، داوای لێ بکە بێبەخسێت، ئەو دەتوانی سزایەکەت بۆ بلۆیکاتەوێ بەبێ ئەوەی حەسەت بکات. بەقسەئێ عەریف سەڵح کرد، چوومە لای ئامیر، داوای ئەوەی چێژەکەم بۆی گێژایەوێ، ئێنجا داوای بەخشینم لێی کرد. ئامیرەکەمان منی زۆر خۆشەویست، بۆیە پێی وێم: ئەگەر نووسراوەکە هاتە بەردەستم، ناتخەمە حەسەخانە، تەنها سزاکەت بۆ نەشر دەکەم.

بەم شێوەیە، ئەم کێشەیهەشم لەکۆڵ بۆوێ. سەربازی بۆ من زۆر ناخۆش بوو، کە بیرم لێی دەکردەوێ، لە دای خۆمدا دەموت (سێ سەل زۆرە پێم تەواو ناکرێ)، بۆیە بیرم لە پێگاچارەیهکی تر دەکردەوێ، کە خۆمی پێ پێگاکەم. ئەویش ئەوێبوو، پێش ئەوەی ناوی سەربازیم بێت، کاتێک کە قوتابی پۆلی چوارەمی ئامادەیی بووم، داوای ئەوەی مەلا مستەفا لەگەڵ حکومەتی عێراق لەسەر دۆزی کورد نەگەیشتنە پێکەوتن، چەکی لە دژی حکومەت هەلگرت و چووە شاخ. منیش وەک نۆزیهی خەڵکی کوردستان پەيوەندیم پێوەکردن و چەند مانگێک لە شاخ مامەوێ.

ئێتر ئەوێبوو، لەناو سەربازەکان بەئەنقەست چێژێکی ئەو چوونە سەرەوێهەم بۆیان دەگێژایەوێ هەندیکیش زێدەپۆییم لە گێژانەوێ پووداوەکان دەکرد. مەبەستم ئەوێبوو کە ئەم هەوڵە بگاتە بەرگویی ئامیرو زابێتی تەوجیهی سیاسیی وەحەدەکان، تاکو بە عائیدون، لە قەڵەم بەدەن و لە سەربازی تەسریح بکەن.

پۆژیک له بابولنیزام پاسهوان بووم، له کاتی ئیشکگریه که ما
 ئامیری لیواکه مان به جییکی قیاده هاته وه حده که مان.
 منیش له ته نه کب سیلاح و جه نه بک سیلاح و ته حیه ی
 سه ربازی زۆر خراپ بووم، به درێژی ماوه ی مه شقکردم له
 بنگه ی مه شقکردنی سه ربازی له که رکوک ئه و مه شقه فیر
 نه بوو بووم. بۆیه ته نه ا دهستی راسته م بۆی به رز کرده وه و
 وه کو که سانی ئاسایی سلّوم لێی کرد.

هه نده ی پینه چوو، ئامیری وه حده که مان ئینزیاتیکی ناره لام
 بێریه که ی له سه ر هێنانه خواره وه و منی به تۆمه تبار برده
 به رده می.

ئامیره که مان له گه ل ئامیر لیوا له ژووره وه له سه ر قه نه فه یه ک
 دانیشتبوون. به رله وه ی ئامیره که مان قسه م له گه ل بکات،
 ئامیر لیوا پووی تیکردم و به توپه ییه وه وتی: تۆ چۆن
 سه ربازیکی، که سانی مه دهنی و سه ربازی له یه کتری جیا
 ناکه یته وه. تۆ ده زانی من کیم؟
 منیش وتم: تۆ ئامیر لیوای.

وتی: ئه ی بۆچی سلّوی سه ربازیت بۆ نه کردم؟ تۆ بێریزیت
 به رامبه رم کردووه و ده بی سزا بدرییت.

منیش وتم: مه به ستم بێریزیکردن به رامبه ر تۆ نه بووه، من
 وا لێرا هاتومه، پێش ئه وه ی ناوی سه ربازیم بیّت، په یوه ندیم
 به شوپشی کورد کردووه، ئیمه له ناو شوپش کاتیکی مه لا
 مسته فامان ده بین، به م شیوه یه ی ئیستا سلّومان لێی ده کرد،
 هیه چ نیگه ران نه ده بوو، له سه ره وه قه تیش سزا نه دراوین.

که ئه مه م وت، ئامیر لیوا چاوی چووه پشتی سه ریه وه وه کو
 فیشه که شیته ی لیهات، پوی له ئامیری وه حده که مان کردو

بەتورپەییەو پێی وت: ئێو چۆن ئامیرێکن، موخەپرییەکتان
 لە وەحەدەکتان دالەداوەو بەبێ خەمیش لێرە دانیشتوونە.
 ئێو ناترسین ئەو سەربازە تاكو ئیستاش پەیوەندی بەو
 چەكدارانەو هەبێت و زانیاری لەسەر وەحەدەکتان بۆ ئەوان
 بنێرێت و زیانیەكتان پێگەیهێت؟

ئەو وتی: ئێمە ئەوەمان نەزانیوە، خوشی قەت باسی ئەوەی
 لای ئێمە نەکردووە، بەلام سەرەپای ئەمەش باوەپێ تەواوم
 پێیەتی، ئەو كەسیكی خراپ نییە تاكو گومانی لێبەكەم.
 ئامیر لیاو پووی لەمن كردو بەتورپەییەو وتی: سووچی تۆ
 نییە، سووچی ئەو كەسەیه كە تۆی كردۆتە سەربازو لێرە
 داناویت.

بەم شێوەیه، ئەمجارەش لە سزا پزگاری بوو، بێریەكەم لەسەرم
 نایەو و چوومەو بابلنیزام بۆ تەواوکردنی ئەركەكەم.
 پاش ئەوەی ئامیر لیاو پۆشیشت، ئامیری وەحەدەكەمان لەدوای
 ناردم و پێی وتم: كۆرم بۆچی پێشتر باسی ئەوەت بۆ
 نەكردین كە پێشتر پەیوەندیەت بە موخەپریەكانەو هەبوو.
 منیش وتم: گەرەم من وامزانی ئێو هەموو شتێك لەبارە
 مەو دەزانن، بۆیه باسم نەكردووە.

وتی: ئەگەر حەفتەیهك ئیجازەت بدەم، دەتوانی لەو
 شوێنە كاتی خۆی خۆت لێی پادەست كردووە، نووسراویكی
 پشتگیریمان بۆ بێنی كە پەیوەندیەت بە موخەپریەكانەو
 هەبوو؟

وتم: بەلێ دەتوانم، كاتی خۆی حكومەت لێبووردنی گشتی
 دەرکرد بۆ ئەوكەسانە كە پەیوەندییان بە سەرەو كردووە،
 منیش خۆم پادەستی دایەرەئێمەنی هەولێر كردو سوودمەند

بووم له و لټبور دنه و گه پامه وه سر خوښندنې خوم له
ناماده يې كوردستان.

ناميره كه مان نموزه جيكي نيجازه ي له چه كمه چه كې بېر ده مي
دهر هينا و بوي پر كرده وه و تي: هر نيسا بگه پټوه هه وليرو
نه گه پټي ته وه تاكو نووسراو يكي پشتگيريمان بډوده ينيت. هه روه ها
ده فته ري خدمه كه شت له بير نه چي.

هر چه ند نامير پټي نه وتم مه به ستي چييه، به لام من
تيگه يشتم كه ده يوي به ناوي كورده گه پراوه كان له سهر بازي
ته سريح بكت. بويه له خوشييان قاچه كانم زه وييان نه ده گرت.
به په له خوم گه يانده شاري سلټماني و چوومه وه هؤتيل و جله
سهر بازيه كانم داكندو جلي مه ده نيم پوشي، دوايي چوومه گه راج
و له ويشه وه له گهل قه ميره يه ك به پښگاي كويه چوومه وه هه وليرو.
كه گه يشتمه مال وه، باوكم له جياتي نه وه ي دلې به هاتنه وه م
خوشبخت، زور جويني پيدام و تي: قه ت تو نابيته پياو، له ژياندا
سهر بازي لاسارو موخه ربه تي وه كو تو م نه بينيوه، نازانم نه و
ناميرانه چون ليت پازين، بوچي ناتخه نه هه پسخانه وه له كوئل
نيمه شت ناكه نه وه.

منيش به پټكه نينه وه پټم و ت: باوكه نه مجاره ته سريح ده بم و
به يه كجاري ده گه پټمه وه.

كه نه م و ت باوكم باوه پي پټنه كردم، چرټيكي كيشا و تي:
تړحيو، هه مووي چه ند مانگي كه تو چوويته سهر بازي چون وا
زوو ته سريح ده بيت؟

منيش وتم: له بېرته كاتي خوي له سالي ۱۹۷۴ كه چوومه
سهره وه په يوه نديم به شوپشه وه كرد، تو پټ ناخوش بوو،
كه به سهر دان هاتمه وه، له ترسي گرتنې خوت، پاده ستي

دایه‌ره‌ی نه‌منت کردمه‌وه. نه‌وکات به‌به‌ر لی‌بورندنه
حکومت که‌وتم و گه‌پامه‌وه قوتابخانه.

وتی: له‌بیرمه، ته‌نانه‌ت به‌پټوه‌به‌ری قوتابخانه‌که‌شتان ماموس
مه‌دحت محمده‌د سه‌فوت زوری پټخوش بو، نه‌یه‌شت
ئو سه‌آله‌ت بروات، خولی دوهم تاقیکردنه‌وه‌ی پټکردنه‌وه
یارمه‌تیشی دایت تا‌کو دهریجیت. به‌لام پټم نالټی نه‌وه چ
په‌یوه‌ندیکی به‌ته‌سریج‌بوونی توه‌ه‌یه؟

وتم: کاتی خو‌ی حکومت ئو که‌سانه‌ی که‌په‌یوه‌ندیان
به‌شورپشه‌وه کردبو هه‌مویانی له‌سه‌ربازی به‌خشی و نه‌وانه‌ش
که‌سه‌ربازیون ته‌سریجی کردن. ئیستاش ئامیره‌که‌مان ده‌یه‌وئ
به‌هه‌مان برپار منیش ته‌سریج بکات.

باوکم نه‌قلی قسه‌کانی منی نه‌گرت، سه‌ری خو‌ی له‌قاندو
له‌برخو‌یه‌وه به‌به‌ده‌نگتکی نزم وتی: لاهول ولاقوه‌الا
باله. نه‌مه‌نده‌ی وت و هه‌چ قسه‌ی تری نه‌کرد.

پو‌ژی دوایی چوومه‌ پارټزگای هه‌ولټر، چوومه‌ لای به‌پټوه‌به‌ری
کاروباری ناوخو، نووسراوه‌که‌م دایه‌ده‌ستی. پاش نه‌وه‌ی
که‌خو‌یندیه‌وه وتی: نه‌گه‌ر ئو پو‌ژه‌مان پټی بلټیت که
په‌یوه‌ندیت به‌سه‌روه‌ه‌کردوه، هه‌روه‌ها پو‌ژی گه‌پانه‌وه‌ت،
ده‌توانین فایل‌که‌ت زووتر بدو‌زینه‌وه‌و زووتر وه‌لامی ئم
نووسراوه‌ بده‌ینه‌وه.

منیش وتم: له‌پټکه‌وتی ۱۹۷۴/۳/۱۵ چوومه‌ سه‌روه‌وه‌له
پټکه‌وتی ۱۹۷۴/۸/۲۱ له‌هه‌مان سال به‌سه‌ردان گه‌پامه‌وه
ماله‌وه، باوکم له‌پټکه‌ی حوسین ئاغای سورچی ته‌سلیمی
دایه‌ره‌ی نه‌منی هه‌ولټری کردمه‌وه‌و به‌ر لی‌بورندنه‌ی گشتی
که‌وتم و گه‌پامه‌وه قوتابخانه.

به پټوبه‌ری کاروباری ناوځوۍ پارټیزگا زانیاریه‌کانی له‌سەر پارچه کاغه‌زیک نووسی‌وه‌و له‌گه‌ل نووسراوی وه‌حده‌که‌مان هاوپیچی کرد، وتی: دواى سئ پوژى تر سهردانم بکه‌وه، ئینشالا تاكو نه‌وکات وه‌لامه‌که‌ی له‌ دایه‌ره‌ی نه‌من ده‌گه‌پټه‌وه. ئیتر نه‌وه‌بوو ه‌ر له‌و ماوه‌یه‌دا چوومه‌ دایه‌ره‌که‌م، پټم وتن: له‌و پوژانه له‌ سه‌ربازی ته‌سریح ده‌بم.

کارمه‌نده‌کان وه‌کو باوکم باوه‌ریان پټنه‌کردم، زۆر به‌ قسه‌کانم پټکه‌نینیان هات، وتیان: قسه‌یه‌ک بکه‌ تۆزیک پټگای تیبچیت، هیشتان سالتیک به‌سه‌ر سه‌ربازیه‌که‌ت په‌ت نه‌بووه، چۆن وا زوو ته‌سریحت ده‌که‌ن.

دواى تپه‌پوونى سئ پوژ، جاریکى تر چوومه‌وه‌ دیوانى پارټیزگا، چوومه‌ لای به‌پټوبه‌ری کاروباری ناوځو. که‌ چاوى پټم که‌وت، پټى وتم: وه‌لامى نووسراوی وه‌حده‌که‌تانم داوه‌ته‌وه، هه‌رچ‌ند نووسراوه‌که‌ نه‌ئینییه، به‌لام بۆنه‌وه‌ی زۆر دوانه‌که‌و‌یت، نه‌یده‌ینه‌وه‌ ده‌ست خۆت.

منیش وتم: راست ده‌که‌ی، ئامیره‌که‌شمان پټى وتم له‌گه‌ل وه‌لامى نووسراوه‌که، ده‌فته‌ری خدمه‌که‌شت به‌یتنه، وایزانم نیازی وایه‌ ته‌سریح بکات.

وتی: نه‌وه‌ راسته، له‌م پوژانه‌دا، نووسراویکمان له‌ وه‌زاره‌تى به‌رگری عیراق بۆهاتووه، تیايدا جه‌خت له‌سه‌ر ته‌سریکردنى نه‌و سه‌ربازانه‌ ده‌کاته‌وه‌ که‌ پ‌یشت‌ر په‌یوه‌ندیان به‌ مه‌لا مسته‌فاوه‌ کردووه.

که‌ به‌پټوبه‌ری کاروباری ناوځوۍ پارټیزگا نه‌مه‌ی وت، له‌ بۆچوونه‌که‌م زیات‌ر دلنیا‌بووم، له‌خۆشیان وه‌خت بوو بال بگرم و بفهم.

هەر ئەر پۆزە گەپامەو شاری سلیمانی و پیش پۆژناوابوون
 گەیشتمە جی و بە پاسی کاریزە وشکە چوومە وەحدەکه مان و
 نووسراوەکه م برده قەلەم. عەریف سەلح زەرفەکهی لیۆه رگرتەم و
 کردیەو، نووسراوەکهی دەرھینا و خویندیەو. دواي خویندەو، ئەر
 پووی تیکردەم وتی: چما تۆ پیشتر موخەپیییش بوویت، ئەر
 ئامیریش هیندە پشتی پیت دەبەست؟

منیش وتم: بۆچی ئەرەو چووبیتە سەرەو دەبیتە موخەپیب؟
 وتی: من وات پیتالیم، ئەر نووسراوەی تۆ هیناوتە وات پیتەلئ.
 عەریف سەلح که هەستی کرد بە قەسەکانی زویر بووم، وتی:
 گالەت لەگەڵ دەکەم، ئەرەندەو بەیەکهو کارمان کردووە
 هیچ خراپەیکەم لەتۆ نەبینیوە، هەقیشم لە حکومەت نییە،
 گرینگ ئەرەو تۆ هیچ زیانەت بۆ ئێمە نەبوو.

وتم: ئیستا مامەلەکه م بۆ دەپوینن؟
 وتی: ئامیر لە نیو پۆو دابەزیو، که گەپاوه، ئەرەسا لەگەڵ
 بەرید بۆی دەبەم، که لەسەری نووسی، ئینجا جیبەجیی
 دەکەین.

ئەر پۆزە زۆر دلخۆش بووم، شەر تاکو بەیانی لەخۆشییان
 خەر نەچوو چاوەکانم. بەیانی که لە خەرەستام چوومە
 لای عەریف سەلح و پیم وت: پتویست دەکات مەشق بکەم؟
 وتی: پتویست ناکات، سەعات هەشت ئامیر لە شوینی خۆی
 دادەنیشیت، ئەرەکات نووسراوەکهی بۆ دەبەم. تا سەربازەکان
 لە مەشق تەرەو دەبن، تۆ لێرە لەلای من بە، دەتتیرمە کۆگا
 و مەشجەب، چەک و کەلوپەلە سەربازەکانەت بدەو ئەرەوان و
 پاکانەم بۆ بینە. تاکو تۆ ئەرەدەکەیت، منیش دەفەر
 خدەمەکەت بۆ پەر دەکەمەو.

بەم شتۆهه، بە دەم ئەم قسه خۆشانهوه کات زۆر بەخێرایى ده پۆشت، خۆشم نه مزانی چۆن سهعات ههشت هات و عریف سالح نووسراوه که ی برده لای ئامیر. هه نده ی پینه چوو، ئامیر خزمه تکاره سه ربازه که ی به دوا دا ناردم. که چوومه لای وتی: هه رچەند زۆرم پینا خۆشه که تۆ به جیمان ده هیلی، به لام هه رچۆنیک بێت ژیا نی مه دهنی له ژیا نی سه ربازی خۆشته، بۆیه پیرو زباییت لیده که م و هیوای ژیا نیکی خۆشت بۆ ده خوازم.

تا کو سه ربازه کان له مه شفکردن گه پانه وه، مامه له که م ته واو بوو، چاوه پۆی ئه وانم ده کرد، تا کو مالتا وایان لێ که م. سه ربازه کان هیچ زانیاریکیان له سه ر ته سهریحبوونم نه بوو، بۆیه که منیان به جلی مه دهنی بینى سه ربان سوپما، وتیان: تۆ دوینێ له ئیجازه هاتوویه وه، ناکات دیسان ئیجازه بیت؟ به پێکه نینه وه پێم وتن: ئه مجاره به یه کجاری ده پۆمه وه، جاریکی تر به جلی سه ربازی نامبیننه وه.

یه کتریمان ما چکرد، دوا یی چوومه بابولنیزام، له سه ر شه قامه گشتیه که، به پاسی کارێزه وشکه چوومه سلیمانی و له ویشه وه چوومه گه راج و هه ر هه مان پۆژ گه پامه وه شاری هه ولیتر.

ژياننكي تر

دواى ته سريحيبونم له سهربازى، گه پامه وه دايه ره كه م و ده سبه كار بوومه وه. فه رمانبه ره كان پيشوازيكي گه رميان ليكردم، به سهر سورمانه وه وتيان: تو باشي ليده زانيت، كاتى خوئى كه نيمه يان برده سهربازى ساليكي شيان له كاتى خوئى زياتر پيكردين نينجا ته سريحيان كردين. تو به ناوى سئ سال پويشتى كه چي ساليكيشت ته واو نه كړدو ته سريح بوويت.

به پررسى فه رمانگه كه مان له دواى ناردم و دواى ليكردم كه بگه پيمه وه هاوينه هه واره كانى پيرمام بو سهره رشتيكردى خانووه گه شتياره كان و مه له وانگه كه. هر به و بونه يه شه وه خانويكي گه شتيارى به كه لويه له وه به خو پايى دامى، وتى: سالى رابردو فه رمانبه ريكي وه كو تو باشمان ده ست نه كه وت، بويه له گه ل گه شتياران زور كي شه مان بو دروست بوو. هيوا دارم وه كو سالاى رابردو كاره كانت به سهر كه وتوويى بگه يت.

ماوهى سئ سال به پررسى خانووه كان و مه له وانگه ي پيرمام بووم، هر له و ماوه يه دا هاوسه رگيريم كړدو له گه ل هاوسه ره كه م، له و شوينه گه شتياريه ژيانمان به سهر برد.

ژيانمان زور خوش بوو، له هه موو شوينه كانى عيراق و ته نانت له ولاتانى كه نداوى عه ره بيش گه شتياران پويان تيده كردين. سروشتيكي په نكين و ناووه وايه كي ساف و بيگه ردى هه بوو، ده توت نه و به هه شته يه كه خوا له قورئانى پيرو ز باسى كړدووه. له وئ بوخوم گه وړه و كوڅا بووم، سيروان جافى نه مينداری گشتى شاره وانى و هاوينه هه واره كان ده سه لاتيكي ته واوى پيدا بووم، بويه حسيبم بو كه س نه ده كړد.

جاریک حاجی خیرولا تولفاحی خالی سەرۆک کۆمار هاته پیرمام،
 بۆماوهی دوو ههفته له خانووکی گهشتیاری له لای ئیمه مایه وه .
 ئه و که سێکی کراوه کۆمه لایه تی بوو، زۆر حه زی له ئاوه دانی و
 تیکه لیبوونی خه لک بوو. ئیواران و یپای هاتنی زۆربه ی به پرسه
 بالاکانی حکومه ت بۆلای، ده بیان هاو لاتی ساده و ساکاریش ده هاتنه
 لای، له ناو باخچه که له چواره وری داده نیشتن. منیش ئه م هه له م
 قۆسته وه، داواکاری زۆریک له دۆست و براده رهکانی خۆم پێی
 جێبه جێکرد .

حاجی خیرولا هه رچه ند خالی سه دام حوسینی سەرۆک کۆمارو
 سەرۆکی نه نجومه نی پازه ش بوو، که چی سه ره رای ئه مه زۆر حه زی
 له وه رگرتنی دیاری بوو، بچووکترین دیاری له که س په ت
 نه ده کرده وه .

جاریک له به رچاوی هه مووان به قایمقامی سمیانی وت: کوا ئه و
 گیسکه ی بپاریبوو به دیاری بۆم بپێی؟
 ئه ویش وتی: وامزانی به گالته واده لئی، بۆیه بۆم نه هینایت .

حاجی خیرولا ش وتی: ئه گه ر ئه مرۆ بۆم نه هینی، له گه پانه وه م
 به سه دام حوسین ده لێم فرمانی دامه زانه که ت هه لوه شی نیتته وه
 و بته گه پینیتته وه شوینی جارن. قایمقامی سمیلش وتی: به لێنت
 پێده ده م پێش ئه وه ی بگه پێمه وه ده وک، بۆتی ده هینم .

حاجی خیرولا که سێکی عه شایه ری بوو، خه لک له هه موو
 لایه که وه په ویان تیی ده کردو سکالا و داواکاریه کانیان بۆی ده هینا،
 واسیده یان پێی ده کرد بۆ پاپه پاندنی کاره کانیان لای گه وره
 به پرسانی حکومه ت .

ئێواره یه ک له لای حاجی خیرولا دانیشتبووم، پارێزگاری هه ولێر
 به هادین محمه د هاته لای، پێی وت: سه یدوله ئیس جیگورکی
 به من و پارێزگاری ده وک به حیا جاف کردوه، من ده چمه

شوئنه که ی ئەو، ئەویش دێته شوینی من. هەر بەو بۆنە یە شەو
برادەرانى مەجلیسى تەنڤیزی لە ھۆتیلی ھەورامان ئێمەیان بۆ
خوانى نیوہ پۆ بانگێشت کردووە. سەرۆکی مەجلیسى تەنڤیزی و
تەشریعی و گشت ئەمیندارە گشتیەکان ئامادە دەبن، ھەژدە کەم
تۆش ئامادە بیت و نانێکمان لە گەڵ بخۆیت.

و ھەکو و تەم حاجی خێرولاقەت دەستی کەرەمى ئەدە گێراپەو، زۆر
ھەزی لەو بەزم و پەزمە بوو. دەعوەتە کە ی قبول کرد، پووی لە
منیش کرد پێی و تەم: تۆش دەعوەتى منى، بەیانى وەرە لای من،
بە یە کەو دە چێنە ھۆتیل ھەورامان بۆ ئەو خوانە.

منیش ئەمەم زۆر پێ خۆش بوو، لە دلى خۆمدا و تەم (بە سایە ی
حاجی خێرولاق نانتکی چەور دەخۆم و ئەو بەرپرسانەش دەناسم،
تەنانەت ئەمیندارى ئێمە، کە من و حاجی بە یە کەوە بێنى
لە مەودا حسینیکی تایبەتیم بۆ دەکات و پارووم دەکەوێتە ناو پۆن.
بۆ بەیانى لە گەڵ حاجی خێرولاق بە یە کەوە چوینە ھۆتیل ھەورامان.
خوانتکی گەرەیان پازاندبوو، زۆربە ی بەرپرسە بالاکانى کوردستان
لەو ئێ ئامادە بوون. کە ئەمیندارە کەمان منى لە گەڵ حاجی خێرولاق
بێنى، سەری سوپما، لە گەڵ جێگرە کە ی پەسەپسێکی کرد، نەمزانی
چییان و ت، بەلام ھەستەم کرد کە باسى من دەکەن.

یە کەم پۆز بوو لە ژيانمدا کە نانتکی خۆش لە گەڵ کۆمەلێک
بەرپرسی بالاقەت بوو. ئەو بەرپرسانەم لە نزیک حاجی خێرولاق زۆر
بە زەلیلی دەبێنى، خۆیان زۆر بچوک دەکردووە و تەمەلوقیان بۆ
دەکرد، دەتوت خەمەتکاری ئەو، ھێندە بێ کە سایەتى بوون.

ھەروە کە پێشبینیم دەکرد، بۆ بەیانى ئەمیندارى گشتى لە دواى
ناردەم و پێی و تەم: لە مەودا ھەرشتیکت ویست، پاستەوخۆ وەرە لای
من، بە کەس مەلێ، خۆم بۆتى جێبەجێ دەکەم. تۆش ئاگایەکت
لە من بیت، بە حاجی خێرولاق بلێ لای سەیدولپەنيس پشتگیریم

بکات و وهزیه کی باشترم بداتن. به سەر له قاندنوه پیم وت:
باسی تۆم له لای کردووه، پیم وتووه که ئەمینداریکی باش و
لێهاتووی.

له هاوینه ههاری پیرمام ئۆزدیباکیکی بچوکی لێ بوو، حکومهت
له بهر گهشتیاران زۆر بایه خسی پێده دا، که له و په لای جوان و
سه رنجراکیش و ناوازه ی لێ داده ندرا. ناوه ناوه سه ردانی ئه و
ئۆزدیه م ده کرد، بۆ کپینی پێداویستییه کانم.

پۆتیک له ناو ئۆزدیه که بووم، له پڕ بووه غه لبه غه لب،
قه ره بالغیکی زۆر په یدابوو، که سه یرم کرد، ساجیده ی خیرولا
تولفاح هاوسه ری سه دام حوسین سه رۆک کۆمار، خۆی و مناله کانی
به ژوورکه وتن.

هاوسه ره که ی سه رۆک کۆمار ده توت قه ت شتی جوانی نه بینیه،
چاوی به هه رشتیک ده که وت، به سه رسوپمانه وه ده یوت (ئه مه زۆر
جوانه دانه یه کم بۆ دابن).

که ئه م دیمه نه م بین ی زۆر سه رم سوپما، زگم به هاوسه ری
سه رۆک کۆمار سووتا، له دلی خۆمدا وتم (ئه و به سه ته زمانه
ده لێی قه ت دونه یای نه بینیه، هه ر له ناو چوار دیوار بووه، وا
سه ری سوپماوه و هه موو شتیکی پێ جوانه).

ئه م پۆژه خۆشانه م له هاوینه هه واری پیرمام زۆری نه خایاند،
شه ری عێراق و ئێران ده سته پێکرد، جاریکی تر حکومه ت داوای
مه والیده ی ئیمه ی بۆ سه ربازی کرده وه. چه ند مانگیک بوو خوا
کچیکی جوانی پێ به خشیبووین، به لام ئه م شه ره نه گریسه هه موو
شتیکی لێ تێکدا یین و ژیا نی لێ کردینه دۆزه خ. منیش به ناچار ی
چوومه سه ربازی و هاوسه ره که م و کچه تاقانه که م به بی نازی و به
ته نیایی به جێهێشتن.

جارىكى تر بوومەۋە سەرباز

سالنىك و چەند مانگىك بەسەر ھاسەرگىرمان تىپەپىبوو، خودا كچىكى جوانى دابووينى، زۆر دلمان بە دونيا خوش بوو، كەچى ئەم خوشىيە زۆرى نەخاياند، پۇژى ۱۹۸۰/۹/۴ لەگەل ھاسەرەكەم لە ناو باخچەى مائەۋەمان دانىشتىبووين، چايە و چەرەزاتمان دەخوارد، پادىيۆكى بچوگىشم لەلای خۆم دانابوو، ئوم كەلسوم گۆرانى (فەككەروونى) بەدەنگە زولالەكەى دەوت.

پيش ئەۋەى گۆرانىيەكە تەۋابىي، لەناكاو پچرا، پيشكەشكەرى ھەۋالەكان پوشدى عەبدولساھىب بەدەنگىكى گەرە وتى (سەرنجتان بۆ ھەۋالىكى گرینگ پادەكتىشين، پاش تۆزىكى تر سەيدولپەئىس سەدام حوسەين وتارىكى مېژووييتان پيشكەش دەكات). دواى ئەۋە چەند سرودىكى نىشتمانى يەك لەدواى يەك لېدرا.

دواى كاتژمېرېك سلاۋى كۆمارى لېدرا، ئىنجا سەرۆك كۆمار وتارەكەى پيشكەشكرد. لە وتارەكەيدا باسى لەۋەكرد، كە ئېران دەستپيشخەر بوو لە شەپفروشتن بە عىراق و لە باشووردا سنوورەكانى عىراقى بۆردومانكردوۋە، بەمەش دەرگاي دۆزەخيان بۆخۆيان كردۆتەۋە، ئەوان لەبېريان چوۋە عىراق شەپ بەكەس نافروشت، بەلام شەپو گىچەلېش لەكەس قبول ناكات. ھەر لەميانى وتارەكەيدا داۋاي لە سەركرەدى ھېزە چەكدارەكانى وشكانى و دەريايى و ئاسمانى كرد، جوولە بە يەكە سەربازىەكانيان بكەن و بە توندى ۋەلاميان بدەنەۋە.

دواى تەۋابوونى وتارى سەرۆك كۆمار، ئىزگە بەردەوام بوو لە پەخشەكانى بە سرودى نىشتمانى و خويندەۋەى شىعرو

گۆرانی، هونەرمەند داود قەیسى كۆمەلێك گۆرانی وروژێنەری نوێى پێشكه شكرد .

بەم شێوەیە دانیشتنەكەمان لێ تێكچوو، چایەكەمان لێ بوو
ژەقنەبووت، خەمێكى گەورە سەرودلێ گرتین. من خەمى خۆم
نەبوو، چونكه جارێكى تر سەربازیم كردبوو، فێرى كالاوت ببووم،
دەمزانى چۆن پۆژەكان بەپێدەكەم. بەلام لە خەمى هاوسەرەكەم
و منداڵە تاقانەكەمدا بوم، كه هەمووى چەند مانگێك بوو خوا
پێى بەخشیبووین. لەبیری خۆمدا دەموت (ئەگەر من بەجێیان
بێلێم كەس نییە ئاگاداریان بێت).

ئەمەو لە ۱۹۸۰/۹/۱۷ بە بریارێكى ئەنجومەنى سەركردایەتى
شۆپش پێككەوتننامەى سالى ۱۹۷۵ى لەگەڵ ئێران هەلۆه‌شاندەو
و ئاوى شەتولەره‌بى بە تەواوەتى بە بەشێك لە ئاوى ئىقلىمى
عێراقى دانا. ئەم پێككەوتننامەى لە لایەن گەلى كورد بە
پێككەوتننامەى كى شوم دا دەندرا، بەنێوەندگى سەرۆكى
جەزائىر محەمەد ئىبراهىم بو خروبه ناسراو بە (هەوارى بۆمدین)
لە نێوان شای ئێران و سەدام حوسەین بۆ توانەوێ شۆپشى
كورد بەسترا.

تا دەهات شەپەكە گەرم و گۆپتر دەبوو، بە ماوەیەك كەم
عێراق توانى بچێتە ناو خاكى ئێران و هەندێك ناوچە داگیر
بكات.

پۆژێك چوومە دایەرەكەمان، دەوامى ئاسایى خۆم كرد. بەرپرەسى
خۆیەتى تەلەفۆنى بۆكردم، پێى وتم كه دەبێ هەر ئێستا دەست
لەكار هەلبگرم و پەيوەندى بە تەجنىدەو بەكەم، مووچەكەشم
بۆ خەرج ناكەن ئەگەر مانگانە نووسراویكى پشتگىریان لە
وەحده‌كەمان بۆ نەهێنم.

بەناچارى گەپامەو مائەو، دەستێك جلى ژێرەو و پەشتەمالێك

و تا قمی ته راشه که م خسته جانتایه که وه، دواپی هاوسره که مم له نامیز گرت و مالتاواپییم لیکردن، وتم: ده بی هر نه مپو په یوه ندی به ته جنیده وه بکه م، له وانه یه هر نه مپوش بو بنکه ی مه شفکردن بمانگوازنه وه. نه گهر نه گه پامه وه دل له دل مه ده، نه گهر بچه نه وپه پی دونیاش وازت لی ناهیتنم، ئاگام لیت ده بی. نه گهر شتیکیشت پیویست بوو، په یوه ندی به مالی خوتان یان باوکم بکه.

هاوسره که م چاوه کانی پریوون له فرمیسک، له خه فته تان قسه ی پیته ده کرا، منیش وه کو نه و گریان له قورگم گیری خوارد بوو، خوشم نه مده زانی چون مالتاواپییم لی کرد. به ته نیا به جیمه یشت و جانتا که م هه لگرت و چوومه دایه ری ته جنید. خه لکیکی زور له وئ کو بوو بونه وه و ده فته ری خدمه کانیان به ده سته وه گرت بوو، چاوه پی کاتبی ته جنیدیان ده کرد لیان وه ربگریت و بویان پریکاته وه.

هر له وئ تاهیر مه ولود و عه زیزه سوور و عه بدولخالیق په حمان په سول کاک و هه ندیک هاوپی تریشم بینی، که نه وانم بینی خه فته م له بیرچووه، چوومه لایان، سلوم لیکردن و په کتریمان ماچکرد.

که سیکی گیلوکه بوو، به که لکی سه ریازی نه ده هات، به لام وپرای نه مهش له سهریان پازنه دابوو، وه کو نیمه نه ویشیان بو شه پ تو مارکرد.

من و تاهیر مه ولود پیشتتر خه لکی به که گه په ک بووین، له قوناغی سه ره تایی به یه که وه له قوتابخانه ی سوران له گه په کی سیتاقان له به رامبه ر مالی فته اح ئاغای هه رکی ده مانخویند، به لام له بهر ده سترورتی نه و هر زوو ده سستی له خویندن هه لگرت و شه ره تی ئاوی میوژی له سه ر عاره بانه ده فروشت. که سیکی روح

سووک بوو، بۆیه په یوه نډیمان له گه‌ل په کتری نه چرپا.
 دواى چاره پوانیټکى ژور ناویان خویندینه وه و دهفته ر خدمه کانیان
 داینه وه. هه موومانیان گواسته وه بۆ سهربازگه‌ی ته حریر له شاری
 به غداد. وتیان ئیتمه خۆمان ناوه کانتان به لیستیک ده‌نیرین بۆ
 ئه‌وئ، ئیوه‌ش هه‌ر ئه‌مړۆ به‌رټیکه‌ون، ده‌بئ به‌یانی په‌یوه‌ندى
 به‌و سهربازگه‌ی په‌وه بکه‌ن. ئه‌وه‌ی دواش بکه‌وئ ناوی به‌ نه‌هاتوو
 تۆمارده‌کرټت و ده‌که‌وټته لیستی پاکردووه‌کان و به‌توندى
 سزاده‌درټت.

من و تاهیر و به‌یه‌که‌وه چوینه گه‌راج و به‌ کۆسته‌ریک به‌ره‌و
 شاری به‌غداد به‌رټیکه‌وتین.

گه‌راجی هه‌ولټر له‌ که‌سانی وه‌کو ئیتمه‌ جمه‌ی ده‌هات، ژوربه‌یان
 ده‌چوونه به‌غداد، بۆیه شوفیره‌کان خۆیان خستبووه سهرېشت و
 کرټیه‌کى دووقاتیان لیمان داوا ده‌کرد. ناچاربووین له‌گه‌لیان بچین،
 ده‌نا دواده‌که‌وتین، بۆیه له‌گه‌ل کۆسته‌ریک به‌رټیکه‌وتین.

ئێواره گه‌یشته‌نه سه‌لمانپاک، شوفیره‌که کۆسته‌ره‌که‌ی له‌به‌رده‌م
 چټختخانه‌یه‌ک پاگرت، وتی (نیو کاتژمټر پشوو ده‌ده‌ین ئیوه‌ش
 ده‌توانن نانټیک بخۆن و ئاوټکیش به‌ ده‌موچاوتاندا بکه‌ن).

من و تاهیر و چوینه چټختخانه‌که، به‌یه‌که‌وه له‌سه‌ر میزټیک
 دانیشتن. داواى سئ نه‌فه‌ر برنج و فاسولیامان کرد. ژور به
 خټرایى خواردنه‌که‌ی ته‌واوکردو داواى دوو قاپى تریشى کرد،
 ئه‌ویشى خوارد.

کاتټیک که‌هه‌ستاین، ته‌نیا پاره‌ی یه‌ک نه‌فه‌رى دا. سه‌رم سوپما،
 ئه‌و که‌سیکى ده‌ستپاک بوو، له‌و که‌سانه نه‌بوو چاروى له‌ مالى
 هه‌رام بټت. بۆیه پټم وت: تو دوو نه‌فه‌ر برنج و فاسولیات
 خواردبوو، که‌چى ته‌نیا پاره‌ی یه‌ک نه‌فه‌رت دا، بۆچى واتکرد؟
 وتی: ئه‌ی بۆچى ئه‌و سه‌گبا به‌ پاره‌ی دوو نه‌فه‌رى لیوه‌رگرتم؟

وتم: مه به ستت كٽيه؟

وتى: مه به ستم شوفٽرى پاسه كه يه .

من و تاهير له قاقاي پټكه نينمان دا، وتم: جا ئه و شوفٽره چ په يوه نديټكى به و خاوه ن چټستخانه وه هه يه؟
وتى: بټيه منيش پاره ي يهك نه فهرم دا تاكو جاريكى تر پاره ي زيادم لټوه رنه گرن .

پاش ئه وه ي گه يشتينه شارى به غداد، به تهكسيټك چووينه سهر بازگه ي ته حريرو كه لوپه لى سهر بازيان به سهرماندا دابه شكرد و به سهر هټله كاندا دابه شيانكردين . من و تاهير و شٽروان كه وتينه لاي يه كترى و له ته نيشت يهك شوٽنى خومان پاخست .

نزىكه ي سٽ مانگ له و بنكه سهر بازيه مايه وه، به يانيان له تاريك و پوونه وه تاكو ئټواره مه شقيان پټده كردين .

به يانيان پټش ئه وه ي من و تاهير له خه وه ستين، له چټستخانه كه يهك ده به ي پټنج ليتري شيرى گهرم و يهك قاپى گهره ش نيسكټنه ي بټ ده ميټاين، شيره كه به شى فه سيلټكى ده كرد . هه موو جاريك پټم ده وت: ئه وه موو شيره مه ميټنه خه سار ده بټت . به لام ئه و گوټى به قسه كانم نه ده داو ده يوت: بخون فرسه ته، له هه وليٽر شيرى وه هامان ده ست ناكه وي زور گرانه .

هه روه كو وتم كه سيټكى گټلوكه و دلټساف بوو، زور به ي پټنجشه مموو جومعان كه ئټمه داده به زين و ده گه پاينه وه هه وليٽر، ئه و له باره گاي وه حده ده مايه وه، ده يوت: كه ئټوه ده پټنه وه كه س نيه شيو وه برگرټت، زابتي ئيعاشه پټم ده لٽى (كاكه به ئاره زوى خټ گزشت بخو، ئه و مه نجه له هه ر هه مووى با بټ توټټت) .

زور جارن پټى ده وتم: تو ش له گه ل من به ميټنه وه، گو شته كه زوره با خه سار نه بٽ، هه ردوو كمان به يه كه وه ده يخوين .

پۆڭڭىك من و لەبەردەم خانوتى وەحدەكەمان پاورەستابووين، چايەمان دەخواردەوه. عەریفەك كە چاوى بە ئىمە كەوت، بە پاكردن هاتە لامان، پووى لە كردو پىتى وت: تۆ بۆچى دەوام ناكەيت، غىابەكانت هەندە زۆر بوونە، لەوانەيە داخىلى ھرووب بووبىت؟ پووى لە من كردو پىتى وتم: ئەوھ چى دەلى؟

منىش قسەكانى ئەو عەریفەم بۆى وەرگىرا سەر زمانى كوردى. زۆر بەئاساىى وتى: ئەوھ نىيە من ھەموو پۆڭڭىك لەگەڵ ئىوھ دەوام دەكەم.

منىش بە عەریفەكەم وت: ئەو سەربازە كىشەى چىيە، بۆم پوونبەكەوھ، ئەو ھىچى لى نازانىت.

عەریفەكە وتى: ئەو سەربازە لە فەسىلى منە، چەند پۆڭڭىك دەوامى كردووه، بەلام ماوھەكە دەوام ناكات.

پووم لە كرد و پىم وت: ئەوھ پاستە تۆ چەند پۆڭڭىك لە فەسىلى ئەو عەریفە دەوامت كردووه؟ وتى: بەلى.

وتم: ئەى بۆچى ئىستا لەگەڵ ئىمە دەوام دەكەيت و ناچىتەوھ شوپىنى خۆت؟

وتى: بۆ جىاوازى چىيە؟ ئەى سەربازى لە ھەر كوێيەك بىت وەكو يەك نىيە؟

قسەكانى بۆ عەریفەكە وەرگىرا سەر زمانى عەرەبى. بەپىنگەنىنەوھ وتى: بەپاستى ئەوھ شىتە، دەنا چۆن وا بىر دەكاتەوھ.

منىش وتم: ئەو كەسىكى گىلۆكەيە و ھەندىك تەختەى نووستانە. خىرت دەگاتى لەگەڵ خۆت بىيە و غىابەكانىشى بۆ پەشكەوھ.

كە ئەمەم وت، عەریفەكە وتى: گوو بە پىشى باوكى ئەو كەسەى كە ئەو بەستەزمانەى كردۆتە سەرباز، پىشان كەسانى وەكو ئەو سەربازىيان پىنەدەكراو دەبەخشان.

منیش پووداو که ی چیشتهخانه ی سه لمانپاکم بۆی گۆپایه وه، که
چۆن ئه و تۆله ی شوفیری کۆسته ره که ی خه تی به غدا ی له
خاوه ن چیشتهخانه که کرده وه و له جیا تی نه فره یگ دوو نه فره برنج
و فاسولیا ی خوارد که چی پاره ی یه که نه فره ی دا.
عریف فه سیله که زۆر پێکه نی، دهستی خسته سه ر شانی و
وتی: له گه لم وه ره تۆ لای من سه ربازی نه که لێره .

پووی له من کردو پێی وتم: ئه وه چی ده لێ؟
وتم: تۆ چه ند پۆزه به هه له لێره له گه ل ئیمه ده وامت کردو وه،
له مه ودوا لای ئه و عریف فه سیله ده وام بکه .

به م شیوه یه ئیمه ی به جێهێشت، له و پۆزه ش به و لاره که س نه بوو
به یانیان شیرو نیسکمان بۆ بێنی، بۆیه ناچار بووین خۆمان
خزمه تی خۆمان بکه یین.

ماوه ی سێ مانگ له م سه ربازگه یه مه شقی سه ربازیان پێکردین،
شه پی عێراق و ئێرانیشت تا ده هات ناگره که ی خۆشتر ده بوو، ئه و
سه ربازانه ی پێش ئیمه که په وانه ی به ره کانی جهنگ کرابوون،
له و ماوه یه دا هه ندیکیان کوژران و هه ندیکیشیان به دیل گیرابوون،
ئه وانی تریشت یان بریندار یان تۆقابوون.

شه پیکی نه گریس بوو، میدیا جیهانییه کان زۆر به بایه خه وه
باسیان لێوه ده کرد، چه ندین که سایه تی و نیرده ی نیوده و له تی
ده ستیان به نیوه ندگیری کرد، له نیوان ئیمام خومێنی و سه دام
حوسێن بۆ پاگرتنی شه پوپی کدادان. به لام بێ سوود بوو، تا
ده هات شه په که گه رم و گوپتر ده بوو.

یه کیگ له و که سانه ی که له و ماوه یه دا به نوینه رایه تی ئه مینداری
گشتی نه ته وه یه کگرتووه کان هاتوچۆی به غداد و تارانی ده کرد،
ئه حمه د سیکۆتۆری بوو، هه رکاتیگ ده ستی به جه و له کانی
بکهدبا، لێدوانی بۆ میدیاکان و که ناله کانی پاگه یانندن ده دا،

ئومىدى پاۋەستانى شەرى پىدەداين.

ئىمەش بە ئومىدەۋە بەردەۋام دەبويىن لە مەشقى سەربازى و چاۋمان لەۋە بوو شەپەكە راپۋەستى و بگەپىنەۋە ناو مال و مندالى خۇمان. بەلام گشت ھەولەكان بى ئەنجام بوون، چونكە ھەردو سەركردەكە زۆر كەللە پەق بوون.

زۆر جار بىرم لە پاكردن دەكردەۋە، بەلام لەترسى گرتن و سزادان نەمدەزانى بۆ كوئى بچم و لە كوئى خۇم بشارمەۋە، چونكە حكومت سزاي پاكردىنى لە سەربازى زۆر قورس كرەبوو، ھەروەھا لەپىگەى دامەزراۋە ئەمىنيەكان و موختارى گەپەكەكانەۋە كۆنترۆلى تەۋاۋى شارەكانى كرەبوو. بۆيە خۇشاردەۋە كارىكى ئاسان نەبوو.

مەشقى سەربازى لە كۆتايى نزيك بۆۋە، ئىمەيان بەسەر سى فەوج دابەشكرىد، پىيان پاگەياندىن كە دۋاي ھەفتەيەك دەمانگۈزەۋە بۆ بەرەكانى جەنگ.

ئەۋ ھەفتەيە بۆ ئىمە لە ھەموۋى ناخۇشتر بوو، چونكە شەپەكە زۆر گەرم و گوپ بوو بوو، پۇژانە تەرمى دەيان كوژراۋ لەگەل سەدان برىندار لە بەرەكانى جەنگ دەگەپايەۋە. ۋەكو وتىشم ھەولەكانى ئەحمەد سىكۆتۇرى و كەسايەتەكانى تىرىش بۆ پازىكردىنى سەدام حوسىن و ئىمام خومەينى بۆ پاكرتىنى شەپ بى ئەنجام بوو. بۆيە بىپارم دا خۇم بدزمەۋە و لە سەربازى پاكەم. پۇژىك لە ساحەى عەرەزات بووين، مەشقمان دەكرىد، لەكاتى پشۋودانىكى كورت، لەبەر سىبەرىك بللۋەيان پىكردەبووين. ھەر لەۋ كاتەدا دىمەنىكى سەير سەرنجى پاكىشام. ھەندىك كەلە گيا ئەۋ پارچە چەمەنتۇيەى كە لەسەرى دانىشتىبووين، شكاندەبوويان و لىلى ھاتىبونە دەرەۋە.

دىمەنى ئەۋ كەلە گيايانە زۆر كاريان تىكرىد، لە دلى خۇمدا

وتم (ئەم كەلە گيايانە بۆ ئەوئەى هەتاويان بەركەوئ، بەم نەرم و نيايەئەى خۆيان، توانيويانە ئەم پارچە كۆنكرىتە ئەستورە بشكىئەن و بئەنە دەرەوئە . كەچى ئىمە خۆمان بئە ئىرادە كردوئە و لە ترسى گرتەن و پاوئەدوونان تۆقيويەن و خۆمان تەسلىمى چارەنووسىكى ناديار كردوئە .

ئەو چارەنووسەى كە پوون و ئاشكرايە، دواى چەند پۆژىكى تر بۆ بەرەكانى جەنگ دەمانبەن ئەوكات يان دەكوژدئەن، يان بەدەل دەگيرئەن، ئەگەر بەختىش ياوئەرمان بئەت لە باشتريەن حالەتەشدا بە برىندارى و سەقتى دەگەپئەنەوئە . بۆيە برىارم دا پاكەم و گوئە نەدەمە ئەنجامەكەى .

پئەش ئەوئەى سافىرەئەى دووئەممان بۆ لئيدرئەت و بمانبەنەوئە بۆ ساحەى عەرەزات، مائئاوايىم لە هاوپكائەم كردو پاكەرد . بەرەو تئەلبەندى ساحەكە چووم، بەسەر تئەلبەندەكە كەوتەم، بەناو داروپارەكانى باخچەكانى تەنىشت سەربازگەكەمان بە پاكەردن خۆم كەياندە شەقامە گشتىيەكە و بە تەكسىيەك چوومە گەراجى نەهزە و لەوئەشەوئە بە كۆستەر گەپامەوئە شارى هەولئەر .

لە بازگەى شارى كەركوك داواى نموزەجى ئىجازەيان لئەكردەم، وئەم: عەريف فەسەلەكەمان يارمەتى داوم، چونكە هەفتەيەكەى تر بۆ بەرەكانى جەنگ دەمانبەن، دەمەوئە سەردانى خانەوادەكەم بكەم و مائئاوايىان لئەكەم . سەربازى بازگەكە دلى نەرم بوو، پئەگائى پئەدام و لە كۆستەرەكە نەيەئنامە خوارەوئە .

راکردن له سهربازی

که گه‌یستمه مال‌وه، هاوسه‌ره‌که‌م باوه‌شی پېدا‌کړدم، له‌خو‌شيان چاوه‌کانی پړی فرمی‌سک بوون. که نه‌وم به‌مشي‌وه‌یه بی‌نی، دل‌م تر‌سا، و‌تم: خو شتی‌کی خراپ پوینه‌داوه؟!

وتی: نه‌خیر، له‌ماوه‌ی پابردو زور ته‌نیا‌بووم ه‌ستم به‌بی‌که‌سی ده‌کرد، بویه که تو‌م بی‌نی ب‌روام نه‌کرد، له‌خو‌شيان گریانم ه‌ات. منیش و‌تم: تو‌ بی‌که‌س نیت، نه‌ی مالی باوکم له‌کو‌لانه‌که‌ی به‌رامبه‌رمان نین؟ بچی نه‌چو‌ته لایان؟ که نه‌م و‌ت به‌چاوی فرمی‌سکه‌وه وتی: خو‌زگا قه‌ت دراوس‌یمان نه‌بان.

و‌تم: بچی وا ده‌لئی؟

وتی: له‌جباتی نه‌وه‌ی دل‌م بده‌نه‌وه، که منیان ده‌بی‌نی پې‌یان ده‌و‌تم (بچی ده‌ترسی‌ت، خو هر پیاوی تو نه‌چو‌ته سهربازی، نه‌ی نه‌وکاته چی ده‌که‌ی که تهرمه‌که‌ی به‌کو‌ژراوی بو‌ت هاته‌وه؟).

منیش و‌تم: تو چیت وه‌لام دانه‌وه؟

وتی: منیش ده‌ستم به‌گریان ده‌کرد، وامده‌زانی به‌قسه‌ی نه‌وان ده‌بی‌ت، تو شتی‌کی خراپت به‌سهر‌دیت، بویه خو‌شم نازانم نه‌و ماوه‌یه چو‌ن ژیاوم.

به‌ده‌سته‌کانم فرمی‌سکه‌کانیم وشک کرده‌وه و پې‌م و‌ت: منیش دل‌م له‌لای نی‌وه بوو، به‌لام زوریم له‌خو‌م کرد و دانم به‌خو‌مدا‌گرت، تا‌کو مه‌شقی سهربازیم ته‌واو‌کرد. نی‌ستاش پام‌کردووه و به‌یه‌کجاری هاتو‌مه‌ته‌وه. نه‌گه‌ر نه‌وه‌م نه‌کردبا، ده‌یانبردمه به‌ره‌کانی جه‌نگ و له‌وانه‌یه بکو‌ژرابام، یان به‌دیل گیرابام.

که نه مه وټ، هوسره که م هه نه سه یه کی خوښی هلمژی و به زرده خه نه وه وتی: ستایش بوخوا که گه پایته وه، به یه که وه ده ژین و دهمرین، نه وه باشته له وهی له غریبی شتیکت به سهریټ، نه وکات منیش بهرگه ناگرم و له خه فته تان ده مرم.

وټم: نه ی کچه که مان له کوټیه، یوچی نایبینم؟
وتی: له ژوړه که ی تر خه وم لټی خستووه، ئیستا هه لیده ستینم و بوټی ده هیتم.

منیش وټم: لټی بگه پټ، با بوخوی بڅه وټ، گویم لټیگره شتیکت پیده لټیم.

وتی: ده ته وټ چی بلټی؟
وټم: با نهټنی ډاگردنه که م ته نه ا له نیوان خوځ و خوټ بمینټته وه، با که س نه مه نه زانټت، ته نانه مالۍ باوکیشم.
وتی: له بهر چی؟

وټم: حکومت ډیرایداوه نه وکه سه ی له سهر بازی ډاکات له سیداره ی بدات، بو یه لای خه لک ده لټیم ته سړیج کراوم.
وتی: نه م خه لکه چوڼ باوه پت پیده که ن؟

وټم: تو نه مه بو من لټیگه پټ، خوځ ده زانم چوڼ پینه ی ده که م.
چوومه گه رماوه که دوشیکم وه رگرت، دواپی جلی ده ره وه م له بهر کړدو چوومه مالۍ باوکم.

باوکم که منی بینۍ، به توو په بییه وه وتی: ناکات له سهر بازی ډاکر دبیټ؟

منیش وټم: نه خیر پامنه کړدوه، به ډیرایکی تاییه تی ته سړیج کرام و به یه کجاری هاتوومه ته وه.

باوکم وه که نه وه ی بږوای به قسه کانم نه کړدبی، سهری خو ی له قاندو وتی: هیچ سهرم له تو دهرناچیت، تا دیت شه پره که گهر متر ده بیټ، چوڼ له دڅیکۍ وادا حکومت ته سړیحت ده کات؟

وتم: له بیرته کاتی خۆی له سهربازی به هۆی چوونه سهرهوه ته سهریحيان كردم، وا جارێکی تر گه پانهوه سهر کونیه کهم و به هه مان هۆکار ته سهریحيان کردمهوه.

وتی: بۆچی کوپی دراوسێکه مان وه کو تو له سهرهوه بووه و تا کو پێکه وتنی جه زائیر و ههره سهینانه کهش له وێ بووه که چی ته سهریج نه کراوه؟

وتم: به شوین ده گوپی، کاتی خۆی من له ئیزگی دهنگی کوردستان بوومه بۆیه برپاره که ته نها ئه و که سانه ی گرتۆتهوه که له شوینه هه ستیاره کان کاریان کردوه.

که ئه مه م وت، باوکم تۆزیک قه ناعه تی هات و هیج پرسیری تری لینه کردم.

داوی ئه وه، براكه م که ئه ندازیاری حکومه ت بوو، باوه شی پێدا کردم و یه کتریمان ماچکرد، سه ری خسته ژێر گویم و به ئه سپایی وتی: تو به راستیه که له سهربازی ته سهریج بوویت؟ یان شتیک له ئیمه ده شاریه وه؟

وتم: نه خێر ته سهریج نه بوومه، من پامکردوه، به لام خۆت ده زانی باوکمان که سیکی ژۆر نیزامیه و هه ز له سهرپێچی ناکات. ئه گه ر به وه بزانی، وه کو سالی ۱۹۷۴ ئه وکاته ی که له سهره وه به سه ردان هاته وه، چۆن منی ته سلیمی حکومه ت کرده وه، ئه وه اش ئیستا ته سلیمی ئینزیاتخانه ی سهربازیم ده کات.

وتی: ئه ی چی به و خه لکه ده لێی، چۆن ده گه پێی، له وه ناترسیت داوی ده فته ر خدمه ت لێکه ن و کێشه ت بۆ دروستکه ن؟ منیش وتم: تو ده فته ر خدمه که ی خۆت بده به من، وینه مان ژۆر له یه کتری ده چی، ئینزیاته کان هه ستی پێناکه ن. ئه گه ر داوی ده فته ر خدمه یان لێکردم، ده یانده می و با هه ر و ابزانن ئه ندازیارم و خزمه تی سهربازیم داواخراوه.

وتى: باشە، ھەر ئىستا بۆت دىنم، بەلام وريابە ئەم نھىئيەلە
خۆم و خۆت بەولاولە با كەسى تر نەيزانئىت دەنا كىشەت بۆ
دروست دەكەن.

وتم: خەمى ئەو ەت نەبىت، تەناتە لىئاگە پىم ھاوسەرەكەشم
ئەو ەزائىت.

ماو ەيەك بەم شىۋەيە مامەو ە، پۆزانە كە دەچومە دەرەو ە دەفتەر
خەمەكەم دەخستە گىرقانم و بەبى ترس دەسووپامەو ە سەردانى
برادەرەكانم دەكرد.

ئۆارەيەك، مەلا مەمەدى ئامۆزام ھاتە مالمەن و پىي و تم:
فونادى كوپم وەكو تۆ ناوى سەربازى ھات، ئىستا لە شوپىنكى
زۆر خراپە. دەلى ھەموو شەويگ دوژمن بەسەرمان دادەدەن، تاكو
بەيانى لەترسان خەو ناچىتە چاومان. مام پىي و تم كە تۆ
بەپپارىكى تايبەتى تەسرىج كراوى، ئەگەر ژمارەى ئەو پپارەم
پى بلىي ھەندىك كەس لە تەجنىدى ھەولپىر دەناسم، داوايان
لیدەكەم فونادى كوپم وەكو تۆ تەسرىج بكەن.

منىش ھەر لەخۆمەو ە ژمارەيەكم پىي و ت، ژمارەكەى لە پارچە
كاغەزىك نووسىيەو ە و لەخۆشيان چايەكەشى نەخوارد و گەپايەو ە
مالى خۆيان لە گوندى دارەتو.

دواى دوو پۆز، جارىكى تر مەلا مەمەد ھاتەو ە مالمەن، لە
دوورەو ە بەپىگەنن و تى: بۆچى ئەو ماندووبوونەت خستە پىشم و
پاستىكەت پىنەو تم كە تۆش وەكو فوناد لە سەربازى پاتكردوو ە؟
منىش و تم: چۆن دەزانى من پامكردوو ە؟

وتى: چوومە تەجنىدى ھەولپىر، برادەرىكم لەويى، كە پىم و ت تۆ
تەسرىجى، سەرى سوپما، سوپىندى بۆ خواردم كە شتى وانىيە.
كە ناوى تۆم پىي و ت، باش تۆى دەناسى، و تى خەلكى يەك
گەپەكىن.

وتم: نائیب زابت ئەمجد نەبى؟

وتى: بەللى خۆيەتى، لاپەرەى تۆمارى تۆشى دەرھىنا، پيشاندىم،
وتى (تەماشى بىكە، ئەو ھىشتان لاي ئىمە سەربازە و تەسرىح
نەكراوہ).

منىش وتم: من چۆن بزانم تۆ ئەوھا بەوردى دەچىتە بىچ و
بىنەوانى، دىنا ھەر زوو پىم دەوتى و كىشەش بۆ من دروست
نەدەبوو. ئىستى ئەویش لاي برادەرەكانى تىرم باس دەكات و
مەترسى دەكەوتتە سەر ژيانم.

وتى: مەترسە، لاي كەس باسى ناكات، ئەو خۆى بەمنى وت
(ئەم قەسەيت لاي من كرد، لاي كەسى تىرى مەكە، نەوەك بزانن
لە سەربازى پايكردوہ، دىنا دەيگىرن و دەيدەنە دادگاي سەربازى
و بەتوندى سزاي دەدەن).

ھەر لەو پۆژەوہ ئارامىم لەبەر ھەلگىرا، دلىم زۆر دەترسا لەوہى
پۆژىك پىاوہەكانى حكومت بەسەر مالىمان دابدەن و وەكو چۆلەكە
بمگىرن و پاپىچى ئىنزابخانەم بىكەن. بۆيە لەترسان شەوانىش
خەو نەدەچوہ چاوہەكانم. گويم لە ترپەيكە بوايە، ئەشكەوتم
لى دەبوہە كۆنە مشك و نەمدەزانى لەكوئى خۆم بشارمەوہ.
زۆر جار لە پاكردنەكەم پەشىمان دەبوہەوہ و لە دلى خۆمدا
دەموت (مرووف يەك جار دەمرىت، خۆزگا پامەكردبا، ئىستى
ھەموو پۆژىك لەترسى گرتەن دەمرم).

پەشىمانى ھىچ دادى نەدەدا، كار لەكار ترازابوو، ئەگەر خۆشم
پادەست بگردايەتەوہ ھەر سزا دەدرام، چونكە داخىلى ھىرووب
بىووم. بۆيە دانم بەخۆمدا گرت و وىپاي ئەو ھەموو ترس
و لەرزەى كە لە دلىمدا بوو، بەسەر خۆم نەدەھىنا و لەلاى
برادەرەكانم وا خۆم نىشان دەدا كە ھىچ خەم نىيەو زۆر دلىخۆشم.
ئەم بارودىخە زۆرى خاياند، ھەستم دەكرد دراوسىكانىشم گومانىيان

لېم په پيدا كړدووه، كه چاوى منيان لى ون ده بئ، له نټوان خوږيان باسى من ده كه ن. بويه له ژيانى خوم بېزار بووم، له وه ده تر سام په كېك كه يفى پيم نه يه ت، پوژيک خه بهرم لېدات و به گرتنم بدات. بويه زور بېرى سېر به خه يالمداد دهات، بؤ دهر باز بوون له و دوخه ى كه تئيدام.

نټواره يه ك، موختارى گهړه كه كه مان مام فته ى هاته لام پټى وتم: په كېك له دراوسټكانت پټى وتوومه كه تؤ له سهر بازى پات كړدووه. نازانم نه و كه سه راست دهكات يان نا؟ به لام دلنښات ده كه موه نه گهړ پاستيش بټت، له لايه ن منه وه هيچ زيانست پټناگات. به لام نه گهړ پات كړدووه، باشتهر بچيته دهر وه ى شار، دهنه پوژيک هر دئ ناشكرا بېت و نيمه ش نه وكات هيچمان پټنا كړئ.

خوا خيړى مام فته ى بنووسئ، هر نه و شوه هه نديك كه لوپه لى پټويستم خسته جانتا كه م و به هاوسه ره كه م وت: تاكو نه يان گرتوومه، به يانى ده چمه ناحيه ى خه ليفان بؤ مالى خالم، نه وئ ناوچه په كى عه شا به ريبه و حكومت ناوټرئ ده ستيان بؤ دريژ بكات.

هاوسه ره كه م بېرؤ كه كى به لاهه باش بوو، وتى: منيش پيم باشه ماوه يه ك ليړه دورر بكه ويته وه، نه و خه لكه زور حه سوودن، چاويان پيمان هه لئا يه ت، هه موو پوژيک ليم ده پرسن كه چؤن ته سريح بوويت، منيش به ناچارى درؤيان له گه ل ده كه م و هه مان قهوانى پوژانى پيشوويان بؤ ليده ده موه و ده ليم نه و كاتى خو ى پيشمه رگه بووه بويه ته سريح كراوه.

چونم بو مالی خالم له خه لیفان

له ناحیه ی خه لیفان چومه مالی خالم، داپیرم هیشتان له ژیاندا مابوو، که چاری به من کهوت، باوه شی پیدا کردم وتی: دهک چاوم کویر بیت، له وه تی چوویته سه ربازی دلّم هر له لاته. زورده ترسام شتیکی خراپت به سه ربیت، به لام ستایش یو خوا که به سه لامه تی گه پایته وه ناومان.

منیش وتم: ئه و ماوه یه مه شقی سه ربازیان پیکردین، ههفته ک ده بیت مه شقمان ته وایوو و ده یانه وی بمانه بون بو باشووری عیراق بو به ره کانی جهنگ.

که ئه مه م وت، دهستی به گریان کرد وتی: لیره که س ناتوانی دهست بدائی، ههتا شه پراده وه ستی مه گه پروه، له لای ئیمه بمینپوه، با شتیکت به سه ره نه یهت، دایکت به رگه ی خه فته ناگریت.

وتم: منیش له به ره وه هاتوو مه، ده مه وی لیره بمینمه وه.

که ئه مه م وت، فرمیسکی چاوه کانی خوی سرپه وه و وتی: چون لیده گه پیم جاریکی تر بگه پیتته وه سه ربازی. خه می ژنه که شت نه بی، له دوی ده نترین نه ویش بیته ئیره، جیگا و پگایه کی زورمان هیه، خوا بکات ئیوه به ئیمه پازیین، له سه ره چاری خۆمان داتانده نیین.

ئیمه له و قسانه دابوین، خالم خدر و کوپه پلکه که م عه بدولا هاتنه ژووړه وه، خالم که منی بینی باوه شی پیدا کردم وتی: به یانی زوو دوو نه فهرم برده باتاس، که هاتمه وه، خه مه ده سیسم له ناو بازار بینی پیی وتم که تو ی بینیه. بویه به خیرایی هاتمه ماله وه.

منیش وتم: که له کۆستهره که دابهزیم ئه و منی بینى،
داواى لیکردم له گه‌لى بچمه ماله‌وه، منیش پیم وت (بۆ ئه‌وه
نه‌هاتومه زوو بگه‌پیمه‌وه، جارێ ده‌چمه مالى داپیرم، دواى
یه‌کتى ده‌بینین).

خالم وتی: ئیشیکى باشت کردوه هاتوویت بۆ ئیره، خه‌لکى
ئیره سه‌ربازى ناکهن، ئه‌وانه‌ى ناویان بۆ سه‌ربازى ده‌رچوه،
به‌ی ترس له‌ناو بازار ده‌سووپینه‌وه و که‌سیش پتیا نالێ
له‌باشت چاوتان دوو برۆیه.

به‌ قسه‌کانى خالم ئاسووده بووم، خه‌م و خه‌فه‌تى پۆزانى
پا‌بردووم له‌بیرچۆوه. شه‌وان تا دره‌نگ له‌ مالى خزمان
کۆ ده‌بوینه‌وه و به‌ قسه‌ى خو‌ش و گالته‌و گه‌پ شه‌ومان
به‌سه‌رده‌برد. زۆریه‌ى شه‌وان له‌ مالى خالم ده‌خه‌وتم، هه‌ندیک
جاریش له‌ مالى پلکم هه‌فسه‌ت و کوپه‌کانى ده‌مامه‌وه. که پۆژ
ده‌بۆوه، ئه‌وان ده‌چونه سه‌ر ئیش و کارى خو‌یان، منیش له‌گه‌ڵ
داپیرم ده‌مامه‌وه، سه‌ربرده‌ى پیشینانى بۆ ده‌گێرامه‌وه.

پۆزانى هه‌ینیان له‌گه‌ڵ عه‌بدو‌لای کوپه‌ پلکم ده‌چووینه‌ گه‌لى
عه‌لى به‌گ و ته‌ماشای دیمه‌نه دلپینه‌که‌ى تافگه‌که‌م ده‌کرد، له
چایخانه‌که‌ش چایه‌کى گه‌رممان ده‌خوارده‌وه و دوايش به‌ پێ
ده‌گه‌پاينه‌وه خه‌لیفان.

خالم و کوپه‌ پلکه‌کانم به‌ پۆژ خه‌ریکی کاسبى بوون، بۆیه کاتم
لێ نه‌ده‌پۆیشتم و بیزار ده‌بووم. له‌ بیزارییان بیرم کرده‌وه
ئیشیک بکه‌م و کاتى خو‌مى پێ به‌سه‌ربه‌م.

چه‌ند مانگیک بوو، سه‌دام حوسێن له‌کاتى هاتنى بۆ خه‌لیفان
برپارى دا‌بوو، له‌سه‌ر بودجه‌ى حکومه‌ت خانوه‌کانى شارۆچکه‌ى
خه‌لیفان نو‌ژن بکړینه‌وه و به‌ دیزاینیکى نو‌ئ سه‌رله‌نو‌ئ
دروسته‌بکړینه‌وه. مسته‌فای کوپه‌ پلکم تاکه‌ دارتاش بوو له‌

خه‌لیفان، بۆیه ئیش و کاری زۆر بوو، قالبی بۆ خانووه‌کان ده‌به‌ست، عه‌بدولای برا بچوکه‌که‌شی به‌رده‌ستی ده‌کردو یارمه‌تی ده‌دا.

پۆژیک کوچه‌ پلکه‌که‌م مسته‌فا بۆ خوانی نیوه‌پۆ منی له‌گه‌ڵ خۆی برده‌وه، له‌کاتی نانخواردن، بێرۆکه‌یه‌ک به‌خه‌یاڵمدا هات، پێم وت: تۆ زۆربه‌ی ئیش وکاره‌کانی قالبی داربه‌ستن به‌خۆت ده‌که‌یت، عه‌بدولا ته‌نها به‌رده‌ستیت بۆ ده‌کات، ئه‌گه‌ر ئه‌ویش نه‌بێت، که‌سیکی تر ده‌توانی هاوکاریت بکات.

وتی: پاسته، ئیش وکاری من له‌سه‌ر ئه‌و پانه‌وه‌ستاوه، ئه‌ویش نه‌بێت، هه‌رکه‌سیکی تر بێت، ده‌توانی بۆم بکات. به‌لام تینه‌گه‌یشتم مه‌به‌ستت له‌م قسه‌یه‌ چیه‌؟

وتم: ئه‌وه‌ندی له‌مالی دایه‌رم به‌ته‌نیا به‌مێنمه‌وه زۆر بێزار بوومه، ئێوه هه‌ر هه‌مووتان به‌یانیان تاكو ئێواره له‌سه‌ر کارن، بۆیه بیرم له‌وه کردۆته‌وه ئه‌گه‌ر تۆ پێگا به‌هیت عه‌بدولا کارم له‌گه‌ڵ بکات، هه‌ندیک داری قالب دانان ده‌کهم و خۆمی پێوه خه‌ریک ده‌کهم. مسته‌فا بێرۆکه‌که‌ی به‌لاوه باش بوو وتی: هه‌ر کاتێک ته‌خته و دارت کپی، ئاگادارم بکه‌وه، عه‌بدولا ده‌نێرمه‌ لات با قالبی خانووه‌کانت له‌گه‌ڵ به‌هه‌ستت.

هه‌ر ئه‌و پۆژه گه‌رامه‌وه شاری هه‌ولێر. که‌ چوومه‌ ماله‌وه، که‌ هاوسه‌ره‌که‌م منی بینی، هه‌ر له‌ دووره‌وه ده‌ستی به‌ گریان کرد وتی: زۆر بیرم کردوویت، ئێمه له‌دووری تۆ ژیاومان زۆر ناخۆش بوو، له‌ خه‌فته‌تان نازانم چۆن شه‌وو پۆژم لێده‌پوات.

ته‌ماشایه‌کی شه‌قامه‌که‌ی کرد وتی: دراوسێکان تۆیان بینی؟

وتم: بۆچی واده‌لێی؟

وتی: له‌و پۆژه‌ی که‌ تۆ پۆیشته‌وی، ده‌نگۆی پاگردنت له‌ناو گه‌په‌که‌که‌مان بۆ و بۆته‌وه، باوکیشته زۆر ده‌ترسیت نه‌وه‌ک

بههۆی پاکردنی تۆ ئیمه و ئهوان بگرن.
منیش وتم: ئه و خه لکه چی ده لئی با بۆخۆی بیلێت، گوێ
مه ده قسه ی که س. ده می خه لک کونه دیوارێک نییه تا
تۆپه له خوریکی له ناو نێین و بیگرین.

زۆر برسیم بوو، بۆنی دۆلمه ده هات، چومه لای ته باخه که،
مه نجه لێک دۆلمه ی له سه ر بوو. که سه ری مه نجه له که م هه لدايه وه،
ده توت دۆلمه که خه وی لێکه وتوو، چۆن ئاماده کرابوو، به بی
ده سکاری له شوینی خۆی مابۆوه. پووم له هاوسه ره که م کرد،
پێم وت: بۆچی هه یجت له م دۆلمه یه نه خواردوو؟

که ئه مه م وت، له پر مه ی گریانێ دا.

وتم: ده لئی شتێک بووه که من نایزانم؟

وتی: سه عاتێک پێش ئێستا قاسمی برام له کۆیه وه هاته
لامان. دوا پۆژی ئیجازه که ی بوو، ده که پایه وه وه حده که ی خۆی
له بسێتین. منیش پێم وت (هه ندیک خۆت دوا بخه، نا ئیکمان
له گه ل بخۆ، ئه و جا بگه رێوه شوینی خۆت). ئه و زۆر په له ی
بوو، وتی (نا توانم له وه نده زیاتر خۆم دوا بخه م، ده نا فریای
که پانه وه ناکه وم).

له درێژه ی قسه کانیدا وتی: زۆر خه فتم بۆی خوارد، زۆری
حه ز لێ بوو، به لام دۆلمه که به ته وا وه تی نه کولابوو. زۆر هه ولّم
له گه لیدا که هه ندیک خۆی دوا بخات و نا نمان له گه ل بخوات،
که زانی خه فته ده خۆم، له به ر دلی من سه ری مه نجه له که ی
هه لدايه وه وه په لکه زلفیکی خوارد و مائنا وایی لێ کردین و گه پایه وه.

منیش وتم: بۆچی هه یشتت بگه رێته وه ناو ئه و ئاگره؟

وتی: زۆر هه ولّم له گه لی دا، پیموت (مه که پێوه، تۆش ده نیترمه
لای هاوسه ره که م له خه لیفان. خه لکی ئه وی عه شایه رین،
حکومه ت ناوی رێ ده ستیان بۆ درێژ بکات).

وتم: ئۇ چى وت؟

وتى: پىتى وتم (جارىئ شوپنه كه مان باشه، زۆر مه ترسى هئىرشى ئىرانى له سەر نىيه، به لئىنت پىده ده م ئه گەر جارىكى تر بگه پئمه وه منيش پاده كه م و ده چمه لاي باوكى ژاله). به هرحال، زۆر دلیم دايه وه، ئه و جا له سەر خوان له گه لم دانىشت و به يه كه وه چىشتان خوارد.

داوى نانخواردن پىتى وتم: ئه گەر ده وامى قوتابخانه م نه بوايه، منيش له گه لت ده هاتم تاكو له بهر ئيمه هئنده خۆت له م پىگا پى مه ترسىيه نه ده يت.

وتم: راست ده كه ي، منيش پيم باش نىيه هئنده له و پىگايه پيم و بچم، به لام ئه مجاره بۆ كړينى ته خته و ده رسه ك و كه ره سته ي قالبى دارتاشى هاتومه ته وه. به يانى ده چمه شوپنى فروشتنى دار و ته خته، هاوپئيه كم ناوى محمەد عه باسه، له قوتابخانه به يه كه وه خوڤندومانه، ئىستا له وئى كار ده كات، داوى لئده كه م يه ك لۆرى ته خته و دار و پىداويستىيه كانى قالبى دارتاشيم بۆ دابىن بكات.

هاوسه ره كه م قسه كانى منى به لاوه سه ير بوو، به سه رسوپمانه وه وتى: خوا نه بئى كه س سه رى له تۆ ده رناچئ، پيم نالئى تۆ چيت، سه ربازيت يان دارتاشيت؟!

وتم: تۆ راست ده كه ي، ناچارم ئه وه بكه م، خه لكى ئه وئى به پۆژ ده چنه سه ر كار و به شه وىش ده گه پئنه وه. زۆر بىزار بووم هه نده ي له به يانىيه وه تاكو پۆژئاوا به ته نيا له كونجى ژوورىك دانىشم.

وتى: جا ده ته وئى چى له و ته خته و دارانه بكه يت؟

وتم: ده مه وئى له جياتى دانىشتن، خۆم به ئيش و كارى دارتاشى خه ريك بكه م.

وتی: تاكو دهگه پښتیه وه زور ئاگات له خورت بیت، مه هیله دراو سیکان و هاوړیکانت بتبینن، نه وهک هه وائلت لښه و به گرتنت بدهن؟

منیش وتم: خه مت نه بئ به یانی زوو که لیږه ده چمه دهره وه، پاسته وخو ده چمه لای نه و هاوړیپیم و ته خته و دار و پیداو یستییه کانی دارتاشی ده کړم، هر له ویش به لورییک ده یانیه مه وه خه لیفان.

نه و پوره به پئ کرد، به یانیش زوو چومه لای هاوړیکم له ده زگای فروشتنی دارو ته خته. هاوړیپیه کم که سیری ده موچاوی کردم، هستی کرد له سهربازی پامکردووه و خریکی کاریکم، به لام هیچ پرسپاری لئ نه کردم. وتی: هرچند نه و بره دارو ته خته یی که تر داوای ده که یت، یه کجار زوره، به لام بوی دابین ده کم.

به م شیویه، به سئ سه د دینار دار و ته خته و که ره سته ی دارتاشیم کړی و به لورییک برده مه وه خه لیفان.

که گه یستمه نه وئ، مسته فای کوپه پلکم که چاوی پیکه وت، سهری سوپما، وتی: له و باوه په دا نه بووم نه و هه مو ته خته یه ده سکه ویت، چونکه به هوی شه پی عیراق و شیرانه وه ده میکه حکومت هاورده کردنی ته خته ی پاگرتووه.

منیش وتم: پاسته، نه گهر له بهر محمه د عه باسی هاوړیم نه بوايه منیش نه م بره زوره پئ دابین نه ده کرا، به لام به سوپاسه وه نه و هاوړیپیم ده توت هستی کردووه له سهربازی پامکردووه و به دواي کاریکم بویه بوی دابین کردم.

هر نه وکات، مسته فا بانگی عه بدولای کردو پی وت: له به یانییه وه له گه ل نه و ئیش بکه، منیش که سیکی تر بؤ خوم په یدا ده کم.

پووی له منیش کرد و پئی وتم: له سه ره رمانی سه دام حوسین خانووه کانی ناحیه که مان هه مووی نۆژهن ده کرینه وه، وه زاره تی نیشته جیبیون خه رجییه کان ده گریته نه ستو و پاره که ی ده دات، بۆیه ئیش و کار زۆره خه متان نه بیئت.

سو پاسگوزاری بووم پیموت: مه به ستم له م کاره، پاره کۆکردنه وه نییه، ناشمه وئ کتیرکچی تو بکه م، له ته نیایی زۆر بیزار بوومه، ته نها ده مه وئ کات به سه ربه م.

بووم له عه بدولا کرد پیموت: نه گهر پیت باش بیئت، هه ره له ئیستاوه ببه هاویه شم له و ته خته و دارانه. ئیستا هیچ پاره م لیت ناویت، که ئیشمان کرد، هه تا پاره که ی پر ده که یته وه، هیچ پاره ت ناده مئ. دوا ی نه وه تو ش وه کو من ده بیته خاوه نی نیوه ی نه و ته خته و دارانه.

که وام وت، زۆری پیخۆشبوو، وتی: تو له مسته فای برام بۆمن باشتری، نه وه چه ند سالتیکه له گه ل نه و ئیشی ته خته به ستن ده که م، که چی پۆژیک نه وه ی به خه یالدا نه هات هه ره به گالته ش پیم بلئ ببه هاویه شم.

منیش وتم: نه گهر مسته فای براشت نه بوایه، تو ش فیتری ته خته به ستن نه ده بوویت و منیش نه مده توانی نه م داوایه ی لیبیکه م.

که وام وت: مسته فا پووی تیکردم وتی: تو خۆت به م قسانه وه خه ریک مه که، نه و گه نجه، ده یه وئ به شه وو پۆژیک وه کو منی لیبیئت، بۆیه گله ییم لیده کات.

ئیمه له و قسانه دابووین، نه جیمی هاوسه ری کچه پلکه که م به ژووړکه وت، دوا ی سلاوکردن، پوی له من کردو وتی: بیستومه ته خته و دارت هیناوه و قالبی خانوو ده به ستیت؟ وتم: نه وه راسته.

وتی: خانووہ کہم بۆ ببهستن، هه قیشتان چهنده ده تانده می.

مستهفا پووی تی کردم وتی: ئه ی نه موت ئیش زۆره، ئه و جا
هر به کهم خانووتان زه حمه ته دوا ی ئه وه شاره زای ئیش و
کاره که تان ده بن و خه لکه که ش ده تانناسن و پووتان تیده که ن.
منیش وتم: بۆ هر خانووێک چهند وه ربگرین بۆ ده سته قی
خۆمان؟

وتی: نه خشه ی هه موو خانووہ کان وه کو به که، بۆ به بۆ هر
خانووێک سه دو په نجا دینار وه ربگرن. ئه گه به کێکش شتی
زیاتری لێ داوا کردن، ئێوه ش به قه د ئه وه پاره ی زیاتری
لێ وه رگرن.

که وای وت، نه جیم ده ستی برده وه گیرفانی و سه دو په نجا
دیناری ده رهینا و دایه ده ستم وتی: هر له ئیستا وه پاره ی
خۆم ده ده م، با له سه رم نه مینئ.

منیش پاره که م لێی وه رگرت و پووم له عه بدولا کرد پیموت:
عه بدولا من سئ سه د دینارم به و ته خته و دارانه داوه، له
به ستنی خانووی نه جیم به شت ناده م، به به ر قه رزه که تی
ده خه مه وه، دوا ی به ستنی دوو خانوو ئینجا تۆ ده بیته هاو به شم
و هیچ قه رزت له سه ر نامینئ.

که وام وت، مستهفا پووی له عه بدولا کرد و پێی وت: چیت
ده وئ وا بوو بته خاوه نی ته خته و داریش؟

عه بدولاش وتی: خێری تیدابوو ئه و له سه ربازی پایکرد و هاته
ئێره، ده نا هر له به ر ده ستی تۆ به شاگردی ده مامه وه و
نه ده بوومه خاوه نی ته خته و داری خۆم.

تا کو ماوه یه ک له خه لیفان ته خته م به ست، پاره یه کی زۆرم
ده سه کوت، له ئیش و کاری دارتاشی و قالب به ستنیش شاره زا
بووم. به لام دوا یی ناچار بووم ئه وئ به جیبه یللم و بچمه مالی

پلکم له گوندی مالمن له سهر زتی گه وره له نزیك گوندی
شانه ده ر.

نیواړه یه کی درهنگ هاوسه ره که م هاته خلیفان بۆلای من، که
منی بینی دهستی به گریان کردو وتی: دایه رهی ئه من باوکتیان
ئاگادار کردۆته وه، ئه گهر خۆت پاده ست نه که یت، له جیاتی تو
ئو ده گرن و ده یخه نه به ندیخانه .

باوکیشت به منی وت: ئه گهر خوی پاده ستی حکومت نه کاته وه
و نه گه پۆته وه سه ربازی، ناچارم شوینه که ی به حکومت بلیم.
له جیاتی ئیمه بجینه ژوړه وه با ئو بگرن.

منیش وتم: تۆش خوشبروا بو بیت، بپوات پتیکرد؟

به چاوی گریان وه وتی: هر بۆته وه ی من خه فته بخۆم، دایک
و باوکت هه موو شتیک ده کهن. بۆیه ناگه پۆمه وه تاکو به لێنم
پۆنه ده یت که ئیره به جیده هتلیت و ده چپته مالی پلکت له
گوندی مالمن.

له گه ل هاوسه ره که م ئو شه وه مان به یه که وه به سه ربرد، بۆ
به یانی ئو گه پایه وه هه ولیرو منیش جانتاکه م هه لگرت و به
پیکا بیک چوومه گوندی مالمن.

گوندی مالمن له سهر زتی گه وره که به زتی بادینان ناوی
ده رکردووه، ته نها پینچ مالی لئ ده ژیا. یه کیک له مالانه
خوشکی دایکم بوو، له پۆژه ی که میتردی کردبوو که وتبووه ئو
ده فهره. ئو شوینه له لای حکومت به ناوچه قه دهغه کراوه کان
ناوزه د کرابوو. دواى هه ره سی شوړشی کورد، حکومت یه که
ئیدارییه کانی له هه ندیک ناوچه ی کوردستان کشانده وه و ناوی
لینان ناوچه قه دهغه کراوه کان. بۆیه نه ده بوو خه لک له شوینانه
نیشته جئ بیت. به لām مالی پلکم و چه ند خانه واده یه کی تر له
گونده مابوونه وه، په ز و باغیان هه بوو، هه روه ها ناژه لیان به خێو

ده كړد. هه نديك له و خانه وادانه وپړای نه مه، بيستاني شفتی و
گنډوره شيان هه بوو.

نه و گونده، هه رچه نده شوينكي دواكه وتوو بوو، به لام خه لكه كهي
ساده و ساكارو دلفراوان بوون. پږيكي زوريان ليده نام، زوريه
كات بو نانخواردن ده عوه تيان ده كړدم. هاوسه ري پلكه كم له
دامه زراوه په كي حكومي له خه ليفان پاسه وان بوو. مانگي جاريك
به سهردان ده هاته وه، كاته كاني تر له مالي كوپه گوره كهي له
خه ليفان ده مايه وه.

به يانيان كه له خه و هه لده ستامه وه، دواي نانخواردن، پاديويه كي
بچووكم له گه ل خوم ده بردو ده چومه سهر زئ، تاكو نيوه پو
نه ده گه پامه وه.

مه له وانيم نه ده زاني و زوريش له ناوي زئ ده ترسام، بويه هه ولي
مه له كړنم نه ده دا، هه رچه ند زوريه پوژه كان جله كانم داده كندو
به شورت و فانيه يه ك ده چومه ناو ته نكاوه كاني زيه كه.

پوژيكي له ناو ته نكاوه كه بووم، كومه ليك ماسي گه وره م بيني
به سهر ناوه كه كه وتبون، شه پولي ناوه كه به ره و لاي مني
ده هينان.

ماوه په كي زور بوو گوشتم نه خواردبوو، زوريش حه زم له گوشتي
ماسي بوو، بويه هه نديك سهر كي شيم كړد، له ماسيه كان چومه
پيشه وه و ده ستم بو دريژ كړدن، سئ ماسي گه وره م گرت.

له ناوه كه هاتمه ده ره وه و به خوم و ماسيه كان گه پامه وه مالي
پلكم. پلكم كه چاري به ماسيه كان كه وت، وتي: چما تو
مه له واني ده زاني؟

منيش وتم: نه خير نايانم.

وتي: نه ئي چون توانيت نه و ماسي يانه بگريت؟

وتم: نازايه تي خوم نه بوو، كومه ليك ماسي به سهر ناو كه وتبون،

شەپۆلەكانىش بۆلای منيان هینا و منیش دەستم درىژ کرد
گرتەن.

پلکم وتى: يەك مەنجەل دۆلمەم بۆت لىناو، دەزانم زۆر حەزت
لێيەتى، جەمى نيوەپۆ دۆلمە دەخوين، ئیوارەش ئەو ماسییانەت
لەسەر پشنتى سیل بۆ دەبرژینم.

بەم شێوەیە، ئەو ئیوارەیه پلکم ماسییەکانی برژاند. بانگی حارس
و عەلى و وسووشى کردبوو بۆ نانخواردن. ئەوان هەرسێکیان
خەلکی گوندەکە بوون. کە چاویان بە ماسییەکان کەوت، سەریان
سوپما، کە چۆن ئەو ماسییە گەورانەم پێگیراوه. پێش ئەوەی
وەلامیان بدەمەوه، پلکم بە پێگەنینەوه پووداوهکەى بۆ گێرپانەوه.
هێشتان دەستمان لە نانخواردن هەڵنەگرتبوو، سێ پێشمەرگە
بەژوورکەوتن و سلاویان لێکردین. پلکم داواى لێکردن کە ئەوانیش
لەسەر خوانەکە دابنیشن و ماسیمان لەگەڵ بخۆن،

وتى: ئەمڕۆ کوڕە خوشکەکەم کاتێک لە دەم زێیەکە بووه،
شەپۆلى ئاوهکە ئەم ماسییانەیان بۆلای ئەو هیناوه و ئەویش
گرتوونى و لەگەڵ خۆى هیناوينیەتەوه.

هەر سێ پێشمەرگەکان لە قاقای پێگەنینیان دا، یەکیکیان وتى:
نیوہپۆ لە گوندی شانەدەر قونبەلەمان فرپدايە ناو زێیەکە و
هەندێک ماسیمان گرت، ئەوانى تریش لەگەڵ شەپۆلى ئاوهکە
پۆششتن و پیمان نەگیرانەوه. نۆشى گیانتان بێت، ئێمە نیوہپۆ
زۆرمان خواردوو و دلمان نایبات.

هەر لەو کاتەدا بیرۆکەى چوئەدەرەوهى ولاتم بە خەيالدا هات.
پووم لە پێشمەرگەکان کرد، وتم: ئێوہ لەکۆیوہ هاتوون و بۆ
کۆئ دەچن؟

یەکیک لە پێشمەرگەکان وتى: ئێمە لەناو خاکى ئێرانەوه
هاتوین، لەناو خاکى عێراق ئەرکێکمان پێسپێردراوه، جیەجیە

دهكهين و دهگه پيښه وه .

منيش وتم: ده توانم داوای شتيکتان ليکهم؟

وتی: نه گهر پيمان بکړیت، چی تيايه؟

وتم: دهمه وئ له گه لتان بيمه ئيران و له ویشه وه بجمه دهره وهی ولات.

نه ویش وتی: له گه پانه وه مان، به ناو خاکی تورکيا ده گه پيښه وه ئيران.

منيش وتم: باشتړ، که واته تا کو تورکيا له گه لتان ديم.

وتی: ده لئی له سهر بازی پاتکړدوه؟

وتم: به لئ وايه، وه حده که مان گوازاوه ته وه بؤ به ره کانی جهنگ له باشووری عیراق، بؤيه پامکرد.

پيشمرگه که پوی له پلکم کردو پئی وت: نه و کوپه ده بیته چی تو؟

پلکم وتی: کوپي خوشکمه، له شاری هه ولیتر داده نیشن.

پيشمرگه که پووی تيکړدمه وه ووتی: خوټ ناماده بکه، دواي هه فته يه کی تر ده گه پيښه وه ئيره و له گه ل خومان ده تبه ين. دواي نه وهی چا به يان له گه ل خواردينه وه، دواتر مالئاواييان ليکړدين و پویشن.

نامه يه کم بؤ هاوسه ره که م نووسی و دامه ده ست پلکم، پتموت: به که سيک نه م نامه يه م بؤ هاوسه ره که م بنيره، تيايدا داوام ليکړدوه که نه ویش بیت، هه موومان به يه که وه عیراق به جیده هئلين و ده چينه دهره وهی ولات.

که نه م و ت پلکم ده ستی به گريان کرد، به چاری فرميسکه وه زځر ليم پاراپه وه که واز له م بيړوکه يه بيم و به جتيان نه هئلم. دواي چنه د پوژيک هاوسه ره که م خوی و ژالهی کچم هاتنه گوند و باوه شمان به يه کدا کرد و يه کتريمان ماچکرد.

هاوسه ره کهم بیرۆکه‌ی چوونه ده‌ره‌وه‌ی ولاتی پی باش نه‌بوو، به‌لام به‌ناچاری قبولی کرد وتی: هه‌رچه‌ند چوونه‌ده‌ره‌وه‌ی ولاتم پیتاش نییه، چونکه خوا ده‌زانی له‌و پێگایه چیمان به‌سه‌ردیت. به‌لام دل‌ت ناشکینم و له‌گه‌لت دیم، منیش له‌ ژبانی ته‌نیاپی بێزار بوومه، تۆ نازانی له‌وه‌تی تۆ لی‌مان دوورکه‌وتوویته‌وه، دایکت چه‌ند کێشه‌ی بۆ دروست کردوومه.

وتم: تۆ باسی چی ده‌که‌ی؟

وتی: له‌و پۆژانه‌ سیروان و په‌وه‌ندی برام له‌ کۆیه‌وه‌ هاتبوونه لام، گولیزاری ژنی ززاریش له‌به‌ر ده‌رگا نه‌وانی له‌گه‌ل من بین، به‌بێ نه‌وه‌ی لیم بپرسیت نه‌وانه‌ چی تۆنه، بۆ دایکتی گێرپاڤوه. نه‌وه‌نده‌م زانی داکت و خوشکه‌کانت هاتنه‌ سه‌رم، چی خراپه‌ پتیا‌نکردم و له‌لای دراوسێکان ئابووویان بردم، پێی وتم (کوپه‌که‌م له‌به‌ر سه‌ربازی پایکردووه، تۆش هیچ شه‌رم له‌خۆت ناکه‌یته‌وه و خه‌لکی بێگانه‌ ده‌هینیته‌ ماله‌وه).

منیش وتم: زۆر سه‌یره، قه‌ت چاره‌پێی نه‌و په‌فتاره‌ خراپه‌م له‌ دایکم نه‌کردووه. ئه‌ی تۆ چیت وت؟

وتی: خوا به‌زه‌یی به‌من هاته‌وه، نه‌وان هێشتان هه‌ر له‌ مالممان بوون. بانگم کردن وتم: بزانی خه‌سوم چی لیتان ده‌وێ؟

که دایکت چاره‌ی به‌ براکانم که‌وت، له‌ شه‌رمه‌زارییان هیچ قسه‌ی پتیه‌کرا، سه‌ری خۆی شۆپ کردو به‌جێی هێشتین.

منیش وتم: تۆش چیت پێی نه‌وت؟

وتی: دایکت که‌ براکانمی بینن نه‌وانی ده‌ناسی، له‌به‌رده‌م ژنه‌کانی دراوسیمان تفیکی له‌پووی گولیزار کردو پێی وت: ئه‌گه‌ر تۆ نه‌و بوختانه‌ت به‌ بووکه‌که‌م نه‌کردبا، منیش شه‌رمه‌زار نه‌ده‌بووم.

که هاوسه‌ره‌که‌م نه‌مه‌ی بۆ گێرپامه‌وه، زۆر خه‌فه‌تم خوارد، دل‌م دایه‌وه‌و پتموت: هیچی تر خه‌فه‌ت مه‌خۆ، جاریکی تر

لیناگه پښم ته نیا بیت، قاچم له سهر قاچه کانت ده بیت و بو کوئ
برېږم له گهال خوم ده تانبه م.

هه تا پشمه رگه کان گه پانه وه، هاوسه ره که م هه له لای من مایه وه و
نه گه پایه وه هه ولیر. هه له و ماوه یه دا، هه موو پوژیک به یه که وه
ده چو وینه ناو باخچه ی ماللی پلکم. له ده م زتیبه که باخچه یه کیان
هه بوو، ته ماته و باینجان و کووله که و سه وزه یان لپی ده چاند. کانیکی
بچکولانه ش له ناو باخچه که بوو، باخچه که یان پی پی ئاو ده دا.
تا کو نیوه پو به یه که وه له ناو باخچه که داده نیشتن، باسی ژیانی
ته نیایی خوی بومن ده گپایه وه، منیش باسی ژیانی گوند
بوئ ده کرد.

هاوسه ره که م هه رچند که سیکی شارستان بوو، وه کو من له
گوند نه ژیا بوو، به لام به م چند پوژه که مه له ژیانی گوند
پامات و زوری پیخوش بوو.

هه موو جاریک ده یوت: نه گهر له بهر وه زیفه که م نه بیت، شه پیش
پابووه ستیت، جاریکی تر ناگه پیمه وه شار و بوخومان لیږه ژیان
به سه رده به یان.

به هه رحال ئه و هه فته یه تیپه پی و پشمه رگه کان گه پانه وه گوند
و هاتنه ماللی پلکم. پیش ئه وه ی من قسه یان له گهال بکه م،
پلکم نه وانی برده ژیر که پره که و هه ندیک پسه پسی له گهال
کردن. منیش له په نجه ره ی ژوره که سه یرم ده کردن، نه مزانی
باسی چی ده که ن.

دوای توژیک هاتنه ژوره وه، به رپرسه که یان پی پی وتم: پلکت
ده لئ (هاوسه ر و مندا له که شی له گهال خوی ده هیئت) ئه مه
وایه؟

منیش وتم: به لئ، نه وانی ش وایان پیخوشه که به ته نیا به جییان
نه هیتم، بویه نه وانی ش له گهال م دین.

ئەويش وتى: ئىمە لەسەر ئەو رېك نەكە وتبويىن، بىر پار بوو
تۆ بەتەنيا لەگەل ئىمە بىيىت.

وتم: جياوازى چىيە، من تەنبايم يان ئەوانىشم لەگەل بىيىت؟
وتى: ئەو رېگايەى كە ئىمەى پىدا دەپۆين، زۆر مەترسىدارە.
ئەو مندالە شىرەخۆرەشتان دەمى ناگىرئىت، ئەگەر بگىرئىت،
جەندرمەكانى سنوورمان لى وەئاگا دەهئىنئىت و سەرمان دەخوات.
منىش وتم: ناشكرئىت خۆم و هاوسەرەكەم بىيىن و ئەو مندالە
شىرەخۆرەى لىرە بەجىبھئىلئىن.

يەكئىك لە پىشمەرگەكان پىيى وتم: ئىمە لەو گەشتەمان بو
ناو خاكى توركىا بەتەنھا نىن، هەندىك قاچاخچىمان لەگەلدايە،
ئەوان شارەزاي ئەو چىا وچۆلەن، پىيان خۆش نىيە ئن و
مندالمان لەگەل بىيىت. چونكە مندال كۆنترۆل ناكرئىت و گىيانى
جەمودەمى نىيە، ئىمەش لەو گەشتەماندا بە نىوان دوو سەنگەرى
سەربازى عىراقى دا دەپۆين، ئەگەر لەو كاتەدا مندالەكان بگىرئىن
و بىدەنگ نەكرئىن، ئەوا لەبەر سەلامەتى خويان دەيانخىنئىن.
كە ئەمەى وت، پىش ئەوەى من قسە بكەم، هاوسەرەكەم ژالەى
لەئامىز گرت و بە تووپەيىو وە وتى: ئەو مندالە ژيانى منە،
چۆن دلىم دىت چارەنوسى بخەم بەردەستى ئەم گورگانە.

پووى لە منىش كردو پىيى وتم: ئەگەر حەزەكەى تۆ بەتەنيا
لەگەلئىان برۆ، منىش دەگەرئىمەو هەولپىرو لەدو دايك و باوكم
دەنىرم، داوايان لىدەكەم خەمىكم لىبخۆن.

منىش وتم: چۆن دلىم دىت ئىو جىبھئىلئىم و بەتەنيا لەگەلئىان
بچم. ئەمە گەشتىكى يەك دوو پۆزى نىيە، تاكو بپارىكى لەو
شئووە بەدم. ژيانى منىش لەگەل ئىو دەبىيىت.

پووم لە پىشمەرگەكان كرد و پىم وتن: سوپاستان دەكەم بو
هەموو شتىك، بەلام من ناتوانم ئن و مندالەكەم جىبھئىلئىم.

گه وره ی پېشمه رگه کان وتی: برپاریکی دروستت داوه، هر
چونیک بیت لیره بمینتیه وه له دورره ولاتی باشته.
وه رزی هاوین بوو، زوری ماوو دهوامی قوتابخانه دهست
پتیکاته وه، بویه هاوسه رکه کم نه گه پایه وه شار، لای من مایه وه.
ئه و هاوینه مان زور به خوشی به یکه وه به سه ربرد، دوی نانخواردنی
به یانین به یکه وه ده رده چووین، ترمسک چای گه رمان
له گه ل خومان ده برد و ده چووینه دم زتیه که و تا کو نیوه پو
نه ده گه پاینه وه ناو گوند.

له بهرچاوم ئه و ماوه یه زو به خیرایی پوشت، له خوشیان له یادم
کرده وو که له سه ریازی پامکرده وه، ته نانهت هه ستیشم به وه
نه ده کرد که پوژیک له پوژان له شار نیشته جی بووه، ده توت
له وه تی بووه هر له گوند ژیاوم، ژیا نی شارم له بیر چوو پوه.
که دهوامی قوتابخانه دهستی پتکرده وه، ده بوو هاوسه رکه کم
بگه پتیه وه شار و له قوتابخانه کی دهست به کار بکاته وه.
یانیش واز بینیت و له گه ل من له گوند بمینتیه وه.

به دریزایی شه و بیرم له وه ده کرده وه چ برپاریک له و باره یه وه
بدهین، خه و نه چوه چاوه کانم. ته نانهت هاوسه رکه شم وه کو
من دودل بوو، تا کو به یانی ئه ویش له گه ل من به ناگابوو.

برپاریکی زور قورس بوو، له دلی خومدا ده موت (ئه و گونا می
چیه به ناگری من بسووتیت و په نجی خویندنی چند سالی
به هوی منه وه به فیرق بچیت).

بویه که به یانی بووه، به هاوسه رکه کم وت: من برپاری خوم
دا؟

وتی: چ برپاریکت داوه؟

وتم: منیش له گه ل ئیوه ده گه پیمه وه، هچی تر به رگی ته نیایی
و دوری ناگرم.

وتى: دياره له بىرت چۆتەوہ كە بۆچى ئىمەت بەجىھىشت و
دەريە دەرى ناو ئەم چىاو چۆلانە بوويت؟!
وتم: دەزانم تۆ دەتەوئ پىم بلىتت ئەگەر بگە پىمەوہ ھەولير،
جارىكى تر تووشى دلە پراوگئ دەبمەوہ لە ترسى ئەمن و پياوانى
حكومت.

كە وام وت، پىي وتم: باشە خۆت وتت، كەواتە بۆچى بپريارىكى
لەو شىوہيە دەدەيت؟

منيش وتم: نامەوئ بەردەوام ھىچى تر لەم بارودۆخە بژىم،
دەمەوئ لەگەلتان بگە پىمەوہو خۆم پادەستى حكومت بگەمەوہو
بگە پىمەوہ سەربازى.

وتى: من ھىچ شتىكت پى نالپم، ئەوہ پەيوەندى بە مان
و نەمانى خۆتەوہ ھەيە، تەنھا دەلپم جارىكى تروش بىرى
لپكەوہ ئىنجا بپريارىدە نەوہك ئەنجامەكەى خراپ بىت و دواتر
لپى پەشىمان بىتەوہ.

منيش وتم: بەدرىژايى ئەم شەوہ بىرم لپى كردۆتەوہ و بپريارى
خۆم داوہو لپى پەشىمان نابمەوہ. مرۆف تەنيا جارپك دەمرىت،
ئەم شەپە نەگريسە زۆرى خاياندو ھىچ ئومىدىكىش نىيە كە
لەم زووانە پابوہستىت. ژيانى منيش لە ژيانى ھاوپىگانم زياتر
نىيە، دەگە پىمەوہ سەربازى، خۆم دەدەمە دەست چارەنووس،
بزانم بۆ كوئىم دەبات.

گه پانه وه بۆ به ره کانی جهنگ

مالئاواييم له پلکم کرد، پيموت: بپيارم داوه له گه ل هاوسه ره کهم بگه پيمه وه هه وليژ و له ويشه وه خۆم پاده ستی حکومه ت بکه مه وه و بگه پيمه وه سه ربازی.

که نه مه م وت: پلکم عايشه و له یلای کچی زۆر پتيان ناخۆش بوو، ليم پارانه وه که به جتيان نه مي لیم و له بپياره کهم پاشگه ز به وه.

له یلای کچه پلکم خۆی پینه گیرا، ده ستی به گریان کرد، پلکيشم که نه مه ی بينی پوی تیکردم و پيی وتم: چۆن دلت ديت به جتمان بهي لیت، ئيمه له گه لت راهاتووین و سه بووريمان پيت ديت وه. هه ر هيج نه بي له به ر خاتری له یلا لي ره به مي نه وه، نه و توی زۆر خۆش ده ويی، نابینی چۆن بو ت ده گريه ت.

منیش وتم: منیش ئيه م خۆشه ويی، ته نانه ت دارو به ردو ئاو و هه واو ئاژه له کانی ئيره م خۆشه ويی، به لام ناتوانم چي تر ژن و مندا له که م به ته نیا جي بي لیم.

کچه پلکه که م که زانی هه ر ده گه پيمه وه، له گیرفانی که وایه که ی پارچه قوماشکی سه وزی ده ره ئنا و دایه ده ستم وتی: نه م پارچه قوماشه وه کو بازن لي بکه و بي که ده ست، بۆ پاراستنی خۆم له دپنده کانی نه م شاخه، له سه ر گۆپی سۆفی خدری دۆره تيسوو هي ناومه، تا کو ئيسنا منی پاراستوو، نه گه ر نه مه ت له ده ست بيت، له به ر خاتری سۆفی خدر، خوا له ئاگری نه و شه ره نه گري سه ده تپاريزيت.

هه رچه ند من باوه پم به و شتانه نه بوو، به لام له به ر دلی نه و ليم وه رگرت و خسته من ناو گیرفانم و پيموت: تۆش نه گه ر

منت خوشدهوئ، فرمیسکی چاوه کانت بسپروه و خفت
مه خو، به لئنت پیده دهه نه گهر له سهربازی ته سربح بووم،
سهر دانتان بکهه و دیاری یکی جوانیشت بۆ بینم.

بهه شیهه، گوند به جیهیشت و له گه ل هاسه ره کهه گه پامه وه
شاری هه ولیر. هه ئه و پۆه چاوم به زیاد مه ندۆ کهوت
پیموت: دهه وئ خۆم پاده ست بکهه وه و بکهه پیمه وه سهربازی،
نه گهر بزانیست حکومهت چی له وه که سانه ده کات که وه کو من
ماوه به که پایان کردوه و دوا بیه خۆیان به دهه سته وه دهه ن؟

وتی: له و پۆزانه دراوسیه کمان وه کو تو له سهربازی
پایکردبوو، خۆی دایه ده ست پیکه خراوی حیزبی به عس و
گه پایه وه وه حده که ی خۆی له به ره کانی جهنگ.

منیش وتم: نه و که سه ئیستا هیچ هه والی هه هه ؟

وتی: له و پۆزانه باوکیه بین، وتی (په یوه ندی پیمان کردوه،
ده لئ سزایان نه داوم، له گه ل سهربازه کانی تر ده وام ده که یه ن).
له به ره وه ی پشتر حکومهت سزای له سیداره دانی بۆ نه و
که سانه ده رکردبوو که له سهربازی پاده که نه، بۆیه ئاسان
نه بوو، به بئ نه وه ی دلنیا بهم خۆم پاده ست بکهه وه .

نه وه بوو هه ئه و پۆه چوومه باره گای حیزبی به عس و داوی
چاوپیکه وتنی نه مین سپی لقی هه ولیری حیزبی به عس مکرد.
به ره پرسی پرسه که لئی پرسیم وتی: بۆچی ده ته وئ بیبینی؟
وتم: برایه که له سهربازی پایکردوه و دهه وئ له پیکه ی
ئیه وه پاده ستی بکهه وه .

که نه هم وت، زۆر ستایشی کردم، وتی ئیه ی کورد هه ره نه
پقتان له یاسا و نیزام ده بیته وه، به لام کاتی که نیشتان
هه ره شه ی له سه ره ده بیست، ناتوانن ته ماشا که رین، بۆیه له
کو تاییدا به رگری لیده که نه .

هه‌رچەند لە ناخەوێ گەڵتەم بە قسەکانی دەهات، چونکە من هیچ کاتێک عێراقم بە نیشتمانی خۆم نەزانێوه، تا بەرگری لێبکەم، بەلام خۆ نەشدەکرا راستییەکە ی پێ بلێم.

دوای ئەوێ تەلەفۆنی بۆ ئەمین سەری فەرە کرد، منی ناردە ژوورەوێ بۆلای. ئافەرەتێکی مۆدە ی لەلابوو قاجی لەسەر قاچ دانابوو. سەلام لێی کرد، سەلامی لێ وەرگرتەوێ و لە کورسیەکی بەرامبەر خۆی دانیشتەم و وتی: بۆچی دەتوێست من ببینی؟

وتەم: ماوێهێکە بڕایەکم لە سەربازی پێکردووه، بیستوومه حکومەت لێبوردنێکی نەهێنی لە پێگە ی پێکخراوەکانی حیزبی بەعس پێگەیانداوه. هاتوم لێی دُنیا بێمهوێ، تاکو بڕاکەم پادەستی ئێوێ بکەمهوێ.

کە ئەمەم وت، ستایشی کردم وتی: سوپاست دەکەم بۆ ئەم هەلۆیستە جوامێرانە یەت، ئەمە پێ نیشتمان لە هەموو کاتێک زیاتر پێویستی بە ئێوێه.

هەر ئەوکات بانگی سکرتێرەکی کردو پێی وت: فەرمانی لێبوردنەکی بێنە، بە ئەم پیاوێ ببینی، تاکو دُنیا بێت لە دەهه‌رچوونی.

تا ئەو فەرمانەکی بۆهێنام، ئەو ئافەرەتێ لەلای دانیشتبوو، پووی تێگەردم وتی: بڕیارێکی دروستت داوه، منیش دوێنێ ئەم کاتانە باوکی منداڵەکانم پادەست کردووه، ئێستا ئێمەش ئاسووده بووین. پێشتر لەگەڵ تەقە ی دەرگا دلمان پادەچەنی و دەرسان نەوێک خەبەرمان لێدایین و بێگەرن.

ئەو ئافەرەتێ لەچاوەکانی دیاربوو کە سێکی سووک بوو، تەنورە یەکی کورتی لەبەر کردبوو، قاجی لەسەر قاچ دانابوو، جەگە ی هێندە کورت بوو، لباسی داخیلی لە ژێرەو دیاربوو.

پانه کانیشی ده توت په نیری کوردییه، هینده خړوپر بوون.
 له دلی خوځدا وتم (سوئاسووده نه بیټ، بهرامبر هم
 زپه بوزه قاچ له سر قاچ دانیشووه، نه گهر هاوسه ره که له
 مالوه بوايه چوڼ ده یوانی بهم شه وه لیږه بیټ).
 به هر حال، سکرټیره که ی نارمانی لیږوردنه که ی بو هینام و
 پیشانیدام، وتی ئیستا دلیا بویټ؟
 وتم: به لئ دلیا بوومه وه.

همه وت و چومه دهره وه، به نه کسینک گه پامه وه مالوه. که
 هاوسه ره که م چاوی پیم کورت، وتی: نه گهر بوئوه هاتوویته وه
 هه موو پوژیک جرت و فرت بکیت و بجپته ناو براده ره کانت،
 به جیمان بیله و بگه پړیوه گوند ژور باشته.

تم: خه فت مه خو، ده گړیوه سهر بازی. بو هم مه به سته
 نه مړو چومه باره گای حیزبی بهس بو دلیا بوونه وه له دهنگوی
 لیږوردنی نهینی، که حکومت له پښه ی باره گا حیزبه کانیوه
 پایگه یاندوه.

هاوسه ره که م وتی: که واته به پاسی ده ته وئ بگه پړیته وه سهر بازی؟
 وتم: بیزار بووم له وهی که بیه نه رک به سر خزم و که سان
 و ناواری نه و چیا و چولانیم. له پیناوی ئیوه له سهر بازی
 پامکړدوه، که نه توانم به نارامی له گه لټان بم، باشته
 بگه پړمه وه.

وتی: شه په یوه ندی به ژيانی خو ته وه هیه، بویه من هیچ
 قسه یه کی لټناکه م. ته نها نه رنده ده لټم باشته زیاتر بیري
 لټیکه یته وه، نه وهک دواپی به شیمان ببیته وه.

تم: باش بیرم لټی کردو ته، له وه زیاتر هیچ پښه یه کی ترم
 له به رده م نییه.

ئیمەیان برده گرتووخانەى حارسىیە

وہکو وتم پاش ئوہى گەشتینە شارى کەرکوک، شەوێک ئیمەیان لە گرتووخانەى ئینزباتخانە هیشتەوہ. بۆ بەیانى جارىکى تر بە یاوہرى دوو ئینزبات بە کۆستەریک ئیمەیان برده شارى بەغداد و لەویش ئیمەیان پادەستى گرتووخانەى حارسىیە کرد.

ئەو گرتووخانەى زۆر گەورە بوو، چەند ھۆلیکى بۆ زیندانیکردنى سەربازان تیاوو، ئیمەیان بەسەر ئەو ژووراندە دا بەشکرد. کە منیان خستە ژوورەوہ، ھەر لەناو دەرگاگەوہ بە بەر شەق و پێلەقە درام تا ژوورەوہ. ھێندەى زیندانى تیاوو، شوینى پاوہستام نەبوو، بۆیە وەکو حاجى لەقلەق لەسەر یەک قاچ پاوہستام. ھەر کاتیکیش کە ماندوو دەبووم، کە قاچم دادەنا، سەربازە گیراوەکانى تەنیشتم بە ھەموو ھیزیان پێلەقیان لێدەدام، ناچار دەبووم دیسان قاچم بەرز بکەمەوہ. ناوہ ناوہش ناوى یەکیکیان دەخویندەوہو دەیانبردە دەرەوہ. ئەو گیراوانەى لەژوورەوہ بوون، دەیانوت: ئەویشیان بۆخواردن برد، سەیرکەن چۆن تیری دەکەن ئینجا دەیەیننەوہ.

منیش لە دلى خۆمدا وتم (دیارە پۆل پۆل بۆ ناخواردن دەمانبەن، بۆیە ئەوانە وادەلین).

بەلام بۆچوونەکەم وا دەرەچوو، دواى تۆزیک ئەو کەسانەیان بە نیوہ مردوویى ھینانەوہ. ھێندەیان ئەشکەنجە داوون، دەتوت تەشریح کراون، خوین لە ھەموو جەستەیان فیکەى دەکرد.

یەکیک لەو گیراوانە، گەنجیکى زۆر جوان بوو، دەرچووى کۆلیژى کارگێڕى و ئابوورى بوو، کە بردیانە دەرەوہ قاتیکی

پانه کانیشی ده توت په نیری کوردییه، هینده خړوپر بوون .
 له دلۍ خۆمدا وتم (بۆ ئاسووده نه بیټ، بهرامبه ر ئهم
 زپته بۆزه قاچ له سهر قاچ دانیشتووه، نه گهر هاوسه ره که ی له
 مال هوه بوايه چۆن دهیتوانی بهم شه وه لیتره بیټ).
 به هه رحال، سکر تیره که ی فرمانی لیږوردنه که ی بۆ هینام و
 پیشانیدام، وتی ئیستا دلنیا بویت؟

وتم: به لئ دلنیا بوومه وه .

ئهمم وت و چوومه دهره وه، به ته کس ییک گه پامه وه مال هوه . که
 هاوسه ره کهم چاوی پیم که وت، وتی: نه گهر بۆنه وه هاتوو یته وه
 هه موو پۆژیک جرت و فرت بکه ییت و بجیته ناو براده ره کانت،
 به جیمان بیل هه و بگه پیره گوند زۆر باشتره .

وتم: خه فته مه خو، ده گه پیمه وه سه ربازی. بۆ ئهم مه به سته
 ئه مپۆ چوومه باره گای حیزبی به عس بۆ دلنیا بوونه وه له ده نگۆی
 لیږوردنی نه ینی، که حکومه ت له پښه ی باره گا حیزبییه کانی هوه
 پایگه یاندووه .

هاوسه ره کهم وتی: که واته به پاستی ده ته وی بگه پریته وه سه ربازی؟
 وتم: بیزار بووم له وه ی که بیمه ئه رک به سه ر خزم و که سان
 و ئاواره ی ئه و چیا و چۆلانه بم. له پیناوی ئیوه له سه ربازی
 پامکردووه، که نه توانم به ئارامی له گه لتان بم، باشتره
 بگه پیمه وه .

وتی: ئه وه په یوه ندی به ژیا نی خۆته وه هه یه، بۆیه من هه یچ
 قسه یه کی لیناکه م. ته نها ئه وه نده ده لیم باشتره زیاتر بیری
 لێ بکه یته وه، نه وه ک دوا یی په شیمان ببیته وه .

وتم: باش بیرم لێ کردۆته وه، له وه زیاتر هه یچ پښه یه کی ترم
 له به رده م نییه .

ئیمەیان برده گرتووخانەى حارسىیە

وہکو وتم پاش ئەرەى گەشتینە شارى کەرکوک، شەوێک ئیمەیان لە گرتووخانەى ئینزباتخانە هیشتەرە. بۆ بەیانى جارىکى تر بە یاوهرى دوو ئینزیات بە کۆستەریک ئیمەیان برده شارى بەغداد و لەوێش ئیمەیان پادەستى گرتووخانەى حارسىیە کرد.

ئەو گرتووخانەى زۆر گەرە بوو، چەند ھۆلێکى بۆ زیندانیکردنى سەربازان تیاوو، ئیمەیان بەسەر ئەو ژووراندە دا بەشکرد. کە منیان خستە ژوورەرە، ھەر لەناو دەرگاگەرە بە بەر شەق و پێلەقە درام تا ژوورەرە. ھێندەى زیندانى تیاوو، شوێنى پاوہستانم نەبوو، بۆیە وەکو حاجى لەقلەق لەسەر یەك قاچ پاوہستانم. ھەر کاتێکیش کە ماندوو دەبووم، کە قاچم دادەنا، سەربازە گیراوەکانى تەنیشتم بە ھەموو ھیزیان پێلەقیان لێدەدام، ناچار دەبووم دیسان قاچم بەرز بکەمەرە. ناوہ ناوہش ناوێ یەکیکیان دەخوێندەرەو دەیانبردە دەرەرە. ئەو گیراوانەى لەژوورەرە بوون، دەیانوت: ئەویشیان بۆخواردن برد، سەیرکەن چۆن تیری دەکەن ئینجا دەیھێننەرە.

منیش لە دلى خۆمدا وتم (دیارە پۆل پۆل بۆ ناخواردن دەمانبەن، بۆیە ئەوانە وادەلێن).

بەلام بۆچوونەکەم وا دەرەچوو، دواى تۆزێک ئەو کەسانەیان بە نیوہ مردوویى ھێنانەرە. ھێندەیان ئەشکەنجە داوون، دەتوت تەشریح کراون، خوێن لە ھەموو جەستەیان فڕکەى دەکرد.

یەکیک لەو گیراوانە، گەنجیکى زۆر جوان بوو، دەرچووى کۆلێزى کارگێڕى و نابوورى بوو، کە بردیانە دەرەرە قاتیکی

پۆشتهی له بهردابوو، به لام به دشدشهیهکی دپاوی خویناوی
هینایانهوه، دهتوت له قهسابخانه گهراوهتهوه، هیچ شویننکی
به ساغی نه مابۆوه. پشتیان به مووس شق شق کردبوو،
خوئ و لیمۆندۆزیشیان بۆی تیکردبوو. خویننکی زۆری له بهر
دهپۆشت، له بهر ئازاری لهشی نالهی دههات.

به گیراوێکی نزیک خۆم وت: ئه م گه نچه گوناھی چیه وایان
لێکردوه، تو بلێی واش له ئیمه بکه ن؟

وتی: ئه و سه ربازه شیعیی مه زه به، له به ره کانی جهنگ
پایکردوه، پاش ئه وهی ئینزیاته کان له ناوچهی هۆپه کان له
ناسریه گرتووین، له پێگا جاریکی تره ولیداره پابکاتهوه،
بۆیه به و شتیهیه ئه شکهنجهی دهدهن.

تاكو كاتژمێر ههوت و نیوی شهو له ویی مامهوه، زۆر برسی و
تینوو بووم، ته نانه ت پارچه سه موونکی وشکیشیان نه داین
بیخۆین. له تینوویتیانیش قورگم وشک ببوو. داوی گلاسیک
ئام له پاسه وانی بهر ده رگا که کرد، ئیشاره تی بۆ هه ندیک
شووشهی ئاوه ته ماته کرد، که بۆ میزتیکردن، له سه ر لیوی
په نجه ره که دانرابوون، وتی: شووشه یه کم له وانه بده ری هه تا
هه ندیک ئاو ت بۆ تیکه م. منیش وتم: ئه و شووشانه خاوین
نین، میزبان تیدایه؟

وتی: زوو بۆم بێنه، تاكو په شیمان نه بوومه ته وه، ده نا ده بین
له جیاتیی ئاو ئه و میزه بخۆیته وه.

به شه مه نده فهر به ره و شاری به سره به ږيکه وتين

که شه و داهات، به زليکي سه ريزي نيمه يان برده و ټستگي شه مه نده فهر. له گه شتي کاترمير هه شت، فارغونکيان بؤ نيمه گرت و به و شه و نيمه يان به شه مه نده فهر برده شاري به سره .

ږيگای نيوان شاري به غدادو شاري به سره زږر دوور بوو. دواي دوانزه کاترمير، نينجا گه يشتينه جي. به دريژايي ږيگا بيرم هر له لاي مالي پلکم بوو، يادي نه و پوژه خوشانم ده کرده وه که له وي له گه ل خه لکي گوندي مالمن به سرم برد. بيرم لاي نه و پوژه بوو که به تهنيا له ليواري زيبه که دانيشتبوم، پاديويکي بچووکم له ناو ده ستم داناوو، گويم له هه واله کاني شه پي عيراق و نيران ده گرت، به هيواي نه وه ي گويم له هه واله کي خوشي شه پ پاوه ستان بيت، تاکو منيش ته سريح بيم و بگه پيمه وه لاي خانه واده که م. هر له و کاته دا پياويکي قه له وي چوارشانه، له دووري منه وه خوي پووتکرده وه، هه نديک مه له واني کرد، دوايي له ناوه که هاته دهره وه به مووسک سهری خوي وه کو کودي لووسکرد، دواييش هر به و مووسه ش مووه کاني بن هه نگل و ناوکه لي خوي خاوينکرده وه. نينجا جاريکي تر خوي خسته وه ناو ناوه که و هه نديک مه له واني کرد، دوايي هاته دهره وه و جل و بهرگه کاني له بهر کرد و بؤ لاي گوند هه لکشا.

يه که م جار بوو نه و پياوه ببينم، بويه نه مده ناسي. کاتيک بؤ ناني نيوه پو گه پاوه گوند، پلکم پي و تم (بويه هيچم بؤت ناماده نه کردوه، چونکه مام سوږي له گه شته که ي گه پاوه ته وه، تو ي بؤ ناني نيوه پو بانگيشت کردوه. مالي

مام سوڤي دراوسڤي مالى پلکم بوو، که چوومه ماليان،
 پياوه کاني خه لکي گونديش له وي بوون. سلاوم ليتانکرد و
 له سهر خوانه که دانيشتم. خواردنځي خوش و به له زه تيان ناماده
 کردبوو. نانځکي به تيريم خوارد، دوايي دهستم کښايه وه و
 له سووچنځي ژوره که به چارمه شقي لي دي دانيشتم. مام
 سوڤي پوي تکر دم و پي و تم (ده لښ تو له ترسي سهدام
 حوسين پاتکردوه، پيم نالتي نه و سهدامه کښه و چي ليتان
 ده وي؟). منيش و تم (نه و سه روکي ولاته، هيرشي کردته
 سهر نيران و ده يه وي شه پي بو بکين، نه وي بوشي
 نه کات، به توندي سزاي ده دات). که نه م و تم، مام سوڤي
 سهر خوي له قاند وتي (مليک فهيسه ل پياويکي باش
 بوو، نه گره نويان نه کوشتبا، نيسا نه و سهدامه نه يده تواني
 خوي بکاته گه وړه و کوڅاو نازارتان بدات). منيش و تم (چي
 بکين، نه وه چاره نووسي نيمه يه). وتي (نه دي نه و پياوه ي
 پيش نه و چي به سهرهات؟). منيش و تم (مه به ست نه حمه د
 حه س نه به کړه؟). وتي (نه وي له دواي مليک فهيسه ل هاته
 سهر حوکم). که نه م و تم، پتگه نينم هات، و تم (مام سوڤي
 له وه تي مليکيان کوشتوه، چه دين که س هاتونه ته سهر
 حوکم، دواچار نه حمه د حه س نه به کړ بووه سه روک کوڅاو
 هه تا سالي ۱۹۷۹ حوکمي عيراقی کرد. دوايي سهدام حوسين
 کوده تاي له سهر کردو به زوري داينيشاندو جيگاي گرت وه.
 نيسا نه و حوکمي عيراق ده کات). که نه م و تم، مام سوڤي
 سهر خوي له قاند وتي (يه که م جاره گويم له و ناوه بيت،
 بوچي هيرشي کردته سهر نيران و چي ليتان ده وي؟). و تم
 (نه مه چيروکيکي دريژه، پيش نه وي نيمام خوميني شوړش
 بکات و بگه پته وه نيران، له شاري نه جف نيشته جي بوو،

بەلām سەدام حوسەين لە چواری تشرینی يەكەمی ساڵی ۱۹۷۸ بەزۆر ئەوی دەرکرد. ئەویش چوووە فەرەنسا و لە شارێ پاريس نیشتهجێ بوو. دوايی بە پشتگیری ولاتانی پۆژئاوا پەيامەکانی لە دژی شای ئێران بلāو دەرکردنەووە لەساڵی ۱۹۷۹ شۆپشی لە ئێران هەلگیرساندو کۆتایی بە فەرمانرەوایەتی پاشایەتی محەمەد رەزا پەهلەوی هێنا، بە فرۆکەيەکی تایبەتی لە شاری تاران لەناو ئاپۆرەي جەماوەری پاپەپو نیشتهووە کۆماری ئیسلامی راگەياندو گەپایەو شویینی لەدایکبوونی خۆی لە شاری قوم و لەوێ بەيەكجاری نیشتهجێ بوو. جا لەترسی تۆلەسەندنەو، سەدام حوسەين دەستی خۆی پێش خست و پێش ئەوێ ئیمام خومەینی خۆی قايم بکات، بیانووی پێگرت، لەپێکەوتی ۱۹۸۰/۹/۲۲ پێککەوتنامەي جەژانیری هەلۆهشاندەو، بەناوی بەرگریکردن لە خاکی عێراق پەلاماری دا و مالی ئەو خەلکەشی وێرانکرد. مام سۆفی سەری خۆی لەقاند و تی (پەکوو ئەو هەموو شتە پوویداووە کەچی من ئاگاداری هیچیان نیم!). منیش وتم (بۆچی تۆ لەکوێ بوویت؟) و تی (هەر لێرە بووم، بەلām ئەووە چەند سالێکە بە قاچاغي چەك و فیشەکەووە خەريکم، پۆژيک لێرەم و چەند مانگيک لێرە نیم. بۆ کرپنی چەك دەچمە ناو خاکی تورکیا و دوايیش دەيانهێنمەو لێرەو بە برێک قازانج دەيانفرۆشمەو).

***

تا دەهات پێگای بەسەر لەپێش چاوی من درێژ دەبوو، بە درێژایی پێگا، خەو نەچوووە چاوەکانم. لەلایەك بیری ئەو ساتە خوێشەنەم دەرکردەو کە لە گوند بووم، لەلایەکی تریش خەفەتم لە حاالی خۆم دەخوارد، نەمدەزانی چارەنووسم چی دەبێت.

کاترمیر هه شتی به یانی شه مه نده فره که گه یشته دوا و یتسگه ی
 خۆی له شاری به سره . به کهم جار بوو شاری به سره ببینم .
 شارێکی گه وره و بلآو بوو، که وتبووه سهر لیواری شه تولعه ره ب .
 ئیمه یان له شه مه نده فره که هینا خواره وه ، ئه و ئینزیاته ی
 له گه لم بوو، منی خسته پێش خۆی و بردمی بۆ ئینزیاتخانه ی
 و یتسگه که . نووسراویکی له گیرفان ده ره ینا و دایه ده ست
 به پررسی ئینزیاتخانه که وتی: ئه م سه ربازه له وه حده که ی
 پاکیردووه و ئیتساش خۆی پاده سترکردۆته وه . وه حده که ی له
 ئه هواره ، وه ربیگرن و بۆم واژۆ بکه ن .

به پررسی ژووری ئینزیاتخانه که ش شتیکی بۆ نووسی و دایه وه
 ده ستی . دوا ی ئه وه ئینزیاتیکی تری بانگ کردو پیتی وت: هه ر
 ئیتسا ئه م سه ربازه پاکیردووه بیه بۆ گرتووخانه ی سه ره کی .
 ئه ویش منی به پێش خۆی دا و هه ر له نزیک و یتسگه ی
 شه مه نده فره که ، منی برد بۆ باره گای ئینزیاتخانه ی سه ربازی
 به سره .

دوا ی ئه وه ی منی پاده ستی به پررسی ئینزیاتخانه که کرد،
 ئه ویش له ناو بینایه ی ئینزیاتخانه که منی خسته ژووریک، له من
 به ولاوه که سی تیا نه بوو، له خه فه تان ده ستم به گریان کرد،
 له پاده ستبوونه وه م زۆر په شیمان بوومه وه . له بیرری خۆمدا وتم
 (به پررسی باره گای حیزبی به عس به ناوی لیئووردنی نه ینیه وه
 فیتلی لیگرددوم و فریوی داوم، ته پکه یان بۆ داناومه ته وه و
 وه کو چۆله که منیان به ئاسانی گرت).

نزیکه ی کاترمیریک تپه پری، هیچ که سیگ لیتی نه پرسیمه وه ،
 بانگی پاسه وانه که ی به رده رگام کرد پیموت: راسته من له
 سه ربازی پامکردووه ، به لام له شاری هه ولیتر خۆم پاده ستی
 باره گای حیزبی به عس کرد و به پررسی باره گایه که پیتی وتم

منیش وتم: له پاکردن و خوشاردنه وه و دهریه دهری زۆر بیزار بووم، بۆمن ئیره و ئه وئ وه کو به که . له ههردوو حاله تدا له خیزانه کهم دوورم و ناتوانم له گه لیان بژیم، بۆیه خۆم پاده ستکرده وه و هاتمه وه .

ئه ویش وتی: زۆربه ی هاو پیکانمان دوا ی تۆ پایانکرد، ته نیا ئیمه ی بیده سه لات لی ره ماوینه ته وه . ئه گه ر که سیکمان وه کو ئه وان له دهره وه ی شار شک ببردبا بچینه لای، ده مێک بوو ئیمه ش پامان ده کرد .

ته ماشایه کی سه ربازه کانم کرد، ئه وانه ی که پشتر له بنکه ی مه شقکردن له گه لم بوون، له وئ نه ما بوون، به تاهیرم وت: عه زیزه سۆر و عه بدولموئمین ده شتی نابینم؟ وتی: عه زیزه سۆر گواستراوه ته وه بۆ وه حده یه کی تر، شوینه که ی زۆر لی ره دوور نییه . ئه گه ر هه ز بکه یه ت دوا ی تۆزێکی تر خۆمان ده دزینه وه و ده چینه لای . سه باره ت به عه بدولموئمین ده شتیش، دوا ی تۆ ئه ویش پایکرد و ئیستا نازانم له کو ییه؟

وتم: ئه ی ئه حمده که شخه له کو ییه بۆچی نابینم؟ که ئه مه م وت، هه ناسه یه کی قوولێ هه لکیشا وتی: ته مه نی درێژی بۆ تۆ به جیه پشست، له و پۆژانه ئیرانییه کان هێرشیان کرده سه رمان، زۆریان لی کوشتین و چه ند سه ربازێکیشیان لی مان به دیل گرت . ئه حمده که شخه له و شه په دا شه هید بوو . که ئه مه ی وت، زۆر خه فه تم بۆی خوارد، چونکه گه نجیکی جوان و که شخه بوو، زۆر دلی به دنیا خوشبوو، وه کو ئیمه نه بوو، له ناو سه ربازگه ش بایه خی به جل و به رگ و پوخساری خۆی ده دا و هه میشه دوا هه مین مۆدی لی جل و به رگ له به ر ئه و ده بینرا . تاهیر که زانی زۆر خه فه تم بۆی خوارد، وتی: خه فه ت مه خو، ئه و پێگایه له پشش هه موومانه، مه گه ر خوا، ده نا که سمان

به سه لامة تى ده رناچين. ئه و ئيرانيانه كه هيرش ده كهن، هيچ
هيزيك له بهرام بهريان خوى پاناگريخت.

منيش وتم: بويه خه فەتى بۆ ده خۆم، چونكه زۆر حەزى له
مۆدىلى نوپىيى جل و بهرگ بوو، هه ميشه بايه خى به خوى ده دا.
تاهير وتى: باسى مۆدىلى جل و بهرگت كرد، سه ربرده يه كى
سه يرى ئه وت بۆ ده گيرمه وه. پيش ئه وهى شه هيد بيت، له
هيزشيكى ئيرانىيه كان بۆ سه ر وه حده كه مان، هيزه كانيان تيك
و پيك شكان و كۆمه ئيك كوژراويان له گۆرپه پانى جهنگ له دواى
خويان به جيتيشت. يه كيك له كوژراوه ئيرانىيه كان، كه نجيكى
زۆر جوان و پۆشته بوو، وه كو خوالىخوشبوو وابوو، تيشيرتيكى
زۆر جوانى دوا مۆدىلى له بهر دا بوو. ئه حمەد كه شخه كه ئه وى
بينى، چوو ه سه ر تهرمه كهى و به مردووى تيشيرته كهى له بهر
داگەند و له بهر خوى كرد.

ئيمه له سه ر ئه و ره فتارهى سه رزه نشتمان كرد پيمانوت
(ئابو و چوونه جل و بهرگ له بهر مردوو دابكه نيت، ئه بى مردوو
پيزى لىبگيريت، نه ك ئه م سووكايه تيهى پىبكريت)، به لام ئه و
هيچ ته ريق نه بۆوه و زۆر به لايه وه ئاسايى بوو، وتى (ئه م
تيشيرته مۆدىله كهى نوپيه، جاري نه گه يشتۆته عيراق، ئه و
تازه مردووه و سوودى لى نابيينى، بۆ من باشه، كه گه پامه وه
هه ولير له بهر خۆمى ده كه م و له شه قامى باتا پياسەى پيده كه م،
به و تيشيرته، سه رنجى كچه جوانه كان بۆلاى خۆم پاده كيشم).
منيش وتم: جا ده رفه تى ئه وهى بوو پيش شه هيد بوونى
بگه رپته وه هه وليرو ئه و خه ونهى به ينيته دى؟

وتى: نه خير، دواى دوو هه فته جاريكى تر ئيرانىيه كان هيزشيان
كرده وه سه رمان و له و شه ره دا ئه حمەد كه شخه شه هيد بوو.
ئيمه له و قسانه دا بووين، عه ريف فه سيله كه مان ئه بو وه ندى

پٽي وتم: له ژيړ زه وي چۀ ند هـ شارگه يه کمان بـ سـهـ رـبـازـهـ کـانـي
فـهـ سـيـلـهـ کـهـ مـان لـيـداوه، هـر يـه کـيـک لـه و هـ شارگانه سـئ
سـهـ رـبـازـي تـيا دـهـ خـوئ، تـهـ نـهـا يـه کـيـک لـه و هـ شارگانه نـه بـيـت،
يـه ک سـهـ رـبـازـي تـيا دـهـ خـوئـت. تـو يـه کـيـک لـه وـانـه هـ لـبـژـيـرـهـ و
تـيا يـ بـخـهـ وـه .

مـنـيـش وـتم: دـهـ چـمـه نـه و هـ شارگه يـه ي کـه تـهـ نـهـا يـه ک کـه سـي
تـيا يـه، نـا مـهـ وئ شـوئـنـي نـه وـانـي تـر سـهـ خـلـت بـکـم .
کـه نـه م وـت، تـا هـيـر بـه پـيـکـه نـيـنـه وـه وـتـي: عـو سـمـان شـا رـه زـوـرـي
بـه تـهـ نـهـا لـه و هـ شارگه يـه دـهـ خـوئـت، کـه سـيـکـي سـهـ رـشـيـتـه، لـه گـهـ ل
تـر يـ خـوئ بـه شـهـ پـدـيـت، بـرـو اـنـا کـم بـتـوـانـي تـهـ نـهـا يـه ک شـه و
لـه گـهـ لـي بـه وـيـتـه وـه .

هـر چـنـدـه مـن عـو سـمـان شـا رـه زـوـرـي م نـه دـه نـا سـي، بـه لـام بـا وـه پـم
نـه کـرد کـه سـيـکـي بـه و پـا دـه يـه خـرا پ بـيـت، بـو يـه وـتم: قـه يـنـا کـا ت
مـنـيـش خـو م تـا قـي دـه کـه مـه وـه دـه چـمـه لـا ي نـه و، يـان چـا کـي
دـه کـه مـه وـه يـا نـيـش مـنـيـش وـه کـو نـه و شـيـت دـه بـم .
ئـيـتـر نـه وـه بـو و نـه و نـد ي مـنـي بـر دـه کـو گـا ي کـه لـو پـه لـه کـان،
هـنـد يـک بـه تـا نـي و بـا لـي فـي کـي بـو وـه ر گـر تـم . دـوا يـي مـنـي بـر دـه
لـا ي عـو سـمـان و بـه و مـي نـا سـا نـد و وـتـي: ئـي مـه نـه و مـان سـهـ رـپـشـک
کـر دـو وـه کـه لـه کـوئ بـخـه وئـت، بـه لـام خـوئ لـا ي تـوئ هـ لـبـژـا رـد و
پٽي خـو شـه لـه گـهـ ل تـو بـخـه وئـت .

عـو سـمـان کـه مـنـي بـيـنـي، بـا وـه شـي پـيـدا کـر دـم وـتـي: وـا دـيـا رـه مـن
نـا نـا سـيـتـه وـه، لـه بـنـکـه ي مـه شـفـکـر دـن لـه بـه غـدـاد بـه يـه کـه وـه بـو وـيـن،
بـه لـام فـه سـيـلـه کـا نـمـان جـيـا بـو و .

مـنـيـش وـتم: لـي م مـه گـر هـ، نـه گـر پـيـش ئـي سـتـاش بـه يـه کـه وـه
قـسـه مـان کـر د بـيـت، لـه بـه ر نـه وـه ي نـز ي کـه ي سـا لـي کـه لـه سـهـ رـبـازـي
پـا مـکـر د وـه، بـو يـه زـو ر شـتـم لـه بـيـر نـه مـا وـه .

حەشارگە يەككى زۆر گەرەبوو، شوپىنى چواركەسى تيا دەبوو،
عوسمان شوپىنى خۆى لەلايەك پاختىبوو، منىش لەلايەكەى
تر شوپىنى خۆم پاختى و لىتى پاختىام.

حەشارگە كە بريتى بوو لە ژورىكى دوو بەسى بەرزىەكەى تەنيا
دوو مەتر دەبوو، سەريان بە جەمەلۆن گرتبوو، بە خۆلىش
سەرى جەمەلۆنەكانيان داپۆشيبوو. مشكىكى زۆرىش لە ناوئەو
جرت و فرتيان بوو، هێندە چار نەترس بوون، بەسەرمان پارزان
دەدا. پووم لە عوسمان كردو پېم وت: لەبەر ئەو مشكانە چۆن
خەوت لێدەكەوئ، پێدەچیت مشكى ئێرە زۆر ھاروھارین؟

سەرى خۆى لەقاند وتى: ھىشتان تۆ چیت بينىو، دواى
كەمىكى تر جورجەكان كە بۆنى خواردن دەكەن، لە
كونەكانيان دێنە دەرەووە بەسەر لاشەمان پازدەدەن.

منىش وتم: بۆچى نايانكوژیت؟

وتى: لەم فەسىلە گەرەيە ھىچ كەسێك ھارپپەتيم ناکات،
ھەموويان پريان لێم دەبێتەو، تەنيا ئەو مشك و جورجانە
نەبێت منيان خۆشدەوئ و تاكو بەيانى لەگەڵمەدان.

منىش وتم: واپێدەچیت زۆرت خۆشبويئ؟

بە زەردەخەنەيەكەو وتى: تۆش لە شوپىنى من بيت خۆشت
دەوئ، ئەوان لەو تەنياييە ھارپپەكەى باشن بۆم، ھەرچەند
لە زمانيان تێناگەم، بەلام تاكو بەيانى قسەيان لەگەڵ دەكەم
و ھۆنراوھيان بۆ دەھۆنمەو، ئەوانىش گويم لێدەگرن و لە
دەوروپشتم كۆدەبنەو.

ئەمەى وت و لەپشت سەريەو دەفتەريكى دەرھێنا، كۆمەلێك
ھۆنراوھى لەسەر ئەو مشكانە تيا نووسيبوو. ھەندىكى لەو
ھۆنراوانە بۆ خويندەو وتى: ئەم مشك و جورجانەم بۆيە
خۆشدەوئ، چونكە وەكو مەوھەكان درۆزن و دوورپو نين.

له گه ل عوسمان چەند پوژتیکم له و حەشارگە یە بەرێکرد. ئەگەر دەم دەمانتیم له گه لێ بکردبا و وه لāmīm بداباوه، دەبوو هەموو پوژتیک شەپێ له گه ل بکەم. بە لām زۆر بەزەیییم پێی دەهاتەوه، هەر زوو بۆم بە دیارکەوت، کە کە سێکی نەخۆشە، نەخۆشی دەروونی هەیه. بۆیه هەموو شتێک لێی قبول دەکردو پەچاوی باری دەروونی ئەوم دەکرد. هەموو کات پێم دەوت: تۆ برا گەورەیت ئەگەر جوینیشم پێدەیت، قبولمە و لیت عاذز نابم. ئه ویش بە قسەکانی من دلخۆش دەبوو، هەموو جارێک، لای سەربازەکانی فەسیلە کەمان و ئامیری فەسیلە کەمان دەیوت: سەربازەکانی ئەم فەسیلە هەموویان نەزان و نەفامن، تەنیا ئەبو شوارب نەبیّت (وهک ئاماژەیک بۆ من) وه کو من پوژشێر و زانایه.

کە ئەمە ی دەوت، سەربازەکانیش بە قسەکانی پێدەکەنین و بە گالته وه دەیانوت: حالمان خۆش دەبیّت، ئەگەر ئه ویش وه کو تۆ بیّت! بە لām ئەو کە سێکی جیاوازه، هەر بۆیه تا کو ئیستا توانیویەتی له گه ل تۆ به ویتە وه.

ئەو شوینە ی وه حەدە کە ی ئیمە ی لیبوو، شوینێکی دەشتایی پان و بەرین بوو. ئێرانییه کان بۆ پێگاگرتن له هێرشەکانی سوپای عێراق بۆ سەر بنکە و بارەگاکیان، ئاوێکی زۆریان بەردابۆوه ئەو ناوچە یه و زۆنگاوێکی گەورە ی لێ دروست ببوو. ئاوێکی سپی و سازگاری تیا بوو، چوار دەوری شی قەمیشە لāن بوو. بālندە ی ماسیگره و مریشکە پەشە، لەناو ئاوه کە دا دەخولانە وه، دیمە نیکی جوان و دلپەتین بوو.

زۆرجار له گه ل یه کتری گرەومان لە سەر پێکانی ئەو مریشکە پەشانه دەکردو لە سەر ساترە کە وه بە کلاشینکۆف نیشانمان لێ دەگرتن.

ئەو ھەندى لەوئى بووم بۆ تەنھا جارىگىش ئامانجەكم نەپىكا،
بەلام سەربازەكانى تر نيشانگرى چاك بوون، نۆر بە ئاسانى
ئامانجەكانيان دەپىكا و مريشكە رەشەكانيان دەكوشت.

سەربازىگمان لەگەلدابوو، ناوى تەھا بوو، خەلكى گوندىكى نزيك
شارى ھەولير بوو، نيشانگرىكى باش بوو. ئىوارەيك ھەردوگمان
لەشوينى چاوديرى لە ساترى پيشەوھ ئىشكگر بووين، پىم وت:
بىستووھ تۆ نيشانشكىگى باشيت، ھىچ فېشەكىكت بەفېرۆ
ناچىت. با من و تۆ گرەوئىك بەگەين، مريشكە رەشك بەگەينە
ئامانچ و ئەگەر بە يەكەمين فېشەك لىتى بدەيت، كە حانوتە
گەرۆكەكە ھات، يەك كىلۆ پاقلوھت بۆ دەكېم.

كە ئەمەم پىتى وت، نۆرى پىخۆش بوو، نيشانەى لە مريشكە
رەشك گرت و بە پاوھستانەوھ بە كلاشېنكوفەكى فېشەكىكى
تىتى گرت و لە شوينى خۆى ھەلپەپاند.

منىش چەپلەم بۆى لىدا و پىم وت ماشەلات لىبىت، نيشانگرىكى
ناوازەى.

ئىمە لەم قسانەدا بووين، موراسىلى ئامر بە پاكردن ھاتە لامان
و بە تەھای وت: ھەر ئىستا ئامير تۆى دەوئ.

تەھا لە ترسان رەنگى تىگچوو، ھەموو لەشى ھەكو كىچ
دەلەرزى. منىش وتم: بۆچى دەترسىت؟

وتى: ئامير سىرەكەمان پائىد جاسم پىاوئىكى سەرشىتە، وادىارە
بە دووربىنەكەى چاوديرى ئىمەى كر دووھ، بۆيە ناردوويەتى بە
شوينمدا.

منىش بە موراسىلى ئامرم وت: تۆ نازانىت بۆچى ئامير لەدواى
ناردووھ؟

وتى: كە ئىوھ تەقەتانكرد، لەوكاتەدا ئامير بە دووربىن تەماشای
ئىوھى دەكرد، بەلام نازانم بۆچى تەنھا داواى تەھای كر دووھ.

به هر حال، ته ها له گه ل موراسیلی نامیر پوښت. دواى كه ميگ
به پيگه نين گه پايه وه لام وتى: نامير ده ستي خسته سر
شانه كانم و به نامير فه سيلی وت (ته ها سهربازيكي نازايه
و نيشان شكي پيكي به توانايه) نه وه له نيوان خو ياندا زوريان
قسه كرد، به لام من هيچى لي حالي نه بووم.

كه نه ركه كانمان ته واو بوو، عريف فه سيله كه مان نه بو وه ندى
هاته لامان و پيى وتين: ته ها چهند سهربازى ئيراني كوشتووه،
نامير وا پيى سهرسام بووه، ناوى بو نامير ليوا به رز كردو ته وه
تاكو نيشانه ي نازايه تى پيښه خشن.

پيگه نينم به قسه كانى هات، پووم له ته ها كردو پيموت: واپنده چيت
نامير سريه به هه ل داجووييت، واده زاني كه تو فيشه كه كه ت له
سهربازيكي ئيراني داوه و كوشتووته نه ك مريشه كه په شه ا بويه
ناوى تو يان به رز كردو ته وه بو باره گاي ليوا تاكو نيشانه ي
نازايه تيت پيښه خشن.

وه كو وتم نه و شويته ي كه ئيمه ي ليويوين، سروشتيكي دلرپيتي
هه بوو، به لام له ترسى نيشانه ي قه ناس هه لگره ئيرانييه كان
نه مانده ويرا بچينه سر ناوه كه بو خو شوشتن و ناو خواردنه وه.
چونكه نه و قه ناس هه لگره نيشانگريكي زور به توانا بوون، نه وه ي
سهرى خو ي له پشت ساتره كه ده ربه يتنابا، نه گهر، مه به ستينابا،
به گولله ي قه ناسه كانيان ده يانپيكا.

هه رچند هه نديك جار سهركي شيمان ده كرد و گويمان نه ده دايه
نه و مه ترسي يانه و بو راو كردنى مريشه كه په شه كان ده چووينه
سر ساتره كه و نيشانمان لي يان ده گرت. چهند سهربازيكان
له نه نجامى نه و سهركي شى و بيياكييه به گولله ي نه و
قه ناسچي يانه شه هيد بوون.

له نزيك وه حده كه ي ئيمه، مه زارى ژنيكي ئيماندارى شيعه

مەزھەبى لىق بوو، ناۋى زومرىە فاتم بوو، سەربازە شىعەكان لە كاتى دەستبەتالى دەچوونە سەر مەزارەكەى، خاۋىتنيان دەكردەووە بوخورىشيان لەسەر گۆرەكەى دادەگىرساند.

لەبەر پىرۆزى زومرىە فاتم، سەربازەكان دەستيان بۆ كەلوپەلى مالى خزمەتكارى مەزارەكەش دريژ نەكردبوو، كە مالىيان لەناو ھەوشەى مەزارەكە بوو.

زۆرەى پۆزەكان لەكاتى پشوو، مانىش دەچوومە سەر مەزارەكە. قورئانېك لەسەر گۆرەى زومرىە فاتم دانرابوو، چەند ئايەتېكم لىق دەخويندەو، دوايىش بەر لەوھى بەجىق بەئىلم سوردەتېكى فاتىحەم بۆ گيانى پاكي دەكردە ديارى.

پۆزىك لەكاتى ھاتنە دەرەوھەدا، لەبەر دەرگاي مەزارەكە، دەبابەيكە ئىترانى لەدوورەوھە دوو گولە تۆپى لە مەزارەكە گرت و گومبەتەكەى ھىنا خواوھە. بەسەرسوپمان لىق پزگارم بوو، ئەگەر لەناو مەزارەكەبام، پارچە پارچە دەبووم.

ھەفتەى جارېك ئۆتۆمبىلى ئىعاشە و تانكەرى ئاو دەھاتنە بەرەكانى پىشەوھى جەنگ، ئازووقە و خواردنى قوتوو لەگەڵ ئاۋى خواردنەوھيان بۆ دەھىتايىن. بە سى كەسان يەك جەليكان ئاۋيان دەدايىن، ئەگەر خۆمان پىق بشۆردبا، بەشى دوو پۆزى نەدەكردىن، بۆيە تەنيا بۆ چىشتلپىنان و چايە و خواردنەوھ بەكارمان دەھىنا.

پۆزىك بەخەيالەدا ھات، لەگەڵ عوسمان بىرىكى ئاو لىدەين، خۆمان و سەربازەكانى تىرش لەم بى ئاۋىيە پزگارېكەين. ھەروھە ئەم ھەلەش بقۆزەوھە بۆ ئاشتكردەوھى عوسمان و سەربازەكان. پووم لە عوسمان كردو پىموت: خۆت دەزانىت دەمىكە لەبەر بى ئاۋى خۆمان نەشۆردوھە، ئەگەر پىت باش بىت، من و تۆ بەيەكەوھ بىرىك لىدەين تا دەگاتە ئاو، ئەوكاتە گشت

سەربازەکانی فەسیلەکه مان چاویان لە دەستی ئێمە دەبێت
ئاویان پێدەین.

عوسمان بیرۆکەکی پێ باش بوو، دەمۆدەست لەنزیك
حەشارگەکی خۆمان دەستمانکرد بە لێدانی بیرەکه . پۆزانه
لەکاتی پشوودا خەریکی هەلکەندنی دەبووین.

داوی ئەوێ نزیکی حەفتەیهک ئیشمان تیاکرد، گەشتینه ئاو،
ئینجا پارچه کەندریکمان لە ستلیک بەستەوهو خستمانە ئاو
بیرەکهو بە ستلهکه ئامان لە بیرەکه دەردەهێنا . ئاوهکه
تۆزیک سوێر بوو، بۆیه بۆ خواردنەوه دەستی نەدەدا، بەلام
بۆ خوشوشتن و جلک شوشتن عەیبی نەبوو، لە بێچارەیی
باشتر بوو.

کاتیکی سەربازەکانی فەسیلەکه مان بەمەیان زانی، هاتنە لامان
و داوی ئاویان لێکردین بۆ خوشوشتن و جلک شوشتن . منیش
پێم وت: ئەگەر عوسمان نەبوايه ئیستا خاوەنی ئەم بیرە
ئاوه نەدەبووین.

که ئەمەم وت، لە خوشییان عوسمان وەخت بوو بفرپێت، بە
پووێکی خوش بە سەربازەکانی وت: بەساقەتان بۆم، ئەم ئاوه
ئەگەر بۆ ئێوه نەبێت ئەو بۆ کێ دەبێت، ئەو بیرەم بۆ
ئێوه لێداوه، هەرکاتیکی پێویستتان بە ئاو بوو، پرس بە من
مەکن بە ئارەزووی خۆتان ئاو لە بیرەکه هەلێنجن.

بەم شێوەیه پەيوەندیی سەربازەکان لەگەڵ عوسمان ئاسایی
بۆوه، ئەویش لێیان نزیك دەبووهو کاتیکی خوشمان لەگەڵ
یهکتری بەسەردەبرد .

که تاهیر ئەمە ی بینی، سەری سورما، پێی وتم: دەزانم تۆ
خاوەنی ئەم بیرۆکەیهیت، ئەگەر تۆ نەبواي قەت عوسمان
ئەم کارە ی نەدەکرد، بەلام کاریکی باشتکردووه، خێرت پێ

گه یشتووه که به هۆی ئەم بیرهوه په یوه ندى نىوان ئيمه و
عوسمانت ئاسايى کردۆته وه .

ئاميرى سريه که مان که سىکى سهرشيت بوو، ههفتهى جارێک
پيش پۆژئاوابوون، بۆ کۆکردنه وهى زانیارى له سهر جموجوولى
سهربازى سوپای ئيران، نزیکهى بیست سهربازى له سريه که
دههيتا دهره وه له گهڵ خۆى دهیبردنه پشت ساتر و به نىوان
ئه لغامه کانى وه حده که مان ده پۆيشتن تا له ساترى ئيرانيه کان
نزيک ده بوونه وه . ئەو سهربازهى فرمانه که شى جيبه جى
نه کردبا، دهیگرت و به ناوى ترسنۆک فرپى ده دا به نديخانه و
سزای ده دا .

زۆرجار پيش ئە وهى ئه رکه کانیان جيبه جى بکه ن و بگه پینه وه،
جموجووله کيان ئاشکرا ده بوو، ده درانه بهر پۆژنهى تفنگ و
تۆپباران ده کران، هه ندێ جاريش پووبه پووى ده ورپه قىتالى
سهربازه کانى سوپای ئيران ده بوونه وه و چه ند که سىکیان لى
ده کوشتين و هه ندیکيشيان لى به ديل ده گرتين .

ده رچوونى که مين و ده ورپه قىتالى لای ئەو ئامير سريه
سهرشيتنه مان ببووه ئاو خواردنه وه، زۆربهى سهربازه کانى
وه حده که مانى به وه سه رقāl کردبوو .

بۆ خۆ دهربازکردن له ده ستنى ئامير، پۆژێک بپۆژکه يه ک
به خه يالمداهات، به تاهيرم وت: ئه گه ر ئه مجاره ئامير ئيمه ی
کۆکرده وه بۆ ده سنیشانکردنى تيمى ده ورپه ی قىتالى، پيش
ئە وهى ئامير ده سنیشانمان بکات، ده ستمان بهر ز ده که ينه وه و
ده ئيین ئيمه له گه لت ديین .

تاهير له مه به ستم نه گه يشت، به سه رسوپمانه وه وتى: ئيمه
کيشه مان له گه ل پائيد جاسم ئە وه يه که به زۆرى بۆ ده ورپه
قىتالى ده مانباتن که چى تۆ ئاسانکارى بۆ ده که يت، ده ته وي

بە قاچەكانى خۆمان بچىنە ناو ئاگرو گيانى خۆمان بخەينە دەست ئەم ئامىرە شىتە!!

منىش وتم: بە ھەلە لىم تىمەگە، من مەبەستم ئەمە نىيە. ئەم ئامىرەى ئىمە شىتە و گوئ لەكەس ناگرىت، تەنيا خۆى پىئ راستە. بۆيە دەبىئ ئىمەش وەكو ئەو خۆمان بە شىت پىشانىدەين، تاكو لەدەستى پزگارمان بىت.

تاھىر وتى: ھىچ لە پلانەكەت تىئاگەم، دەتوانى زياتر پوونى بکەيتەو؟

وتم: ئەگەر ئەمجارە بۆ ئەم مەبەستە كۆيكرىنەو، من و تۆ بە ئارەزووى خۆمان دىينە دەرەو و پىئى دەلئىن ئىمە لەگەلت دىين. بىگومان ئەوئىش زۆرى پىئ خۆش دەبىت و ستابىشمان دەكات. پىئىش ئەوئى فەرمانمان پىيكا، بۆ پەرىنەو لە كىلگەى ئەلغامەكان و نزيكبوونەو لە ساترى ئىترانىيەكان، تۆ سىندووقىك پومانە ھەلبگرە و منىش سىندووقى فېشەك و چەكەكەم ھەلدەگرم. ئىنجا ھەردووكمان لە ساتر ئاودىو دەبين و بەدەم گۆرانى وتەو بەرەو كىلگەى ئەلغامەكانى خۆمان و ساترى ئىترانىيەكان دەپۆين. ھەر لەو كاتەشدا تۆ ناو ناو نارىچۆكىك لە سىندووقەكە دەرېيەنە و بە كىلگەى ئەلغامەكان بىانتەقینەو. منىش لولەى چەكەكەم لە ئاسمان دەكەم و بە سەلى تەقە دەكەم. جا كاتىك ئامىر ئەم دىمەنە دەبينى، لەو پەفتارە شىتەنەيەى ئىمە زۆر تووپەدەبىت و خۆى لەبىر دەچى كە شىتە، ھەروا دەزانى ئىمە شىتەين بۆيە بۆ ھەتا ھەتايە لەو ئەرکە پى مەترسىيە دەمانبەخشىت.

كە ئەمەم وت، تاھىر لە قاقاى پىكەنىنى دا، ئافەرىن بۆ ئەم بىرۆكە جوانەت، دەتەوئى بۆلىنى دەبىئ شىت بە شىت بگرين؟! وتم: ئەو راستە، ئەو ئامىرەمان سەرشىتەو گوئ لەكەس ناگرىت، بۆيە دەبىئ بە ھەمان لۆژىكى خۆى مامەلەى لەگەل

بکەین.

پۆزی دواتر کاتیگ ئامیر سریه ئیمەى بۆ ئەم مەبەستە کۆکردەوه،
من و تاهیر ئەو پلانەى که پیشتر دامان پشتبوو، وهکو خۆى
جێبهجێمان کرد. پیشبینیه کهم هاته دى، پیش ئەوهى بگەینه
ناو کێلگەى ئەلغامه کان، عەریف فەسێلى بە دواماندا ناردو ئیمەى
گەرانده وه لای ئامیر، ئامیریش زۆر جوێنى پیسی پێداین و به
تووڕه بییه وه وتی: من وامزانى ئیوه پیاوی ئاقلن، زۆر دلخۆش
بووم به وهى به ئاره زوى خۆتان له پیزه که هاتنه دهره وه، نه مزانی
ئیه شیتن، ده تانه وئ بهو شیتیه تان به کوشتمان بدن!!
پووی له ئامیر فەسێل کردو پێى وت: ناوی ئەو دوو سەربازە لای
خۆت تۆماربکه، نامه وئ جارێکی تر بۆ ده وریهى قیتالی له بهردهم
خۆم بیانبینمه وه.

بەم شیوهیه له دهست ئەو ئامیر سریه شیتە و ده وریه قیتالییهکانى
پزگارمان بوو.

دواى ماوه یەک جووله یان به یه که سەربازیه کهمان کرد، ئیمەیان
بۆ پۆژه لاتى شارى به سره گواسته وه. ئەو پۆژهى که یه که
سەربازیه کهمان جووله ی پێکرا، زۆر نه خۆش بووم، پله ی گەرمیم
زۆر بهرز ببۆوه، ده موچاوم له گەرمییان وهکو خورما سوور
هه لگه پابوو. تاهیر کلاشینکوفه کهى خۆى و چه که کهى منى
به شانیه وه کردبوو، منیش به نقه نق به ره و لای زیله که ده پۆیشتم.
کاتیگ ئامیر منى بهم شیوهیه بینى، زۆر تووڕه بوو، ده ستن
به جوێندان کرد. به تاهیری وت: بۆچی چه که کهى ئەوت هه لگرتووه؟
ئەویش وتی: گەورەم دوو پۆژه نه خۆشه، تاهه کی زۆر گەرمی
لییه، ناتوانم هه لیبگریم.

ئامیریش وتی: ئەو ئازایه ده لێى شێره، بیده وه ده ستن، با
خۆى هه لیبگریم.

چەكەكەى خۆم لە تاهیر وەرگرت و بەمەر شیۆهەك بێت
خۆم گەیانده ناو ئیقایەكە. كە گەشتینەجێ، ئەو شوینەى كە
بۆ سەریەكەى ئێمە تەرخانكرا بوو، بیابانێكى چۆل بوو، هیچ
شتێكى لێ نەبوو. دواى ئەوەى كە لوپە لە كانمان لە ئیقایەكە
داگرت، ئامیر هاتە لامان و بە دار حەیزەرانیەكەى چەند
شوینێكى لەسەر زەوى بۆ حەشارگەو خەوتنى شەوان و كۆگای
چەك و تەقەمەنى دیار كرد.

بە ئامیر فەسیلى و ت: سەربازەكانت بۆ چەند گرووپێك دابەش
بكه، دەبێ تاكو ئێوارە ئەم حەشارگانە گشتى تەواوبكەن.
ئەو گرووپەى تەواوى نەكات، بەتوندى سزای دەدەم. كارمەندانى
مەجهودى حەربیش بەخۆیان و شۆفەلەكانیان لەپێش ئێمە
خەرىكى دروستكردنى ساتر و هەلدانەوێ خۆل بوون.

ئێتر ئەوەبوو ئامیر فەسیل ئێمەى كردە چەند تیمێك و قازمە و
خاكەناسیشى بەسەر دابەشكردین و پێى وتین: گۆیتان لە ئامیر
سەریە بوو، دەبێ پێش خۆرئاوا بوون ئەو چالانە تەواوكەن، دەنا
سزاتان دەدەم.

من و تاهیر و عوسمان و فاتح بوینە تیمێك و بە ئامیر
فەسیلمان و ت ئێمە بە هەرچوارمان چالێك لەو چالانە ئامادە
دەكەین.

تاكو نزىكى نیوہۆ خەرىكى چال لێدان بووین، بە هەرچوارمان
تەنھا نیو مەتر زەویمان پێ قوولكرا. پووم لە ھاوپیكانم كرد
و پێم وت: برادەرەن، وا بپروات شەویشمان بەسەردا دێت، هەر
تەواو نابین.

وتیان: ئەى چى بكەین باشە؟

و ت: دەچمە لای یەكێك لە شوفیری ئەو شۆفەلانە، بۆ نانی
نیوہۆ لەگەڵ خۆم دەیانھێنمەو.

تاهیریش وتی: تو شتیکت له میشکدایه، به لام نازانم نهو شته چیه!

منیش وتم: که شوفیره کهم هینایه سه ر خوانه که، به هه رچوارمان خزمه تیکی باشی ده که یه، خواردنیکی به له زه تیشی ده ر خوارد ده ده یه. که ویستی بهوا، من داوای لیده کهم که ده مه شوفه لیک خولمان له ناو چاله که بو ده ریپنیت. بیگومان نهویش له شه رمان هه ندیکمان بو قوول ده کات. که ویستی به جیمان بیلی، به کیک له ئیوه داوای لیکه که ده میکی تریشی لیبدات و هه ندیکی تر خولمان بو ده ریپنیت.

به م شپوهیه دوی نهویه به قسه مان ده کات، ته واپیک قوولی ده کات، نه وکات من پیی ده لیم (تو چاکه ی خوت له گه ل کردووین، سوپاسگوزارت ده بین نه گر ته وای که یه و چاله که مان به ته واهه تی بو پیکبه یه).

به م شپوهیه نهو نه رکه مان له کوول ده بیته وه و له سزا و جوینی نامیریش پرزگارمان ده بیته.

ئیترا نهو بهوو تاکو من چووم شوفیریکم به خوی و شوفه له که ی له گه ل خوم هینا، نهوانیش هیلکه و پونیککی زوریان دروستکرد، چایه کی خه ستیشیان له سه ر ناگر له دیم دانا بوو.

هه روه کو چۆن پلانمان دانا بوو، وامانکرد. شوفیره که دوی نانخواردن، به شوفه ره که ی به چاوترووکانیک چاله که ی بو قوولکردین.

سه ربازی تیمه کانی تر له ماندوو بوونان ئاره قه یان له هه موو له شیان به ده ردا بوو، نهو شوینه ی بۆیان دیارکرا بوو، تاکو ئیواره ش نیوه یان قوول نه کردبوو. ئیمهش به که مالی ئیسراحت لیمان پالدا بووه و گالته و که پمان ده کرد. هه ر له کاته دا ئامیر سربه وه کو هه لۆ گه یشته سه رمان و به جوینه پیسه کانی ئیمه ی شۆرده وه و وتی: له جیات ی چاله که تان ته واه

بکەن، لێرە دانیشتون و قسەى زل دەکەن.
منیش وتم: گەرەم ئێمە دەمێکە ئیشی خۆمان تەواوکردوو
بۆیە دانیشتووین.

کە ئەمەم وت، سەری سوپما، چوو شۆینەکە و بە
تووڕەیییەوه وتی: ئەمە بە کاری ئێوه ناچیت، ناکات بە
شۆفەل هەلتانکە ندییت؟

منیش وتم: بەلێ گەرەم یەکیک لە شوفێرەکان یارمەتی
داین، بە شۆفەلەکەى بۆی هەلکەندین.

کە ئەمەم وت، ئامیر چاوه‌کانى چوونه پشتی سەریه‌وه، لە
نزیك شوینى خۆمان، بە دار حەیزەرانه‌کەى شۆینێکی تری بۆ
نیشانکردین و وتی: وه‌کو سزایه‌ک نابێت دەست هەلبگرن
هەتا ئەم چالە هەلنەکەنن و تەواوی نەکەن.

خۆم بریندارکرد

دواى چەند پوژيک، وه زاره تى به رگريى عيراق ميژيکى زوى له نزيک وه حده کى نيمه جيگير کرد و له پشت وهى هيژه کانى نيمه ش هه نديک توپى دوور هاوژيان بلاو کرده وه . هه ر له و ماوه يشدا چەند جاريک فەريقى پوکەن عەبدولجەبار شەنشەل سەرۆک ئەركانى سوپا سەردانى ئە و هيزانهى کرد، له ساتره کانى نيمه شه وه، به دوور بينى تايبه تى ته ماشاى هيژه ئێرانىه کانى ده کرد .

ئىترانىيە كانىش ئالاھىكى گەورەى كۆمارى ئىسلامىيان لە بەرامبەر
سەنگەرەكانى ئېمە بەرز كەردبوو. لە ئىتوارةشەو تەكو بەيانى
سەروودى نىشتەمانىيان لێدەدا و بە بۆندگۆيەكانىيان هەراسانىيان
كەردبووین.

وا پێدهچوو، به ته مای هێرشێکی گه وه بن بۆ سه ر هێزه كانمان، بۆیه سوپای عێراقیش له و ناوچه یه له ئاماده باشیدا بوو. ئه م بارودۆخه زۆری نه خایاند، به ره به یانێکی زوو، هێشتان پۆژ به ته واهه تی سه ری خۆی ده رنه هێنا بوو، هێرشیان کرده سه رمان و چه ند ده باب به کی که تبه ی سوپای عێراقیان تێکشکاند. بۆیه فرۆکه سه مته یه کانی سوپای عێراقیش هێرشه کانیان بۆ سه ر سوپای ئێرانی جرتر کرد بۆوه .

سوپای نيران به هه ماههنگی له گه‌ل سوپای پاسداران و فه یله قی به در له و هتیره‌دا به‌شدار بوون. سوپای پاسداران کۆمه‌لێک گه‌نجیان به کفنی سپییه وه خستبووه پێش سوپاکه‌یان و به دروشمی (الله اکبر خومێنی ره‌هبەر) به‌ره‌و سه‌نگه‌ره‌کانی ئێمه ده‌هاتن.

ئەگەر لەبەر ئەو فەرۆكە سەمتیانە و تۆپخانە و پاجیمە
پروسییەكان نەبوايە، هێندەى نەمابوو بگەنە سەرمان و تێكمان
بشكێنن. هەرچەند كۆژاڤ و بریندارێكى زۆرمان دا، بەلام لیواى
دەى سوپای عێراقى كە بۆ یارمەتى ئێمە هاتبوو، توانى
بیانشكێنێت و پاشەكشەیان پێشكات.

یەكەم جار بوو، شەپى پووبەپوو بگەم، ئەبو وەندى عەریف
فەسیلمان كە ماوەیەكى كەم بوو هاوسەرگیری كردبوو،
چاوەپێى ئیجازە بوو تاكو بچێتە ناو قەفەزى زێپىن و
لەگەڵ خۆشەویستەكەى لە مانگی هەنگوینی كاتیكى خۆش
بەسەرببات، لەگەڵ چەند سەربازێكى تر لەو شەپەدا شەهید
بوون، بە شەهیدبوونی ئەبو وەندى زۆر دڵتەنگ بووم، ئەو
خەلكى شارۆچكەى بەعقوبە بوو، گەنجێكى روح سووكى بە
پەگەز عەرەب بوو، لەگەڵ دەسگیرانەكەى بە خۆشەویستى لە
كۆلیژ یەكترییان ناسیبوو. كوشتنى ئەو زۆر كارى تێكردم،
چونكە هەمووچارێك ئەو دلى ئێمەى دەدايەووە لەكاتى
دەرچوونمان بۆ كەمین و دەورییەى قیتالى، شتى بەنرخ و
وەسیەتنامەكانمان لای ئەو دادەنا. منیش ماوەیەكى زۆر نەبوو
هاوسەرگیریم كردبوو، تا قە كچێكى بچكۆلانەم هەبوو، ئێمەش
وەكو ئەبو وەندى بەخۆشەویستى هاوسەرگیریمان كردبوو،
هەزەم نەدەكرد بكوژێم و بەتەنیا بەجێیان بهێڵم. بۆیە بپارم
دا ئەگەر لەو شەپە بە سەلامەتى دەربچم، لە دەرڤەتییكى
نزیكدە بە دەستى خۆم، خۆم بریندار بگەم، لەو شەپە
نەگریسە خۆم پزگاربكەم.

یەكێك لە سەربازەكان كە لەگەڵ ئێمە لە سەنگەردا بوو،
لەترسان میزى بەخۆیدا كرد. هەندێكى تریش وەكو ژووژك
لەترسان سەرى خۆیان خستبوو ناو لەشیان.

که شه و هات، من و تاهیر له دوو شوینی چاودیری له نزیک به کتری پاسه وان بووین. نامیر فەسیل سەنگەرەکانی پیشەوێ به سەرده کردهوه، هاته لای من و تاهیر، پێی وتین: ئۆد وریابن، زانیاریی هەوالگرمیان پێگەیشقووه، هێزەکانی ئێران ئەمشەو جارێکی تر پەلامارمان دەدەنەوه. ئەگەر گوێتان لە تەقە بوو، یان هەستتان بە جوولەیهکی نااسایی دوژمن کرد، لەلایەن منەوه فەرمانی تەقەکردن و بەرگریکردنتان لە خۆتان هەیە.

ئێتر ئەوه بوو، نزیک کاتژمێر دەی شهو، دەورییهکی قیتالی ئێرانی لە سەنگەرەکانی ئێمە نزیک بووه، سەربازەکانی ئێمەش تەقەیان لێکردن و کردیانە پۆژی حەشر. منیش ئەم هەلەم بە دەرفەتێکی زێڕین زانی، چوومە لای تاهیر و پیموت: چێتر توانای بەرگەگرتنم ئەماوه، ئەم شەپە ئەگرێسە بۆتە دیوێزمە و ناوه ناوه هەندیکمان دەکاتە قوربانی، ناتوانم چاوه‌پێی ئەو پۆزە پەشە بکەم تاكو چاره‌نووسی منیش وەكو چاره‌نووسی ئەبوو وەندی و هاوێئ شەهیدەکانی تری لێدیت. تۆ نزیکترین هاوێمی که پشتت پێبەستم و بپروات پێبکەم، داوايەکم لێت هەیە؟

وتی: نامووسی لێ بچێتە دەرەوه، هەر داوايەکت هەبێ، بۆتی دەکەم.

وتم: لە دوری چەند مەترێکەوه، بە چەکەکەیی خۆم تەقەم لێبکە و فیشەکیک لە دەستی چەپم بدە، بریندارم بکە، دوايیش بارووده سووتاوێکەیی ناو لولەیی چەکەکە خاویڤن بکەوه و چەند مەترێک لێم دوربکەوه، منیش ئەوکات هانا بۆ تۆ دێنم و بە دەنگی بەرز هاوار دەکەم دەلێم (فریام کەون، برینداربووم). تۆش لەجیاتیی بەرەو لای من بییت، برۆ لای سەربازەکانی تر و بۆلای من بیانھێنە، تاكو گومانمان لێ

نەكەن، ھەر وایزانن بە فیشەکی سەربازە ئێرانییەکان بریندار بوومە .

تاهیر چاوەڕپی ئەم داوایە لێ نەدەکردم، بەسەرسوپمانەووە وتی: چۆن دڵم دێ بریندارت بکەم، لەجیاتنی ئەوەی تۆ داوی گیانم لێبکەیت چۆن داوایەکی وام لێدەکەیت؟

منیش وتم: ئەگەر دەتەوێ بە هاوسەر و کچە تاقانەکم شاد بێمەو، ئەمەم بەقسە بکە، ئەگەر دەشتەوێ چارەنووسی منیش وەکو ئەبو وەندی و هاوێکانی ترمان بێت، ئەوا بە ئارەزووی خۆت بکە .

تاهیر کەسیک بوو، زۆر باوەڕی بە چارەنووس هەبوو، ھەر جارێک پووبەپووی مەترسی ببوونایتەو، دڵی دەداینەو و دەیوت (ئەوەی لەلای خواوە بێت، ھەر دێت، ئەگەر لە بورجی عاجیش خۆمان حەشار بدەین). پووداویکی بەبیر هێنامەو کە ھەردووکمان بەسەرسوپمان لەو پووداوە لە کورژان پزگارمان بوو، وتی: بەبیرتە ماوەیەک پێش ئێستا بەدای ئاودا دەگەڕاین بۆ خۆشوشتن، چوونە ناوچەیەک پێی دەوترا (ناوچەی بالā خانەکان) شوێنی مەشقی فرۆکەوانی ئێرانییەکان بوو. ئەو شوێنە کەوتبوو دەست سوپای عێراق و لەگەڵ زەوی تەختی کردبوو، ئینجا لێی کشابۆو؟
وتم: مەبەستت چییە؟

وتی: ناوچەکە بیابان بوو، من و تۆش هیچ شتیگمان لەبارەی سەرابی بیابانەکان نەدەزانای، کە بە دووربین سەیرمانکرد، وامانزانای دەریای لێی، بۆیە خۆمان لە سەربازەکان دزیەو و چەند کاتریمێرێک بە قاچ پۆشتین، تا گەشتینە ئەوێ. تاكو دەپۆشتین، دەریایەكەش لێمان دوور دەکەوتەو. دواوی بەبێ ئەوەی بزانی ئەوەی لە دوورەو دەیبینین، سەرابە، لە شوێنی

خۆمان پاره‌ستان و به‌بێ ئومێدی ویستان بۆ سه‌نگه‌ره‌کانمان
بگه‌ڕێنه‌وه، که‌چی له‌و کاته‌دا ئیرانیه‌کان چاودێری ئێمه‌یان
کردبوو، ئێمه‌یان دایه‌ به‌ر مووشه‌کی پاجیمه‌ دوورهاویژه‌کانیان
و له‌ تۆزیان وه‌رداین.

قسه‌که‌م پێی به‌ری وتم: زۆر باشم له‌بیره، ئه‌گه‌ر گوێیه‌کانی
خۆم نه‌گرتبا، له‌گه‌ڵ ده‌نگی ته‌قینه‌وه‌ یه‌ک له‌ دوا یه‌که‌کانی
ئهو مووشه‌کانه، په‌رده‌ی گوێیه‌کانم ده‌ته‌قین.

ئهویش وتی: ئه‌گه‌ر کاتمان ته‌واو بوايه، له‌و به‌وداوه‌ پزگارمان
نه‌ده‌بوو، ته‌نانه‌ت له‌و بیابانه‌ چۆله، که‌سیش به‌ شوێنی
ته‌رمه‌که‌مانی نه‌ده‌زانی.

منیش وتم: باوه‌رم به‌ چاره‌نووس هه‌یه، به‌لام نامه‌وێ بیمه
سووته‌مهی شه‌ڕێکی خۆتێن، که‌ دیار نییه‌ که‌ی ته‌واو
ده‌بێت و چاره‌نووسی منیش چی ده‌بێت، ئایا له‌و شه‌په‌دا
ده‌کوژێم، یان به‌دیل ده‌گیریم!!

که‌ ئه‌م وت، پازی بوو، ده‌ستم بکاته‌ نیشانه‌ و به‌ چه‌که‌که‌ی
خۆم ته‌قه‌م لێبکات و بریندارم بکات.

تاهیر نیشانه‌گرێکی لێهاتوو بوو، که‌ نیشانی له‌ ده‌ستم گرت،
به‌ یه‌که‌م فیشه‌ک ئامانه‌که‌ی پێکا و گوله‌که‌ی له‌ پشتی
ده‌ستدا و گشت ئێسقانه‌کانی تێکشکاند.

که‌ فیشه‌که‌که‌ به‌رده‌ستم که‌وت، ده‌توت به‌ردێکی گه‌وره‌یان
به‌ توندی له‌ده‌ستم دا. قورسایێکی زۆر به‌ر ده‌ستم که‌وت.
سه‌ره‌تا هه‌ستم به‌ هه‌چ ئێش نه‌کرد، به‌لام دوا‌یی ده‌ستم
زۆر قورس بوو، هه‌روه‌ها زۆر ژانیکرد. به‌لام دانم به‌خۆمدا
گرت، تاکو تاهیر ته‌واو لێم دوورکه‌وته‌وه. ئینجا به‌ ده‌نگی
به‌رز هاوارمکرد: فریام که‌ون، بریندار بووم فیشه‌ک به‌ر دلم
که‌وتوووه).

تاهیریش به پئی نه و پلانهی که به به که وه داماننا بوو،
هانای بۆ سه ریازه کانی تر برد، نه وانیش ئامیر فه سیلپان
ئاگادار کرده وه و هه موویان هاتنه لام و سهیری برینه که یان کرد.
منیش دهستم خستبووه سه ر دلم و هاوارم ده کرد ده موت
(ئای باوکه دلم، ئای باوکه دلم).

ئامیر فه سیل که سهیری سینگی کردم، به پئکه نینه وه وتی:
نه بو شوارب وامزانی تو زۆر ئازا و بویریت نه مزانی نه وه نده
ترسنۆکیت تو ده ستت بریندار بووه نه ک دلت.

ئیترا نه وه بوو، هه ر به و شه وه به جیبیکی قیاده منیان
که یانده نه خو شخانهی سه ر یازی له شاری به سه ره . له وئ
ده ستیان ته داوی کردم و به له فاف بۆیان پێچامه وه .

هه ر له کاتی ته داوی کردنیش، لیژنه یه کی پزشکی ته ماشای
برینی ده ستیان کردم. یه کێک له و کارمه ندانهی که له گه ل
لیژنه که بوو، یاریده ده ری پزشکی عه بدولباسیت محمه د نه مین
هاورپیی مندالی و خه لکی گه ره که که مان بوو.

دوا ی لیژنه یه وه، پزشکی که کان سه ر یان خسته ژیر گوپی یه کتری،
تا کو من لییان تینه گه م که چی ده لێن، به زمانی ئینگلیزی
قسه یان له گه ل یه کتری ده کرد. هه ر له و کاتیش عه بدولباسیت
سه ری خسته ژیر گوپی سه رۆکی لیژنه که و پئی وت (گه وره م
ئاگات له و سه ر یازه بیئت، هاورپیی مندالی و خه لکی یه ک
گه ره کین).

دوا ی توژیک، سه رۆکی لیژنه پووی له من کرد و پئی وتم:
کو پم تو له دووره وه به فیشه کی قه ناس بریندار کراویت، هه ر
بۆیه شوینی برینه که ت زۆر گه وره یه، به لام ستایش بۆ خوا
که فیشه که که به ر شوینیکی مه تر سیدارت نه که وتووه .
به م شیوه یه، دوا ی ته داوی کردن و پێچانه وه ی، له زه رفیکدا

سیسەد دیناریان بە پاداشت دامی، ھەروەھا یەک مانگ ئیجازەیان بۆ کردم و پتیان وتم: کە گەرپاڤتە مائەوہ بۆ چارەسەر، لە شاری ھەولێر سەردانی نەخۆشخانەی سەربازی بکە، تاکو بەتەواوەتی چاک دەبیتەوہ، ھەر لەوێ ئیجازەت بۆ درێژ دەکەنەوہ.

کە لە ھەرگای نەخۆشخانە ھاتمە دەرەوہ، لەخۆشیان قاچەکانم زەوپیان نەدەگرت. زۆر برسیم بوو، لە بەیانییەوہ ھیچم نەخواردبوو، بۆیە خۆم گەیان دە چێشتخانەیەک، دوو قاپ برنج و فاسولیا م خوارد، دوایی چوومە ویستگەی شەمەندەفەر و بە شەمەندەفەر گەرپامەوہ شاری بەغداد.

پێش ئەوێ بچمە گەرپاڤی نەھزە، پیاسە یەکم بەناو شاری بەغداد کرد، لە ساحەی تەحریر بە تەلەفۆنی گشتی سەرشەقام تەلەفۆنم بۆ باوکم کرد پێموت: لە بەرەکانی جەنگ بریندار بوومە، بەلام برینەکەم سووکە و بۆیان تەداوی کردوومە، ئەمڕۆ دەگەرپیمەوہ لاتان. ئەم ھەوالتە بە ھاوسەرەکەم بگەیەنن و پێشی بلێن خەفەت نەخوات من سەلامەتم.

کە ئەمەم وت، باوکم بە پێگەنینەوہ وتی: خەمی ئەوانت نەبێ، پتیان دەلێم کە تۆ باشیت، بەراز بە گوللەیەک ناکەوێ.

دوای ئەوہ بەرەو شەقامی پەشید پۆیشتم، چوومە ئۆرژدی باکەکەئێ بەرامبەر شەقامی سولتان عەلی. چوومە ئۆرژدیباکە، بووکە شووشەییکی جوانم کەئێ بۆ ژاڵەئێ کچم. ئینجا یاغری یاغری بەرەو گەرپاڤی نەھزە شوێر بومەوہ و بە پاسیکی گەشتیاری گەرپامەوہ شاری ھەولێر.

کە گەیشتمە ھەولێر، لە پێگای چوونەوہم بۆ مائە خۆمان لە گەرپەکی موفتی، چاوم بە دیمەنێکی تراژیدی کەوت. خانووی کەسیک لە گەرپەکەمان لە ئەنجامی بۆردومانێکی فرۆکەکانی

ئىران، ويران بىو. زۆر خەفەتم بۆى خوارد، خاوەن مال
ئەندازيارىكى گەنج بوو ناوى سوداد بوو ماوەيەكى كەم بوو
لەگەل ناسياوئىكى خۆى هاوسەرگىرى كردبوو.

كە چوومە مائەو، هاوسەرەكەم باوەشى پىداكردم، لە
خۆشەيان دەستى بەگريان كردو وتى: ستايش بۆخوا كە
جاريكى تر بە زىندووى گەپايتەو ناومان. ئەمجارە چاكيش
ببيتەو، لىئاگەپىم بەپىيتەو سەربازى. نەوەك وەكو قاسمى
برام بى سەروشوئىت و منداڵەكانىشم بە هەتيوى بمتنەو.
منيش وتم: ناكات قاسم شتەكى بەسەرھاتبەت؟

بەچاوى گريانەو وتى: لەدواى تۆ هەوالمان بۆ هات كە لە
شەپى بىتەين كەس لە وەحدەكەى ئەوان پزگارى نەبوو،
ئەوێ كوژداو كوژداو، ئەوانى تريس كەس نازانى بەدیل
گىراون يان بى سەروشوئىن بوونە.

منيش وتم: كى دەلئ ئەم هەوالە پاستە؟

وتى: باوكى من و تۆ لەگەل بەكرى سەرەخۆرە بۆ
هەوال پرسين بەيەكەو پۆيشتنە وەزارەتى بەرگريى عىراق
بەپۆەبەريتى ئىدارەو تەموين، پاش ئەوێ دلىابىوون لە
وئوونى ئەوجا گەپابوونەو.

دلىم داىەو و پىموت: بى ئومىد مەبە، ئەگەر لەچارەنووسى
نووسرابەت، پۆئىك وەكو من دەگەپتەو و خۆى بەژوورەو دەكات.
پیش ئەوێ دابنىشم، پىموت: لە پىگای گەپانەو م بۆ مالى
خۆمان، خانووەكەى ئەندازيار سودادم بىنى ويران بىو. پىم
نالئى چى روويداو؟

وتى: هەفتەيەك پیش ئىستا، دوو فرۆكەى شەپكەرى ئىرانى
بەسەر ئاسمانى شارى هەولير دەسووپانەو، يەكئىكان تاوهرى
تەلەفۆنەكان و خانووى هاوالتىيەكى لە تەنىشت تاوهرەكە كرده

ئامانچ، ئەوئە تەرىش ئەم خانووەی بۆدومانکرد و خاپووری کرد.

منیش وتم: ستایش بۆخوا کە ئێوە سەلامەتن.

ئەوئەش وتی: پاستە ئێمە هیچمان لێ نەهاتووە، بەلام هیچ شەویەک لە ترسان خەو نەچۆتە چاومان. ئەو دوو مندالە کە گوئیان لە دەنگی سافیرە ئینزارە کە دەبوو، لە ترسان میزیان بەخۆیاندا دەکرد.

ماوەی چەند مانگێک بۆ چارەسەری دەستم سەردانی نەخۆشخانەی سەربازیم کرد، هەر جارێکیش ئیجازە کەم تەواوای، بۆ ماوەی یەک مانگ بۆیان درێژ دەکردمەو. هەر لەو ماوەیە شدا، تاهیر لە سەربازی پرایکرد و خۆی گەیانده مالهو. کە چوومە سەردانی، دەستیکی لە کۆنکریت گیرابوو، لەسەر جیگا پاکشابوو، هاسەرە کە ی خزمەتی دەکرد.

پتموت: ناکات دواي من تۆش بریندار بوویت؟

سەری هێنایە ژێر گویم و بە ئەسپایی پێی وتم (دواي تۆ نەمتوانی بەرگە بگرم، خۆم دزیهوه و لەگەڵ ئیقای ئیعاشه چوومە بەسەر، لەوئیش چوومە کارگە یەکی کاشی، هەندێک چیمەنتۆی سپیم لێیان وەرگرت و لە پەنایەک دواي گرتنەوئە، لەگەڵ لەفافیەک لە دەستی خۆم گرت. ئینجا چوومە وێستگە ی شەمەندەفەر و گەپامەو شاری بەغداد و لەوئیش تە لەفۆنم بۆ باوکم کرد و پتموت (لە پێگای گەپانەوئەم، بە پوودا ی هاتوچۆ دەستم شکاوه و ئیجازەیان داوئەتی، لە پێگام، پاش چەند کاتر میتریکێ تر دەگەمە جئ).

کە ئەمە ی وت، زۆر پێکەنینم هات، وتم: تۆ لە من زیڕە کتر بوویت، من دەستیکی خۆم سەقەت کرد، تا لە سەربازی پزگارم بێت، بەلام تۆ بە ساغ و سەلامەتی گەپایتەو.

وتی: له ترسی باوکم و دراوسیگانم دهستم له چیمهنتو
گرتووه، نهگه بزائن له سهريزي پامکردووه، هر زوو خه بهري
حکومه تم ليده ده. تا ماوه يک بهم شتويه ليی دهگه پريم،
دوايي ليی دهکه مه وه. نه و نيجازهی که تو له نه خوشخانه
وهريده گريت، ليت وهرده گرم، وينه يه کی لي کړی دهکه مه وه و
له جياتی ناوی تو، ناوی خومی لي ده نو سمه وه و پيشانی
خزم و که سه نزيکه کانمی ده دم تا کو گومانم لي نه که ن.

پوځيک له نه خوشخانه بووم، چاوه پړی پزیشکم ده کرد بو
چاره سهری دهستم. له و کاته دا که سيگان به عره بانه يه کی
نه خوشان هينا لای پزیشک، دهستیک و قاچيکی له شهر
له ده ست دابوو. که ليی نزيکه که وتمه وه، نه وم ناسی، په شاد
کاره باچی بوو. پيش دوو سال کاره بای خانووه کی نيمی
به ست، نور فرت و فيلی ليکردين، هاوسه ره که شم له رقان
نزای له خوا کرد، تولی نيمی ليکاته وه و نه ده ستانه ی
که پلايیسی پيگرتووه، هره ها نه و قاچانه ش که پړی
به سر قاندرمه که که وتووه، له بری نه و فرت و فيلانه ی که
ليی کردووين، بپرته وه.

جا که نه و ديمه نه م بينی، هر چنده ديمه نيکی ترايیدی
بوو، به لام که نزای هاوسه ره که مم بيرکه وتوه، پيکه نينم
هات، له بيری خومدا وتم (هقی هيچ که سيک له سر يه کتری
نامي نپته وه، نه وه تا نه و کاره باچييه ساخته چييه نه گه ر بيزانيبا
پوځيک ديت وای به سر ديت، هر گيز فيلی له که س نه ده کرد).
به هر حال، پاش نه وهی چند مانگيک نيجازم وهرگرت، هر
له و ماوه يه شدا له بهشی فزيک چاره سهری سروشتيان بو
ده کردم، هندیک جو له ی وهرزييان به ده ست و په نجه کانم
کرد، تا وه کو جاران ناسايی بوونه وه. نينجا نووسراويگان بو

کردم و که بگه پیمه وه وه حده کهم و له به رهکانی جهنگ دریزه
به خزمه تی سه ریازی بدهم.

من بریاری خۆم دابوو، که نه گه پیمه وه به بیانوی چاره سهری
پزیشکی، نه و پاستیه له هه موو که سیک بشارمه وه. ماوه یه کی
زۆر به پاکردویی له ماله وه مامه وه، به بی نه وه ی که س
بزانیست ئیجازه کهم ته و او بووه.

وه کو وتم نه م شه په نه گریسه زۆری خایاند، پۆژ له دوا ی پۆژ
ئاگره کی خۆشتر ده بوو، پۆژانه ش تهرمی ده یان شه هید له
به رهکانی جهنگ بۆ شار و شارۆچکه و گونده کان ده گه پایه وه،
تهرمی هه شه هیدیک له شه هیدانه بۆخۆی چیرۆکیک بوو.
تهرمیک، له ناو سندوقیک، به ئالای عیراق پیچرابوو، بۆ مالی
مام نه حمه دی دانیشتیوی گه په که کی ئیمه یان هینا. تهرمه که
زۆر شیواوو، بۆیه نه سته م بوو بناسریته وه که نه وه تهرمی
کو په که ی مام نه حمه ده. دوا ی نه وه ی به خاک سپێردراو پرسه ی
بۆ داندرا، دوا ی ماوه یه ک له گه ل پۆلیک دیلی جهنگ ناوی له
ئیزگی تاران خۆیندرایه وه و چاوپێگه وتنی له گه ل کرا. هه روه ها
یه کیکی تر له دراوسێکانمان که ناوی به شه هید گه پایه وه،
ژنه که ی هاوسه رگیری له گه ل شووبرا که ی خۆی کردبووه. به لام
دوا ی ماوه یه ک ناوی نه ویش له گه ل دیله کان له ئیزگی تاران
خۆیندرایه وه و ده رچوو نه و تهرمه ش که بۆیان هاتۆته وه ی
سه ربازیکی تر بووه و له بهر شیواوی نه ناسراوه ته وه.

هیچ ئومیدیک نه بوو شه پ را بووه ستی، بۆیه سه ربازیکی زۆر له
به رهکانی جهنگ پایانکرد، هه ندیکیان چوونه شاخ و په یوه ندییان
به پیزهکانی پێشمه رگه وه کسرد، نه وانی تریش هه ندیکیان
چوونه ده ره وه ی ولات، هه ندیکی تریش له ماله کان ی خۆیان به
ناچاری مانه وه.

هەر له و ماوهیه دا، حکومهت که زانی به دهیان ههزار کورد له بهرەکانی جهنگ رایانکردووه و بهشیکیش له وانه په یوه ندییان به نه یارهکانی حکومه ته وه کردووه، بۆیه بریاریکی بۆ ده رکردن. به پێی بریاره که ئه و سه ربازه ی له بهرەکانی جهنگ پایکردووه، ده توانی په یوه ندی به نزیکترین مه دره سه قیتالی شاره که یه وه بکات، له جیاتی گه رانه وه بۆ وه حده که ی خۆی، له وه حده یه کی نزیک شوینی دانیشتنی ته نسیب بکری.

ئه م بریاره هانده رککی باش بوو، که ژۆبه ی ئه و کوردانه ی که له بهرەکانی جهنگ رایانکردبوو، ئه وانه که نه چوو بوونه شاخ، هه روه ها خۆشیان له فه وجی جاشان ناو نووس نه کردبوو، بگه پێنه وه وه حده یه کی نزیک شار و شارۆچکه ی خۆیان.

من و تاهیریش چووینه مه دره سه ی قیتالی شاری هه ولێر، هاو پێه کم ناوی شیرزاد نانه که لی بوو، له وێ له قه له م کاری ده کرد، لای ئه و خۆمان تۆمار کرد. دوا ی ناو نووس کردنمان، ئێمه یان پیز کرد و لێیان پرسین که به روانامه ی چیمان هه یه و شاره زاییشمان له چی بواریکدا هه یه، هه تا له شوینیکی گونجاو ته نسیبمان بکه ن.

منیش به تاهیرم وت: لێره که س به که س نییه، ده لێین ئێمه ده رچووی په یمانگای پزیشکین، له بنکه ی ته ندروستیش کارمان کردووه.

تاهیر بیرۆکه که ی ژۆر پێباش بوو، بۆیه هه ردو و کمان خۆمان به یاری ده ده ری پزیشکی ناساند، ئه وانیش به نوو سراوێک ئێمه یان په وانه ی نه خۆشخانه ی سه ربازی شاری هه ولێر کرد.

که چووینه نه خۆشخانه ی سه ربازی، هه ر له وێ هاو پێه که ی تریشم بینی، ناوی شه مه دین بوو، خۆی به شیخ بزینی هه لده دایه وه، پیشتر له په ره رده ی هه ولێر فه رمان بهر بوو،

واپدده چوو ئه ویش وه کو ئیمه خوئی به کارمه ندی پزیشکی ناساندبیت، بۆیه ئه ویشیان له نه خووشخانه ته نسیب کردبوو. پۆژانه ده چووینه نه خووشخانه، په ئیس عورده فا شه معون خه لکی شارۆچکه ی عه نکاوه بوو، ماوه یه ک له ساحه ی عه ره زات مه شق و راهینانی پی ده کردین. دوایی به سه ر قاوشه کانی نه خووشخانه که دابه شیان کردین بۆ ده رزی لیدان و ته داوی برینداره کانی جهنگ.

هیچ سه رمان له و پیشه یه ده رنه ده چوو، بۆیه ناچار بووین راستیه که به په ئیس عورده فا شه معون بلێین. ئه ویش ئیمه ی برده لای به پتوه به ری نه خووشخانه که و راستیه که ی پتوت.

به پتوه به ری نه خووشخانه که را ئید جه عفر قادر، خه لکی شاری هه ولێر بوو، ناسیاوی باوکم بوو، هه ندیک سه رزه نشتی کردین، به لام سزای نه داین. ئیمه ی گواسته وه بۆ فه سیلی ئیش و کار. ماوه ی چهند مانگی ک له وئ ماینه وه، دوایی حکومه ت برپاری دا ئه وکه سانه ی وه کو ئیمه که له سه ربازی پایانه کردوه و له جیاتای یه که سه ربازییه کانی خو یان ته نسیبی یه که ی سه ربازی تر کراون، له خزمه تی سه ربازی به خشرین و ته سریخ بکرین. ئیتر ئه وه بوو، بری پتیج سه د دینارم دابه حکومه ت و خۆم کپییه وه و له سه ربازی ته سریخ بووم و که پامه وه سه ر کاره که م له ئه مینداریتی شاره وانی و هاوینه هه واره کان.

هه رچهند، له سه ربازی ته سریخ بووم، به لام له ترسی گرتن و بردنمان بۆ جه یشی شه عبی زۆر نا په حات ببوم، هه موو پۆژی ک به ترس و له رز و دلّه پاوکێ ده چوومه دایه ره، دلّم له ناو ده ستم دا بوو، نه وه ک بمگرن و بمبه ن بۆ به ره کانی جهنگ. ئیواره یه ک من و هونه رمه ند ئازاد خمه له ناو بازارپووین، که گه یشته نه نزیک چایخانه ی قه رداران که وتینه ناو بۆسه ی په رفیق حیزبیه کان. خه لکی یان ده گرت بۆ جه یشی شه عبی،

له سهر كه سيان پاز نه ده دا. شوپنك نه بوو خومانى لى
 بشارينه، بويه به ناچارى به ناوياندا پويشتين. يه كيك له
 په فبق حيزيبه كان كه چاوى به نازاد خمه كه وت، به
 هونه رهندي گه وړه ناسر حه سنى تگه يشت، باوه شى پيدا كړد
 و شانہ كاني ماچ كړد و وتى: من يه كيكم له هه وادارانى كار
 هونه ريبه كانت، زور تامه زړوى بينينت بووم، له ناسمان به دوات
 ده گه پام كه چى تو به ناسانى ليره كه وتييه بهر ده ستم.
 نازاد خمه ش هيچ خوى نه شله ژاند، وتى: له بهر كارى
 هونه رى ماوهم زور كه مه، بويه ديار نيم.

په فبق حيزيبه كه وتى: سهر ياز به چك له بهر كاني جهنگ
 بهرگرى له عيراق ده كهن، نيوه ش به هونه ركه تان خزمه تى
 گه ل و نيشتمان ده كهن.

نهمه وى وت و به پيزه وه به پړى كړدين. كه توژيك لپيان دور
 كه وتينه وه، به نازاد خمه م وت: به ختمان هه بوو كه تو به
 ناسر حه سمن ده چيت و وه كو نه ویش پيشت بهرداوه ته وه،
 ده نا ده يانگرتين و ده يانبردينه بهر كاني جهنگ.

نهم بارودوخه زورى خايند، زور بريار له لايه ن كومه لگه و نيو
 ده وله تيبه وه بو دروستكردنى فشار له سهر هه ردو لای شه پكه
 ده رچوون، به لام بى سوود بوو، تا دواچار نه نجوومه نى
 ناساييشى نيوده وله تى به كووى دهنگ بريارى ۵۹۸ ى له
 پيگه وى ۱۹۸۷/۷/۲۰ ده ركرد و له پيگه وى ۱۹۸۸/۸/۸ چوه
 بارى جيبه جيكردنه وه، دواى نه وه و نايه توللا نيمام خوميتى
 پازى بوو شه پ پاكريت و له پاديوى دهنگى تاران وى (پيم
 خوستر بوو، زه هرم بخوار دبا، نه وهك شه پم له گه ل عيراق
 پاكرتبا).

هر نه و شه وه ش پوشدى عه بدولسا حيب به ياننامه وى قياده وى

گشتی هیزه چه کداره کانئ عێراقی سه بارهت به پاگرتنی شه پر
 خوینده وه وتی (ایها المواطنون هذا بیان البيانات صادر عن
 القيادة العامة للقوات المسلحة، بسم الله الرحمن الرحيم ایها
 الشعب العراقي العظيم، یا أبنا و امتنا العربية المجيدة، ایها
 الرجال النشامة في قواتنا المسلحة الباسلة، انه يومکم اليوم،
 انه يوم الأيام، وهو في ذات الوقت بیان کل البيانات، في
 هذا اليوم صدر اعلان وقف اطلاق النار، وقد حدد يوم وقف
 الرسمي لاطلاق النار في العشرين من آب عام الف و تع مئ
 وثمانية وثمانين، وقد جا وة موافقة الايران علة هذا بعد قتال
 استمر ثمانية سنوات قاوم فيها الشعب العراقي وقواته المسلحة
 الباسلة قوى البغي والعدوان بكل ما تجمع لديها من امکانات
 فنية ومن خبرة في الدجل والشعوذة في ابطار تعبئة الشر
 واستنفار الحقد في اعماق مکامنه .....والله اکبر
 الله اکبر والحمد لله على نصره المبين، و لیخسأ الخاسئون،
 القيادة العامة للقوات المسلحة، بغداد في الثامن من اب عام
 الف وتسع مئة و ثمانية وثمانين میلادی، الموافق الخامس
 والعشرين ذي الحجة عام الف و اربع مئة و ثمانية هجرية).

جاریکی تر بوومه وه سهرباز و گواسترامه وه بو چیا ی قه ندیل

پاش ئه وه ی پاره م دا و خۆم له سهربازی کرپیه وه ته سهریح بووم، که گه پامه وه سه ر کاره که م، له و ماوه یه دا کچیکی ده رچووی کۆلیژی به پتیه بهری ئابووری و به پتیه بردنیان له شوینی من دانابوو، هه رچه ند من له و شاره زاتر بووم له کاروباری خۆیه تی، به لām له بهر ئه وه ی ئه و پوانامه که ی له من گه ورتو بوو، منیان خسته ژیر دهستی ئه و. ئه مه ش وای لیکردم که به خۆم دا بچمه وه و له قوتابخانه ی شه وان درێژه به خویندن بدهم. جا ئه وه بوو وه سیقه که م برده قوتابخانه ی ئاماده یی هه ولیتری شه وان، له وئ ناوی خۆم تۆمار کرد. به پتیه به ره که ی ناوی مامۆستا هیشام بوو، خه لکی شاری موسل بوو، که سیکی باش بوو، هه روه ها یاریده ده ره که شی کورد بوو ناوی فوئاد هه مید زه نوون بوو، که سیکی کورد په روه رو ساده و ساکار بوو. که منی بینی هانیدام وتی (کاریکی باشت کردوه که گه پایته وه بهر خویندن، من لیت پاده بینم که سیکی سه رکه وتوت لی ده رچیت).

به م شیوه یه درێژه م به خویندنم دا، گشت مامۆستاکانیش منیان خۆش ده ویست و هاوکارم بوون، مامۆستای زمانی ئینگلیزی عومه ر کۆیی مه لزه مه یه کی ئینگلیزی دامی وتی (ئه م مه لزه مه یه م بو قوتابیانی خویندن تابه تی داناوه، زۆر زانیاری وردو ئاسانکاری تیا یه، ئه گه ر بیخوینیت وه، گریتیت ده ده منی که نمره ی ته واه به ده ست ده هیئت). هه روه ها مامۆستا فائق ئابووری پئ ده وتینه وه، زۆر هانی ده دام، هه ر کاتی که نه چوبام بو قوتابخانه، به قوتابییک که ناوی مه غدید بوو، به دوا ی دا

دهناردم و لئ نه ده گه را له خویندن سارد بيمه وه .
 بهم شیوه به، به نمره به کی باش قوناغی شه شه می ئاماده بيم
 بری و له کۆلێزی یاسا له زانکۆی سه لاهه ددین وه رگيرام .
 مۆلّتی خویندنم به مووچه ی ته و او وه رگرت و ده ستم له کار
 هه لگرت . دوا ی ته و او کردنی خویندنی کۆلێژ له ناوه پاستی سالی
 ۱۹۸۹، که گه پامه وه دایه ره، خۆم خانه نشین کرد و ده ستم
 کرد به ئیش و کاری پارێزه ری .

له ۱۹۹۰/۸/۲ سوپای عێراق له ماوه ی دوو کاتژمێر ولّاتی کویتی
 داگیرکرد و سه رکر دایه تی گشتی هێزه چه کداره کانی عێراقیش
 به یاننامه به کی ده رکرد، له لایه ن پوشدی عه بدو الساحب له
 ته ته له فزیۆنی به غداد خویندرا به وه تیایدا وتی (یا أبنا و
 الكويت الأعزّاء ، لقد بلغ السيل زبا، ولم يبق في القوس
 ثمة تمزي، ولم يبق شعبنا قادرا على تحمل هذه درجة من
 البغي والفساد والتآمر، ان القوى الوطنية التي رفضت البغي
 والاستبداد و الفساد و قاتت النظام المرتبطة بالدوائر الاستعمارية
 والصهيونية قد قررت وبعد الاتكال على الله وعلى ارادة
 الشعب الحرة و ممثليه الخيريين، قررت تسلم زمام المسؤولية
 و الاطاحة بالنظام المستبد الفاسد العميل).

بهم شیوه به، دوا ی گرتنی کویت له لایه ن سوپای عێراقه وه،
 جارێکی تر وه زاره تی به رگری داوا ی موالیدی ئیمه ی کرده وه بۆ
 سه ربازی، به لّام نه مجاره یان به خت یا وه رم بوو، گواسترا وه
 بۆ وه حده یه ک له چیا سه رکه شه کانی کوردستان .

له مه دره سه قیتالی سلێمانی ماوه یه ک مه شقیان پێکردین،
 دوا یی له قه لّام دایاننام . هێشتان به ته و او ته ی شوینی خۆم
 گه رم نه کرد بوو، له گه لّ عه ریفی قه لّام بوو ده مه قالیمان،
 له هیچی خۆپایی له لای ئامیر شکایه تی لێکردم . ئامریش لای

ئەوى گرت و پىيى وتم لە نىوان سەرتاشين يان گواستەوەت
بۆ چىاي قەندىل يەككىيان ھەلبژىرە . منىش لىم بوو
عەكسى و لە پقان چىاي قەندىل ھەلبژارد . نەمزانى ئامير بە
پاستىيەتى، بۆيە وام وت، بەلام ئامير چارىكى تر لىيى دووبارە
نەکردمەو ھەو يەكسەر منى گواستەو ھە بۆ ئەوئ .

ئىتر ئەو ھەو گواسترامەو ھە بۆ فەوجى شەشى حىمايە و
حىراسەى نەفت لە چىاي قەندىل . چووينە شوينىك پىيان
دەوت (لۆفەكانى كورەك) لە دۆلى شەھىدان .
كە گەشتىنە جى، لە بارەگاي فەوج دابەزين، وتيان كى
خەريجە ؟

من و سەريازىكى تر ناوى قارەمان بوو، دەستى خۆمان
بلىندکرد، وتمان (ئىمە خەريجين) .

ئىمەيان گواستەو ھە بۆ قەلەمى سەريەى پىنج . سەريەكەمان
مىوان بوو لەسەر لىوای ھەفت سەدو دوو . لەوئى كاتىك
بەسەر لۆفەكانى كورەك كەوتىن، ژۆر ماندوو بووين، چونكە
پىگايەكى تاكو بلىي ناخۆش بوو . ژۆر خەفەتم خوارد، لە
دلى خۆمدا وتم (خۆزگا بە سزاكەى ئامير پازى بوومايە و
پىگام بدابا نەك ھەر سەرم بەلكو سەملىشىيان بتاشىمايە،
بەس بۆ ئىرەيان نەناردبام) .

حكومت خەلكى گوندەكانى ناوچەى قەندىلى بۆ شوينىكى تر
گواستبۆو ھە، بۆيە ئەو ناوچەيە لە ئۆردوگاي حىزبى ديموكراتى
ئىرانى و بارەگاكانى سوپاي عىراقى بەولاو ھەكسى ترى
تيا نەدەژيا . كە ئىمە چووينە ئەوئ، ھەندە نەبوو خەلكى
ئەو گوندانەيان پراگۆيزابوو، بۆيە دەغل و دانەكانيان ھىستان
نەدووړيپۆو ھە . سەنگەسەر و سكتان و گۆپتان، ھەر ھەمووى
چۆلكرابوو .

كوردېكمان له گه‌ل بوو، ناوې وه‌س‌مان بوو، له‌گه‌ل نه‌و له
باره‌گای س‌ریه ماینه‌وه. ئامیر س‌ریه‌كه‌مان ناوې له‌فته‌بوو،
پوژانه دوو كاتژمیر مه‌شقی پیده‌کردین، دوايیش تا نیوه‌ی
شه‌و ئیش و کاری قه‌له‌می پیده‌کردین. ئه‌ركه‌كانمان زور قورس
بوو، له‌به‌ر نه‌وه‌ی زور شاره‌زای ناوچه‌كه‌ نه‌بووین.

هه‌ندېك بلوك له‌به‌رده‌م ژووری قه‌له‌م كه‌له‌كه‌ كرابوون. ئامیر
فه‌سیل وتی: نه‌م بلوكانه بو شوینیکي تر بگوازه‌وه؟
منیش وتم: من له‌ قه‌له‌م ئیش ده‌كه‌م، نه‌م بلوكانه هه‌لناگرم.

له‌سه‌ر گواستنه‌وه‌ی نه‌و بلوكانه له‌گه‌ل ئامیر فه‌سیل بووه
ده‌مه‌قالیمان، كرده‌م عینادی و نه‌مگواستنه‌وه. ئامیر فه‌سیل كه‌
زانی كه‌لله‌په‌قم و به‌گویتی ناكه‌م، به‌رامبه‌رم نه‌رمی نواند، وتی:
كیشه نییه، با نه‌مجاره به‌دلی تو بیت، به‌لام ئاموژگارینك
بوت هه‌یه، له‌مه‌ودوا كورپكی باش به، ده‌نا ده‌تبه‌مه‌ لای
ئامیر و پپی ده‌لیم بو شوینیکي خراپ‌تر بتگوازیته‌وه.

منیش وتم: نه‌م بلوكانه ناگوازه‌وه و هه‌چ منه‌تیش‌ت نازانم،
چیت له‌ده‌ست دیت بی منه‌ت به‌ بېكه‌.

كه‌ نه‌مه‌م وت، زور لیم توپه‌بوو، منی دایه‌ پپیش خوئی،
منی برده‌ لای ئامیر س‌ریه و پپی وت: گه‌وره‌م نه‌م سه‌ربازه
فه‌رمانه سه‌ربازییه‌كان جیبه‌جی ناكات.

ئامیر س‌ریه‌ش پووی تیكردم و پپی وتم: تو بووینه كیشه بو
من له‌و س‌ریه‌یه‌دا، بۆچی به‌قه‌سه‌ی ئامیر فه‌سیل ناكه‌یت؟

منیش وتم: گه‌وره‌م ئامیر فه‌سیل پق به‌ پقیم له‌گه‌ل ده‌كات،
نه‌و ده‌یه‌وئ سووكایه‌تیم پتېكات و بیزارم بكات بۆیه‌ داوام
لیده‌كات نه‌و بلوكانه بگوازه‌وه، ده‌نا شوینه‌كه‌یان خراپ نییه.
هه‌ر له‌و كاته‌ی من و ئامیر فه‌سیل لای ئامیر س‌ریه‌ بووین،
سه‌ربازیکی گیلوكه‌ش له‌لای بوو، عه‌لی په‌شیان پی ده‌وت،

خه لکی ناوچه‌ی مه‌خموړ بوو، عه‌ره‌بی باش نه‌ده‌زانی دووکه‌لی ده‌کرد. به عه‌ره‌بیځکی شه‌پرتو به‌رگری لی‌کردم و داوای له نامیر سریه‌ کرد که بمبه‌خشیت.

نامیریش له‌جیاتی نه‌وه‌ی به‌قسه‌ی بکات، شه‌قازله‌یه‌کی توندی له‌بن گوږی دا، هه‌ندیک جوړینی پیسیشی پيدا. دوايي بانگی قاسم زه‌ینه‌لی کرد، نه‌و سه‌رتاشی سریه‌که‌مان بوو. سه‌ری عه‌لی په‌شی پئی سفر کرد.

عه‌لی په‌ش له‌من به‌ته‌مه‌نتر بوو، که سه‌ریان سفر کرد، پووی له‌من کرد و وتی: چه‌ند ساله سه‌ربازم تاكو ئیستا که‌س قسه‌یه‌کی خراپی پینه‌وتوومه و هه‌رگیز سزاش نه‌دراوم، که‌چی وا له‌سه‌ر تو نامیر تی‌رجوینی کردم و سه‌ریشی سفرکردم.

نامیر سریه‌ پئی وتم: نه‌و سه‌ربازه‌ چیت پئی ده‌لئ؟

منیش وتم: که‌وره‌م گله‌ییم لی‌ده‌کات، ده‌لئ له‌سه‌ر تو سه‌رم سفر کراوه. پاستیش ده‌کات، نه‌و هیچ گونا‌ه‌ی‌کی نه‌بوو، ده‌بوو سه‌ری منت سفر کردبا نه‌ک نه‌و، چونکه‌ من خه‌تابارم.

که نه‌مه‌م وت، نامیر به سه‌رتاشه‌که‌ی وت: هه‌ر ئیستا سه‌ری نه‌ویش سفرکه.

قاسم زه‌ینه‌ل لی‌م نزیك که‌وته‌وه‌ ویستی سه‌رم سفر بکات، ده‌ستیم گرت و پیموت: پیاوینییه‌ بتوانی سه‌ری من سفر بکات، به قسه‌ی نامیر بکه‌یت و سه‌رم بتاشی ده‌تکوژم.

نه‌ویش پووی له‌ نامیر کرد و پئی وت: که‌وره‌م ناتوانم سه‌ری نه‌و سفر بکه‌م.

نامیر سریه‌ش پووی له‌ من کرد و پئی وتم: که‌واته‌ تو سه‌ری نه‌و سفر بکه‌.

منیش وتم: باشه‌ که‌وره‌م.

نه‌وه‌بوو، مه‌کینه‌ی سه‌رتراشینه‌که‌م له‌ قاسم زه‌ینه‌ل وه‌رگرت

و سه‌ریم سفرکرد. ئینجا ئامیر پووی تی‌کردم وتی: مادام له قه‌له‌می سریه گوپ‌ایه‌لی ئامیر فه‌سیل نابیت، چه‌زده‌که‌ی بۆ کوئ بنگوازمه‌وه؟

وتم: بۆ دوورترین سه‌نگه‌ر بمنیره.

پووی له ئامیر فه‌سیل کرد و پتی وت: هه‌ر ئیستا عه‌لی په‌ش و ئه‌م سه‌ربازه، هه‌ردووکیان بۆ دوورترین سه‌نگه‌ر بنیره، جاریکی تریش لیره نه‌یانبینمه‌وه؟

ئامیر فه‌سیل من و عه‌لی په‌شی به‌ دوای خۆی دا و به‌یه‌که‌وه چووینه ده‌ره‌وه، پووی له من کرد وتی: به‌گوپی منت بکردبا باشتر نه‌بوو، نه‌وه‌ک وه‌کو ئیستا په‌وانه‌ی دوورترین سه‌نگه‌ر بکرییت؟

وتم: نه‌خیر من خۆم ئه‌وه‌م ده‌ویست، ته‌نها له‌ده‌ستی تو پزگارم بیت.

جا نه‌وه‌بوو، من و عه‌لی په‌شی نارد هه‌نگه‌ریک له‌سه‌ر لووتکه‌ی شاخیکی به‌رز، پتیان ده‌وت (وادی الوطن).

هیستریکی پیسکه‌یان دایه‌ ده‌ستم بۆ هیئانی نان و ئازوقه‌ و ئاو بۆ سه‌نگه‌ره‌که‌مان. پتیان وتم جله‌وه‌که‌ی به‌ده‌سته‌وه‌ بگره‌ و له‌دوای خۆت پایکیشه، ئه‌و به‌خۆی له‌گه‌لت دیت. هیستره‌که‌ زۆر چه‌زی له‌ خواردنی گیاروو، که‌له‌ گیایه‌کی بچوکی له‌ شوینیک ببینیبا، سه‌ری خۆی بۆ شوپ ده‌کرده‌وه و تا‌کو نه‌بخواردبا نه‌ده‌پۆشت. له‌به‌ر ئه‌وه‌ نه‌مده‌وی‌را سواری سه‌ر پشته‌ی بېم، نه‌وه‌ک له‌کاتی چه‌مانه‌وه‌ی فری‌م‌داته‌ خواره‌وه.

من و عه‌لی په‌ش هیستره‌که‌مان به‌دوای خۆمان دا، به‌ره‌و سه‌نگه‌ره‌که‌ به‌پیکه‌وتین. هه‌روه‌کو وتم، سه‌نگه‌ره‌که‌ له‌سه‌ر لووتکه‌ی شاخیکی زۆر بلند بوو، بۆیه‌ تا‌گه‌یشتینه‌ ئه‌وێ، زۆر ماند و بووین.

پۆژانه به و هیستره کهل و پهل و ئاو و ئازووقه م له باره گای
سریه پیتی ده هینا بۆ سهنگه ره که مان. زۆر جاریش چهک و
تهقه مه نیمان پیتی ده گواسته وه بۆ سهنگه ره که مان.

له و سهنگه ره زۆر بیتزار بووم، وێپای ماندوو بوونه که ی، زۆربه ی
شه وان پێشمه رگه به سهریان داده داین و تهقه یان لێده کردین.
ئه و پێشمه رگانه ی که شه وان تهقه یان لێده کردین، بادینی
بوون، بۆیه که ده مانزانی له شیوه زاری سۆزانی تێناگهن، به
زمانی عه ره بی ده نگمان ده دان، پیمان ده وتن (ئیمه ش وه کو
ئیه کو ردین، تهقه مان لیمه کهن).

ئیتیر ئه وه بوو، تهقه یان لێ نه ده کردین و به پیتی خۆیان
ده پۆیشن، ئیمه ش به بی ترس ئیشکگری به که مان ده کرد.
زۆربه ی شه وان پێش ئه وه ی بخه وین، عه لی په ش ده چه وه
ده ره وه و به دهنگی به رز به عه ره بیکی شپ هاواری ده کرد
(پێشمه رگه، پێشمه رگه، تعال اخذ ئنین کو ردی و ثلاث عرب
و روح). سه ربازه عه ره به کان باوه پیان ده کرد، وایان ده زانی
پێشمه رگه هاتۆته سه رمان، بۆیه پێش ئه وه ی بخه ون، له ترسان
چه واره وه ره ی سهنگه ره که یان به سه رده کرده وه، ئینجا ده خه وتن.
نزیکه ی مانگیک له و سهنگه ره مامه وه، پۆژیک له سه ر شاخ
هاتمه خواره وه، چه ومه لای ئامیر سریه، چه که که م ئار بی
که ی بوو، له شانی خۆم کرده وه و له سه ر میزه که ی ئه وم
دانا و پیموت: گه ورم ئه وه چه که که م، هاوه نه که ش له نا و
سهنگه ر به جیم هیشتوه، زۆر بیتزار بووم ئه وه نه ده ی پۆژانه به و
هیستره چه مووشه شتم پێ بگوازنه وه و شه وانیش تاکو به یانی
ئیشکگریم پێکه ن. هیچی تر سه ربازی نا که م و ده پۆمه وه.

ئامیر وتی: بۆ کوێ ده پۆی؟

وتم: بۆ ماله وه.

که نه مه م وت، ئامير به توو په بيبه وه وتی (لیش هذا امر لو تمر؟ الک جب).

منیش عه ره بيم باش نه ده زانی، وتم توش چه پ.

که نه وه م پيوت، سه ری خو ی له قاند وتی: نه گه ر زیاتر زماند ریژی بگیت، ده تننیرمه سه نگره کانی ناو موعاره زه ی ئیرانی (مه به سستی جه ماعه تی عه بدولپه حمان قاسملق بوو). وتم: هر شوینیک بیت، له و سه نگره ی ئیستا باستره .

ئیتړ نه وه بوو منی نارده سه نگره یگ له نزیك سه نگره کانی پارتی دیموکراتی ئیرانی له ناوچه ی کونه کوتر و ئیلزه . گه پامه وه سه نگره که ی خو مان، له سه ر شاخی کورته ک، یاتاغه کانی خو م له هیستره که بار کرد و هاتمه خواره وه بو نه و سه نگره ی که بوی گواسترابوومه وه . که گه یستمه جی، چوومه ناو جه ماعه تی حیزبی دیموکرات، نه وان فروشگایه کی خنجیلان یان له ناو توردوگا که ی خو یان مه بوو، هه ندیک شیرینه مه نی و خواردنم کپی و گه پامه وه .

له گه پانه وه مدا، که گه یستمه نزیك سه نگره که، ئامیر سربه که مان نه قیب له فته له پیش سه نگره که وه ستابوو، که لیی نزیك بوومه وه، وتی: له کوئی بوویت؟

منیش وتم: چوومه فروشگای حیزبی دیموکرات، هه ندیک شتم بوخو م کپی.

وتی: چو ن ده بئ بجیته لای جه ماعه تی موعاره زه ؟

سه ر یازیکم له گه ل بوو، ناوی عوسمان بوو، نه و له سه ر داوای من له گه لم هاتبووه فروشگا، هیچی شی نه کړیوو، وتی: گه وره م منیش له گه لی بووم .

ئامیر سربه وتی: نه مجاره سزاتان ناده م، هه ردووکتان به پاکردن برؤنه سه ر نه و گرده، دوایش هه ر به پاکردن وهر نه خواره وه .

منیش وتم: گه وره من ناتوانم به پاگردن بيمه خواره وه، نه وهك شوينتيكم بشكيت، ده كړي به خشخشوك بيمه خواره وه؟ به پيكنه نينه وه وتي: نا ده تواني.

من و عوسمان به پاگردن چوپينه سهر گرده كه و دواييش به خشخشوكي هاتينه خواره وه و چوپينه سهنگره كه مان.

ئو سهنگره به ئيمه وه نو كه سي تياوو. بي كه ي سييگمان له سهر سهنگره كه دانابوو، له گه ل هاوه نيكي شست مليمي، هه روه ها ناربيي كه ي و قازيفه و چهند كلاشينكوفيكيشمان هه بوو. ناميري په بيه كه مان نا ئيب زابت عه بد جبوري خه لك ي شاري موسل بوو.

له سهنگره كه مان، ته له فونتيگمان لاسوو، به هندر ئيشي ده كړد. پوژتيك ته له فون كرا، منيش هه لمگرت، ئو كه سي ته له فوني ده كړد، وتي (سيانزه...سيانزه) منيش وه لامم دايه وه وتم (به لئ) وتي (ئوتومبيلتيك به سه رپيچي هاتوه، له سهنگره كه ي ئيوه نزيك بوته وه، برون بيگرن).

منيش كلاشينكوفه كه م به شانم وه كرد و به پاگردن له سهر شاخه كه چوممه خواره وه. جيبتيكم بيني پاوه ستابوو، پياوړيكي لئ دابه زي، دوو كه سي له گه لدا بوو، جلي كوردبيان له بهر بوو، نه مزاني ئه وان جاشن.

وامزاني ئه وكه سي له گه ل ئه وان، كورده، بويه به زماني كوردي پيموت: زه حمه ت نه بئ بگه رپوه، ئيره ناوچه يه كي سه ربازييه، هاتوچوكردن تيايدا قه ده غيه.

ئو ویش وتي: كوپي خوم من ئه فسه ري هه والگريم، به كار هاتووين، ده ورپه يه كمان لي ره هه يه.

منیش وتم: پيز له قسه كه م بگره، پيت ده ليم بگه رپوه ئو شوينه ي كه لي ي هاتووي ده نا خوم ده زانم چيتان لي ده كه م.

ئەویش بە زمانى عەرەبى ھەمان قسەى پېشووئى دووبارە
کردەوہ .

منیش ھەر وامزانى كوردە و بە ئەنقەست خوئى كردۆتە
عەرەب و دەپەوئى فریوم بدات .

كلاشینكۆفەكەم سواركرد و لەكەم ئاراستەى ئەو كرد و پېم
وت: ئەگەر ھەر ئېستا ئێرە بەجئى نەھىلئیت و نەگەپئیتەوہ،
یەك مەخزەن فیشەكت لئى بەتال دەكەم .

كە وام وت، ناسنامەكەى لە گىرفانى دەرھێنا وتى: من عەمىدى
ھەوالگىم .

منیش وتم: شتى وا ناخوات دەبئى بگەپئیتە دواوہ .

پاش ئەوہى ناسنامەكەيم بينى، لەبىرى خۆمدا وتم (من
بەھەلەدا چووبووم كە وامزانى ئەو دوو كوردەى لەگەلیدان،
جاشن، دیارە ئەوانە پېشمەرگەن و بەدیل گىراون)، پووم تێكردن
و پېم وتن: ئەگەر ئێوہ پېشمەرگەن و گىراون، دەتوانن خۆتان
پزگار بكەن و پاكەن، تەقە لە ئێوہ ناكەم .

كە وام وت، سەرى خۆيان شۆپ كرد و ھىچ قسەى كیان نەكرد .

عەمىدى ھەوالگىيەكە، كە زانى پێگایان پێنادەم، بەتووپەى
پێى وتم، ئێمە وا دەگەپئینە دواوہ، بەلام خۆم دەزانم چیت
بەسەردینم، دەتسووتینم .

منیش وتم: ھەر چیت لەدەست دئت بىكە، من فەرمانم
پێگراوہ كە نەھىلئەم لێرەوہ تێپەرن .

سواری جێبەكیان بوون و گەرانە دواوہ . دواى ئەوان، منیش
گەپاموہ شوئىنى خۆم .

دواى تۆزىك، جارىكى تر تەلەفۆنیان بوو كردینەوہ، كە
ھەلمگرت، ئامیر فەوج لەسەر خەت بوو پێى وتم: ئەو كەسە
ئەفسەرى ھەوالگىرى بووہ، بۆچى پێگات پێى نەدواوہ بپوات؟

به توپره یی وتی: تۆ کاریکی زۆر خراپت کردوو، ئه و به کاریکی زۆر گرینگ هاتبوو ناوچه که، تۆ کاره کهت لییان تیک داوه. ئیستا شه وه و کاته که ی درهنگه، به یانی وه ره خواره وه بۆلام له باره گای فهوج، قسه ت له گه ل ده که م.

ئیترا نه وه بوو، به یانی چوومه باره گای فهوج، بۆ لای ئامیر فهوج عه قید سه لیم تاریق. خۆم پیشکه شی کرد وتم: من سه ربازم له سریه ی پینج.

وتی: تۆ خه لکی کوئی؟

وتم: من کوردم، خه لکی شاری هه ولیرم.

وتی: بۆی موخه پییم؟!

وتم: بۆچی وا بۆیم؟

وتی: ئه ی بۆچی نه تهیشت ئه و نه فسه ره به سه ر شاخه که بکه ویت و تیپه پیت، له کاتی که ناسنامه ی خۆی پیشانت داوه و پپی وتووی عه میدی هه والگیریم؟!

منیش وتم: من له خۆمه وه نه هاتومه ته خواره وه، له باره گای سریه ته له فۆنم بۆکرا، پپیان وتم (ئوتومبیلێک له خواره وه یه، برۆ پێگای لیبگره و مه هیله تیپه پیت). من به ئاره زووی خۆم ئه وه م نه کردوو به لکو فره مانی ئیوه م جیبه جیکردوو. له سه ر ئیوه خۆشی له من توپه کرد و وتی: وا ده گه پیمه وه شوینی خۆم، خۆت و ئامیر سریه و ئامیر فهوجه کهت به یه که وه ده سووتینم. منیش پی موت (من بسووتینیت قه یناکات، به لام ئامیر سریه و ئامیر فهوجه که م چۆن به که سیکی وه کو تۆ ده سووتی؟!).

که ئه مه م وت، هیمن بۆوه و به پیکه نینه وه وتی: (واته وای پیوتی؟ خوا ئاگادارت بیت، تۆ پیاویکی مه ردیت، بکه پێوه سه نگه ره که ی خۆت). خوا به زه یی پیم هاته وه، ئه مجاره ش له سزا پزگارم بوو.

سوپای عیراق ماوهی چند مانگیک بوو کویتی گرتبوو،
بارودخمان زور خراپ بوو، وه کو جاران بایه خیابان پیمان
نه ده دا، خواردنیشمان زور کم بیووه، هندیک جار ئه و بره
ئازووقه یه ده درایه ئیعاشه ی سربه که مان بهشی نه ده کردین و
به بی خواردن ده ماینه وه .

پوژیک له گه ل چند سهربازیکی سه نگره که مان دابه زین، چووینه
دارستانه که ی ناوچه ی کونه کوتر. من چه کی ئار بی که یم پی
بوو، له پهنای داره کان تارماییکی گه وره م بین، چه که کم
سوارکرد و فیشه کی کم تپی گرت، دوو که س له پهنای داره که
هاتنه دهره وه و دهستی خویان بهرز کرده وه، وتیان ئیمه دیلی
توین .

منیش وتم: دیلی چی، من تارماییکم له پهنای ئه و دارانه
بین، وامزانی دپندهن بویه ته قم لیکردن، نه مزانی ئیوهن،
ده نا چون ته قم لیده کردن!

وتیان: شتی وا نییه، ده بی له گه ل خوت بمانبهیت و پادهستی
ئامری خۆتمان بکهیت .

منیش وتم: ئیوه پیشمه رگه ن، بپۆن، تووشی به لایه کم مه که ن .
ئه وان هه ر سووربوون له سه ر ئه وه ی بیانگرم و پادهستیان
بکه مه وه . منیش دابوومه لامل و به گویم نه کردن .
که زانیان له گه ل خۆم نایانبه م، وتیان (که واته باره گای
سربه مان پیشانده) .

منیش به دهست ئیشاره تم بو کردن، وتم ئه وه باره گای
سربه که مانه .

ئه وان به ره و باره گای سربه که مان پویشتن، منیش زور ترسام،
له دلی خۆمدا ده موت (نه گه ر ئه و پیشمه رگانه له سه ر من
شتیکیان به سه ربیت و بگترین، منیش تیده جم) .

دوای خۆرئاوایوون، له گه‌ڵ سه‌ریازه‌کان گه‌رامه‌وه باره‌گای س‌ریه، له کافت‌ریای س‌ریه دانیش‌ت‌بووین، هه‌ندیک س‌ه‌ربازی به‌ره‌گه‌ز عه‌ره‌بی فه‌سیله‌که‌شمان له‌وێ بوون. ئاو‌پ‌ر‌ک‌م بۆ پ‌ش‌ته‌وه‌ی خۆم دایه‌وه، ئه‌و دوو پ‌یاوه‌ی که له‌ناو دار‌س‌تانه‌که ته‌قه‌م لێ‌کردن، له‌پ‌شت ئێمه دانیش‌ت‌بوون. که منیان ب‌ینی ته‌ماشایه‌کی به‌ک‌تریان کرد و پ‌ی‌که‌نین.

به‌ک‌تیان وتی: کات‌یک له‌ناو دار‌س‌تانه‌که ته‌قه‌ت لێ‌کردین، وات‌زانی ئێمه پ‌ی‌شمه‌رگه‌ین وات‌رسایت، نه‌ت‌زانی ئێمه کارمه‌ندی ده‌زگای هه‌وال‌گری س‌ه‌ربازین؟

منیش له‌ترسان حاشام لێ‌کرد وتم: من ئێوه مه‌بینیوه و ناشتان ناسم.

وتی: پ‌ی‌ویست ناکات حاشای لێ‌که‌یت، ئه‌وه تۆ بوویت، چه‌ک‌یکی ئار بی که‌یت پ‌ی بوو، نیشانه‌ت له‌ کۆتری ک‌ت‌وی ده‌گرت.

منیش هه‌ر ئینکارم کرد، وتم: له‌وانه‌یه که‌سیکی تر‌تان ب‌ینی‌پ‌یت شیوه‌ی له‌ من چو‌پ‌ی‌یت. ئه‌گه‌ر من بووما هه‌ردوکتانم ده‌گرت و پا‌ده‌ستی س‌ریه‌م ده‌کردن.

پ‌یاوه‌کان که زانیان له‌ترسان ئینکار ده‌که‌م، ته‌ماشایه‌کی به‌ک‌تریان کرد وتیان: له‌وانه‌یه ئێمه هه‌له‌بین. باش بوو له‌و به‌لایه‌ش پ‌زگام بوو.

ئه‌فسه‌رێکمان هه‌بوو، دوو ئه‌ست‌یره‌ی له‌سه‌ر شان بوو، ناوی عه‌بد عۆن بوو، زۆر حه‌زی له‌ س‌زادانی ئێمه بوو، له‌خوا‌ی ده‌ویست ب‌چو‌و‌ک‌ترین س‌ه‌رپ‌چ‌یمان لێ ب‌ینی تا‌کو س‌زمان بدات.

پ‌و‌ژ‌یک ده‌گه‌رامه‌وه بۆ باره‌گای س‌ریه‌که‌مان، چه‌کی ئار بی که‌م پ‌ی‌بوو، له‌گه‌ڵ پ‌ینج مه‌خزه‌نی فیشه‌ک. منی پا‌گرت و

تەماشایەکی مەخزەنی فیشەکەکانی کرد، ھەر مەخزەنێک سی و نۆ فیشەکی تێدا بوو. وتی: بۆچی پێنج فیشەکت ناتەواوە؟ وتم: گەرەم ئەو پێنج فیشەکەم لەناو جوعبەیی مەخزەنەکان داناو. وتی: بۆچی واتکردووە؟ وتم: بەو شتێوەیە باشترە، لەکاتی تەقەکردن فیشەکەکان گیرنا بن.

کە ئەمەم وت، وتی: ئافەرین، تۆ زۆر ئازا و بویڕ دیاریت، سواری سەیارەکە ببە با من بنگەینمە جێ.

منیش وتم: گەرەم حەزدەکەم بە پێ بڕۆم.

باش بوو لە دەست مولازم عەبد عۆنیش پزگارم بوو.

ماوەیەکی زۆر لە ناوچەی ئێلێز ماینەو، شەوان لەگەڵ ئامیر فەسێلەکەمان بۆ کەمین دەردەچووین. جموجوولی پێشمەرگەش لەو ماوەیەدا زیادی کردبوو، بۆیە دەترساین نەوێک شەوێک لەناکاو بەسەرمان دا بدەن.

پۆتیک بە ئیجازە دا بەزیم و چوومە قەزای پانیە، بۆ مائی خوشکم. زاواکەمان پەفیق حیزبی بوو لە فرقی حیزبی بەعس. باسی شوێنەکی خۆم بۆی کرد، داوام لێیکرد، واسیدەیهکم بۆ بکات، لە سێ ئاگیان لێم بێت. منی لەگەڵ خۆی بردە بارەگای حیزب، منی ناساند بە کەسێک ناوی فەتاح بوو، خەڵکی شاری پومادی بوو، لەگەڵ زاواکەمان بەیەکەوێک لەو بارەگایە پەفیق حیزبی بوون. پێی وت (ئەگەر ئەفسەرێک لە وەحەدەکەمان دەناسیت، شتێکم بۆ بکات). ئەویش وتی: خوشبەختانە ئامیر فەوجەکەتان دەناسم، خەڵکی یەک ناوچەین.

ئێتر ئەوەبوو کاغەزێکی بۆ ئامیر فەوجەکەمان دامی و وتی: هیچ خەمت نەبێ، ھەرکاتێک ئامیر فەوجەکەتان ئەو کاغەزە

منی پیگه‌یشت، حیسابی کوپی منت بۆ ده‌کات و ناگای لیت ده‌بیئت.

دوای نه‌وه‌ی ماوه‌ی ئیجازه‌که‌م ته‌واو بوو، له‌ گه‌رانه‌وه‌م، چوومه‌ باره‌گای فه‌وج و کاغه‌زه‌که‌م به‌ موراسیلی ئامیر بۆی ناردە ژوو‌ره‌وه‌ . دوای توژی‌ک بانگی کردم و هه‌فته‌یه‌ک ئیجازه‌ی بۆ نووسیم و پێی وتم (هه‌رکاتی‌ک ویستت دابه‌زیت، وه‌ره‌ لای من ئیجازه‌ت ده‌ده‌م).

به‌م شتیه‌یه‌، پارووم که‌وته‌ ناو پۆن و له‌ نه‌فسه‌ره‌کانی سهریه‌که‌مان بێ منته‌ بووم، هه‌رجاری‌ک بێزار بوومایه‌ ده‌چوومه‌ لای ئامیر فه‌وج و داوای ئیجازه‌م لێی ده‌کرد.

جاری‌ک من و سه‌ربازی‌ک ناوی هادی بوو، له‌ناو سه‌نگه‌ره‌که‌ی خۆمان بووین، گوێمان له‌ ده‌نگی هه‌ندی‌ک گولله‌ بوو، به‌ ئاراسته‌ی سه‌نگه‌ره‌که‌ی ئێمه‌ ده‌هاتن. هادیش به‌ منی وت: تو چه‌کی ئار بی که‌یت پێیه‌، ته‌قه‌ بکه‌، پێده‌چی نه‌وانه‌ پێشمه‌رگه‌بن، ده‌یان‌ه‌وێ به‌سه‌رمان دابه‌دن.

منیش به‌قه‌سێ ئه‌وم نه‌کرد و هیچ ته‌قه‌م نه‌کرد. هادی به‌ کلاشینکۆفه‌که‌ی خۆی سێ فیشه‌کی ئاراسته‌ی شوینی ته‌قه‌کردنه‌که‌ کرد. هه‌ر ئه‌وکات، سه‌ربازی‌که‌مان له‌ ده‌ره‌وه‌ی سه‌نگه‌ره‌که‌ بوو، به‌ پاکردن هاته‌ لام وتی: ته‌قه‌ بکه‌ موخه‌پێب به‌سه‌ریان داداوین؟

منیش به‌قه‌سێ ئه‌ویشم نه‌کرد، هیچ ته‌قه‌م نه‌کرد. ئه‌ویش ته‌له‌فۆنی له‌گه‌ڵ ئامیر فه‌سیل کردو شکایه‌تی لێکردم. ئامیر فه‌سیل هه‌ر به‌ ته‌له‌فۆنه‌که‌ قسه‌ی له‌گه‌ڵک رد‌م وتی: ئێستا کاته‌که‌ی دره‌نگه‌، به‌لام به‌یان‌ی زوو وه‌ره‌ باره‌گای سهریه‌، لێپرسینه‌وت له‌گه‌ڵ ده‌که‌م.

ئێتر ئه‌وه‌بوو، به‌یان‌ی له‌گه‌ڵ زیلی قسه‌ه‌ پۆیشتم بۆ باره‌گای

سریه که مان، له فهوجی شەش له دۆلی شەهیدان، له نزیک
سەنگەسەر. مولاژم ستارم لەوئ بێنی، وتی بۆچی هاتووی؟
وتم: ئامیر فەسیڵ بانگی کردووم نازانم نیازی چییە.

ئیمە لەو قسانەدا بووین، ئامیر فەسیڵ منی بێنی، وتی:
ئەو بۆچی یاتاغت لەگەڵ خۆت نەهێناوه، تۆ دوینێ تهقەت
له موخەپییەکان نەکردووه، دەبێ سزا بدرییت.

منیش وتم: کەس ناتوانی من سزا بدات. وتی: بڕۆ لای ئامیر
سریه، ئەوجا دەبیینی چۆن سزات دەدات.

منیش چوویم لای ئامیر سریه سلۆم کرد و خۆم پێشکەشکرد.
هەرچەند عەرەبیەکم زۆر باش نەبوو، بەلام کە دیقەتم دا
نیازی خراپ بوو، دەیویست سزام بدات. وتم: گەرەم باش
عەرەبی نازانم.

وتی: چۆن شتی وا دەبێ. تۆ خەریجیت، ئەی چۆن بڕوانامەت
وەرگرتووه؟

منیش وتم: تۆزێکی لێدەزانم بەلام لەوانەیە قسەکانم تێکەڵ و
پێکەڵ بکەم. داوا دەکەم کە سێکم بۆ بانگ بکەیت قسەکانم
بۆ وەرگیرێت.

کە ئەمەم وت، وتی: سویند دەخۆم تۆ موخەپیییت.

منیش وتم: ئەگەر من موخەپیب بام، سەدام حوسێن منی
نەدەناردە ئێرە خزمەت بکەم.

کە ئەمەم وت، کەمێک بێدەنگ بوو، دوایی وتی: ئەی بۆچی
تهقەت نەکرد؟

وتم: گەرەم من گویم له دەنگی هیچ تهقەیهک نەبووه، ئەو
سەربازەش کە پێی وتم موخەپیب بەسەریان داداوین تهقە
بکە، درۆزنە، بە درۆزنی سریه ی پێنج ناوی دەرکردووه.
وتی: ئەگەر وانهییت؟

وتم: له هر سه رباژیکي سريه که مان ده پرسیت بپرسه، نه گهر وانه بوو، ناماده م بۆ هه موو سزايه ک.

که نه مه م وت، پووی له عه ريف فه سيله که مان کرد، پتي وت: پاسته نه و سه رباژه به درۆزنی سريه ناوی ده رکردوه؟ نه ویش وتی: نه وه پاسته، نه و درۆزنیکی بئ وینه یه .

که نامیر سريه نه مه ی گوئ لیبوو، وتی: گريمان نه و که سيکی درۆزنه، به لام بۆچی تۆ ته قهت نه کرد؟

منیش وتم: له بهر نه وه ی من گویم له هيج ته قهیه ک نه بوو، به قسه ی نه ویشم نه کرد، چونکه که سيکی درۆزنه . نه مه م وت، ئینجا به پنگه نینه وه پیموت، گه وره م من خه لکی شاری هه ولیرم، له گه ل تۆ خزمین، که چی تۆ ده ته وئ سزام بدهیت؟ نه ویش وتی: بۆ خاتری خوا، ئیمه له کوئ و هه ولیر له کوئ!

منیش وتم: به خوا خزمین، به لام دیاره تۆ ناته وئ نه وه بزانیست .

وتی: بۆم باسکه، بزانه م چۆن تۆ خزمی منی .

وتم: ئیمه له گه ل په فیه قه تاح دلیمی زۆر نزیکی.

وتی: مه به ستت په فیه قه تاح په زووقیه ؟ وتم: به لئ .

وتی: نه و ئیستا له کوئیه ؟

وتم: له گه ل زاواکه مان نه ندایم فرقه ی حیزبی به عسه له شاری پانیه .

که نه مه ی گوئ لیبوو، هه ستایه سه رپئ، باوه شی پئداکردم و ماچی کردم . نامه یه کی بۆی نووسی و دایه دهستم، وتی: حه وت پۆژ ئیجازه ت ده ده من، هه ر ئیستا برۆ لای، نه م نامه یه ی منی بۆبیه .

که نامیر فه سيل نه مه ی گوئ لیبوو، پووی تی کردم و به

پیکه نینه وه وتی: چیت دهوئ له جیاتی سزابدرییت، وا ئیجازه ی
حه فته یه کیشست وه رگرت.

ئیر نه وه بوو هاتمه وه رانیه، نامه کهم گه یانده دهست ره فیه
فه تاح. ئه ویش به دهوری خوئی نامه یه کی بو له قانیید فرقه ی
بیست و چوار وه رگرت بو ئامیر فه وجه که مان، وتی: ئه م
نامه یه ش بو ئامیر فه وجه که تان عه قید عه بد عۆن بیه، با
زیاتر ئاگادارت بیست.

که نامه کهم بو ئامیر فه وچ برد، سه ری سوپما، وتی: تو
چۆن قانیید فرقه ده ناسیت؟

وتم: هاوپی زاواکه مه، زۆربه ی پۆژان به یه که وهن.

زۆر پیزی لیگرتم وتی: جاریکی تریش پیم وتبووی، هه رکاتییک
ئیجازه ت پیویست بوو، مه چۆ بۆلای کهس، پاسته وخۆ وه ره
لای من.

هه ر ئه و کاته نموزه جیکی ئیجازه ی له چه که مه که ی خوئی
ده ره میناویه ک هه فته ئیجازه ی دامی و پیی وتم: ئاگاداری
سریه که تان بکه وه، ئینجا دابه زه و سللوی منیش بکه یه نه
ره فیه فیه تاح و قانیید فرقه و زاواکه تان.

که گه پامه وه سریه که مان، چومه لای ئامیر سریه و ئیجازه که م
پیشان دا، وتم قانیید فرقه هه وت پۆژ ئیجازه ی پیداویم.

ئامیر سریه که مان که چاوی به ئیجا که م که وت، به سه رسوپمانه وه
وتی: تو چۆن به سه ر مندا پاز ده دهیت و ده چیه لای قانیید
فرقه؟

منیش وتم: جا تو چیت، ئه وه ته له فۆنت له به رده مدایه،
ده توانی ته له فۆنی بو بکه ییت و پیی بلئییت بۆچی ئیجازه ت
داوه تی.

به هه رحال، چومه رانیه، شه ویک له مالی خوشکم مامه وه،

دوایی گه پامه وه شاری هه ولێرو چوومه ماله وه. دوای ته واویونی
نیجازه که شم گه پامه وه سریه که مان و چوومه وه سهنگه ره که ی
خۆم. زۆر ده ترسام، نه وه که نامیر سریه رقم لی هه لېگریت و
کێشه م بۆ دروستکات.

ئێواره یه که ته له فۆنی بۆکردم، وتی: هه ر ئیستا دابه زه و وه ره
لای من.

منیش وتم: گه وره م کاته که ی درهنگه، زۆری نه ماوه پۆژ ئاوابیت،
به یانی دیمه لات.

وتی: من پیت ده لیم دابه زه، یانی دابه زه.

وتم: گه وره م تاریکیم به سه ردا دیت، پنگایه که شمان به
مه ترسیه.

وتی: ئیستا سه ربازیکت له گه ل هێستریک بۆ ده نیرم، له گه ل
ئه و وه ره.

وتم: ئه گه ر وابیت باشه.

ئیترا نه وه بوو، سه ربازیک ی له گه ل هێستریک بۆ ناردم، منیش
له گه ل ئه و به سواری هێستره که چوومه لای.

نامیر سریه خۆی لی تووپه کردم وتی: ئه وه بۆچی
موناقه شه م له گه ل ده که یه، که پیت ده لیم دابه زه ده بی تو
دابه زیت و قسه ی زیاده که یه. ئه مشه و له باره گای سریه
پاسه وانی بکه و مه گه پپوه سهنگه ره که ی خۆت.

منیش له دلی خۆمدا وتم (دیاره ئه و سه گبابه ده یه وئ
تۆ له م لێبکاته وه و سزام بدات، بۆیه منی هیناوه ته خواره وه).

به لام وا ده رنه چوو، بۆ به رژه وه ندیی من ئه وه ی کردبوو. چونکه
هه ر ئه و شه وه پێشمه رگه به سه ر سهنگه ره که ی ئیمه یان
دادابوو. هه رچه ند که س نه کوژابوو، به لام زیانیکی زۆر به ر
سهنگه ره که مان که وتبوو.

بەم شىۋەيە، ئەو نامەيەى كە بۆ قانئىد فرقەم ھىنابوو، زۆر سوودم لىى بىنى. ئامىر سريەش بوو ھاوپىم و ھەتا لەو سريەيە مامو، ھىچ نەيدەناردمە كەمىن و زۆر ئاگاي لىم دەبوو.

دواى ماوہيەك، ئامىر سريەكە مان گويىزايەو بۆ وەحدەيەكى تر و ئەفسەريكى تر ھاتە شوپنى، خەلكى ديوانىيە بوو، ئەفسەريكى كوردىش لەگەل ئەو ھات بوو جىگرى. ئەو پۆزەى لە سريەكە مان دەستبەكار بوو، تەلەفۆنى يۆكردم، وتى: دابەزە، وەرە لاي من.

منىش كە ھاتمە خوارەو و چوومە لاي، مولازم عەلى و ھەوت سەربازى سريەكە مانى لەلا بوو. پووى تىكرم وتى: ئەمشەو ئىو بە كەمىن دەرەچن. ھەوالمان لە ھەوالگرى سەربازى بۆ ھاتوو، ئەمشەو مەفرەزەيەكى پىشمەرگە لەگەل قاچاغچىيەكان دادەبەزن. بەسەريان دابەدن، لىمەگەپىن كەسيان دەرەبەزن. منىش وتم: گەورەم ئەگەر ئەوان دابەزن، بەكۆمەل دادەبەزن، بەم ژمارە كەمە، ئىمە دەرەقەتيان نايەين، باشتەرە پووبەپوويان نەبىنەو و ماوہيان بەدەين بپۆن.

وتى: شتى وا چۆن دەبى، ئىو دابەشبن بۆ دوو گروپ، كە ئەوانتان بىنى، دەنگيان بەدن ئەگەر خويان بەدەستەو نەدا، تەقەيان لىبەكەن و تەفروتوونايان بکەن.

ئىتر ئەو بوو، ئىمە چووينە نزيك سەنگەرەكانى خۆمان و دابەش بووين بۆ دوو گروپ. دەرەنگى شەو گويىمان لە تەپەى پىى قاچاغچىيەكان بوو، ئىمە چەكەكانمان سوار كوردبوو، لە ھالەتى ئامادەباشيدا بووين. دواى تۆزىك، دوو قاچاغچى لەگەل دوو ھىستەر لە دوورەو بەديار كەوتن، ھىستان ئەو ئەفسەرەى ئاميرى دەوريەكە مان بوو، فەرمانى تەقەكردنى پىنەكردبووين، بەلام كاتىك

قاچاخچیه‌کان لیتمان نزیک بوونه‌وه، سه‌ربازیکی ئیزدیمان له‌گه‌ڵ بوو، ناوی خودی‌ده بوو، چه‌کێکی سه‌مینۆفی له‌ده‌ست بوو، پووی چه‌که‌که‌ی له‌یه‌کێک له‌قاچاخچیانە کرد، سێ گولله‌ی لێدا و خستییه‌ خواره‌وه .

قاچاخچیه‌که‌ی تریش له‌ترسان وره‌ی به‌ردا، نه‌یتوانی پابکات، ئه‌ویشی گرت. هه‌ستهره‌کانیش له‌گه‌ڵ ده‌نگی ته‌قه‌کان په‌وینه‌وه و بۆ دواوه‌ گه‌پانه‌وه .

که پۆمه‌لات، گه‌پانه‌وه باره‌گای سهریه‌که‌مان و قاچاخچیه‌که‌شمان به‌پیش خۆمان دا و بردمانه‌ لای ئامیری سهریه .

قاچاخچیه‌که‌که‌سه‌یکێ ئێرانی بوو، ئه‌وی به‌دیل گرت و به‌ ئیمه‌شی وت: هه‌ر ئیستا بگه‌پینه‌وه ئه‌و شوینه‌ی که قاچاخچیه‌که‌ی تران لێی کوشتووه، له‌ شوینی پووداوه‌که چالێک هه‌لکه‌نن و ته‌رمی ئه‌و قاچاخچیه‌ی له‌ناو بنێژن و شوینه‌که‌شی به‌نیشان بکه‌ن.

ئیمه‌ش چوینه‌ شوینی پووداوه‌که، له‌ وادی ئه‌لمه‌وت، ناوی زارگه‌لی به‌ویدا ده‌هات، خاکه‌که‌ی زۆر نه‌رم بوو. له‌وێ گۆرمان بۆی لێداو له‌ناوی نێژتمان و دواپیش به‌ نیشانمانکرد و گه‌پانه‌وه شوینی خۆمان.

ئامیری سهریه ده‌ستخۆشی لێکردین و پرسی که‌ کێ قاچاخچیه‌که‌ی کوشتووه ؟

خودی‌ده وتی: گه‌وره‌م من کوشتوومه .

ئامیر سهریه ده‌ستی خودی‌ده‌ی گۆشی و پێی وت: ئافه‌رین.

دواپی پووی له‌من کردو پێی وتم: هه‌ندێک سه‌ربازی مغاویری لیوای هه‌شتاو یه‌ک له‌گه‌ڵ چه‌ند که‌سه‌یک به‌ میوانی هاتوونه‌ته سهریه‌که‌مان، ئه‌مه‌وه له‌گه‌ڵیان بپۆ بۆ سه‌ر شاخ، له‌ سه‌ره‌وه‌ی سه‌نگه‌ره‌کانی ئێوه، شوینی‌ک هه‌یه، ئه‌وان هاتوون ئه‌وێ به‌سه‌رده‌که‌نه‌وه .

ئەو بوو، منىش لەگەڵيان پۆشتم، كە گەيشتە جى، ئەو
ئەفسەرەى لەگەڵيان بوو، پىزى كردن و ناوى خويندەو،
يەككە لەو سەربازانە ديار نەبوو.

گەپاينە خوارەو، ئەفسەرەكە تەلەفۆنى لەگەڵ بارەگای فیرقە
كرد، پى و تن كە يەككە لە سەربازەكانى ديار نەماو،
لەوانە يە پاىكردبىت.

پىيانوت (دەبى بگەپىتەو شوپى خۆتان و بەوردى ئەو
شوپى بپشكن، لەوانە يە شتىكى بەسەرھاتبىت).

كە گەپاينەو شوپى خۆمان، كاتىك لەناو دارستانەكە بەلايت
بەدواى ئەو سەربازە دەگەپاين، بينيمان كوژراو و ناو زگىشى
دەرھاتوو و چەكەكەشى شكاو و لەلای تەرمەكەى فېرداوە.
ئەفسەرەكە وتى: ديارە پىشمەرگە ئەويان كوشتوو؟

منىش وتم: نەخىر گەرەم، پىشمەرگە كارى وا درپدانە ناكات،
ئىرە ورجىكى زۆرى لىپە، ديارە ورج بە چەپەلۆكەكانى وركى
درپاندوو و چەكەكەشى شكاندوو.

تاكو گەيشتە خوارەو، دوو سەربازى تریشان لى و ن بوو.

كە گەيشتەو بارەگای سىرە، ئەفسەرەكە ئاگادارى فیرقەى
كردەو بۆ پووداوەكە. فیرقەش ھەر بەو شەو ھىزىكى
زۆرى ھىنا، ئىمەش لەگەڵيان چووين بۆ شوپى پووداوەكە،
كوپتەرىش لەگەڵمان ھەستا.

ئەو ھىزەى لەگەڵمان ھاتن، زۆر بە وردى ئەو ناوچەيان
پشكنى. ئەشكەوتىكمان دۆزىيەو، برىكى زۆر كارتۆنى جگەرەى
لېبوو، وا پىدەچوو، كە شوپى قاچاخچىيەكان بىت. بەلام
كەسمان لەوئى نەبينى، ئەو دوو سەربازەش كە و ن بووبوون،
نەماندۆزىنەو و بى سەرشوین مانەو.

كە گەپاينەو، ئامىرى سىرە، ھەندىك پاكەتە جگەرەى داہە

ههريه کيک له ئيمه و کارتۆنه کانی تريشی بۆخۆی گيڤايه وه .
دواي ماوهيهک، سريه کهی ئيمه يان گواسته وه بۆ کویت . من و
ههشت سهريازی تريشيان له گهڵ ئەفسهريک نارده گردی کۆزهر
له نزیک چۆمان . که گهيشينه ئەوئ، ئەفسهريه که پيی وتين:
دهبئ ليره سهنگهريک دروستبکهين، له مهودوا ئەرکمان ليره
دهبيت .

ههريه وه شهوه دوو خيمه مان ههڵدا، پهکيک بۆ ئەو ئەفسهري
له گهڵمان بوو، ئەوی تريش بۆ ئيمه . ههروهها سهنگهريکيشمان
به بهردی شاخ دروستکرد و سهريشيمان به چينکۆ گرت .
ئەو شوينهی ئيمه ی لیبووین، جگه له سهنگهريه کهی ئيمه، ههچ
سهنگهريکی تري سهريازی لئ نه بوو .

زۆر ماندووبووین، له سهريمانيش وه کو کيچ دهلهريزين . زۆريش
خهومان دههات، بۆيه، ئەو شهوه واجيمان پينهگيرا، چووينه
ناو خيمه که و تاكو به يانی لئى خهوتين .

به يانی که له خهوه ستاينه وه، بينيمان ئەو ناوچهيه سپی
هه لگه پاره به بهفر . به فريکی زۆری تیکردبوو، زۆر سهريه بوو،
ئاگريکمان کرده وه و خۆمان له ديار گهرم کرده وه .

پهکيکمان له گهڵ بوو، ناوی عوسمان بوو، زۆر ئازا بوو، خه لکی
حاجياوه بوو، ته ماشايه کی دهروپشتی سهنگهريه کهی کرد، وتی:
له گهڵ من وه ره، ته نه که په کی به تال له گهڵ خۆت بيتنه، هه نديک
ئه لغام له پشت سهنگهريه که مان چاندراون، دهريان دههينين،
به مهش پيگايه که مان بۆ سهري شه قامی گشتی کورت دهبيتنه وه .

به په که وه چووين، من ته نه که کم به دهسته وه گرتبوو، ئەويش
به قامه ی چه که کهی، ناوه ناوه ئەلغامیکی له زهوی دهردههينا
و دهخيسته ناو ته نه که که وه . بهو شيويه، ته نه که په ک ئەلغامان
له زهوی هه لگرتنه وه .

که گه پاینه وه لای سه نگه ره که مان، ته نه که که م به توندی به زویدا دا. نامیری په بیه که مان یه که ختی هه بوو، که چاوی به نه لغامه کان که وت، له ترسان ده رپه پی وتی: ئه وه تو چی ده که یت، نه گه ر ئه وه نه لغامانه بته قنه وه، ده مان کوژی ت. منیش وتم: با بمان کوژی ت، له کوژ ئه م پا که پا که ی سه ربازی به ده بینه وه و به یه کجاری ده حه سیینه وه.

وتی: تو که له ژیا نی خو ت بیزاریت، من مه و عم سی مندالم هه یه، نامه وی بمرم.

ماوه یه کی ژور له وی ماینه وه، شه وی که له دووره وه ناگری که مان به دی کرد. ته له فونمان بو خواره وه کرد، ناگادارمان کردنه وه که ناگری که له دووره وه به دی ده که ی ن. وتیان (ته قه تان لیده که ن؟) وتمان: نه خیر.

وتیان (که واته لی بگه پین، خو تانی پیوه خه ریک مه که ن). شه وان ژور سارد بوو، له سه رمان خه ومان لی نه ده که وت. عوسمان که سی کی به نه زمون بوو، وتی: وانا بی ت، هه رچی جلو به رگتان هه یه شه وان له به رخو تانی بکه ن، نه و جا سه رماتان نابیت، نه گینا په ق ده بنه وه.

ئیتیر نه وه بوو، له و شه وه به ولاره و امان کرد و هیچی تر سه رمان نه بووه.

دوای ماوه یه که، له وی ش ئیمه یان گواسته وه بو شویننکی تر، پییان ده وت (ئیلزه). شویننکی خو ش بوو، خیمه مان له وی هه لداو سه نگه ری که شمان دروست کرد. به فر وه کو جلۆ که ده باری. منیش ژور ماندووبووم، بویه تاقه تم نه بسو وه کو پوژانی رابردو، هیستره که له گه ل خو م بگیرم، له ژیر دار به پووه کان په لکه داری وشک و به پووی کو نی بو بدۆزمه وه و بیه وه پینم. بویه لی خه وتم، کاتی که به یانی له خه وه سه ستامه وه، بینیم

هێستره که مان له برسان و له سه‌رمان په‌ق بۆته‌وه و گیانی له‌ده‌ست داوه .

ته‌له‌فۆنم بۆ باره‌گای س‌ریه کردو پ‌یم‌راگه‌یان‌دن که ه‌یست‌ره‌که‌مان له‌سه‌رمان تۆپ‌یوه . د‌وای که‌م‌یک لیژنه‌یه‌کیان بۆ لی‌کۆلی‌نه‌وه له‌ه‌وی گیان له‌ده‌ست‌دانی نارده سه‌نگه‌ره‌که‌مان .

منیش پ‌یکه‌نیم وتم: جا ئه‌و ه‌یست‌ره زه‌غه‌له ئه‌وه‌نده ده‌ه‌ین‌یت ئ‌پ‌وه بۆی ه‌اتوون؟

یه‌ک‌یک له ئه‌ندامانی لیژنه‌که وتی: ئه‌و ه‌یست‌ره له‌سه‌ر حکومه‌ت به‌ه‌زار و پ‌ین‌ج سه‌د د‌ینه‌ره، تۆ چی ده‌ل‌ئی؟ له‌و ماوه‌یه‌دا، سه‌دام ح‌وس‌ین بی‌ره نه‌وته‌کانی کو‌یتی ته‌ق‌انده‌وه، به‌ه‌وی ئه‌وه‌وه په‌نگی ئ‌وای بارانی‌ش په‌ش ه‌ل‌گه‌پ‌ابوو، تام و بۆنی نه‌وتی لی‌ده‌ه‌ات .

د‌وای ح‌ه‌وت مانگ له‌ داگیرکردنی کو‌یت له‌لایه‌ن سو‌پای ع‌یراق‌ه‌وه، د‌وای ه‌ه‌ل‌گیرسانی شه‌پی که‌ند‌او له‌ لایه‌ن و‌لاته‌ یه‌گ‌رت‌ووه‌کانی ئه‌مریکا و ها‌وپه‌یم‌انه‌کانی که‌ سو‌پای سی و چ‌وار و‌لات به‌نا‌وی نه‌ته‌وه یه‌گ‌رت‌ووه‌کان به‌شدارییان ت‌یدا کرد، سو‌پای ع‌یراق له‌ پ‌یکه‌وتی ۱۹۹۱/۲/۲۶ له‌ کو‌یت وه‌ده‌ر ن‌را و زیانی‌کی زۆری‌ش، له‌ ن‌ی‌وان کو‌ژراو و برین‌دار به‌ر سو‌پاکه‌ی که‌وت . ته‌نانه‌ت له‌به‌ر زۆری ژماره‌ی قوربانیانی سو‌پای ع‌یراق، که‌ به‌ در‌یژایی پ‌ی‌گای ن‌ی‌وان کو‌یت و شاری به‌سه‌ره‌وه‌کو گ‌یشه‌ی دار به‌سه‌ر یه‌ک‌تر که‌له‌که‌ ب‌ی‌وون . ه‌ه‌ر بۆیه ئه‌و شه‌قامه به‌ پ‌ی‌گای مردن نا‌وی ده‌رکرد‌بوو .

ه‌ه‌ر له‌و ماوه‌یه‌دا، جاری‌کی تر س‌ریه‌که‌ی ئ‌یمه‌یان گواسته‌وه بۆ بناری چ‌یای قه‌ندیل له‌ ناوچه‌ی پشت ئ‌اشان و قرناقه . به‌ ئ‌یمه‌یان وت (پ‌و‌نه‌ سه‌ر چ‌یاکه‌ و له‌و‌ی خ‌یمه‌کانتان ه‌ل‌ده‌ن و سه‌نگه‌ر در‌وست‌بکه‌ن) .

که گه یشتینه سەر لووتکهی چیاکه، شوینه‌واری سەربازە ئێرانیه‌کان هەر له‌وێ مابوو، واپێده‌چوو که‌مێک پێش گه‌یشتنی ئێمه‌، ئه‌وان له‌و شوینه‌ کشابنه‌وه‌ . چونکه‌ هه‌شتان پشکۆی ئاگری ناو ئاگردانه‌کانیان نه‌کوژابۆوه‌ . هه‌روه‌ها قۆرییک چایه‌یان له‌سەر ئاگردانه‌که‌ به‌جێهێشتبوو، هه‌شتان هەر گه‌رم بوو .

ئێمه‌ش زۆر چه‌زمان له‌ چایه‌ بوو، له‌ به‌یانیه‌وه‌ چایه‌مان نه‌خواردبۆوه‌، شه‌کریشمان له‌لا نه‌بوو، به‌لام هه‌ندیک قه‌سه‌پمان پێ بوو، په‌رداخێک چایه‌م تێکرد و وه‌کو قه‌نداو له‌گه‌ڵ قه‌سه‌پ خواردمه‌وه‌ .

زۆر تینوومان بوو، هه‌چ ئاویشمان له‌لا نه‌بوو، هه‌ندیک به‌فرمان هه‌تئا، خستمانه‌ ناو ده‌ممان تاكو تینووێتیمان بشکێ، به‌فره‌که‌ له‌به‌ر دووکه‌ڵی بیره‌نه‌وته‌ گرگرتوه‌کانی کویت، په‌نگی په‌ش بوو بوو، هه‌روه‌ها تامی نه‌وتی لێده‌هات .

هه‌رچۆنیک بێت، له‌ تینووێتیان هه‌ندیکم هەر لێی خوارد، هه‌رچه‌ند قورگی گرتم و زمانیشم له‌گه‌ڵی زوورایه‌وه‌ .
ئامیر فه‌سیله‌که‌مان ئێمه‌ی به‌سەر ئه‌و سه‌نگه‌را نه‌ دابه‌شکرد، که‌ سوپای ئێرانی له‌دوای خۆیان به‌جێیان هه‌یشتبوون .

یه‌کێک له‌ سەربازەکان، ئیشاره‌تی بۆ یه‌کێک له‌ سه‌نگه‌ره‌کان کرد، وتی: ئه‌م سه‌نگه‌ره‌ جنۆکه‌ی تیا به‌ . من زۆر جار له‌ مندالییه‌وه‌ گوێم له‌م قسانه‌ بووه‌، به‌لام هه‌رگیز باوه‌پم پێی نه‌کردووه‌، بۆیه‌ وتم: من ده‌چمه‌ ئه‌و سه‌نگه‌ره‌، جنۆکه‌شم ده‌وێت سه‌ری خۆی ده‌ربێنێت، ئه‌و کات ده‌زانن چی لێده‌که‌م!! شه‌وێک ئیشکگر بووم، دوای ئه‌وه‌ی ئه‌رکه‌که‌م ته‌واو بوو، نۆره‌ی سەربازیکی تربوو بێته‌ شوینی من . چوومه‌ ژوور سه‌ری و لووله‌ی چه‌که‌که‌م خسته‌ سەر ئه‌و به‌تانییه‌ی له‌سه‌ری بوو،

وتم: ههسته وه نۆره ی تۆیه بئیتیه شوینم.

هه ر له و کاته دا، له ژێر به تانیه که، دهنگی نووزه نووژیک دههات، به دهنگی مرۆف نه دهچوو. منیش له دلی خۆمدا وتم (تۆ بلیی ئه وان پاسه بکه، ئه وه دهنگی جنۆکه بیت، دیته گویم!!).

دوو باره دهنگم دایه وه و پێم وت: ههسته، ههسته، واجبت بگره.

دیسان له ژێر به تانیه که دهنگیک هات، به لووره لووری سهگ دهچوو. زۆر سهیرم پێهات، له دلی خۆمدا وتم (تۆ بلیی هاوڕێیه کهم بوو بیته سهگ!!).

کاتی که به تانیه کهم هه لدا یه وه، سهگی که له ژێر به تانیه که ده رپه پی، له سهگهش به ولاره ههچ که سیک له ژێر به تانیه که نه بوو. ته ماشایه کی ده وره پشتهی سهنگه ره کهم کرد، له بهر ته مومژ چاوم ههچی نه ده بینى.

بانگی ئامیری سهنگه ره که مانم کرد و پێموت: جه مال له شوینی خۆی نه ماوه، له ژێر به تانیه که ی ئه و سهگی کی لی بوو، له گه ل دهنگی من پوشت. ده بی ئه و کوپه چی لی هات بیت، تۆ بلیی جنۆکه کان نه یان کرد بیته سهگ؟!

وتی: با به یه که وه به وردی ته ماشای ده وره پشتهی سهنگه ره که بکهین، نه وه که چو بیته سه رئاو.

له دووره وه تارما ییکمان بینى، له ورچ دهچوو. دهنگم دا وتم: تۆ کی ی له شوینی خۆت بوو ههسته؟

که وام وت، تارما ییه که به ره و دوا وه هه لات.

جاری کی تر به دهنگی بهرز هاو ار مکرد پێموت: ئه گه ر له شوینی خۆت نه وه ستیت ده تکوژم، تۆ کی ی؟

ئامیری سهنگه ره که شمان به زمانى عه ره بی پێی وت: قف

مكانك، من انت؟

بينيم پاناوه ستی، چه كه كه م لئی پاكيشا، ويستم ته قه ی
لئيكه م، ده ستی بۆ سه ره وه به رز كرده وه وتی: نه مكوژن،
ئوه منم جه مال.

منیش وتم: به و ته مومژه له و شوینه دووره چی ده كه یت؟
وتی: چووم ده ست به ئاو بگه یم.

منیش وتم: جه ماله قوون ره ش، كئ بئزی دئت ته ماشای
قوونی تۆ بكات، بۆچی وا دوور كه وتینه وه، هئنده ی نه مابوو
بتكوژم، جارئكى تر ئوه دووباره نه كه یت وه.

بۆ به یانی له باره گای سربه ته له فۆنیان بۆ كردم، تۆ و
سه ربارئك وه رنه خواره وه، بۆ وه رگرتنی ئازووقه بۆ
سه نگره كه تان.

منیش له گه ل سهربارئك چوومه خواره وه بۆ باره گای
سربه كه مان. كه گه یشته نه جئ، یهك مریشك و دوو كه له م و
هه ندئك سه موون و خورمایان داینئ.

كه گه پاینه وه بۆ شوینی خۆمان، سه ربارئكى عه ره بيش له
ئيجازه گه پابۆوه، ئه ویش له گه لمان هات. كه گه یشته نه گوندی
قه رناقه، له وپوه پئگای چوونه سه ره وه مان بۆ چپای قه ندیل
لئ و ن بوو. به فرئكى زۆر باریبوو، پئگایه كه ی داپۆشیبوو.

له سه رمان هه ردوو قاچه كانی خۆم به نایلۆن پئچایه وه تاكو
به فر نه یسووتئتی. پئش ئه وه ی بگه ینه شوینی خۆمان، ئه و
سه رباره عه ره به ی له گه لمان بوو هئزی پۆیشته نه ما و كه وت.
كه سه یرمان كرد، هه ردوو قاچه كانی تا سه ر گۆزینگی به فر
سووتاندبوونی، مۆر بیوون.

به هه ردوو كمان هه لمانگرت و گه یاندمانه ژئیر دارئك و له وئ
به جئمانه ئیشته. ئئمه ش به ره و سه نگره كه مان به پئ كه وتینه وه.

که گه یشتینه جی، سهربازەکان هاتنە پێشوازیمان. جەمال وتی:
ئەوێ چیتان بەسەر هاتوو، بۆچی هیندەتان پێچوو؟
منیش وتم: لەلای گوندی قەرناقەوێ پێگامان لێ وێ بوو، بەفر
پێگاکی داپۆشیبوو. ئێمە سەلامەتین، بەلام ئەبوو حەیدەر
لە سەرمانبەستی و لە قاچ کەوت، لەژێر دارێک بەجێمان
هێشتوو، بڕۆن بیهێننەوێ.

ماوەیەکی زۆر لەو سەنگەرە مایەوێ، شوێنەکی زۆر خراپ و
مەترسیدار بوو، لەلایەک بەژنێک بەفری لێکەوتبوو، لەلایەکی
تریشەوێ گورگی زۆر بوو، شەوان پوویان تێدەکردین، بەکۆمەڵ
بەسەریان دادەداین. چاوێکانیان وەک چرا دەتریسکایەوێ،
لەترسی ئەوان، نەماندەوێرا بچینە خواوەوێ بەشە ئازووقە
خۆمان بێنین. ئەو ئازووقە لەلاشمان بوو، هیچی نەما.
سەگێکمان هەبوو، زۆر خۆشمان دەویست، ماوەیەکی زۆر بوو
لەگەڵمان بوو، بۆ هەركوێ بچووباین، ئەویشمان لەگەڵ خۆمان
دەبرد.

پۆژێک لەبرسان بیرم لە کوشتنی ئەو سەگە کردەوێ. بە
سەربازە کوردەکانم وت: بڕایان وەختە ئێمە لە برسان بمرین،
کەسێش خۆی لێمان بەخاوەن ناکات، ئێمەش لەبەر ئەو
بەفرە زۆرە و مەترسی ئەو گورگانە ناتوانین بگەڕێینەوێ بارەگای
سریه. بۆیە بپارم داوێ ئەو سەگە بکوژم و گۆشتەکی بخۆین.
کەوام وت، خودیڤە وتی: بەخوا ئەگەر بئێم لەبرسان،
گۆشتی سەگ ناخۆم.

منیش وتم: ئێوێ گۆشتی سەگ دەخۆن، ناخۆن، کێشە
خۆتانە، من هیچی تر بەرگە بڕسیتی ناگرم، دەیکوژم و
گۆشتەکی دەخۆم.

چەکیکی ئار بێ کەیم پێبوو، چوومە دەرەوێ سەنگەرەکان

له سهگه كه نزيك كه وتمه وه و چه كه كه م له بهرامبهری پاكيتشا،
 ويستم بيكوژم. سهگه كه، زؤر به زهليلی له بهرامبهرم چۆكى
 دادابوو، چاوهكانی پېرى ئاو بوون. به زهبيم پتې هاته وه، له
 خهفته تى ئه و چاوهكانی منيش پېرى ئاو بوون. له دلې خۆمدا
 وتم (ساليك زياتره ئه و سهگه به سته زمانه پاسه وانيمان
 له گهل دهكات، چۆن ده بئ من هينده بئ به زه يى بم، وه كو
 دپنده بيكوژم).

ئيتړ نه وه بوو، لوللې چه كه كه م له ئاسمان كرد و يهك
 مه خزه ن فيشه كم به ئاسمانه وه نا. سهريازيكي عه رب
 له گلمان بوو، ناوى جهواد كازم بوو، خهلكى شارى كووت
 بوو، توژيک سه رشيت بوو. شه پى له گهل گشت سهريازه
 كوردهكانى سهنگه ره كه مان كرد بوو، ته نها گنچه لى به من
 نه فروشت بوو. لوللې چه كه كه م له سينگى كرد و پيموت: تۆ
 هيچ سوود يكت بۆ ئيمه نيه، وه سيه تى خۆت بكه، هه ر
 ئيسا ده تكوژم.

زؤر ليم پاراپه وه وتى: بيكه خاترى خوا و پيغه مبه ر مه مكوژه.
 وتم: پارانه وه دادت نادات، وه خته بمرم له برسان، تۆش
 كه سيكي زؤر خرابيت، له جياتى ئه و سهگه تۆ ده كوژم، چونكه
 ئه و سهگه له تۆ باشتره.

له گهل دهنگه دهنگ و بۆله بۆلى ئيمه، سهريازهكانى
 سهنگه ره كه ي دراوسيتمان، هاتنه لامان. كه ئه و ديمه نيان
 بينى، كه وتنه نيوانمان، زؤر ليم پاراپه وه و داويان ليكردم
 كه هه له يه كى وا نه كه م. به لام بئ سوود بوو، من هه ر سوور
 بووم له سه ر بريارى خۆم وتم: وه خته بمرم له برسان، ئيوه
 خواردنيكي زؤرتان بۆخوتان شار دۆته وه و زگنان تيره، ئاگاتان
 له حالى من نيه.

كه وام وت، سەريازەكانى سەنگەرەكەى دراوسىمان، كه هەر
هەموويان عەرەب بوون، بەلتيان پيدام ئەگر نەيكوژم
خواردنم بۆ يتين.

ئيتەر ئەو بوو، چەكەكم لەسەر سىنگى جەواد لابرد و لەگەڵ
ئەو سەريازانە چوومە سەنگەرەكەيان. كيسەيەك قەسپيان
لەلابوو، لەبەردەمى منيان دانا وتيان: سويند بە خوا و
محەمەد و عەلى تەنھا ئەوئەندە قەسپەمان لايە، فەرموو خۆت
و ويژدانى چى ليدەكەى بىكە.

منيش قەسپەكانم هيتا، بە يەكسانى بەسەر هەمووانم
دابەشكرد. يەكى پەنجا و پينج دەنكمان بەركەوت. چەند
پۆتيكمان بەو برە قەسپانە بەپيكر، پۆتى چەند دەنكيكمان
ليى دەخوارد.

دواى چەند پۆتيك ئامير فەسيل، سەنگەرەكانى بەسەرکردنەو،
هاتە لامان. جەواد شكايەتى ليكردم وتى: گەرەم ئەو
شوارب ويستى بمكوژيت.

ئامير فەسيليش وتى: خۆزگا بيكوشتبايت، ديارە كەسيكى
زۆر خراپيت بۆيە ويستويەتى بتكوژيت. ئەمەى وت و بە
پيگەنينەو وتى: بۆچى نەتكوشت؟

جەواديش پووى لە ئامير فەسيل كرد و پيى وت: گەرەم تۆ
چۆن وادەليى، بەپاستيمە ئەو ويستى بمكوژيت.

ئامير فەسيليش وتى: منيش بە پاستيمە، تۆ كەسيكى زۆر
بيكەلكيت، خۆزگا تۆى بكوشتبا.

لە پاستيدا لەو ماوئەيە زۆر شت پويدابوو، ئيمە پيمان
نەزانيبوو. دياربوو ئەوان ئاگادارى جموجوولى پيشمەرگە و
ناپەزاييەكانى خەلكى كوردستان بوون.

ئاگادارى ئەو بوون، كه سوپاي عيراق لەلايەن هيزەكانى

ئەمريکا و ھاوپەيماڭەکانى لە کویت وەدەرنراوه و لە ھەموو شوینیک تیکوپیک شکێندراوه .

ئامير فەسەيل ھەندیک لەگەڵمان مایەو، کاتیکی خۆشمان بە قسەى خۆش و بە پیکەنین لەگەڵ ئەو بەسەربرد . دواى ئەو گەپایەو بارەگای سەریه .

تازە پۆژ ئاوابوو، لە بارەگای سەریه تەلەفۆنم بۆ کرا، داوایان لێکردم بە پەلە بچمە خوارووه بۆ بارەگای سەریه . منیش وتم: کاتەکەى درەنگە، شەوم بەسەردادیت، ناکرێ بە تەنھا بێمە خوارووه .

وتیان: ئامير داواى تۆى کردووه، دەیهوێ ھەر ئیستا چاوی پیت بکەوێ .

سەنگەرەگەمان نزیکەى دوو کیلۆمەتر لە بارەگای سەریه دور بوو، خۆم توند پێچایەو و چەکەم بە شانم وەکرد و بە تەنیا بەپیکەوتم . لەبەر تەمومژ چاو چاوی نەدەبینى، زۆر ترسام، لە ترسان دەستم بە غاردان کرد، تاكو زوو بگەمە جێ . لەوکاتەدا گویم لە دەنگى تەپەى شتیک بوو لەپشت دەپۆشت . ھەلویەستەیهکم کرد و تەماشایەکی پشتهوى خۆم کرد . ھیچ نەبینى . دیسان دەستم بە پۆشتن کردووه، دیسان دەنگى تەپەتەپەکە لەپشتەو ھات . کە لە شوینی خۆم دەووستام، تەپەتەپەکش نەدەما .

زۆر ترسام لە دلى خۆمدا وتم (لەوانەى دپندە بیت، بیهوێ پەلامارم بدات) . چەکەم راکێشا و بە خیرایى ئاورپکم لە پشت خۆم دایەو، بینیم سەگەکەى خۆمان، بەدوامەوێه .

بەھەر حال، گەیشتمە بارەگای سەریه، چوومە لای ئامير سەریه، وتم: گەرەم چیتان لێم دەوێ؟

وتى: تۆ ئەمشەو لێرە پاسەوانى بکە .

ئىتر ئۈرۈپ، ئۈرۈپ شەۋە لەبەر دەرگاي ئامير سىرە تاكو
 بەياني پاسەوان بوم. دياربوم موراىلى ئامير سىرە ھەندىك
 شتى دەراني كە ئىمە نەماندەزاني. وتى: ئەگەر واجبەكەشت
 تەۋاۋ بوم تۆمەگەپتۈر سەنگەرەكەتان. ۋا باشتەر ئۈرۈپ ماۋەيە
 تۆلپەرە لەگەل ئىمە بىت. منىش سەيرىم بە قسەكاني ھات
 وتم: شتى ۋا چۆن دەبىت، ئەگەر نەگەپتۈر شۈيىنى خۆم،
 ئامير سىرە سزام دەدات. كە ۋام وت، بىدەنگ بو، ھىچى
 تىرى نەوت.

دەرەنگى شەۋ گۆپم لە دەنگى كەسىك بو، ۋامزاني ئامير
 قەسىلەكەمانە، بەناۋى خۆمەۋە بانگى كردم، منىش بەدەنگى
 بەرز ھاۋارم كرد وتم: بەللى گەرەم.

ئامير سىرە كە گۆپى لە دەنگم بو وتى: بىدەنگ بە، ئەۋانە
 موخەپپىن بەسەريان داداۋىن، تەقەي لىپكە ۋ بىكۆرە.
 منىش وتم: گەرەم ئەگەر ئۈرۈپ سە موخەپپىن بىت، چۆن
 ناۋى من دەرانييت؟

وتى: من پىت دەللىم ئەۋانە موخەپپىن، تەقەيان لىپكە.
 ئىمە لەم مەشت ۋ مەدا بوۋىن، جارىكى تر ئۈرۈپ سە بانگى
 كردمەۋە، ئەمجارەيان بەناۋى خۆم ۋ باۋكم بانگى كردم.
 منىش وتم: لە شۈيىنى خۆت بوۋەستە، تۆ كىيىت، خۆتم
 پىنناسىنە؟

وتى: من عوسمانم، جەمال خودىدەۋەلىشم لەگەلدايە.
 كە لىيان نىزىك بوۋەۋە، پۈۋى لايىتەكەم لە دەموچاۋيان كرد،
 خۆيان بوۋن.

تم: خىرە بەۋ نىۋەشەۋە دابەزىۋن؟
 وتى: ھاتۋىنە تۆش لەگەل خۆمان بىيەن ۋ پاكەين.
 منىش وتم: ئۈرۈپ بىرۈكەيەتان لەكۆيى ھىنا؟ دۈيىنى لەگەلتان

بووم، باسیکی له م شپوه یه تان نه کړد؟
وتی: خه لکی پانیه دږی پږیمی به عس پاپه پړیون، به سر
باره گاکانی حیزی به عسیان داداوه و گشت په فیق حیزیبه کانیان
کوشتوه.

قسه کانی عوسمان نه چووه نه قلمه وه، بویه پازی نه بووم
له گه لیان پابکه م. وتم: ئیوه به ئاره زوی خوتان بکه، من
پاناکه م لیره ده مینمه وه.

ئیر نه وه بوو، ئه وان پویشن و منیش له باره گای سریه
مامه وه.

بۆ به یانی، ئامیر سریه هاته لام وتی: حه زت له چایه؟
وتم: به ئی گوره م.

وتی: چه ند پوژ ده بی چایه نه خواردوته وه؟
وتم: زور له میژه چایه م نه خواردوته وه، وه خته بوی شیتیم.
وتی: پش نه وه ی بمرین با به یه که وه چایه ک بخوینه وه.

منیش وتم: گوره م هیچ مه ترسییک له ئارادا هیه؟
وتی: جارئ تو برؤ ژوره که ی من، هه ندیک تو چا و شه کر
بینه، چایه ک بۆ خوّم و خوّت لیبنی. با ئه و چایه ش
بخوینه وه، خوا گوره یه بۆ به یانی.

قورییک چایه م لینا و هریه ک و په رداختک چایه مان خورده وه.
به ده م چایه خورده وه وتی: تو ده زانی له م سریه گوره یه
ته نها نۆزه سه ربازی لی ماوه ته وه. هه منو پرایان کړدوه و
به جتیان هیشتوین.

منیش بی ئاگابووم، نه مزانی چی پوویداوه، هه ر و مزانی به
گالته واده ئی، بویه پتکه نیم و هیچ ده نگم نه کړد.

پاش نه وه ی چایه که مان خورده وه، په رداخه کانم شوشتن و
بردمه ژوره وه. ئامیره پاکاله بیتله که ده نگه ده نگیکي لیوه

دههات، دهیوت (سیانزه...سیانزه...، گویت لیمه؟).
 منیش بانگی ئامیر سریه م کرد، وتم: گه وره م که سیک له
 ئامیری پاکاله بیتله که توی دهوئ.
 ئه ویش هاته ژوره وه، ئامیره که ی هه لگرت، وتی: سیانزه ...
 سیانزه . ئامیر سریه ی پینج له گه لئدایه .
 ئامیر فهوجی له گه ل بوو، وه لای دایه وه وتی: گه وره م ئامیر
 سریه ی پینجت له گه ل دایه . ئامیر سریه به توو په یی پی وت:
 تو ئامیری نه عامه ی نه ک ئامیر فهوج. قه شمه ر ئیمه ده میکه
 چاوه پی ئیوه ده که ین، زوکه وه ره لام. بارودوخه که زور خراپه،
 به په له لیره ده کشینه وه .
 ئه ویش وتی: چی بکه ین؟
 وتی: ته نها چه که کان له گه ل خوتان بهینن.
 گشت چه که کانی سریه مان کۆکرده وه، نزیکه ی تۆهت پارچه
 چه ک بوو، له هیتستریک بارمانکرد و به ره و باره گای فهوج
 پۆیشتین.
 پێگایه که مان زور ناخۆش بوو، باری منیش زور گران بوو،
 چه که که م و هه ندیک قوبه له ی پومانه و سئ مه خزنی فیشه کم
 پیبوو.
 ناوه ناوه پومانه یه کم ده ته قانده وه، ئامیر سریه ش ئاوپی
 لیم ده دایه وه و دهیوت: چی بوو، بۆچی ئه و قوبه لانه
 ده ته قینیته وه ؟
 وتم: گه وره م هه ست ده که م ئه وان به دواوه ی ئیمه وه ن.
 وتی: وریابه نه که وینه به رده ستیان، ده نا ده مانکوژن.
 منیش وتم: هیچ خه مت نه بی، ئه ی ئه و هه موو چه ک و
 ته قه مه نییه مان بۆ چییه، ئه گه به وان به رگری له خۆمان
 نه که ین.

هه‌ندیکی تر پۆشتین، هێستهره‌که باری زۆر گران بوو، خۆی به‌ردایه‌وه و که‌وته ناو که‌نده‌لانیکی.

ئامیر سریه وتی: بڕۆن ئه‌و هێستهره به‌چه‌که‌وه بێننه‌وه؟
منیش وتم: گه‌وره‌م شوینه‌که‌ی زۆر خراپه‌، پێمان نایه‌ته‌وه،
مه‌گه‌ر بچین چه‌که‌کان له‌ شوینی خۆی بته‌قینینه‌وه، تاکو
ئه‌وان به‌کاری نه‌هێنن.

وتی: بیری که‌یه‌کی خراپ نییه‌، به‌لام تو ئاریی که‌یه‌که‌ی خۆت
فرپێده و بی که‌ی سییک هه‌لبگره‌. بۆ به‌رگریکردن له‌خۆمان
نیشمان پێی ده‌بێت.

منیش وتم: گه‌وره‌م بی که‌ی سی زۆر قورسه‌، ناتوانم
هه‌لبیگرم، به‌چ حالیک ئه‌و ئار بی که‌یه‌م پێهه‌لگیراوه!!
وتی: هیچ پومانه‌ت پێماوه؟

وتم: ئه‌ی چۆن.

وتی: دانیه‌کم بده‌رئ.

منیش پومانه‌یه‌کم دایه‌.

چوینه‌ لای هێستهره‌که‌، باری چه‌که‌کانمان لێی کرده‌وه، ئامیر
سریه پومانه‌که‌ی به‌چه‌که‌کان ته‌قانده‌وه.

ویستمان هێستهره‌که‌ له‌گه‌ڵ خۆمان بێنینه‌وه، به‌لام هێستهره‌که‌
زۆر بێهێز بوو، هه‌رچه‌ندی هه‌ولمان له‌گه‌ڵی دا، نه‌یتوانی
هه‌ستێته‌وه. چواره‌وره‌ی به‌فر بوو، به‌زه‌ییم پێی هاته‌وه
ویستم بیکوژم. سه‌ربازیک وتی: له‌جیاتی ئه‌وه‌ی بیکوژین، با
تۆزیک به‌فره‌که‌ی به‌رده‌می خاوین بکه‌ینه‌وه، بۆخۆی ناوه‌ ناوه‌
که‌له‌ پووشیک ده‌خوات و هێزی دێته‌وه‌به‌ر.

ئێتر ئه‌وه‌بوو، به‌رده‌می هێستهره‌که‌مان خاوین کرده‌وه و
هه‌ندیک په‌لکه‌ چرووی وشکیشمان له‌به‌رده‌می دانا و له‌وێ
به‌جێمانهێشت.

به پښکه وتين تاکو گه شستینه قه پناقه . پووبارځکی گه وره مان هاته پيش، نه موړا خومی ليددهم و لږی بپه پمه وه . به سهربازه کانم وت: له و ئاوه زور ده ترستيم ناوړم خومی ليددهم، سوپاسگوزارتان ده بم نه گهر يارمه تيم بدهن و بمپه پښنه وه . نه وانیش ده ستیان گرتم، له گهل خویان له ئاوه که منیان په پانده وه . که په پښه وه، جله کانمان به ته واوه تی ته پوون، له سهرمان وه کو کڅ ده له رزین .

هیچ به که به کی سهربازی له و ده وروپه ره نه مابوون، ده توت زه وی قووتی داوون، ته نانه ت سه گه کانیش وه کو میگل له دوامان ده پویشن .

وه کو وتم، زوربه ی سهرباز و پله داری سربه که مان پايانگر دبوو، ته نها نیمه نوزده سهرباز له گهل ئامیر سربه مابوینه وه . به ره و پشت ئاشان به پښکه وتين، سهربازه کان زور ماندوو و شه که ت ببوون، من له وان باشتو بووم، زور به خیرایي ده پویشنتم، بویه له وان دابرام و پيش نه وان گه شتمه پشت ئاشان .

که گه شتمه نه وځ، په کڅک به ده نگی به رز وتی: له شوینی خوت بووه سته و خوت بناسینه ؟

منیش له شوینی خوم پراوه ستام و خوم پیی ناساند، وتم: سهربازم له فه سیلی به ک، سربه ی پښج، فه وجی بیست و چوار .

دوای توزیک ئامیر سربه و ئامیر فه سیل و چند سهربازځکی تریش گه شتمه لامان .

له سربه که مان ته نیا پښج سهرباز ماینه وه، له گهل ئامیر سربه و ئامیر فه سیل به رده وام بووین له پویشنتم . له ماندوو بوونان، قاچه کانم له دوام نه ده هاتن . هه ندیک پویشنتم، سهرباره به کی ئیفا به تهنیشتان تیپه پی، هه ندیک که سی به جل و به رگی

كوردی تيا بوو. بۆي پاكرتين، ههتا ئامير سريه و ئامير فهسيل سواری بوون، ويستی بروت و بهجيمان بهيلی، بهلام من قاچيكم كرده دووان و به پاكردن خۆم گهياندي و بهسهركه وتم. يهكيك له كهسهكان پووی تيكردم وتی: ئه و چهكهی تۆ زۆر خاوينه، بۆچی نايدهيته من؟

منيش زۆر رقم له جاشان دهبووه، بۆيه وتم: دياره تۆ زۆر بئ ئهقلیت، من سهريازم، ئه و چهكه زممهيه لهسهر من، چۆن دهيدهم به تۆا

ئويش وتی: من هيچت پيناليم، بهلام بيدهيته ئيمه باشتره، نهوهك كهسانكي تر به زۆری ليتبستين.

دهتوت من له گوپی گادا خهوتووم، تينهگهيشتم، نه مزانی چی پويداوه. وتم: من خۆم لهسهر ئه و چهكه دهكوژم. وتی: باشه دوايی دهتبينينهوه.

زۆر پويشتين تا گهيشتینه ناوچهی چۆمان، بارهگای فهوجهكه مان له شوینی خوی نه مابوو. چاومان گيڤا، هيچ بنكه و يهكهيهکی سهريازيمان لهوئ نه بينی. سهريازگه و سهنگه رهكان هه موو چۆلكرابوون.

زۆری تر به پئ پويشتين تاكو گهيشتینه پرديکی ئاسن لهسهر پووبارهكه. لهوئ ههنديك سهرياز و چهند ئهفسهريکمان بينی، وتيان (ئهمشه و ليڤره ده ميڤينهوه، بابزانين به يانی چ فرمانيکمان پيڤهکهن).

ئامير سريهكه شمان كه بينی تهنها ئيمه چوار سهرياز له گهلی ماوينه تهوه، پووی له من كردو وتی: ئهوانی تر هه موويان داخيلی هرووب بکه، فرمانيان بۆ دهريکه بللی پايانکردوه. منيش وتم: گه وهره ئهوه تۆ چی ده لئي، جارئ کاتی ئه و شتانه نييه، بابزانين چی پويداوه، خۆ تهنها سهريازهکاني

ئىمە پايان نە كىردۈۋە، ئەۋەتا سەربازەكانى يەكە سەربازىيەكانى
ئىترەش ون بوونە، دەلىلى زەۋى قوۋىسى داۋن. ئەگەر ھەر
سورىشى لەسەر دەرھىتئانى فەرمان بۆيان، ئەۋا ھەر ھەموۋيان
بە ونىۋو دەنۋوسم.

بەھەرچال شەۋمان بەسەرداھات، ئەۋ چوۋە لاي ئەفسەرەكانى
ئەۋ يەكە سەربازىيە و منىش لەگەل سەربازەكان پاسەۋاننىم
دەكرد.

دەرنىكى شەۋ مودەپەرەيەكى سەربازى بەرەۋ لاي من ھات،
لە تەنىشت من پايگىرت، كەسىكى لەسەر بوۋ، دوۋ ئەستېرەي
لەسەر شان بوۋ، پىتى وتم: خۆت پىشكەش بىكە، داۋاي نەپنى
شەۋى لى نەكردم. بەردەۋام بوۋ لە قسەكانىدا وتى: ئەۋە
بۆچى بەتەنھاي؟ وتم: تەنھا نىم، ھەندىك سەربازى تىرىشم
لەگەلدایە، دابەش بوونە بەسەر ئەۋ دوۋ سەنگەرەدا.
وتى: باشە.

وتم: ئىشارەتئان بدەمى تاكو ۋەلام بدەنەۋە؟
وتى: نا پىۋىست ناكات، خوا بىتپارزىت.

ئەۋەندەۋى وت و پۆشىشت. زۆر سەيرىم پىتى ھات، لە بىرى
خۆمدا وتم (خۆ ئەۋ كەسە بىرەي لەسەر نەبوۋ، داۋاي
نەپنى شەۋىشى لە من نەكرد، ئەفسەر چۆن ۋادەبىت).
چواردەۋرم چۆل بوۋ، لە دەنگى خورەي ئاۋەكە بەۋلاۋە گويم
لە دەنگى ھىچ شىتىكى تر نەدەبوۋ. زۆر ترسام، بەخىرايى خۆم
گەيانىدە ژورۋى ئامىر سىرەكەمان، وتم: گەرەم ۋاپىدەچىت
سەربازىكى كەم لىرە مابىنەۋە، زۆربەيان پۆشتۋون و بەجىيان
ھىشتۋون.

وتى: ھەستت بەھىچ جوۋلەيەكى نائاسايى كىردۈۋە ۋا دەلىلى؟
وتم: تۆزىك پىش ئىستا مودەپەرەيەكى سەربازى بىرەداھات،

له ته نښت من رايگرت و داواي ليكردم خومي پي بناسيتم.
وابزانم ئه و كه سه ي له ناوي بوو، پيشمه رگه بوو.

وتي: خو هيچت پي نه وت؟

وتم: داواي نهيني شه وي لي نه كردم، به لام ايي پرسيم هر
به ته نيا ليره يت؟

كه وام وت، نامير سريه پهنكي تيكچوو، وتي: خو زانياريت
پي نه دا؟

وتم: پيموت (ته نها ئيمه و چند سهربازيكن، دابهش بووينه
به سهر دوو سهنگره دا).

نامير سريه كه نه مې گوي ليبيوو، هستايه سهرپي وتي:
ئو كه سه موخه پيب بووه، ئيمه له حاله تي ناماده باشي و
ئينزاري جيم داين. بهم شه وه درهنگه هيچ نالييه تيكي ئيمه
بوي نيه هاتوچو بكات. تازه به سهرمان داده دهن و ده مانكوژن.
مني ش وتم: جا چي بگين گه ورم؟ وتي: بهم شه وه
هيچمان پيناكري، تو نه مشه و به ته نيا به جيم مه ئيله، له گه ل
موراسيله كه م به يه كه وه پاسه واني بكن. به ياني به يه كه وه
ده چينه باره گاي فوجه كه مان، شه وي بو منت باسكرد، بو
نامير فه وجي بگيپه وه بزاني چي ده لئيت.

من نه مده زاني چي پويده او، بوچي نامير سريه وا پهنكي
تيكچوو، له دلي خومدا وتم (ئوان هر وان، زور ترسنوكن،
به دلوپيك ئاو ده كه ونه مه له كردن).

به ياني كه نامير له خو هستايه وه، به په له خوي گوپي و مني
له گه ل خوي برده سهر شه قامه كه. ئيفايه كي سهربازي به ويده
هات، زور به خياري لي ده خو پي. ده ستي لي راگرت، بوي
راگرتين. نامير سريه چوه پيشه وه و مني ش سواري دواوه
بووم. له دواوه چند كه سيكم له ناو ئيفاكه بيني جل و به رگي

كوردییان له بهردابوو، هه‌ریه‌ك و كلاشینكۆفییان به ده‌سته‌وه بوو. وامزانی جاشن سلاوم لی‌كردن و سلاویان لی‌وه‌رگرتمه‌وه. كه گه‌یشته‌هه جی، دابه‌زین و چوینه‌هه ناو باره‌گای فه‌وج. نزیکه‌ی چل تا په‌نجا سه‌ربازێکی لی‌بوو. ئامیر سهریه‌ چووه ژووری ئامیر فه‌وج و سلاوی له كه‌سێك كرد، ئه‌ویش سلاوی لی‌وه‌رگرتمه‌وه و وتی: تۆش هاتی؟

وتی: هاتووم شتیكت پێبلیتم، ئه‌و سه‌ربازه‌ی له‌گه‌لمدایه، دوینی شه‌و له‌كاتی پاسه‌وانی ڤووداوێکی سه‌یری بینیه‌وه، واپێده‌چیت جووله‌یه‌کی نانا‌سای له‌ ناوچه‌كه‌مان هه‌ییت. له‌گه‌ل خۆم هیناومه‌ تا بۆتۆشی بگێڕته‌وه بزانی‌ن فه‌رمانت چیه‌هه؟

وتی: ده‌زانم پتویست به‌ گێڕانه‌وه ناکات.

ئه‌مه‌ی وت و ئیمه‌ش هاتینه‌ ده‌ره‌وه.

به‌ ئامیر سهریه‌م وت: به‌راستی ئه‌و كه‌سه‌ی تۆ قسه‌ت له‌گه‌ل كرد، ئامیر فه‌وج بوو؟

بۆچی واده‌لیی؟

وتم: ئه‌ی بۆچی هه‌یچ پوتبه‌ی له‌سه‌ر شان نه‌بوو؟

كه‌ ئه‌مه‌م وت، سه‌ری سوڤما، گه‌پا‌یه‌وه ژووره‌وه و به‌ ئامیر فه‌وجی وت: گه‌وره‌م بۆچی پوتبه‌كانت له‌سه‌ر شان نییه‌هه؟

ئه‌ویش به‌ تووره‌په‌یه‌وه وتی: چونكه‌ ئیمه‌ ترسنۆکین، ته‌نیا تۆ ئازایت، بۆیه‌ هه‌یچ نه‌شله‌ ژاویت! ئامیر سهریه‌كه‌مان هاته‌ ده‌ره‌وه و پێی وتم: تۆ پاست ده‌كه‌ی، ئامیر فه‌وج به‌ ئه‌نقه‌ست پوتبه‌کانی له‌سه‌ر شانی خۆی هیناوه‌ته‌ خواره‌وه. دیاره‌ ژۆر شت ده‌زانیت كه‌ ئیمه‌ نایزانین.

ئه‌مه‌ی وت و ده‌ستی منی گرت و منی برده‌ په‌نایه‌كه‌وه و پێی وتم: تۆش ئه‌و پوتبانه‌ له‌سه‌ر شانم بکه‌وه، هه‌یچی تریش پێم مه‌لێ گه‌وره‌م. من گه‌وره‌ی تۆ نیم، ئیستا تیگه‌یشتی؟

وتم: بهائی گه وره م.

وتی: تۆ به و گه وره م گه وره مه قورم به سه ر ده که یت، ئه ی
پیم نه وتی پیم مهائی گه وره م؟ کار له کار ترازووه، سوپا
نه ماره، پیم بهائی گه واد، پیم مهائی گه وره م.

منیش وتم: بۆچی وره ت به رداوه گه وره م؟

وتی: ئاخ له دهستی تۆ، من گه وادم، ئیتیر له مه ودا گه وره ی
که س نیم، ئیتیر تیگه یشتی؟!

ئیمه له و قسانه دابووین، هه لیکۆپته ریگ له نزیک باره گای ئامیر
فهوج نیشته وه، دوو ئه فسه ری پله دار لیتی دابه زین، به پراکردن
به ره و ژووری ئامیر فهوج هاتن. چوونه لای ئامیر فهوج.

هینده ی پینه چوو، ئامیر فهوج له گه لیان هاته ده ره وه و به ئامیر
سریه و ئه و ئه فسه رانه ی تری وت، که له به رده م ژووره که ی کۆ
ببنه وه گوتی: من ده پۆمه باره گای فه یله ق، ئیوه ش ئازادن
چی ده که ن یان نایکه ن، هه یج فره مانیکم بۆتان پینیه، پیتان
نالیم شه رپکه ن یان نه یکه ن، به ئاره نووی خۆتان بکه ن.

ئهمه ی وت و سواری هه لیکۆپته ره که بوو، پۆیشتن و هه موومانی
له وئ به جیه یشت.

په ئیس ئه رکانی فه وچه که مان، ئه فسه ریکی عه ره ب بوو، وێرای
ئه وه ی داوای لیکرد که ئه ویش له گه لّ خۆی بیات، به لام نه ک
نه بیرد، به لکو هه ر وه لامیشی نه دایه وه.

جا که هه لیکۆپته ره که بۆ ئاسمان به رز بۆوه، په ئیس
ئه رکانی فهوج هاته لای ئامیر سریه که مان وتی: به خوا ئه گه ر
ده مانچه م له لا بوایه، یه ک مه خزهن فیشه کم لیتی به تال
ده کردو ده مکوشت. ئه و بئ ئابرووه، ترسنۆکانه تیی ته قاند و
ئیمه ی به جیه یشت.

***

زۆر پۆشتین، تا گەشتینە سەر گردێک، کۆمەلێک کەسمان
بەجلی کوردی بینی، لە سەنگەرەکانی ئەوێ چەک و
تەقەمەنیاان کۆدەکردهوه. سلاوم لێکردن وتم: ئێوه کێن و
چی دەکەن لێره؟

یەکیکیان وتی: ئێمه پێشمەرگە ی تیپی هەشتاو شەشین.
منیش وتم: منیش خزمێکم لەو تیپەیه، ناوی پابەری سەید
برایمه.

کە ئەمەم وت، هەر هەموویان بە دەنگی بەرز وتیان (الله
اکبر).

سەرم سوپما وتم: ئەوه بۆچی دەلێن (الله اکبر) مەبەستتان
چییه؟

یەکیکیان وتی: بەراستی ئێمه جاشین، نەک پێشمەرگە. لەو
حکومەتە درندهیه هەلگەپاوینهتەوه.

منیش وتم: زۆر باشه، ئەگەر قبوڵمان بکەن، ئێمەش لەگەڵ
ئێوه شەڕ دەکەین و ناوچەکانی تریش ئازاد دەکەین.

وتی: ئێوه زۆر ماندوو دیارن، تاقەتی شەڕکردنتان نەماوه،
تەنها ئەو چەکانە ی لەلاتانە، بەماندەن و خواتان لەگەڵ.

ئێتر ئەوه بوو، من و ئەو دوو سەربازە ی لەگەڵم بوون،
چەکەکانمان دایە ئەوان، وتیمان: ئێمه هیچ شارەزای ئەو
ناوچەیه نین، دەتوانن پێگایەکی نزیکمان پیشان بدەن تاکو
بۆی بجین.

یەکیکیان وتی: لەو گەردە برۆنە خوارەوه، بۆهیچ لایەک
لاندەن، دوا یەک دوو کیلۆمەتر، گوندیکی بچوکی ئێرانسان
دێتە پیش، دەتوانن لەوێ پشوویک بدەن، تاکو هیژتان
دێتەوه بەر.

ماوه یەک پۆشتین تا گەشتینە گوندەکە، لە پشت حاجی

ئۆمەرەن لە نزیک خانئ لەناو خاکی ئێران بوو. چوینە مالتیک گەنمە کوتا و مەرەگەیی کودویی زەردیان هەبوو. پێشوازییەکێ گەرموگورپیان لێکردین و خواردنیان لەبەردەم داناین. زۆر برسیمان بوو، دوو پۆژ بوو هیچمان نەخواردبوو، لەبرسان قاپە که شمان لێستەو. زۆپایەکی داریان داگیرساندبوو، لەنزیك زۆپاکە جێگایان بوو راخستین. ئەو جلە تەپانەیی لەبەرماندا بوون لە تینی گەرمایەکیە و شک بوونەو. ژنی خاوەن مالهە، تەماشای ئێمەیی دەکرد و دەگریا.

منیش وتم: پووری لەبەر چی تۆ دەگریی؟
وتی: پۆلهکانم منیش کوپێکی جوان و جاحیلتی وەکو تۆم هەبوو، لە شەپی عێراق و ئێران ونبوو، دەلێم خوابکات ئەویش ماییت، وەکو ئێو سەری خۆی بە مالتیکدا کردبیت و ئیستا لەژیانداماییت.

کە ئەمەم گوئی لێ بوو، گریانم بوو هات. یەکیەک لەو سەربازانەیی کە لەگەڵمدا بوو، عەرەب بوو، زۆر ترسا، وتی: ئێمە دیلین، دەمانکوژن و دەماندەنە دەست سوپای پاسداران. منیش وتم: مەترسە، ئێمە بە ویست و ئارەزووی خۆمان هاتووینە تە ئێرە، ئەوان چۆن ئەو کارە خراپەمان لەگەڵ دەکەن.

دوایی کە تێر نانمان خوارد، چایەیان بوو لێناین و هەریەکی چەند چایەکی شیرینی شمان خواردەو. تەماشایەکی سەربازە عەرەبەکەم کرد و پێی پێکەنیم.

پیاوی خاوەن مالهە کە سەری سوپما، وتی: ئەو تۆ بەچی پێدەکەنیت؟

وتم: بە ئەبو سەحەر پێدەکەنم، پێش ئەو هی بگەینە ئێرە، ئەو لەبرسان دەیوت (زۆرم برسێیه، هەرکە سێک تێرم بکات،

ئىنجا بىشمكۆزىت، قەيناكات) كەچى ئىستا ئو ھەموو
خواردنەى لەپىشەو ناىخوات.

كە ئەمەم وت، خاوەن مالاكە دەستى لە مىلى كرد و
نيوچەوانى ماچكرد، دلى داىەو و پىى وت: ئىوھ ميوانى
ئىمەن، شەرەفىكى گەرەبە بۆ ئىمە، كە خوا ئىوھى بۆ لای
ئىمە ناردووه، من وەكو كوپى خۆم تەماشاتان دەكەم، چۆن
دلم دى ئازارتان بدەم.

بەم شىوھە ئو شەوھەمان لە مالى ئو خانەوادە ئىرانىيە
بەسەربرد، بەيانىش دواى نانخواردن، خۆمان توند كردهو و
بەرەو چۆمان بەرپىكەوتىن. نزىكى نىوھ پۆ گەيشتىنە ئوئ.
كە چووينە بارەگای فیرقە، تاك تاكە سەرباز لەوئ مابوون.
لە بى دەسەلاتيان لەوئ مابوونەو. ھەندىكىش مىلى پىگایان
گرتبوو ھەر بەرەو شارۆچكەى ديانا دەپۆشتن. ئىمەش
بەردەوام بووین لە پۆشتن، تا گەيشتىنە ئوئ.

لە ديانا تووشى ملازمى ئوھل عەلى ئامىر سەرىكەمان
بوومەو، پىموت: گەرەم چۆنى؟

وتى: بەخوای ئو زمانەى تۆ سەرى من دەخوات. ئەى پىم
نەوتى ھىچى تر پىم مەلئ (گەرەم)؟ پىم بلئ گەواد، بلئ
سەگباب، تەنیا پىم مەلئ (گەرەم).

ئەمەى وت، دواى پۆستالەكەى لە پىى داكەند وتى: با
پۆستالەكانمان بگۆرپنەو.

منیش وتم: پۆستالەكانى من پىرى قوپ بوونە، بۆ تۆ دەست
نادەن.

وتى: قەيناكات من پازىم، تۆ پۆستالەكانى من لەپىت بكە،
منیش ئەوانى تۆ لەپىم دەكەم. تۆ خەلكى ئىرەيت، ھىچ
كىشەت نىيە، دەتوانى خۆت پزگار بكەيت، بەلام كەسىك

ئەو لە پێی من ببینی، دەزانێ کە من ئەفسەرم، لەوانە یە
ئازارم بدات.

منیش پۆستالەکی خۆم داکەند و پۆستالی ئەویشم لە پێمکرد.
دوایی یەکتایمان بە جێهێشت. من و نایب زابت ئەبو سەحەر
و سەربازەکی تر کە لە گەڵم بوو، بە یەکەوێ پۆشتین. لە
پێگا هەر مەفرەزە یەکی جاش و پێشمەرگە تووشمان دەبوون،
پایان دەگرتین و داوای دەمانچەیان لێدەکردم. منیش هەر پێم
دەکرا سوێندیان بۆ بخۆم و بڵێم هیچ دەمانچەم لە لای نییه.
چونکە پەنگی پۆستالەکم سوور بوو، بۆیە بە ئەفسەر تێم
گەیشتبوون.

بە هەر حال، لە وێش بە پێکەوتین و سواری ئۆتۆمبیلێک بووین،
وتی تاكو باتاس لە گەڵ خۆم دەتانەم. وتمان: ئەوە نەدەش
هەر باشه.

ئێمە لە باتاس دانا، ئەفسەر و سەربازێکی زۆری لێبوو، هەر
هەموویان پووین لە مانی محەمەدی قادر ئاغای سورچی
کردبوو. ئێمەش لە گەڵ ئەوان چووینە ئەوێ. بە هەزاران
سەرباز و ئەفسەری لێبوو. نانی ئیوارەمان لە مانی ئەوان
خوارد. شەویش جێگایان بۆ پاخستین و لەوێ خەوتین.

بە یانی کە لە خەو هەستاینەو، نانیکی باشیان داینی و
بە پێزەو بە پێیان کردین. ئێمەش ملی پێگامان گرتە بەر و بە
پێیان بەرەو شەقلاوێ کەوتینە پێ، لە پێگا هیچ سەیارە یەک
بۆی پانەگرتین.

کە گەیشتی شەقلاوێ، تازە ئەوێ ئازاد کرابوو، خەڵکەکی
لە سەر شەقامەکان نانیان دانابوو، دەیاندا ئەو سەرباز و
ئەفسەرانی سوپای عێراقی کە پانەکرابوو. ئێمەش هەر
بەردەوام بووین لە پۆشتن و ناوێ ناوێ گۆمان لە دەنگی

تەقەى تەنگىش دەبوو، نەمانزانى چىيەو چى لەو شارە دەگوزەرى.

لەناو بازارپى شەقلۆه، سەلامى كوپى حەسەن ناسرم بىنى، پىشتر ئەوم دەناسى، نانئىكى زۆرى لەلابوو، دەيدايە ئەو خەلكەى كە پايانكردبوو. سەلاوى لىكردم و خواردنئىكى باشى داينى. دوايى وتى: جارى شارى هەولپىر ئازاد نەكراوه، بۆچى ئەمشەو لەلای ئىمە نامپننەوه؟

وتم: نا دەچىنەوه، ئىستا مالى ئىمەش خەمى ئىمەيانە. ئەوهبوو سوارى لۆرىيىكى سەلاحەددىن بووين، شوفپىرەكە وتى: تەنھا تاكو هاوینەهەوارى پىرمام دەتانبەم.

منیش وتم: تاكو ئەویش بمانبەيت هەر باشە. لە پىرمامىش بە ئۆتۆمبىلئىكى تر خۆمان گەيانە لای بازگەى شارى هەولپىر. لەویشەوه بە پىيان بەرەو گەرەكى موفتى بەرپىكەوتىن. كە گەيشتىنە مالىهوه، باوكم كە چاوى پىم كەوت وتى: كەمىكە شارى هەولپىرىش ئازادكراوه. بەخپرايى ئاوىكم بە دەموچاوم داكرد و جلە سەربازىهكانم داكەند و جلى كوردىم لەبەركرد، خۆم گەيانە سەربازگەى هەولپىر و چەكئىكى كلاشینكۆفم لەگەل خۆم هینا و هاتمەوه.

تاكو گەرپامەوه مالى، باوكم گەرماوهكەى بۆ نائىب زابت عەبد و خودبەدە گەرم كردبوو، ئەوانىش خۆيان شوشتبوو. دايكىشم بۆ ئىتوارە يەك مەنجەل دۆلمەى بۆ لىتابووين. نانەكەمانخوارد، لەبەر ماندووبوونى رپىگا، من و ئەو دوو كەسەى لەگەلم بوون، هەر زوو خەومان لىكەوت.

بەيانى كە لەخەو هەستايەنەوه، نانى بەيانىمان خوارد، دايكم يەك مەنجەل برنجى سوورى لىتابوو، پىيى وتم: بەو دوو برادەرەنەت بلى (ئىمە لە ترسى حكومەت لەوانەيه پابكەين و

ئىترە بەجىڭ بېيلىن، با ئەوان ئەو مەنچەلە برنچە لەگەل خۆيان
بىنە و بچنە مزگەوتى قادر بلە، ئەو سەربازانەى پايانكردووه،
هەموويان لەوینە، بۆ ئەوان باشتەرە لەوئى بن).

منیش قسەکانى دايکەم بە نائىب زابىت عەبد و خودیدە وت،
ئەوانیش بېرۆکەكەيان زۆر پىئ باش بوو، مەنچەلە برنچەكم
دانئ و لەگەلئيان پۆيشتەم تا ئەوانم گەياندە مزگەوتى قادر
بلە.

ئەفسەر و پلەدار و سەربازىكى زۆر لەناو مزگەوتەكە بوون،
خەلكى شارى هەولتەر خواردن و خواردنەوه و بەتانى و جل و
بەرگى بۆ هێتابوون.

يەكتريمان ماچکرد و مالتاواييمان لە يەكترى کرد. منیش بەرهو
مالتى خۆمان گەپامەوه، هەرچەند تاكو ئىستاش بە فەرمى
تەسريح نەبوومە، بەلام بە هەرەسەيتنانى سوپای عىراقى و
نازادکردنى شار و شارۆچكەکانى كوردستان بەپەكجارى لە
سەربازى پزگارم بوو.

- چاپکراوہکانی نووسەر:
- شەش کورتەچیرۆکی کوردی
  - ھاوبەش لەگەڵ سابیر رەشید.
  - ونبوون - کۆچیرۆک.
  - دەرگا - کۆچیرۆک.
  - سەعید زەبۆکی لای خۆمان - رۆمان.
  - تەرجیو - کۆچیرۆک.
  - فەنتازیا - کۆچیرۆک.
  - چەند ویستگەنەک: ژیان و بێرەوهری.
  - ھاوسەرگیری و جیاپوونەوه.
  - مەملەکەتی رۆبۆتەکان - رۆمان.
  - بێرەوهری جەنگاوەریک - رۆمان.

رۆمان بێرەوهری جەنگاوەریک کەمال سەعدی

هەولێر ۲۰۱۸

چاپخانەی رۆشنبیری

۳۰۰۰ دینار